Bundel - Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën van 24 november 2022

1 Opening

2 Vaststellen van de agenda van 24 november 2022

3 Vaststellen van ingekomen agenderingen (Procedure)

Deze punten worden alleen procedureel behandeld. De leden van de commissie bespreken of, op welke wijze en voor hoe lang zij deze raadsvoorstellen en onderwerpen willen bespreken. Na vaststelling van dit behandeladvies, wordt het stuk voor een volgende vergadering geagendeerd.

Behandelvoorraad 24112022 Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2).docx

Agenderingen commissie VBF 24112022PROCEDUREEL.doc

3.1 Digitaal werkbezoek zichtbaar dragen religieuze uitingen handhavers, ervaringen in het buitenland

Raadsbrief Zichtbaar dragen religieuze uitingen handhavers.docx.pdf

3.2 Raadsvoorstel Tweede wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling BghU 2020

Raadsvoorstel Tweede wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling BghU.docx

Zienswijzebrief Tweede wijziging gemeenschappelijke regeling BghU.docx

Besluit GR BghU 2020 - 2e wijziging.pdf

Aanbiedingsbrief wijziging GR voor gemeente Utrecht.pdf

3.3 Raadsvoorstel Verordening onroerende-zaakbelasting 2023

Raadsvoorstel Verordening onroerende-zaakbelasting 2023.docx

Verordening onroerende-zaakbelastingen 2023.docx

3.4 Raadsvoorstel Tweede en derde begrotingswijziging 2022

Raadsvoorstel Tweede en Derde begrotingswijziging 2022.docx

Tweede en derde BGW 2022 raad.pdf

3.5 Raadsvoorstel verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen

Raadsvoorstel Verordening kwijtscheldingsregeling.docx

Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen - DROP.docx

Reactie G4 regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden.pdf

3.6 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven

Overzicht raadsbrieven 29 september tot en met 15 november 2022.docx

4 Verslagen

Ter vaststelling:
Conceptverslag vergadering 6 oktober 2022
*Geheim verslag vergadering 6 oktober 2022**
** Na een ambtelijk check is het voorstel om het geheime verslag openbaar te maken.*

ConceptverslagCommissieVBF2022-10-06.doc

4.1 Verslag Adviescommissie Controle en Financiën 29 september 2022

Ter kennisname.

Adviescommissie CF 29-09-2022 (3).pdf

5 Toezeggingen/Moties

Ter vaststelling.

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd16 november 2022(inclusief voortgangsinformatie).pdf

6 Ingekomen stukken

Openbare lijst van ingekomen stukken voor commissie VBF 24 november 2022
Nr. 1. Demonstratierecht onder druk - nieuw rapport Amnesty
Nr. 2. Amendement A1 CDA en CU Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling VeiligheidsRegio Utrecht, aangenomen
Het ingekomen stuk met het afdoeningsvoorstel staat conform de AVG, in iBabs achter een slotje

LIS VBF 24-11-2022.docx

7 Missen fatale termijn bezwaarprocedures

Wethouder Streefland, beleidsterrein: Juridische Zaken
Indicatieve behandeltijd: 60 minuten
Geagendeerd door: Margreet Ramaker (VVD), Jantine Zwinkels (CDA), Gert Dijkstra (EenUtrecht), PvdA, PVV, Volt en CU.
De agenderende fracties hebben zich verbaasd over het feit dat het college de bestaande situatie waarbij de gemeente voor 1 miljoen euro het schip in gaat, zo lang heeft laten voortduren. We zijn er niet gerust op dat het college in control is en verwachten een meer proactieve houding en resultaatgerichtheid van het college bij het
tijdig afwikkelen van beroep- en bezwaarprocedures. Daarom willen we op basis van onderstaande vragen in gesprek met het college.
Vragen zijn:
Welke maatregelen treft het college om het totale bedrag aan dwangsommen met ingang van het jaar 2023 ten minstens op het niveau van het jaar 2018 te laten zijn?
Welke maatregelen treft het college voor de lopende beroeps- en bezwaarzaken en de WOB/Woo verzoeken waar mogelijke risico op dwangsommen zijn? Zijn deze in beeld gebracht? Zo ja, kan het college het plan van aanpak met de raad delen?
Welke maatregelen neemt het college om het aantal beroep- en bezwaarzaken voor te zijn door bijvoorbeeld toepassing van mediation, duidelijke communicatie? Welke aanpak staat het college voor?
Bijlagen:
Beantwoording SV 2022 nr 140 over Het verkwanselen van bijna 1 miljoen euro door het missen van fatale termijnen.docx
Beantwoording SV 2022 nr. 144 Niet halen van termijnen in bezwaarprocedures (met antwoord)

Beantwoording SV 2022 nr 140 over Het verkwanselen van bijna 1 miljoen euro door het missen van fatale termijnen.docx.pdf

Beantwoording SV 2022 nr 144 over Het niet halen van termijnen in bezwaarprocedure.docx.pdf

8 Raadsvoorstel Reactie op VRU Ontwerp-regionaal risicoprofiel 2023 en inbreng Beleidsplan 2024-2027

Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en veiligheid
Indicatieve behandeltijd: 60 minuten
Eénmaal in de vier jaar stelt het bestuur van de VRU een beleidsplan en het dekkingsplan van de brandweer vast, waarin het beleid is vastgelegd over de taken van de veiligheidsregio. Het huidige beleidsplan beslaat de periode van 2020 tot en met 2023. Op dit moment worden voorbereidingen getroffen om volgend kalenderjaar een nieuw beleidsplan vast te stellen voor de periode 2024 tot en
met 2027. Het beleidsplan is (mede) gebaseerd op het voorliggende regionaal risicoprofiel.
Per brief van 18 juli 2022 heeft de secretaris van het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) het ontwerp Regionaal Risicoprofiel (RRP) 2023 'Veiligheid in samenspel' toegezonden. Uw raad is uitgenodigd om, uiterlijk 18 november 2022, een reactie te geven op het ontwerp RRP en om wensen kenbaar te maken ten aanzien van het op te nemen beleid in het nieuwe Beleidsplan 2024-2027.

Dossier 2919 voorblad

Raadsvoorstel Reactie op VRU Ontwerp-regionaal risicoprofiel 2023 en inbreng Beleidsplan 2024-2027.docx

Brief reactie op VRU Ontwerp-regionaal risicoprofiel 2023 en inbreng Beleidsplan 2024-2027.docx

Aanbiedingsbrief VRU colleges Ontwerp-regionaal risicoprofiel.pdf

Bijlage A - Ontwerp-regionaal risicoprofiel VRU 2023.pdf

9 Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling VRU

Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid
Indicatieve behandeltijd: 60 minuten
Per brief van 22 augustus 2022 heeft het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) een ontwerp-wijzigingsbesluit voor aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) VRU voor zienswijze aan uw raad aangeboden. Uw raad wordt gevraagd om uiterlijk op 1 december 2022 een zienswijze in te dienen op het ontwerp wijzigingsbesluit.
Het ontwerp-wijzigingsbesluit heeft betrekking op twee thema's:
a. Systematiek dagelijks bestuur.
b. Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Dossier 2982 voorblad

Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling VRU.docx

Zienswijzebrief bij ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling VRU.docx

Ingekomen brief VRU voorstel ontwerp- wijzigingsbesluit GR-VRU voor zienswijzen raden.pdf

Ontwerp-wijzigingsbesluit GR-VRU na AB.pdf

Toelichting 1e fase wijziging GR-VRU.pdf

10 Sekswerk in Utrecht, advies commissie Sorgdrager

Burgemeester, Wethouder Eerenberg. Beleidsterrein: Sekswerk
Indicatieve behandeltijd: 120 minuten
Geagendeerd door: Hester Assen (PvdA), Mahaar Fatal (Groenlinks), Dirk Jan van Vliet (D66), Annemarijn Oudejans (S&S), Louise de Vries (PvdD), Stevie Nolten (Bij1),Tess Meerding (VVD), Cees Bos (SBU), Ismail El Abassi (Denk), Derk van Bergen (Christenunie), Ruud Maas (Volt), David Bosch (PVV), Bert van Steeg (CDA), Gert Dijkstra (EenUtrecht).
Donderdag 22 september is het advies van de commissie Sorgdrager gepresenteerd. Onze fracties willen graag in gesprek met de wethouder over de bevindingen en de wijze waarop fracties deze bevindingen duiden. Zo kan de raad hierover ook met elkaar in debat en aangeven welke elementen voor hen prioriteit hebben zodat dit meegenomen kan worden in de uitwerking van de aanbevelingen.
We vragen dat naast wethouder Eerenberg ook burgemeester Dijksma aanwezig is omdat in het advies ook ingegaan wordt op zaken die binnen haar portefeuille vallen.

Rapport Sekswerk in Utrecht.pdf

Raadsbrief Proces bestuurlijke reactie advies commissie Sorgdrager.docx.pdf

Reactie OM en Politie op rapport sekswerk in Utrecht.pdf

11 Participatie én zeggenschap

Wethouder: Oosters, Beleidsterrein: Participatie
Indicatieve behandeltijd: 150 minuten
Geagendeerd door: EenUtrecht, Gert Dijkstra, D66 Utrecht, Berdien van der Wilt, PvdA Utrecht, Rick van der Zweth, Volt Utrecht, Ruud Maas, VVD Utrecht, Tess Meerding, CDA, Bert van Steeg, PVV, David Bosch, Christen Unie, Bina Chirino, GroenLinks, Fred Dekkers
Gesprek in 2 delen: (A) eerst over 'waar staan we' én (B) vervolgens over 'wat betekent dat voor onze ambities en inzet op participatie en zeggenschap?
(A) Waar staan we en hoe organiseren we dat beter – samen met Utrechters?
Vanuit EenUtrecht is er de wens om aan de hand van vier vragen na te gaan hoe we de huidige participatie en zeggenschap in de stad beoordelen en hoe we dat met elkaar mogelijk (nog) beter kunnen organiseren. Daarbij onderscheiden we (i) burgerparticipatie in het domein van de gemeente van (ii) zeggenschap met overheidsparticipatie; nader beschreven in de notitie 'Op weg naar een Utrechts Sociaal Akkoord'. De vier vragen zijn:
(1) Vinden we dat het veel beter kan en moet met de participatie en zeggenschap in onze stad of gaat het al best goed?
(2) Hoe belangrijk is het dat we inzetten op een te vernieuwen participatiecultuur bij de gemeente of is de huidige omgang (cultuur) met participatie en zeggenschap prima?
(3) Hebben we behoefte (of niet) aan een gezamenlijke visie 'van meepraten naar gedeeld eigenaarschap' – met het onderscheid van burgerparticipatie versus zeggenschap bij burgers?
(4) Helpt het ons als we de vernieuwing van participatie en zeggenschap in Utrecht (in opdracht van de gemeenteraad) laten adviseren/bekritiseren door een regiegroep met raadsleden, actieve en gelote burgers; bij voorkeur in een door de gemeenteraad in te stellen ZEGGENSCHAPSRAAD die tevens formeel functioneert als een adviescollege van de gemeenteraad als het gaat over participatie en zeggenschap?
(B) Wat betekent dat voor onze ambities en inzet op participatie en zeggenschap?
Aanvullend agenderen de fracties van D66 Utrecht, PvdA Utrecht, Volt Utrecht, VVD Utrecht, CDA, PVV, Christen Unie, GroenLinks mee vanuit de wens om een aantal recente ontwikkelingen op het gebied van participatie en het programma 'samen stad maken' te bespreken in de commissie. De fractie betrekt daarin graag de beantwoording van de vragen over de toekomst wijkplatforms, de ambities als omschreven in het coalitieakkoord (waaronder ook het klimaatberaad) en de meest recente (nog te verwachten) updates o.a. vanuit opvolging motie 95 (Utrechts Burgerberaad) en motie 96 (Geef Utrechters meer invloed). Bespreking dient om meer richting te geven aan de invulling en uitvoering van de in het akkoord geschetste ambities op participatie en zeggenschap in samenhang met het lopende programma Samen Stad Maken.

Beantwoording SV 2022 nr 120 over Toekomst wijkplatforms.pdf

Raadsbrief Voortgang Samen stad maken.docx.pdf

Gemeente en gemeenschap OP WEG NAAR EEN UTRECHTS DEMOCRATISCH AKKOORD 2022.pdf

Behandelvoorraad Vergadering Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (PROCEDUREEL)

Openbare orde en Veiligheid, Handhaving en Vergunningen, prostitutie, Representatie, Bestuurlijke zaken, Internationale zaken, Wijkgericht werken en Participatie, Burgerzaken incl. verkiezingen, Publieksdienstverlening, Organisatie, Financiën en inkoop, Ombudszaken, Klachtafhandeling en Diversiteit (incl. Utrecht zijn we samen)

Burgemeester Dijksma		
	Handhaving Digitaal werkbezoek zichtbaar dragen religieuze uitingen handhavers, ervaringen in het buitenland	Het college stelt voor dit digitale werkbezoek op 13 december 2022 te organiseren. 19:30u. Duur: 60 minuten (RIB-avond)
	Openbare Orde en Veiligheid Stop de stigmatisering van Al Fitrah 2.0 (DENK, EenUtrecht, PVV, SBU)	RIB 31 mei: 60 min. + bijeenkomst + Cie. 90 min. (VBF 12/5)
	Openbare Orde en Veiligheid Raadsbrieven Vergunningsplicht autobranche bedrijventerrein Nieuw Overvecht (D66, DENK, PvdA)	Cie 60 min. (VBF 12/5)

Wethouder Streefland		

Wethouder Oosters		

Wethouder Schilderman		
	Financiën Raadsvoorstel Zienswijzemogelijkheid op en toestemming voor de tweede wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling BghU	Cie 30 min
	Financiën Raadsvoorstel Verordening onroerende-zaakbelasting 2023	Cie 60 min
	Financiën Derde en tweede begrotingswijziging 2022	Gezien de technische aard en de verwerking van eerdere besluiten is het voorstel dit raadsvoorstel als A-punt door te geleiden naar de raad.
	Financiën	Cie 90 min

	Raadsvoorstel Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen	

Wethouder Voortman		

Te verwachten Raadsvoorstellen/Raadsbrieven

	Financiën Raadsvoorstel Nota Waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa	Verwacht Q4 2022
	Financiën Zienswijze meerjarenbegroting BghU	Verwacht Q2 2023
	Financiën Voorstel verbeteren van leesbaarheid en stuurbaarheid begroting	Verwacht Q2 2023
	Financiën *Actualisatie financiële verordening*	Verwacht Q4 2023
	Publiekdienstverlening *Visie Publieksdienstverlening*	*Verwacht Q1 2023*
	Publiekdienstverlening *Start implementatie ombudsfunctie*	*Verwacht Q2 2023*
	Handhaving en vergunningen *Verordening ingevolge de Wet Basisregistratie adressen en Gebouwen*	*Verwacht Q3 2022*
	Openbare Orde en Veiligheid Oprichting waarborgfonds Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's	*Verwacht Q3 2022*
	Openbare Orde en Veiligheid Beleidskader cameratoezicht 2023-2026	*Verwacht Q4 2022*
	Openbare Orde en Veiligheid Uitvoeringsagenda Grenzen Stellen, Perspectief Bieden	*Verwacht Q4 2022*
	Openbare Orde en Veiligheid Integrale gebiedsgerichte aanpakken (1) Amsterdamsestraatweg en (2) Kanaal-Damstraat	*Verwacht Q4 2022*
	Openbare Orde en Veiligheid Uitvoeringsplan Straatintimidatie	*Verwacht Q4 2022*
	Openbare Orde en Veiligheid Raadsvoorstel Integraal veiligheidsplan Utrecht 2023-2026	*Verwacht Q1 2023*
	Openbare Orde en Veiligheid	*Verwacht Q2 2023*

	(Herijking) programmaplan Utrecht Zijn We Samen: aanpak polarisatie en radicalisering.	
	Openbare Orde en Veiligheid Zienswijze voorlopige jaarstukken 2022 en ontwerpbegroting 2024 VRU	*Verwacht Q2 2023*
	Openbare Orde en Veiligheid Partiele herziening APV 2023	*Verwacht Q3 2023*
	Burgerzaken Raadsbrief Onderzoek mogelijk rechtsherstel Sinti en Romagemeenschappen	*Verwacht Q4 2023*
	Sekswerk Bestuurlijke reactie rapportage Sekswerk in Utrecht (Commissie Sorgdrager)	*Verwacht Q4 2022*
	Inclusie Brede inclusieagenda	*Verwacht Q2 2023*
	Participatie Rekenkameronderzoek inwonersparticipatie	*Verwacht Q4 2022*
	Participatie Herijking Programma Samen stad maken (participatie en initiatief)	*Verwacht Q1 2023*
	Participatie Hoe ervaring opdoen met burgerberaden	*Verwacht Q1 2023*
	Personeel en Organisatie Uitvoeringsplan digitale weerbaarheid	*Verwacht Q4 2023*
	Personeel en Organisatie Zienswijze Begroting Het Utrechts Archief 2024	*Verwacht Q2 2023*
	Bestuurlijke zaken Instelling lokale ombudsman	*Verwacht Q1 2023*

Komende commissievergaderingen commissie VBF
15 december 2022 (één dagdeel)
26 januari 2023
23 februari 2023
30 maart 2023
11 mei 2023
8 juni 2023

Komende RIB-avonden commissie VBF
13 december 2022
17 januari 2023
14 februari 2023
21 maart 2023

#RAAD030#

18 april 2023
30 mei 2023

Agenderingen Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën
(Vast te stellen op 24 november 2022)

Uitnodiging afkomstig vanuit het college

Datum: 10 november 2022 Onderwerp: Digitaal werkbezoek zichtbaar dragen religieuze uitingen handhavers, ervaringen in het buitenland Burgemeester Beleidssterrein: Handhaving Commissiegriffier: Jochim Schueler	Het college organiseert nog dit jaar een digitaal werkbezoek, waarvoor vertegenwoordigers uit Londen en Antwerpen worden uitgenodigd om hun ervaringen over het thema zichtbaar dragen religieuze uitingen handhavers te delen. Met dit online werkbezoek wordt geprobeerd een scherper beeld te krijgen welke elementen belangrijk zijn geweest in de discussie over het (mogelijk) introduceren van religieuze uitingen. Daarbij proberen we in Utrecht zowel te leren van Londen, waar ruimte geboden wordt voor religieuze uitingen als van Antwerpen, waar men afgezien heeft van het invoeren van deze maatregel. Het gaat om een informerende bijeenkomst, waarbij ruimte is om vragen te stellen. Bij (de voorbereidingen van) het digitale werkbezoek worden ook de VNG, andere gemeenten, ministerie J&V en onderwijsinstellingen van boa's betrokken.	Nood van de Griffie: Het college stelt voor dit digitale werkbezoek op 13 december 2022 te organiseren. 19:30u. Duur: 60 minuten (RIB-avond)

Stukken afkomstig van het college

Datum: 18 oktober 2022 Soort stuk: Raadsvoorstel Zienswijzemogelijkheid op en toestemming voor de tweede wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling BghU	Dit voorstel bevat zowel een zienswijze over de voorgenomen wijziging van de gemeenschappelijke regeling als een beslispunt over toestemming verlenen aan het college om de wijziging van de gemeenschappelijke regeling BghU aan te gaan. Beide besluiten zijn voor de BghU nodig om, in juridisch kader te blijven functioneren. De voorgenomen wijziging van de	Voorstel: Agenderen voor de commissie VBF. Gezien de aard van het voorstel (zienswijze en technische aanpassing) wordt een behandeltijd van 30 minuten voorgesteld.

2020 Wethouder Schilderman Beleidsterrein: Financiën Commissiegriffier: Jochim Schuler	gemeenschappelijke regeling betreft een noodzakelijke technische wijziging die past binnen het beleidsneutrale karakter van de bedrijfsvoeringsorganisatie.	
Datum: 2 november 2022 Soort stuk: Raadsvoorstel Verordening onroerende-zaakbelasting 2023 Wethouder: Schilderman Beleidsterrein: Financiën Commissiegriffier: Jochim Schueler	Jaarlijks wordt de verordening onroerende-zaakbelastingen geactualiseerd. In de tarieven is de besluitvorming van het coalitieakkoord 2022 (verhogen met 18%) en de waardeontwikkeling verwerkt. Met dit voorstel wordt de raad voorgesteld om de tarieven voor 2023 vast te stellen. De nieuwe tarieven gaan in per 1 januari 2023.	Voorstel: 1. Agenderen voor de commissie VBF. 2. Tijd: 60 minuten.
Datum: 15 november 2022 Soort stuk: Raadsvoorstel Derde en tweede begrotingswijziging 2022 Wethouder: Schilderman Beleidsterrein: Financiën Commissiegriffier: Jochim Schueler	De programmabegroting en het meerjarenperspectief worden gebruikelijk drie keer per jaar aangepast. De begrotingswijziging is opgebouwd uit technische wijzigingen en waar nodig de verwerking van eerdere besluiten. Dit jaar is een tweede begrotingswijziging in het derde kwartaal niet gedaan vanwege een beperkte omvang en urgentie van de budgetbesluiten. Dit voorstel is daarmee de tweede en derde wijziging van de programmabegroting 2022 ineen. Dit is tevens de laatste wijziging van de Programmabegroting 2022.	Voorstel: Gezien de technische aard en de verwerking van eerdere besluiten is het voorstel dit raadsvoorstel als A-punt door te geleiden naar de raad.
Datum: 17 november 2022 Soort stuk: Raadsvoorstel Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen	Met de vaststelling van de verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen worden de kwijtscheldingsmogelijkheden maximaal verruimd conform het wettelijk maximum. Op 10 november jl. is motie M2022/299 “kwijtschelden	Voorstel: 1. Agenderen voor de commissie VBF 2. Tijd: 90 minuten

Wethouder: Schilderman Beleidsterrein: Financiën Commissiegriffier: Jochim Schueler	belastingen minima” aangenomen. In deze motie verzoekt de raad het college op om de vermogensgrens voor kwijtschelding gelijk te trekken met de vermogensgrens van de bijstand. Die is hoger dan de wettelijk toegestane grens. Op dit moment worden de implicaties van de motie onderzocht. Die zijn op deze korte termijn nog niet voldoende in beeld. Inzet is de reactie van het college op motie M2022/299 vóór de commissiebehandeling van dit voorstel (beoogd op 15 december 2022) aan de gemeenteraad aan te bieden zodat deze bij de behandeling betrokken kan worden.	

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	S.A.C.M. Simons-Gresnigt / S. Manetas	**Datum**	9 november 2022
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	10556207
E-mail	s.simons@utrecht.nl	**Onderwerp**	Zichtbaar dragen religieuze uitingen handhavers
Bijlage(n)		**Beleidsveld**	Handhaving

Geachte leden van de raad,

Met deze brief wordt u geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van de motie ‘een inclusief uniform bij toezicht en handhaving’, in vervolg op onze brief van 6 juli 2022. Tijdens de begrotingsbehandeling van 7 juli 2022 heeft de burgemeester het belang van het zorgvuldig proces benadrukt. Net zo goed als u een motie heeft aangenomen om het toevoegen van religieuze uitingen toe te staan, heeft de Kamer in diverse moties de minister van Justitie en Veiligheid juist opgeroepen dit onmogelijk te maken. In reactie daarop heeft de minister aangegeven een dringend beroep te doen aan BOA werkgevers om aan te sluiten bij de richtlijn lifestyle neutraliteit, maar dit niet te kunnen afdwingen.

De fors uiteenlopende standpunten over dit onderwerp kunnen wij niet negeren. Tegen deze achtergrond hebben wij bekeken welke stappen gezet zouden moeten worden om de voorwaarden te creëren waaronder een succesvolle, duurzame uitvoering van uw motie mogelijk is.

Eenduidige uitwerking gemeenten
Niet alleen in Utrecht, maar ook in andere gemeenten wordt de discussie gevoerd over het toestaan van het zichtbaar dragen van religieuze uitingen. Zo hebben de gemeenteraden van Amsterdam, Arnhem en Tilburg aandacht gevraagd voor dit onderwerp. Wij trekken samen op met deze gemeenten. In een bestuurlijk overleg dat de burgemeesters begin deze maand over dit onderwerp hielden, bleek dat de dilemma’s die wij in onze eerdere brief beschreven in meerdere steden spelen.

De discussie hierover raakt aan de fundamenten van onze samenleving: in hoeverre verhoudt het uiten van een individuele levensovertuiging zich tot uniformiteit in het uitoefenen van gezag. Gezien de verschillende opvattingen die hierover bestaan, is het cruciaal te investeren in draagvlak onder ons personeel en breed in de Utrechtse samenleving. Onze toezichthouders en handhavers, of ze nu een religieuze uiting dragen of niet, moeten niet op straat exclusief in het centrum van deze discussie komen te staan. Dat vraagt een zorgvuldig proces en daarmee tijd.

Aanpassen kledingvoorschriften
Op dit ogenblik dragen de medewerkers van VTH het landelijke boa-uniform. Het boa-uniform heeft een aantal vastgelegde kenmerken, die niet zelfstandig door één gemeente gewijzigd kunnen worden. Over toevoegingen aan het model-uniform zoals handschoenen, steekvest en dergelijke is niets vastgelegd. Wij bekijken op dit moment de mogelijkheden om door het aanpassen van de kledingvoorschriften de mogelijkheid te creëren om religieuze uitingen toe te voegen aan het bestaande model-uniform. Concreet betekent dit dat een handhaver of toezichthouder bijvoorbeeld een eigen hoofddoek of keppel mag dragen, op het moment dat zij op straat geüniformeerd hun werk doen. Omwille van veiligheid en herkenbaarheid (bijvoorbeeld de kleur) worden daaraan enkele eisen gesteld. De werkgever houdt daarbij een zorgplicht om de veiligheid van het kleding regelmatig te controleren.

Betrekken medewerkers
Door gesprekken met toezichthouders en het uitwisselen van ervaringen elders moet duidelijk worden onder welke voorwaarden de meest passende uitvoering van uw motie mogelijk is. Draagvlak en betrokkenheid van de medewerkers is cruciaal. Medewerkers van VTH moeten zich uit kunnen en willen spreken. Bij iedere stap die hierop wordt genomen worden medewerkers geïnformeerd, betrokken en uitgenodigd om actief te participeren. Ook de ondernemingsraad wordt regelmatig (in)formeel bijgesproken over de ontwikkelingen op dit thema.

Vervolg
Gesprek tussen boa's en raadsleden
Op 15 november a.s. vindt het door u geïnitieerde gesprek tussen boa's en raadsleden plaats. Hierin komt ook het thema van de religieuze uitingen aan bod. Om u zoveel mogelijk in de gelegenheid te stellen aanwezig te zijn, wordt hiervoor een al ingepland moment voor een RIB voor de commissie VBF benut.

Digitaal werkbezoekervaringen in het buitenland
Wij organiseren nog dit jaar een digitaal werkbezoek, waarvoor vertegenwoordigers uit Londen en Antwerpen worden uitgenodigd om hun ervaringen over dit thema te delen. Met dit online werkbezoek proberen we een scherper beeld te krijgen welke elementen belangrijk zijn geweest in de discussie over het (mogelijk) introduceren van religieuze uitingen. Daarbij proberen wij zowel te leren van Londen, waar ruimte geboden wordt voor religieuze uitingen als van Antwerpen, waar men afgezien heeft van het invoeren van deze maatregel. Het gaat om een informerende bijeenkomst, waarbij ruimte is om vragen te stellen. U bent nadrukkelijk uitgenodigd om aanwezig te zijn. Zodra er definitief een datum is gepland, ontvangt u een uitnodiging. Bij (de voorbereidingen van) het digitale werkbezoek worden ook de VNG, andere gemeenten, ministerie J&V en onderwijsinstellingen van boa's betrokken.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Zienswijzemogelijkheid op en toestemming voor de tweede wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling BghU 2020

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Oya Akyol
Kenmerk	10147949
Vergaderdatum Raad	22 december 2022
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op voorgestelde 2e wijziging GR BghU, waarin de raad aangeeft zich te kunnen vinden in de 2e wijziging van de gemeenschappelijke regeling.

2. Aan het college toestemming te verlenen om in te stemmen met 2e wijziging van de GR Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) waarmee technische wijzigingen worden doorgevoerd en de gemeenschappelijke regeling wordt geactualiseerd.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
Dit voorstel bevat zowel een zienswijze over de voorgenomen wijziging van de gemeenschappelijke regeling als een beslispunt over toestemming verlenen aan het college om de wijziging van de gemeenschappelijke regeling BghU aan te gaan.

Beide besluiten zijn voor de BghU nodig om, in juridisch kader te blijven functioneren.

De voorgenomen wijziging van de gemeenschappelijke regeling betreft een noodzakelijke technische wijziging die past binnen het beleidsneutrale karakter van de bedrijfsvoeringsorganisatie.

Context
Aanleiding
De BghU is een uitvoeringsorganisatie. Het beleid rondom de belastingen, zoals de verordeningen, tarieven en kwijtschelding berusten bij de deelnemers. De BghU neemt alleen besluiten ten behoeve van de dagelijkse uitvoering van de belastingheffing en -invordering. Het gaat dan bijvoorbeeld om het aanwijzen van belastingambtenaren en het behandelen van bezwaren.

De vigerende gemeenschappelijke regeling moet worden herzien. De aanleiding is dat veel zaken in de regeling nog zijn gekoppeld aan de voorgaande samenwerkingsvorm: het openbaar lichaam. Per 2015 is BghU omgezet naar de bedrijfsvoeringsorganisatie.

Bij deze 2e wijziging van de GR worden de wijzigingen in wet- en regelgeving, die eveneens het gevolg hebben dat de vigerende gemeenschappelijke regeling zal moeten worden gewijzigd, meegenomen. Het gaat hier om noodzakelijke technische wijzigingen die passen binnen het beleidsneutrale karakter van de bedrijfsvoeringsorganisatie. Hiermee kan de GR binnen een geactualiseerd juridisch kader blijven functioneren en wordt zo veel mogelijk voorkomen dat de gemeenschappelijke regeling op afzienbare termijn opnieuw moet worden aangepast.

Het voorliggend besluit is de tweede wijziging van de gemeenschappelijke regeling 2020. De eerste wijziging betrof de uitbreiding van de bevoegdheid van het bestuur om deelname aan de werkgeversvereniging mogelijk te maken.

Juridische context
Gelet op deze wijzigingen heeft een juridische toets plaatsgevonden. De vigerende gemeenschappelijke regeling is extern getoetst door Cooperación, wat heeft geleid tot het wijzigingsvoorstel dat u in bijlage 1 aantreft.

Op grond van artikel 61 lid 4 Wet gemeenschappelijke regelingen kan het bestuur van de BghU alleen de 2e wijziging van de GR BghU 2020 vaststellen indien het college eerst toestemming van de gemeenteraad krijgt om in te stemmen met het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling. Op grond van artikel 1 lid 2 WGR kan de raad de toestemming alleen onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

De Wet gemeenschappelijke regelingen is per 1 juli 2022 gewijzigd. Op grond van het (nieuwe) derde lid van artikel 61 kan de gemeente binnen acht weken na aanbieden van het ontwerp van de regeling een zienswijze indienen. Als de gemeenteraad geen gebruik wenst te maken van deze mogelijkheid, laat hij dat zo spoedig mogelijk aan het college weten. Met dit raadsvoorstel wordt het ontwerp van de regeling aan de gemeenteraad aangeboden en wordt de raad in de gelegenheid gesteld om binnen acht weken een zienswijze hierop te geven. De BghU beantwoordt een eventuele zienwijze, waarna de gemeenteraad om toestemming wordt gevraagd om de gemeenschappelijke regeling vast te stellen.

Beoogd effect
Door de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling kan het bestuur van de BghU de noodzakelijke technische wijzigingen die passen binnen het beleidsneutrale karakter van de bedrijfsvoeringsorganisatie doorvoeren en beschikt BghU over een geactualiseerd gemeenschappelijke regeling.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- Aanpassing gemeenschappelijke regeling BghU naar aanleiding van de toetreding van Stichtse Vecht
- GR BghU 2020 - 1e-wijziging i.v.m. WSGO

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze op voorgestelde 2e wijziging GR BghU, waarin de raad aangeeft zich te kunnen vinden in de 2e wijziging van de GR.
Argumenten	
1.1	Het betreft noodzakelijke technische wijzigingen die passen binnen het beleidsneutrale karakter van de bedrijfsvoeringsorganisatie in de gemeenschappelijke regeling.
	Op grond van artikel 64a, tweede lid Wet gemeenschappelijke regelingen dient het ontwerpbesluit tot lidmaatschap van de nieuwe werkgeversvereniging aan de gemeenteraden van de deelnemers en het algemeen bestuur van het waterschap te worden voorgelegd voor een zienswijze. Bij dit voorstel zit het voorstel voor lidmaatschap van de WSGO. Door het vaststellen van de bijgevoegde zienswijzebrief geeft de raad aan hiermee in te stemmen.
Beslispunt	
2	Aan het college toestemming te verlenen om in te stemmen met 2e wijziging van de GR Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU), waarmee technische wijzigingen worden doorgevoerd en de gemeenschappelijke regeling wordt geactualiseerd.
Argumenten	
2.1	Door deze wijziging worden de noodzakelijke technische wijzigingen die passen binnen het beleidsneutrale karakter van de bedrijfsvoeringsorganisatie doorgevoerd,
	Hierdoor kan BghU binnen een geactualiseerd juridisch kader blijven functioneren.

Financiën
Dit voorstel heeft op zichzelf beschouwd geen financiële gevolgen voor de gemeente Utrecht.

Vervolg
Nadat de raad toestemming heeft verleend voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling 2020, wordt het wijzigingsbesluit voor instemming aan het college voorgelegd. Daarna wordt de BghU wordt van uw besluit op de hoogte gesteld. Als alle overige deelnemers in de BghU ook akkoord zijn gegaan zal Utrecht als deelnemer waar de BghU gevestigd is de publicatie via de applicatie DROP publiceren in het digitaal gemeenteblad.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit raadsvoorstel.

Communicatie
De nieuwe GR wordt publiceert in het digitaal gemeenteblad op overheid.nl.

Niet-Referendabel
Dit raadsbesluit is niet referendabel omdat het een besluit betreft over stukken van een gemeenschappelijke regeling (artikel 3 lid 2 onder i Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Zienswijze brief tweede wijziging GR BghU

Bijlagen informatief
- Aanbiedingsbief wijzigen GR voor gemeente Utrecht
- Besluit tot 2e wijziging Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

Belastingsamenwerking gemeenten en
hoogheemraadschap Utrecht
M Virsou van Eck
Postbus 5150
3502JD UTRECHT

Behandeld door	O. Akyol	**Datum**	volgt
Doorkiesnummer		**Ons kenmerk**	10147949
E-mail	oya.akyol@utrecht.nl	**Onderwerp**	Zienswijze 2e GR wijziging BghU 2022
Bijlage(n)			
Uw kenmerk	-	**Verzonden**	
Uw brief van		Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte mevrouw Virsou van Eck,

U heeft de gemeenteraad van Utrecht gevraagd om zienswijze te geven op de 2e wijziging gemeenschappelijke 2022 van de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht.

In de commissievergadering van 15 december 2022 en in de raadsvergadering van 22 december 2022 hebben wij de 2e wijziging GR besproken. Gelet op het belang van een goede juridische borging van de gemeenschappelijke regeling geven wij met deze brief aan dat wij geen bezwaren zien in de tweede wijziging van de gemeenschappelijke regeling.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Merel van Hall

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

Belastingsamenwerking
gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht

Besluit tot 2e wijziging van de Gemeenschappelijke regeling BghU 2020

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug en Zeist, en het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Gelet op

hoofdstuk V van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Besluiten

vast te stellen de:

Tweede wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2020 (*Stcrt*. 2019, nr. 67125), zoals laatstelijk gewijzigd bij de eerste wijziging (*Stcrt.* 2020, nr. 60767)

ARTIKEL I

In de gemeenschappelijke regeling worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

Artikel 3, eerste lid komt te luiden:

Er is een bedrijfsvoeringsorganisatie Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht.

B

Artikel 4, eerste lid, komt te luiden:

Elk van de colleges wijst uit zijn midden een lid aan dat hem in het bestuur vertegenwoordigt.

C

De artikelen 6, 7, 8, 9, 10 en 11 komen te vervallen.

D

In artikel 12, eerste lid onder b, worden de woorden “, niet zijnde de voorzitter,” geschrapt.

E

De artikelen 13 en 14 komen te vervallen.

F

Artikel 15 komt te luiden:

1. De vergaderingen van het bestuur worden met gesloten deuren gehouden, voor zover het bestuur niet anders heeft bepaald.

2. Het reglement van orde voor de vergaderingen van het bestuur kan regels geven omtrent de openbaarheid van de vergaderingen van het bestuur.

3. Het bestuur maakt zijn vergaderstukken en verslagen uit eigen beweging openbaar, tenzij de artikelen 5.1, eerste, tweede en vijfde lid, en 5.2 van de Wet open overheid daaraan in de weg staan.

G
De artikelen 16 en 17 komen te vervallen.

H
In artikel 18 komt de laatste volzin te vervallen.

I
Artikel 19, eerste en tweede lid, komen te luiden:

1. Het bestuur wijst uit het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, niet zijnde het door dit college aangewezen lid in het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie, een voorzitter aan.

2. De voorzitter heeft in de vergaderingen van het bestuur een raadgevende stem en kan zodoende aan de beraadslagingen deelnemen.

J
In artikel 20 eerste lid wordt het woord ‘benoemd’ vervangen door ‘aangewezen’.

K
Artikel 32 komt te vervallen.

L
In artikel 35 komt het derde lid te vervallen. Het vierde tot en met zesde lid worden omgenummerd tot het derde tot en met vijfde lid.

M
Artikel 37 komt te vervallen.

N
Artikel 38 komt te vervallen.

O
In artikel 39 komen het derde en het vierde lid te vervallen.

P
In artikel 50, vierde lid komen de woorden “en 27” te vervallen.

Q
In artikel 52, eerste lid, wordt “het openbaar lichaam” vervangen door “het samenwerkingsverband”.

R
In artikel 57 komen de woorden “artikel 62 a, tweede lid, van” te vervallen.

S
Artikel 59 komt te vervallen.

ARTIKEL II

In de gemeenschappelijke regeling worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

Met inachtneming van artikel I onder F worden aan artikel 15 een nieuw vierde en vijfde lid toegevoegd, luidende:

4. Besluiten van het bestuur worden niet aan zienswijzen van de vertegenwoordigende organen onderworpen, tenzij de Wet gemeenschappelijke regelingen of deze regeling dat expliciet voorschrijft.

5. Ingezetenen van de gemeenten respectievelijk het waterschap en andere belanghebbenden kunnen via de reguliere procedures bij de colleges en de vertegenwoordigende organen betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.

B

Met inachtneming van artikel I onder L wordt aan artikel 35 een nieuw zesde lid toegevoegd, luidende:

6. Het bestuur geeft de vertegenwoordigende organen schriftelijk alle inlichtingen die deze organen nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.

C

In artikel 42 wordt “15 april” vervangen door “30 april”.

D

1. In artikel 44, eerste lid, wordt “acht weken” vervangen door “twaalf weken”.

2. Onder vernummering van het vierde lid tot vijfde lid wordt na het derde lid een nieuw vierde lid ingevoegd, luidende:

4. Het bestuur stelt de vertegenwoordigende organen voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het derde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

E

In artikel 45, tweede en vijfde lid, wordt “1 augustus” vervangen door “15 september”.

F

In artikel 46, vierde lid, wordt “15 april” vervangen door “30 april”.

G

Artikel 49 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het vierde lid worden aan het eind twee volzinnen toegevoegd luidende: “Het college zendt zijn besluit tot uittreding, alsmede het toestemmingsbesluit van het vertegenwoordigend orgaan, aan het bestuur. De procedure voor uittreding vangt aan de dag nadat het bestuur de besluiten heeft ontvangen.”

2. Het vijfde tot en met het achtste lid komen te vervallen.

3. Het nieuwe vijfde lid komt te luiden: “Ter voorbereiding op de besluitvorming van het bestuur, inventariseert het bestuur met inachtneming van het bepaalde in deze regeling de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding en legt deze vast in een concept-uittredingsplan. Onder de gevolgen van de uittreding worden verstaan de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die het directe gevolg zijn van de uittreding.

4. Het nieuwe zesde lid komt te luiden: “De vertegenwoordiger van de uittredende deelnemer in het bestuur houdt gedurende de periode van het besluit tot uittreding tot de daadwerkelijke uittreding bij de beraadslaging in en besluitvorming door het bestuur rekening met de belangen van het samenwerkingsverband zoals deze zich kunnen voordoen vanaf het moment van daadwerkelijke uittreding. Indien nodig neemt deze vertegenwoordiger geen deel aan de beraadslaging en stemmingen van het bestuur.

5. Het nieuwe zevende lid komt te luiden: “Indien de uittreding een wijziging van de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk maakt, stelt het bestuur, ter voorbereiding op zijn besluitvorming, een voorstel op voor wijziging van deze regeling. Artikel 50 is onverkort van toepassing.”

H

Na artikel 49 worden vier artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 49a Procedure voor vaststelling uittredingsplan

1. Wanneer toepassing wordt gegeven aan artikel 49, vierde lid, stelt het bestuur het uittredingsplan vast. De in het uittredingsplan omschreven financiële verplichtingen zijn voor de uittredende deelnemer bindend.

2. Het uittredingsplan bepaalt met inachtneming van het bepaalde in deze regeling de systematiek voor de berekening van de financiële gevolgen van de uittreding te betalen door de uittredende deelnemer.

3. Het uittredingsplan bevat een voorlopige berekening van de financiële gevolgen van de uittreding, te betalen door de uittredende deelnemer, hierna te noemen: de voorlopige uittreedsom.

4. Ten minste acht maanden voorafgaand aan het moment van uittreding, stelt het bestuur het voorlopige uittredingsplan en de voorlopige uittreedsom vast. Het bestuur baseert de berekening van de voorlopige uittreedsom op de systematiek als bedoeld in het tweede lid en op de jaarrekening van het meest recent verstreken boekjaar.

4. Uiterlijk zes maanden voorafgaand aan het moment van uittreding, stelt het bestuur het definitieve uittredingsplan en de definitieve uittreedsom vast. Het bestuur baseert de berekening van de definitieve uittreedsom op de systematiek als bedoeld in het tweede lid en op de jaarrekening van het meest recent verstreken begrotingsjaar.

5. Nadat het uittredingsplan is vastgesteld is de uittredende deelnemer gehouden om binnen zes maanden de daarin voor hem omschreven financiële verplichtingen aan het samenwerkingsverband te voldoen.

6. De kosten van het opstellen van het uittredingsplan komen voor rekening van de deelnemer die het voornemen heeft om uit te treden.

7. De leden van het bestuur kunnen het uittredingsplan op de voor hen gebruikelijke wijze voor consultatie toezenden aan hun vertegenwoordigend orgaan.

8. De ondernemingsraad van het samenwerkingsverband wordt in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de personele en organisatorische gevolgen die voortvloeien uit het uittredingsplan, overeenkomstig de bepalingen in de Wet op de ondernemingsraden.

Artikel 49b Onafhankelijke externe deskundige

1. Na ontvangst van de in artikel 49, tweede lid, vermelde kennisgeving wordt een in overleg met de uittredende deelnemer aan te wijzen onafhankelijke externe deskundige opdracht verleend een uittredingsplan op te stellen als ware tot opheffing van de regeling besloten.

2. Ter voorbereiding op de besluitvorming van het bestuur, stelt het bestuur een projectgroep samen die onder leiding van de onafhankelijke externe deskundige het concept-uittredingsplan voorbereid.

3. Het bestuur geeft een onafhankelijke financieel deskundige, niet zijnde de onafhankelijk externe deskundige bedoeld in het eerste lid, opdracht om het door de projectgroep voorbereide concept-uittredingsplan te toetsen, nadat voor de opdracht instemming is verkregen van de uittredende deelnemer.

4. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe financieel deskundige zijn voor rekening van de uittredende deelnemer.

5. Het tarief van de onafhankelijke externe financieel deskundige dient in overeenstemming te zijn met hetgeen voor dit soort werkzaamheden in de desbetreffende adviesbranche gebruikelijk is.

Artikel 49c Uittreedsom

1. De voorlopige respectievelijk definitieve uittreedsom bestaat uitsluitend uit een vergoeding ter compensatie van de directe kosten van uittreding (frictiekosten en desintegratiekosten), verminderd met het aandeel van de uittredende deelnemer in het eigen vermogen minus de bestemmingsreserves van het samenwerkingsverband op de datum van uittreding.

2. De frictiekosten en desintegratiekosten worden berekend op basis van de principes van goed koopmanschap en de principes van accounting, met dien verstande dat:

a. Onder frictiekosten worden verstaan alle incidentele kosten te maken door het samenwerkingsverband die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer, zoals inhuur externe deskundigen, een accountant en een advocaat.

b. Onder desintegratiekosten worden verstaan kosten te maken door en de schade voor het samenwerkingsverband die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding.

c. Het bepaalde in het tweede lid onder b is van overeenkomstige toepassing op kosten te dragen door het samenwerkingsverband die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan binnen een periode van vijf jaar vanaf het moment van uittreding als direct gevolg van de uittreding. Voor de periode van vijf jaar is aansluiting gezocht bij de termijn van de begrotingssystematiek.

3. Het samenwerkingsverband brengt alle frictiekosten en desintegratiekosten in rekening bij de uittredende deelnemer. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom.

4. Kosten die de uittredende deelnemer maakt ter voorbereiding op of als gevolg van de beslissing tot uittreding komen voor rekening van de uittredende deelnemer.

5. De waarde van de personeelsformatie die de uittredende deelnemer als gevolg van de uittreding eventueel overneemt van het samenwerkingsverband wordt gekapitaliseerd en in mindering gebracht op de uittreedsom.

6. Het samenwerkingsverband is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden. Het voorgaande hoeft niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het bestuur van het besluit tot uittreding.

7. Het samenwerkingsverband en de uittredende deelnemer zijn gehouden om in het kader van de bepaling van de inhoud van het uittredingsplan alle relevante informatie over en weer te verstrekken.

Artikel 49d Overige bepalingen rond uittreding

1. De raming en berekening van de kosten voor uittreding wordt gebaseerd op de feiten en omstandigheden die bekend zijn tot aan het moment van de daadwerkelijke uittreding.

2. Beleidswijzigingen, wijziging van economische omstandigheden en wijziging van inzichten die zich zullen voordoen of opkomen na het moment van de daadwerkelijke uittreding kunnen niet worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de uittreedsom.

3. Feiten en omstandigheden die zich hebben voorgedaan na het moment van daadwerkelijke uittreding kunnen niet leiden tot wijziging van de hoogte van de uittreedsom, tenzij de uittredende deelnemer danwel het Bestuur kan aantonen dat de hoogte van de uittreedsom anders zou zijn bepaald indien:

a. De wederpartij onjuiste inlichtingen heeft verstrekt waarvan deze diende aan te nemen dat de hoogte van de uittreedsom anders zou luiden indien deze onjuiste inlichtingen niet zouden zijn verstrekt;

b. De wederpartij inlichtingen die hem op het moment van het bepalen van de uittreedsom bekend waren niet heeft verstrekt terwijl de wederpartij redelijkerwijs had moeten aannemen dat deze inlichtingen van invloed zouden kunnen zijn op de bepaling van de hoogte van de uittreedsom.

4. Bij de voorbereiding van het concept-uittredingsplan biedt het bestuur de uittredende deelnemer de keuze tussen betaling van een uittreedsom in een aantal termijnen of voor betaling van de uittreedsom in één keer. In het definitieve uittredingsplan bepaalt het bestuur conform de voorkeur van de uittredende deelnemer of de uittreedsom in een daarbij te bepalen aantal termijnen of in één keer dient te betalen.

I

Met inachtneming van artikel I onder T wordt na artikel 58 een nieuw artikel 59 ingevoegd, luidende:

Artikel 59: Evaluatie

1. Het bestuur evalueert in het jaar voorafgaande aan reguliere gemeenteraadsverkiezingen de samenwerking en gaat daarbij in elk geval in op het functioneren van het samenwerkingsverband.

2. De resultaten van de evaluatie, bedoeld in het eerste lid, worden uiterlijk in januari van het jaar van de gemeenteraadsverkiezing aangeboden aan de colleges en de vertegenwoordigende organen.

ARTIKEL III

1. Deze wijziging treedt in werking op 1 januari 2023.

2. Artikel II treedt in werking op het moment dat het bij koninklijke boodschap van 1 juli 2020 aanhangig gemaakte voorstel van wet tot wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en enige andere wetten in verband met het versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen (35513) tot wet wordt verheven en in werking treedt.

3. Mocht het wetsvoorstel, bedoeld in het tweede lid, in werking treden voor de in het eerste lid genoemde datum, dan treden betreffende bepalingen in werking op de in het eerste lid genoemde datum.

Aldus besloten en akkoord door:

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bunnik, dd

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Bilt, dd

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten, dd

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lopik, dd,

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nieuwegein, dd,

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Stichtse Vecht, dd

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht, dd

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrechtse Heuvelrug, dd

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeist, dd

De secretaris, De burgemeester,

Het dagelijks bestuur van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, dd

De secretaris, De dijkgraaf,

Belastingsamenwerking
gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht

BghU
Postbus 5150, 3502 JD Utrecht
Telefoon: 088- 0640200
www.bghu.nl

College van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE Utrecht

Utrecht, 14 april 2022

Onderwerp
2e wijziging GR BghU 2020

Geacht college,

Het bestuur van BghU heeft in zijn vergadering van 30 maart 2022 de tekst van de 2e wijziging van de Gemeenschappelijke regeling BghU 2022 vastgesteld. Uw college wordt nu gevraagd dit besluit vast te stellen.

2e wijziging GR BghU 2020
De vigerende Gemeenschappelijke regeling dient te worden herzien. De aanleiding is dat veel zaken in de regeling nog zijn gekoppeld aan de voorgaande samenwerkingsvorm: het openbaar lichaam. Per 2015 is BghU omgezet naar de bedrijfsvoeringsorganisatie. Ten opzichte van het openbaar lichaam is de bedrijfsvoeringsorganisatie een nieuwe lichte samenwerkingsvorm in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), waarbij de bestuurlijke aansturing eenvoudiger is. Vanwege het beleidsneutrale karakter, dwingt de bedrijfsvoeringorganisatie ook niet tot een zware bestuurlijke aansturing, zoals dat voor een openbaar lichaam geldt.

Bij deze 2e wijziging van de GR worden de (aankomende) wijzigingen in wet- en regelgeving, die eveneens het gevolg hebben dat de vigerende Gemeenschappelijke regeling zal moeten worden gewijzigd, meegenomen. Het gaat hier om noodzakelijke technische wijzigingen die passen binnen het beleidsneutrale karakter van de bedrijfsvoeringsorganisatie. Hiermee kan de GR, vooruitlopend op de nieuwe wet, binnen een geactualiseerd juridisch kader blijven functioneren en wordt zo veel mogelijk voorkomen dat de Gemeenschappelijke regeling op afzienbare termijn opnieuw moet worden aangepast. De vigerende Gemeenschappelijke regeling is extern getoetst door mr. R.J.M.H. (Rob) de Greef van Cooperación, wat heeft geleid tot het wijzigingsvoorstel dat u in bijlage 1 aantreft.

Het voorliggend besluit is de tweede wijziging van de Gemeenschappelijke regeling 2020. De eerste wijziging betrof de uitbreiding van de bevoegdheid van het bestuur om deelname aan de werkgeversvereniging mogelijk te maken[1].

Wij vragen uw college om:
De 2e wijziging van de GR BghU 2020 vast te stellen. Om dit besluit te kunnen nemen dient op grond van artikel 61, tweede lid Wgr het college eerst toestemming van de gemeenteraad te krijgen om in te stemmen met het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling.

Let op: Na de inwerkingtreding van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen dient de gemeenteraad naast toestemming ook om een zienswijze gevraagd te worden[2]. Na inwerkingtreding van de wetswijziging krijgen vertegenwoordigende lichamen gelegenheid om vooraf een zienswijze te geven op het gehele ontwerp van een gemeenschappelijke regeling (of de wijziging daarvan). De wetswijziging treedt op 1 juli

[1] https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-60767.html
[2] https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35513-3.html p.10

2022 in werking. Hoewel nog niet wettelijk verplicht, kan er ook vooruitlopend op de wetswijziging van 1 juli aanstaande om een zienswijze gevraagd worden.

Zodra hiertoe de besluiten door alle deelnemers zijn genomen zal de gemeente Utrecht zorg dragen voor de publicatie van de 2e wijziging van de Gemeenschappelijke regeling.

Graag ontvangen wij een afschrift van de genomen besluiten.

Hoogachtend,
Het bestuur, namens deze,
De secretaris,

M. Vrisou van Eck

Bijlagen

1. Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2020-2e wijziging;

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Verordening onroerende-zaakbelastingen 2023

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Oya Akyol
Kenmerk	10548126
Vergaderdatum Raad	Volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De verordening onroerende-zaakbelastingen 2023 vast te stellen, waarin de tarieven worden aangepast met de verhoging van 18% conform het coalitieakkoord 2022, de inflatie (3,5%) en aan de waardeontwikkeling.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Jaarlijks wordt de verordening onroerende-zaakbelastingen geactualiseerd. In de tarieven is de besluitvorming van het coalitieakkoord 2022 (verhogen met 18%) en de waardeontwikkeling verwerkt. Met dit voorstel wordt de raad voorgesteld om de tarieven voor 2023 vast te stellen. De nieuwe tarieven gaan in per 1 januari 2023.

Context

Aanleiding

Conform de beleidslijn die is ingezet bij de behandeling van de verordening onroerende-zaakbelastingen 2013 (2013/139) berekenen we de tarieven onroerendezaakbelastingen op een later moment in het jaar dan de tarieven van de overige heffingen. Hierdoor kunnen tarieven worden voorgesteld waarin de meest recente gegevens met betrekking tot de verwachte waardeontwikkeling voor woningen en niet-woningen zijn meegenomen.

Met ingang van belastingjaar 2015 worden de tarieven tevens bijgesteld voor het verschil tussen de verwachte waardeontwikkeling en de werkelijke waardeontwikkeling van het jaar ervoor.

Hiertoe worden de volgende elementen in het tarief verwerkt:
- een aanpassing van het tarief Cf. coalitieakkoord 2022 met 18%
- een aanpassing van het tarief Cf. inflatie met 3,5%
- de verwachte waardeontwikkeling 2022: voor woningen 17,7% en voor niet-woningen 1,3%
- de bijstelling waardeontwikkeling 2021: voor woningen -0,4%. Voor niet-woningen is de verwachte waardeontwikkeling 1,1%.

Juridische context

De raad is op grond van artikel 216 Gemeentewet bevoegd tot het vaststellen van een belastingsverordening. De onroerende-zaakbelastingen worden geheven op grond van de artikelen 220 tot en met 220h Gemeentewet.

Het is mogelijk om kwijtschelding van de lokale belastingen aan te vragen ten name van natuurlijke personen voor belastingaanslagen in de privésfeer. Kwijtschelding is mogelijk als er sprake is van een inkomen onder het bijstandsniveau en onvoldoende eigen vermogen.

Als men huiseigenaar is en er sprake is van overwaarde van de woning, dan komt men niet in aanmerking voor kwijtschelding wegens de vermogensnorm.

Beoogd effect

De verordening onroerende-zaakbelasting vormt de juridische basis voor de belastingaanslagen van het komend jaar.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Nota lokale heffingen en Coalitieakkoord 2022 Investeren in Utrecht - financiën

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De verordening onroerende-zaakbelastingen 2023 vast te stellen, waarin de tarieven worden aangepast met de verhoging van 18% conform het coalitieakkoord 2022, de inflatie (3,5%) en aan de waardeontwikkeling.
Argumenten	
1.1	Hiermee worden de tarieven geactualiseerd
	Het uitgangspunt voor de tariefberekening is de gewenste opbrengst die voor het betreffende jaar in de begroting staat. Bij de berekening van de opbrengsten OZB is conform het Coalitieakkoord 2022 rekening gehouden met 18% en inflatie 3,5% is een stijging van 21,5%.

	Bij de berekening van de tarieven wordt tevens rekening gehouden met de waardeontwikkeling. **Woningen** Bij de berekening van het OZB-tarief voor eigenaren van woningen is tevens rekening gehouden met een waardeontwikkeling in de periode tussen de waardepeildatum van de aanslagen OZB 2022 (1 januari 2021) en die van de aanslagen OZB 2023 (1 januari 2022) van 17,7%. Daarnaast kunnen we tarieven ook bijstellen voor waardeontwikkeling van het vorige jaar, omdat de definitieve waardestijging over dat jaar nu bekend is. Deze bijstelling bedraagt 0,4%. De ingeschatte waardeontwikkeling voor woningen bedroeg 10,5%, de werkelijke waardeontwikkeling is 10,1 %. Het tarief voor eigenaren van woningen komt dan op 0,0790% (2021: 0,0762%). **Niet-woningen** Bij de berekening van de OZB-tarieven voor eigenaren en gebruikers van niet-woningen is tevens rekening gehouden met een waardeontwikkeling in de periode tussen de waardepeildatum van de aanslagen OZB 2022 (1 januari 2021) en de aanslagen OZB 2023 van 1,3%. Daarnaast kunnen we tarieven ook bijstellen voor waardeontwikkeling van het vorige jaar, omdat de definitieve waardestijging over dat jaar nu bekend is. Deze bijstelling bedraagt 1,1%. De ingeschatte waardeontwikkeling voor niet-woningen bedroeg 0,3%, de werkelijke waardeontwikkeling is 1,4%. Het tarief voor eigenaren van niet-woningen komt dan op 0,4270% (2021: 0,3599%), dat voor gebruikers van niet woningen op 0,3449% (2021: 0,2907%).

Financiën
De uitvoering van de onroerende-zaakbelastingen vindt door de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU) plaats. De gemeente betaalt een jaarlijkse vergoeding aan de BghU voor deze dienstverlening. De opbrengsten van de onroerendezaakbelastingen zijn onderdeel van onze algemene middelen. In de paragraaf lokale heffingen gaan wij in op deze heffing en onze voornemens voor 2023.

Vervolg
Nadat de raad de verordening heeft vastgesteld wordt deze gepubliceerd op overheid.nl. De nieuwe tarieven worden met ingang van 1 januari 2023 geheven.

Participatie
Over dit voorstel heeft geen participatie plaatsgevonden.

Communicatie
De nieuwe tarieven worden naast publicatie op overheid.nl gemeld op de website van de Belastingsamenwerking.

Niet-Referendabel
Het besluit van de raad op dit voorstel is niet-referendabel. Het betreft een raadsvoorstel over de vaststelling van gemeentelijke tarieven en belastingen (artikel 3 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Verordening op de heffing en invordering onroerende-zaakbelastingen 2023

-

Bijlagen informatief

-

Verordening op de heffing en invordering van onroerende-zaakbelastingen 2023 gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van met kenmerk 10548126
gelet op de artikelen 220 tot en met 220h van de Gemeentewet;
gezien het advies van de commissie Volksgezondheid, Bestuur en Financiën van 24 november 2022;
besluit vast te stellen de Verordening op de heffing en invordering van onroerende-zaakbelastingen 2023 gemeente Utrecht

Artikel 1 Belastingplicht

1. Onder de naam 'onroerende-zaakbelastingen' worden voor binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:
    a. een belasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht, gebruikt, verder te noemen: gebruikersbelasting;
    b. een belasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, verder te noemen: eigenarenbelasting.
2. Bij de gebruikersbelasting wordt:
    a. gebruik door degene aan wie een deel van een onroerende zaak in gebruik is gegeven, aangemerkt als gebruik door degene die dat deel in gebruik heeft gegeven; degene die het deel in gebruik heeft gegeven is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven.
    b. het ter beschikking stellen van een onroerende zaak voor volgtijdig gebruik aangemerkt als gebruik door degene die die onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld; degene die de onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene aan wie die zaak ter beschikking is gesteld.
3. Met betrekking tot de eigenarenbelasting wordt als genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht aangemerkt degene die bij het begin van het

kalenderjaar als zodanig in de basisregistratie kadaster is vermeld, tenzij blijkt dat hij op dat tijdstip geen genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is.

Artikel 2 Voorwerp van de belasting

1. Voorwerp van de belasting is een onroerende zaak.
2. Als onroerende zaak wordt aangemerkt de onroerende zaak, bedoeld in hoofdstuk III van de Wet waardering onroerende zaken.
3. Een onroerende zaak dient in hoofdzaak tot woning indien de waarde die op grond van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken is vastgesteld voor die onroerende zaak in hoofdzaak kan worden toegerekend aan delen van die onroerende zaak die dienen tot woning dan wel volledig dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 3 Maatstaf van heffing

1. De heffingsmaatstaf is de op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken voor de onroerende zaak vastgestelde waarde voor het kalenderjaar bedoeld in artikel 1.
2. Indien met betrekking tot een onroerende zaak geen waarde is vastgesteld op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken wordt de heffingsmaatstaf van die onroerende zaak bepaald met overeenkomstige toepassing van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 17, 18 en 20, tweede lid, van de Wet waardering onroerende zaken.

Artikel 4 Vrijstellingen

1. In afwijking in zoverre van artikel 3 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf buiten aanmerking gelaten, voor zover dit niet reeds is geschied bij de bepaling van de in dat artikel bedoelde waarde, de waarde van:
    a. ten behoeve van de land- of bosbouw bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgrond, daaronder mede begrepen de open grond, alsmede de ondergrond van glasopstanden, die bedrijfsmatig aangewend wordt voor de kweek of teelt van gewassen, zonder daarbij de ondergrond als voedingsbodem te gebruiken;
    b. glasopstanden, die bedrijfsmatig worden aangewend voor de kweek of teelt van gewassen, voor zover de ondergrond daarvan bestaat uit de in onderdeel a bedoelde grond;
    c. onroerende zaken die in hoofdzaak zijn bestemd voor de openbare eredienst of voor het houden van openbare bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard, een en ander met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;

d. één of meer onroerende zaken die deel uitmaken van een op de voet van de Natuurschoonwet 1928 aangewezen landgoed dat voldoet aan de voorwaarden genoemd in artikel 8 van het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928, met uitzondering van de daarop voorkomende gebouwde eigendommen;
e. natuurterreinen, waaronder mede worden verstaan duinen, heidevelden, zandverstuivingen, moerassen en plassen, die door rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid welke zich uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het behoud van natuurschoon ten doel stellen, beheerd worden;
f. openbare land- en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail, een en ander met inbegrip van kunstwerken;
g. waterverdedigings- en waterbeheersingswerken die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;
h. werken die zijn bestemd voor de zuivering van riool- en ander afvalwater en die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;
i. werktuigen die van een onroerende zaak kunnen worden afgescheiden zonder dat beschadiging van betekenis aan die werktuigen wordt toegebracht en die niet op zichzelf als gebouwde eigendommen zijn aan te merken;
j. straatmeubilair, waaronder begrepen alle zodanige gebouwde eigendommen - niet zijnde gebouwen - welke zijn geplaatst ten gerieve of in het belang van het publiek, ten dienste van het verkeer of ter verfraaiing van de gemeente, zoals lichtmasten, verkeersinstallaties, standbeelden, monumenten, fonteinen, banken, abri's, hekken en palen;
k. plantsoenen, parken en waterpartijen, die bij de gemeente in beheer zijn of waarvan de gemeente het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
l. begraafplaatsen, urnentuinen en crematoria, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;

2. In afwijking in zoverre van artikel 3 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf voor de gebruikersbelasting buiten aanmerking gelaten de

waarde van gedeelten van de onroerende zaak die in hoofdzaak tot woning dienen dan wel in hoofdzaak dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 5 Belastingtarieven

1. Het tarief van de belasting bedraagt een percentage van de heffingsmaatstaf. Het percentage bedraagt voor:
    a. de gebruikersbelasting: 0,3449%
    b. de eigenarenbelasting:
        i. voor onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen 0,0790%
        ii. voor onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen 0,4270%

Artikel 6 Wijze van heffing

De belastingen worden bij wege van aanslag geheven.

Artikel 7 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de aanslagen worden betaald in twee gelijke termijnen waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de tweede twee maanden later.
2. In afwijking van het eerste lid moeten de aanslagen, zolang de verschuldigde bedragen door middel van automatische betalingsincasso kunnen worden afgeschreven, worden betaald in maximaal tien gelijke termijnen. De eerste termijn vervalt één maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens één maand later.
3. De Algemene Termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 8 Nadere regels met betrekking tot heffing en invordering

Het bestuur van de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering van de onroerende-zaakbelastingen.

Artikel 9 Inwerkingtreding en citeertitel

1. De 'Verordening onroerende-zaakbelastingen 2022' vastgesteld bij raadsbesluit van 23 december 2021 (Gemeenteblad van Utrecht 2021, nr. 477862), wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 9, tweede lid, genoemde datum van

ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

2. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2023.
3. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2023.
4. Deze verordening wordt aangehaald als Verordening onroerende-zaakbelastingen 2023 gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van <DATUM>.

De griffier,
Merel van Hall

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Derde en tweede begrotingswijziging 2022

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Jan van Veen
Kenmerk	
Vergaderdatum Raad	In overleg met griffie
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De derde en tweede begrotingswijziging 2022 vast te stellen, waarmee technische mutaties en de administratieve verwerking van besluiten van de gemeenteraad worden opgenomen in de Programmabegroting 2022 en de meerjarenraming.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
De programmabegroting en het meerjarenperspectief worden gebruikelijk drie keer per jaar aangepast. De begrotingswijziging is opgebouwd uit technische wijzigingen en waar nodig de verwerking van eerdere besluiten. Dit jaar is een tweede begrotingswijziging in het derde kwartaal niet gedaan vanwege een beperkte omvang en urgentie van de budgetbesluiten. Dit voorstel is daarmee de tweede en derde wijziging van de programmabegroting 2022 ineen. Dit is tevens de laatste wijziging van de Programmabegroting 2022.

Context
Aanleiding
Als gevolg van recente besluitvorming van de raad zijn technische mutaties nodig in de Programmabegroting 2022. Deze mutaties vinden driemaal per jaar plaats. De ambitie is dit sneller te verwerken. In enkele stappen wordt toegewerkt naar aanpassing van de besluitvorming over begrotingswijzigingen.

De eerste stap is dat we met ingang van de P&C-cyclus van 2021 besluiten in P&C-documenten direct de begrotingstechnisch verwerken. Die komen dus niet meer terug in de technische wijzigingen. Ook de afzonderlijke raadsbesluiten zijn meteen na het besluit door de raad direct verwerkt. Voor de technische begrotingswijzigingen resteren dan nog puur technische punten.

Juridische context
De gemeenteraad beschikt over het budgetrecht op grond van de Gemeentewet, als onderdeel van haar Kaderstellende rol. Het budgetrecht houdt in dat het college alleen uitgaven kan doen en verplichtingen kan aangaan na toestemming of autorisatie van de raad. Met de vaststelling van de programmabegroting en begrotingswijzigingen geeft de raad het college deze toestemming.

Bevoegdheid raad
Het budgetrecht van de raad heeft betrekking op de programma's, mutaties op reserves, kredieten (investeringen) en bestedingen ten laste van voorzieningen (bijv. beheersplannen groot onderhoud). De bevoegdheid tot het verschuiven van budgetten tussen programma's, mutaties aan reserves, kredieten (investeringen) en bestedingen ten laste van voorzieningen is daarom voorbehouden aan de raad.

Bevoegdheid college
Door het vaststellen van de begroting geeft de raad het college mandaat om het beleid uit te voeren binnen het gestelde financiële kader. Mutaties binnen het programma (tussen producten) en waarbij geen mutatie in baten, lasten of reserves optreedt worden vastgesteld door het college. De overige mutaties worden aan de raad voorgelegd

Beoogd effect
Een actuele begroting 2022.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Vaststelling Programmabegroting 2022 (raadsbesluit 11 november 2021) en de aanpassing door de besluitvorming over de eerste begrotingswijziging.

In de adviescommissie Controle en Financiën van 14 mei 2020 is het voorstel “Technische begrotingswijziging leesbaarder” besproken en geaccordeerd. De bijlage ‘Derde plus tweede BGW 2022 raad’ is op basis van dit voorstel gemaakt.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	In te stemmen met de derde en tweede begrotingswijziging 2022, waarmee technische mutaties en de administratieve verwerking van besluiten van de gemeenteraad worden opgenomen in de Programmabegroting 2022 en de meerjarenraming.

Argumenten	
1.1	Met dit besluit wordt de Programmabegroting 2022 en de meerjarenraming geactualiseerd.
	De begrotingswijziging is opgebouwd uit technische mutaties zonder beleidsgevolgen (techniek). De wijzigingen zijn opgenomen in de bijlage ‘Derde plus tweede BGW 2022 raad’.

Financiën
Dit voorstel betreft de verwerking van de financiële consequenties van technische mutaties en eerdere besluiten. De technische wijzigingen zijn budgettair neutraal.

Vervolg
De derde begrotingswijziging is de laatste technische wijzigingen van het begrotingsjaar 2022. Dit jaar wordt afgerond met de Jaarstukken 2022.

Participatie
Er heeft geen participatie plaats gevonden. Dit betreft een technische aanpassing van de programmabegroting 2022 op basis van eerder genomen besluiten. Participatie is (mogelijk) relevant op het moment dat de beleidskeuzes worden voorbereid.

Communicatie
Niet van toepassing. Dit betreft een technische aanpassing van de begroting 2022 op basis van eerder genomen besluiten. Bij het voorleggen van de keuzes, bij de voorjaarsrapportage en programmabegroting, wordt hierover gecommuniceerd.

Niet-Referendabel
Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing, omdat het een raadsbesluit betreft over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 3 lid 2 onder d Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Bijlage: ‘Derde plus tweede BGW 2022 raad’.

Bijlagen informatief
-

Tweede en derde begrotingswijziging 2022 raad

De begrotingswijziging bestaat uit technische aanpassingen van de begroting, verwerking van raadsbesluiten en verwerking van besluiten over de cyclusproducten. Een aanpassing is budgettair neutraal. Het kan drie tot zes maanden duren voordat van een raadsbesluit de administratieve verwerking in een begrotingswijziging terugkomt. We wijzigen de begroting drie keer per jaar om
- de raad inzicht te geven in de verwerking van de financiële gevolgen van besluitvorming,
- de begroting actueel te houden, onder andere als basis voor het maken van prognoses, en
- te kunnen voldoen aan de eisen rond de rechtmatigheid van de begroting.

In dit document zijn de mutaties van de tweede begrotingswijziging en die van de derde begrotingswijziging opgenomen.

Achtergrond

In de adviescommissie Controle en Financiën van 14 mei 2020 is het voorstel 'Technische begrotingswijziging leesbaarder' besproken. De commissie heeft de daarin gedane voorstellen overgenomen:

a) Te onderzoeken wat nodig is om mutaties in de begroting meteen bij raadsvoorstel voor te leggen en -bij akkoord op het voorstel- in de begroting te verwerken;
b) Mutaties die kostentoerekeningen betreffen niet meer in de technische begrotingswijziging op te nemen;
c) Mutaties voor te leggen op het niveau van het budgetrecht; daarbij lasten- of batenmutaties binnen een programma in een regel samen te voegen in plaats van uitsplitsing per prestatiedoelstelling;
d) In het algemeen de kwaliteit van de tekstuele toelichting te vergroten en mutaties kleiner dan 50.000 euro niet separaat op te nemen/toe te lichten, en deze regel ook te laten gelden voor storting in en onttrekking aan reserves of voorzieningen.

De voorstellen zijn, met uitzondering van a), conform het verzoek van de commissie uitgevoerd. In het kader van het voorstel onder a) zijn, vooruitlopend op nadere uitwerking ervan, mutaties waarover al een raads-/collegebesluit is genomen niet nogmaals in het document opgenomen. Het betreft zes mutaties bij de tweede begrotingswijziging en zes mutaties bij de derde begrotingswijziging. In paragraaf 1.2, onder tabel 3 zijn de mutaties in het kort benoemd.

In het vervolg van dit document worden in paragraaf 1.1 de mutaties in de begroting per programma gepresenteerd uitgesplitst naar de mutaties van de tweede begrotingswijziging en de mutaties van de derde begrotingswijziging. In paragraaf 1.2 zijn tabellen met cijfers opgenomen. Daarin zijn onder meer de mutaties in de meerjarenraming in één totaaltabel weergegeven.

1.1 Techniek algemeen

In het vervolg van deze paragraaf staan de afzonderlijke mutaties van de tweede begrotingswijziging en die van de derde begrotingswijziging 2022. De mutaties zijn gerangschikt naar programma volgens de Programmabegroting 2022. Per programma is een tabel opgenomen met de mutaties voor de jaren 2022 tot en met 2025, waarin een uitsplitsing in lasten, baten, onttrekkingen aan en stortingen in de reserves.
Onder iedere tabel worden de daarin genoemde mutaties kort toegelicht, en worden de bijbehorende regels met de verschuiving van begrotingsbedragen getoond. Per regel wordt het bedrag vermeld met erbij aangegeven het programma en of het lasten dan wel baten betreft. Ook staat er vermeld of de verschuiving incidenteel of structureel is en voor welk jaar of welke jaren deze geldt. Indien de regel een verhoging van de lasten of baten betreft begint deze regel met 'Stijging'. En indien de regel een verlaging van de lasten of baten betreft begint deze met 'Daling'. Hetzelfde geldt voor onttrekkingen aan en stortingen in de reserves. De mutaties behorende bij de tweede begrotingswijziging zijn voorzien van een letter (A, B en zo verder). De mutaties bij de derde begrotingswijziging zijn genummerd (1, 2 en zo verder).

1.1.1 Bewoners en Bestuur

a) Mutaties bij de tweede begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Bewoners en Bestuur	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie A	55				55				55				55			
Mutaties < 0,05 miljoen euro	-3				-3				-3				-3			
Totaal	53	0	0	0	53	0	0	0	53	0	0	0	53	0	0	0

Mutatie A **Overdracht bedrag voor kapitaallasten naar Publiekdienstverlening**
De mutatie betreft de structurele overdracht van het begrote bedrag aan kapitaallasten voor het Klantverwijssysteem. Het bedrag wordt overgezet van het programma Overhead naar het programma Bewoners en Bestuur - onderdeel Publieksdienstverlening - van waaruit de investering wordt gedaan.

Daling	Overhead	Lasten	Structureel vanaf	2022	-55.400
Stijging	Bewoners en Bestuur	Lasten	Structureel vanaf	2022	55.400

b) Geen mutaties bij de derde begrotingswijziging

1.1.2 Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed

a) Mutaties bij de tweede begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie B	125		125		234		234		109		109		109		109	
Mutatie C				-65				-65				-65				-65
Mutaties < 0,05 miljoen euro																
Totaal	125	0	125	-65	234	0	234	-65	109	0	109	-65	109	0	109	-65

Mutatie B **Onttrekking reserve 'Europese subsidies'**

De bijdrage van de gemeente Utrecht aan het programma 'Kansen voor West II' en 'Kansen voor West III' wordt gedekt uit de reserve 'Europese subsidies'. In deze gaat het om een extra programmabijdrage 'Kansen voor West II' voor 'React-EU 2021-2023'. Hiervoor komt er 249.598 euro ten laste van de reserve 'Europese subsidies', waarvan de helft in 2022 en de andere helft in 2023. Daarnaast ook de bijdrage voor 'Kansen voor West III' van 437.736 euro, verdeeld over 4 bedragen van 109.434 euro die vallen in 2023, 2024, 2025 en 2026. In totaal komt er 687.334 euro ten laste van de reserve. Zie voor een nadere toelichting op het programma de bijlage 'Externe subsidieprogramma's' in de jaarstukken.

Stijging	Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	Onttrekking reserve	Incidenteel	2022	124.799
Stijging	Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	Lasten	Incidenteel	2022	124.799
Stijging	Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	Onttrekking reserve	Incidenteel	2023	234.233
Stijging	Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	Lasten	Incidenteel	2023	234.233
Stijging	Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	Onttrekking reserve	Incidenteel	2024, 2025 en 2026	109.434
Stijging	Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	Lasten	Incidenteel	2024, 2025 en 2026	109.434

Mutatie C **Overdracht sanitaire voorzieningen naar programma Utrechts Vastgoed**

De sanitaire voorzieningen Janskerkhof, Lepelenburg, Julianapark en Griftpark zijn eind 2021 overgegaan van het programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed naar het programma Utrechts Vastgoed. Met deze mutatie in de begroting zetten wij het benodigde budget voor de kapitaallasten en de uitvoering van het beheer over.

Daling	Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	Storting reserve	Structureel vanaf	2022	-65.000
Stijging	Utrechts Vastgoed	Lasten	Structureel vanaf	2022	65.000

b) Mutaties bij de derde begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie 1	2.084	2.084														
Mutatie 2					87				87				87			
Mutaties < 0,05 miljoen euro									40				40			
Totaal	2.084	2.084	0	0	87	0	0	0	127	0	0	0	127	0	0	0

Mutatie 1 **Regiodeal vitale wijken; besteding 2022**

Op 24 juni 2020 hebben wij de raad in een brief (kenmerk 7686999/202000615) geïnformeerd over de toegekende rijksbijdrage uit de 'Regiodeal vitale wijken'. De rijksbijdrage is uitgekeerd in de jaren 2020 en 2021. De besteding van de rijksbijdrage vindt plaats in de jaren 2020 tot en met 2024. Met deze mutatie verwerken wij de geraamde besteding van 2,084 miljoen euro voor het jaar 2022. De besteding richt zich op vijf thema's: gezondheid, veiligheid, werk & inkomen, onderwijs en wonen.

Stijging	Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	Baten	Incidenteel	2022	2.084.161
Stijging	Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	Lasten	Incidenteel	2022	2.084.161

Mutatie 2 **Verbeteren interne controle rechtmatigheid**

Bij de Voorjaarsnota 2022 zijn middelen toegekend voor 'Basis op orde bedrijfsvoering: onderdeel wet- en regelgeving'. Voor het verbeteren van de interne controle op rechtmatigheid wordt een bedrag van 0,173 miljoen euro uitgetrokken voor het aantrekken van een medewerker bij organisatie onderdeel Ruimte en bij Bedrijfsvoering Strategie Netwerk (BSN). Met deze mutatie in de begroting wordt de bijdrage vanuit Ruimte in het programma Overhead verrekend.

Daling	Overhead	Lasten	Structureel vanaf	2023	-86.500
Stijging	Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	Lasten	Structureel vanaf	2023	86.500

1.1.3 Bereikbaarheid

a) Mutaties bij de tweede begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Bereikbaarheid	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie D				75												
Mutaties < 0,05 miljoen euro																
Totaal	0	0	0	75	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Mutatie D **Middelen vanuit amendement Toegankelijkheid ingezet binnen Bereikbaarheid**

De middelen voor het amendement Toegankelijkheid zijn opgenomen in het programma Openbare Ruimte en Groen. Hieruit zijn enkele werkzaamheden voor het realiseren van bankjes in de stad bekostigd. In de volgende fase wordt de snelfietsroute Utrecht-Amersfoort aangelegd, waardoor de resterende middelen vanuit het programma voor het Groenstructuurplan naar het product 'Fiets' binnen het programma Bereikbaarheid worden overgeheveld. In het 'Meerjaren Perspectief Ruimte 2022' is deze overheveling geprogrammeerd in het onderdeel 'Meerjaren Groenprogramma'.

Daling	Openbare Ruimte en Groen	Lasten	Incidenteel	2022	-75.000
Stijging	Bereikbaarheid	Storting reserve	Incidenteel	2022	75.000

b) Geen mutaties bij de derde begrotingswijziging

1.1.4 Openbare Ruimte en Groen

a) Mutaties bij de tweede begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Openbare Ruimte en Groen	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie D	-75															
Mutaties < 0,05 miljoen euro																
Totaal	-75	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Mutatie D - zie programma Bereikbaarheid.

b) Mutaties bij de derde begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Openbare Ruimte en Groen	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie 3	-165				-220				-220				-220			
Mutaties < 0,05 miljoen euro	-20				-60				-60				-60			
Totaal	-185	0	0	0	-280	0	0	0	-280	0	0	0	-280	0	0	0

Mutatie 3 **Verdeling coalitieakkoordmiddelen uitvoeringscapaciteit Groene Schaalsprong**

Bij het coalitieakkoord 2022-2026 zijn er extra middelen toegekend aan de uitvoeringscapaciteit voor de Groene Schaalsprong. De middelen zijn opgenomen in het programma Openbare Ruimte en Groen (product Groenstructuurplan). Met deze mutatie wordt een bedrag van 20% van de middelen overgeheveld naar het programma Overhead. Deze overheveling wordt gedaan voor het dekken van de kosten voor het aansturen van de uitvoering en de beleidsuitwerking zoals in de programmabegroting is opgenomen.

Daling	Openbare Ruimte en Groen	Lasten	Incidenteel	2022	-165.000
Stijging	Overhead	Lasten	Incidenteel	2022	165.000
Daling	Openbare Ruimte en Groen	Lasten	Structureel vanaf	2023	-220.000
Stijging	Overhead	Lasten	Structureel vanaf	2023	220.000

1.1.5 Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen

a) Mutaties bij de tweede begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutaties < 0,05 miljoen euro	-25				-25				-25				-25			
Totaal	-25	0	0	0	-25	0	0	0	-25	0	0	0	-25	0	0	0

b) Geen mutaties bij de derde begrotingswijziging

1.1.6 Onderwijs

a) Mutaties bij de tweede begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Onderwijs	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie E	-338				-338				-338				-338			
Mutaties < 0,05 miljoen euro																
Totaal	-338	0	0	0	-338	0	0	0	-338	0	0	0	-338	0	0	0

Mutatie E **Verwerken Overboekingsstaat 2021 - complexen van Utrechts Vastgoed naar Onderwijs**

Jaarlijks worden intern gemeentelijke opstallen en terreinen overgeboekt van en naar de diverse gemeentelijke organisatieonderdelen. Op 21 december 2021 heeft het college de 'Overboekingsstaat 2021' vastgesteld. Door middel van deze mutatie wordt dit in de begroting verwerkt.

Daling	Utrechts Vastgoed	Baten	Structureel vanaf	2022	-11.000
Daling	Onderwijs	Lasten	Structureel vanaf	2022	-338.343
Stijging	Utrechts Vastgoed	Lasten	Structureel vanaf	2022	327.343

b) Geen mutaties bij de derde begrotingswijziging

1.1.7 Ondersteuning op Maat

a) Geen mutaties bij de tweede begrotingswijziging

b) Mutaties bij de derde begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Ondersteuning op Maat	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie 4					-2.600				-2.800				-2.800			
Mutatie 5					123				123				123			
Mutatie 6					-97				-97				-97			
Mutaties < 0,05 miljoen euro					56				56				56			
Totaal	0	0	0	0	-2.519	0	0	0	-2.719	0	0	0	-2.719	0	0	0

Mutatie 4 **Uitvoeringskracht Maatschappelijke Ontwikkeling**

In het coalitieakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoeringskracht bij het organisatie onderdeel Maatschappelijke Ontwikkeling. Met deze mutatie in de begroting worden de middelen naar het programma Overhead overgeheveld. Dit is technisch nodig om ze te kunnen inzetten voor het versterken van de uitvoeringskracht.

Daling	Ondersteuning op Maat	Lasten	Incidenteel	2023	-2.600.000
Stijging	Overhead	Lasten	Incidenteel	2023	2.600.000
Daling	Ondersteuning op Maat	Lasten	Structureel vanaf	2024	-2.800.000
Stijging	Overhead	Lasten	Structureel vanaf	2024	2.800.000

Mutatie 5 **Budgetoverheveling voor Vrijwillige inzet voor elkaar**

Odensehuis Andante is een inloop voor mensen met beginnende dementie en hun naasten. Vier dagen in de week zijn er activiteiten, met professionele begeleiding en met ondersteuning van vrijwilligers. In 2022 ontvangen zij voor deze activiteiten totaal 117.330 euro subsidie vanuit 'Vrijwillige inzet voor elkaar'. Vanaf 2023 doet Odensehuis Andante een subsidieaanvraag bij 'Sociale prestatie en dagondersteuning', omdat de aard van hun activiteiten beter onder deze subsidieregeling valt en zij zo meer aansluiting kunnen vinden op het voor hen relevante netwerk van organisaties in de dagondersteuning. Deze mutatie zet het benodigde budget (0,123 miljoen euro jaarlijks) op het juiste product in het programma Ondersteuning op Maat.

Daling	Samenleven en Sport	Lasten	Incidenteel	2023-2027	-122.530
Stijging	Ondersteuning op Maat	Lasten	Incidenteel	2023-2027	122.530

Mutatie 6 **Groeimiddelen 'Veerkracht' en 'Jeugd en veiligheid'**

De groeimiddelen voor 'Veerkracht' en 'Jeugd en veiligheid' voor de jaren 2023 en verder zijn binnen Maatschappelijke Ontwikkeling op een stelpost geplaatst van het programma Samenleven en Sport. Deze middelen zijn toegekend aan de producten 'Jongerenwerk' binnen het programma Samenleven en Sport en aan 'Specialistische zorg voor jeugd' binnen het programma Ondersteuning op Maat. Vanuit het groeikader blijkt dat specifiek voor jeugd er vanaf 2023 minder middelen beschikbaar zijn dan op basis van de prognose verwacht. Met deze mutatie corrigeren we de begroting voor de genoemde groeimiddelen.

Daling	Ondersteuning op Maat	Lasten	Structureel vanaf	2023	-97.480
Stijging	Samenleven en Sport	Lasten	Structureel vanaf	2023	97.480

1.1.8 Veiligheid

a) Geen mutaties bij de tweede begrotingswijziging

b) Mutaties bij de derde begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Veiligheid	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie 7 Mutaties < 0,05 miljoen euro	-100															
Totaal	-100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Mutatie 7 **Overhevelen budget ventilatie brandweerkazernes**

Met deze mutatie hevelen wij het eerder toegekende incidentele budget voor 2022 van 0,100 miljoen euro voor de aanpak van de ventilatie van brandweerkazernes over van het programma Veiligheid naar Utrechts Vastgoed. De overheveling betreft aanpassingen aan klimaatinstallaties om deze te laten voldoen aan het bouwbesluit 2012, de richtlijnen van het RIVM en de Arbowet.

Daling	Veiligheid	Lasten	Incidenteel	2022	-100.000
Stijging	Utrechts Vastgoed	Lasten	Incidenteel	2022	100.000

1.1.9 Cultuur

a) Mutaties bij de tweede begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Cultuur	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie F	60	60														
Mutaties < 0,05 miljoen euro	-21				-21				-21				-21			
Totaal	39	60	0	0	-21	0	0	0	-21	0	0	0	-21	0	0	0

Mutatie F **Vrijval voorziening Muziekcentrum Vredenburg**

In 2013 is het Muziekcentrum Vredenburg (MCV) verzelfstandigd. Hierbij zijn een aantal oud-medewerkers van de gemeente Utrecht in de WW terecht gekomen. Deze kosten kwamen ten laste van de gemeente Utrecht en werden gedekt vanuit de voorziening 'Afvloeiingskosten MCV'. In 2021 is de laatste verplichting afgewikkeld in dit kader. Het saldo van 0,06 miljoen euro dat resteert in de voorziening MCV kan daarmee vrijvallen ten gunste van de algemene middelen waarna de voorziening wordt afgesloten.

Stijging	Cultuur	Baten	Incidenteel	2022	59.638
Stijging	Cultuur	Lasten	Incidenteel	2022	59.638

b) Mutaties bij de derde begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Cultuur	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie 8	-18				-54				-54				-54			
Mutaties < 0,05 miljoen euro									-40				-40			
Totaal	-18	0	0	0	-54	0	0	0	-94	0	0	0	-94	0	0	0

Mutatie 8 **Verbouwing boerderij Hofstede ter Weide**

Dit betreft een overheveling van het budget van de culturele voorziening Leidsche Rijn naar de begroting van VGU ter dekking van de onrendabele top op de verbouwing van Boerderij Hofstede ter Weide. Boerderij Hofstede ter Weide wordt sinds 2010 geëxploiteerd door De Vrijstaat (kunstwerkplaats voor jong Utrecht) en is gevestigd op de cultuur-as Berlijnplein. De gemeenteraad is destijds in de raadsbrief Ontwikkelkader Berlijnplein van 24 juni 2019 (6280947/20190618) op de hoogte gebracht van het voornemen om de boerderij te renoveren en om de onrendabele top van de renovatie te bekostigen vanuit het budget van de Berlijnpleinontwikkeling. Als naaste buren geven de Vrijstaat en de Berlijnpleinpartners samen vorm aan de culturele programmering op de cultuur-as. Dankzij de renovatie van de boerderij heeft De Vrijstaat die faciliteiten nu duurzaam en bestendig tot haar beschikking.

Daling	Cultuur	Lasten	Incidenteel	2022	-18.048
Stijging	Utrechts Vastgoed	Lasten	Incidenteel	2022	18.048
Daling	Cultuur	Lasten	Structureel vanaf	2023	-54.144
Stijging	Utrechts Vastgoed	Lasten	Structureel vanaf	2023	54.144

1.1.10 Samenleven en Sport

a) Mutaties bij de tweede begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Samenleven en Sport	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutaties < 0,05 miljoen euro	-10		1		-10		1		-10		1		-10		1	
Totaal	-10	0	1	0	-10	0	1	0	-10	0	1	0	-10	0	1	0

b) Mutaties bij de derde begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Samenleven en Sport	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie 5					-123				-123				-123			
Mutatie 6					97				97				97			
Mutaties < 0,05 miljoen euro					-56				-56				-56			
Totaal	0	0	0	0	-81	0	0	0	-81	0	0	0	-81	0	0	0

Mutatie 5 - zie programma Ondersteuning op Maat.

Mutatie 6 - zie programma Ondersteuning op Maat.

1.1.11 Utrechts Vastgoed

a) Mutaties bij de tweede begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Utrechts Vastgoed	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie C	65				65				65				65			
Mutatie E	327	-11			327	-11			327	-11			327	-11		
Mutatie G	130		130		130		130		130		130		130		130	
Mutaties < 0,05 miljoen euro	-17	-30	1		-17	-30	1		-17	-30	1		-17	-30	1	
Totaal	505	-41	132	0	505	-41	132	0	505	-41	132	0	505	-41	132	0

Mutatie C – zie programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed.

Mutatie E – zie programma Onderwijs.

Mutatie G **Aanpassing pandenbegroting bij verlaging van de omslagrente**

Per 1 januari 2022 is de omslagrente verlaagd van 2% naar 1,5%. Door middel van deze mutatie in de begroting wordt de bijbehorende wijziging van de kapitaallasten (afschrijving en rente) per portefeuille in de pandenbegroting verwerkt. Ook de onttrekking uit de vaste activa reserve wijzigt hierin mee.

Stijging	Utrechts Vastgoed	Onttrekking reserve	Structureel vanaf	2022	130.391
Stijging	Utrechts Vastgoed	Lasten	Structureel vanaf	2022	130.391

b) Mutaties bij de derde begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Utrechts Vastgoed	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie 7	100															
Mutatie 8	18				54				54				54			
Mutatie 9	-286	-286			-286	-286			-286	-286			-286	-286		
Mutatie 10	-278	-278			-278	-278			-278	-278			-278	-278		
Mutaties < 0,05 miljoen euro	119	75	44		119	75	44		119	75	44		119	75	44	
Totaal	-327	-489	44	0	-391	-489	44	0	-391	-489	44	0	-391	-489	44	0

Mutatie 7 - zie programma Veiligheid.

Mutatie 8 - zie programma Cultuur.

Mutatie 9 **Externe naar interne huur Laan van Puntenburg**

Het gebouw aan de Laan van Puntenburg 2-2A wordt deels extern verhuurd. De contracten met twee externe huurders zijn geëindigd. Een deel van de beschikbaar gekomen ruimte wordt benut voor de uitbreiding van het primair onderwijs op deze locatie. Dit leidt tot een verschuiving van externe huuropbrengsten naar interne huuropbrengsten. Met deze mutatie in de begroting verwerken wij de verschuiving vanaf 2022 in de pandenbegroting.

Daling	Utrechts Vastgoed	Lasten	Structureel vanaf	2022	-285.810
Daling	Utrechts Vastgoed	Baten	Structureel vanaf	2022	-285.810

Mutatie 10 **Verschuiving huuropbrengsten Grebbeberglaan 11**

Het gebouw aan de Grebbeberglaan 11 (Nieuw Welgelegen) werd volledig extern verhuurd. Een contract met een externe partij is beëindigd, waarna een deel van het gebouw een onderwijsbestemming heeft gekregen. Als gevolg hiervan vindt een verschuiving plaats van externe naar interne huurinkomsten. Met deze mutatie in de begroting verwerken wij de verschuiving vanaf 2022 in de pandenbegroting.

Daling	Utrechts Vastgoed	Lasten	Structureel vanaf	2022	-278.000
Daling	Utrechts Vastgoed	Baten	Structureel vanaf	2022	-278.000

Mutatie 11 **Storting onderhoudsvoorziening**

Doenja houdt dit jaar op te bestaan. De in totaal vier opstallen zijn sinds 30 juni 2022 in eigendom en beheer bij VGU. Vanuit het programma Samenleven en Sport is een bijdrage ontvangen voor uit te voeren onderhoud. Door middel van deze mutatie in de begroting wordt dit in de voorziening gestort.
NB: In de voorgaande tabel met de cijfers is deze mutatie niet opgenomen vanwege saldo 0 op de lasten waarin opgenomen is de storting in de onderhoudsvoorziening.

Daling	Utrechts Vastgoed	Lasten	Incidenteel	2022	-163.000
Stijging	Utrechts Vastgoed	Storting voorziening	Incidenteel	2022	163.000

1.1.12 Algemene Middelen

a) Geen mutaties bij de tweede begrotingswijziging

b) Mutaties bij de derde begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Algemene Middelen	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie 12	1.635		1.635													
Mutatie 13					518	518			518	518			518	518		
Mutaties < 0,05 miljoen euro																
Totaal	1.635	0	1.635	0	518	518	0	0	518	518	0	0	518	518	0	0

Mutatie 12 **Onttrekking reserve Budgetstructuur Leidsche Rijn**

Jaarlijks worden de, door de organisatieonderdelen opgegeven, frictiekosten Leidsche Rijn in de begroting gedekt uit de daarvoor bestemde reserve Budgetstructuur Leidsche Rijn. Deze frictiekosten zijn bijvoorbeeld de kosten van tijdelijke onderwijsvoorzieningen of de beheerkosten openbare ruimte, die nog niet volledig gedekt worden door structureel budget op basis van de bevolkingsaantallen in Leidsche Rijn. In 2022 bedragen de frictiekosten ruim 1,6 miljoen euro. Met deze mutatie wordt de dekking ervan uit de reserve geregeld.

Stijging	Algemene Middelen	Onttrekking reserve	Incidenteel	2022	1.635.321
Stijging	Algemene Middelen	Lasten	Incidenteel	2022	1.635.321

Mutatie 13 **Uitkering Gemeentefonds 2023 en verder**

Bij de Voorjaarsnota 2019 (bladzijde 13) is bij de verwerking van de corresponderende posten een bedrag van 0,518 miljoen euro vanaf jaarschijf 2023 per vergissing op het product Gemeentefondsuitkering in de lasten verwerkt. Dit had in de baten moeten zijn. Met deze mutatie wordt het bedrag alsnog in de baten verwerkt.

Stijging	Algemene middelen	Baten	Structureel vanaf	2023	518.000
Stijging	Algemene middelen	Lasten	Structureel vanaf	2023	518.000

1.1.13 Overhead

a) Mutaties bij de tweede begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Overhead	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie A	-55				-55				-55				-55			
Mutaties < 0,05 miljoen euro	18	-31			18	-31			18	-31			18	-31		
Totaal	-37	-31	0	0	-37	-31	0	0	-37	-31	0	0	-37	-31	0	0

Mutatie A - zie programma Bewoners en Bestuur.

b) Mutaties bij de derde begrotingswijziging

Bedragen in 1.000 euro

	2022				2023				2024				2025			
Overhead	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting	lasten	baten	onttrekking	storting
Mutatie 4					2.600				2.800				2.800			
Mutatie 2					-87				-87				-87			
Mutatie 3	165				220				220				220			
Mutaties < 0,05 miljoen euro	20				60				60				60			
Totaal	185	0	0	0	2.794	0	0	0	2.994	0	0	0	2.994	0	0	0

Mutatie 4 - zie programma Ondersteuning op Maat.

Mutatie 2 - zie programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed.

Mutatie 3 - zie programma Openbare Ruimte en Groen.

1.2 Begrotingscijfers in tabellen

In het vervolg van deze paragraaf zijn de volgende tabellen opgenomen:

- Tabel 1 met de mutaties techniek algemeen van de tweede en de derde begrotingswijziging.
- Tabel 2 met de mutaties techniek algemeen meerjarenraming 2023 – 2025.
- Tabel 3 met de actuele begroting 2022 waarin de nominale begroting plus de mutaties per wijzigingsronde.

In tabel 1 worden de mutaties uit paragraaf 1.1 bij de tweede en de derde begrotingswijziging getoond per programma voor het jaar 2022.
In tabel 2 worden de mutaties uit paragraaf 1.1 totaal over de tweede en de derde begrotingswijziging getoond- per programma voor de jaren 2023-2025.
In tabel 3 zijn naast de mutaties techniek algemeen in de bedragen ook opgenomen de mutaties die horen bij de tweede begrotingswijziging: de 'Voorjaarsnota 2022', de bestedings- en dekkingsvoorstellen bij de 'Voorjaarsnota 2022', de budgettair neutrale bijsturingsvoorstellen bij de 'Eerste Bestuursrapportage 2022', de loon- en prijscompensatie, het restant van het referentiekader Leidsche Rijn en de budgetoverheveling voor uitvoering van regelingen CBW (Centraal Bureau WO/WIA). En in de bedragen zijn opgenomen de mutaties die horen bij de derde begrotingswijziging: de budgettair neutrale bijsturingsvoorstellen bij de 'Tweede Bestuursrapportage 2022'.

Tabel 1. Mutaties techniek algemeen

Bedragen in 1.000 euro

	Tweede begrotingswijziging	Derde begrotingswijziging	Totaal tweede en derde begrotingswijziging
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	0	2.084	2.084
Cultuur	60	0	60
Utrechts Vastgoed	-41	-489	-530
Overhead	-31	0	-31
Totaal baten	**-13**	**1.595**	**1.582**
Bewoners en Bestuur	53	0	53
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	125	2.084	2.209
Openbare Ruimte en Groen	-75	-185	-260
Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen	-25	0	-25
Onderwijs	-338	0	-338
Veiligheid	0	-100	-100
Cultuur	39	-18	21
Samenleven en Sport	-10	0	-10
Utrechts Vastgoed	505	-327	178
Algemene Middelen	0	1.635	1.635
Overhead	-37	185	148
Totaal lasten	**235**	**3.274**	**3.509**
Saldo van baten en lasten	**248**	**-1.679**	**-1.927**
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	125	0	125
Samenleven en Sport	1	0	1
Utrechts Vastgoed	132	44	176
Algemene Middelen	0	1.635	1.635
Totaal onttrekking reserves	**258**	**1.679**	**1.937**

Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	-65	0	-65
Bereikbaarheid	75	0	75
Totaal storting reserves	**10**	**0**	**10**
Saldo na mutaties reserves	**0**	**0**	**0**

Tabel 2. Mutaties techniek algemeen meerjarenraming 2023 – 2025

Bedragen in 1.000 euro

	Mutaties 2023	Mutaties 2024	Mutaties 2025
Utrechts Vastgoed	-530	-530	-530
Algemene Middelen	518	518	518
Overhead	-31	-31	-31
Totaal baten	**-43**	**-43**	**-43**
Bewoners en Bestuur	53	53	53
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	321	236	236
Openbare Ruimte en Groen	-280	-280	-280
Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen	-25	-25	-25
Onderwijs	-338	-338	-338
Ondersteuning op Maat	-2.519	-2.719	-2.719
Cultuur	-75	-115	-115
Samenleven en Sport	-91	-91	-91
Utrechts Vastgoed	114	114	114
Algemene Middelen	518	518	518
Overhead	2.756	2.956	2.956
Totaal lasten	**433**	**308**	**308**
Saldo van baten en lasten	**-476**	**-351**	**-351**
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	234	109	109
Samenleven en Sport	1	1	1
Utrechts Vastgoed	175	175	175
Totaal onttrekking reserves	**411**	**286**	**286**
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	-65	-65	-65
Totaal storting reserves	**-65**	**-65**	**-65**
Saldo na mutaties reserves	**0**	**0**	**0**

Tabel 3. Actuele begroting 2022

Bedragen in 1.000 euro

	Nominale begroting 2022	Derde begrotingswijziging 2021	Eerste begrotingswijziging 2022	Tweede begrotingswijziging 2022 1)	Derde begrotingswijziging 2022 2)	Actuele begroting 2022
Bewoners en Bestuur	44.696	-59	0	5.537	1.994	52.168
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	84.011	-1.364	-313	80.258	-33.179	129.414
Duurzaamheid	16.163	2.425	0	3.609	-2.247	19.949
Bereikbaarheid	74.471	172	406	-7.261	-2.934	64.854
Openbare Ruimte en Groen	178.750	64	-39	11.701	-1.113	189.364
Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen	19.471	-123	0	3.825	-1.387	21.786
Werk en Inkomen	244.633	5.588	2.125	31.383	-11.559	272.170
Onderwijs	104.941	1.431	756	3.718	1.425	112.271
Ondersteuning op Maat	290.133	28.894	6.039	24.146	-10.911	338.301
Volksgezondheid	27.638	290	787	882	1.017	30.614
Veiligheid	58.305	169	-157	1.739	1.340	61.396
Cultuur	56.845	258	0	5.483	-1.068	61.518
Samenleven en Sport	90.427	-6.017	2.430	2.432	-2.124	87.147
Utrechts Vastgoed	20.496	-646	-1.868	7.160	6.613	31.755
Algemene Middelen	17.901	0	0	-10.150	-4.601	3.151
Overhead	177.154	3.380	2.759	10.718	12.398	206.408
Vennootschapsbelasting	250	0	0	0	0	250
Totaal lasten	**1.506.286**	**34.462**	**12.924**	**175.179**	**-46.335**	**1.682.517**
Bewoners en Bestuur	6.402	-366	0	250	1.064	7.350
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	93.187	91	787	71.955	-32.889	133.130
Duurzaamheid	1.833	447	0	2.049	-180	4.149
Bereikbaarheid	63.846	0	30	-550	-2.571	60.755
Openbare Ruimte en Groen	113.737	-14	1.186	3.912	752	119.573
Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen	264	0	0	0	0	264
Werk en Inkomen	152.016	0	0	1.496	-5.001	148.510
Onderwijs	18.582	0	50	0	-220	18.412
Ondersteuning op Maat	6.122	145	0	0	0	6.268

Volksgezondheid	2.250	-132	105	720	159	3.101
Veiligheid	1.828	0	-1	0	1.454	3.282
Cultuur	0	0	0	60	0	60
Samenleven en Sport	16.685	-77	34	0	433	17.075
Utrechts Vastgoed	28.658	-162	-1.334	-41	-1.864	25.256
Algemene Middelen	970.813	10.584	26.309	83.710	4.797	1.096.213
Overhead	4.468	0	15	-31	-1.329	3.122
Totaal baten	**1.480.690**	**10.516**	**27.180**	**163.529**	**-35.397**	**1.646.519**
Saldo van lasten en baten	**-25.596**	**-23.947**	**14.257**	**-11.650**	**10.939**	**-35.998**
Bewoners en Bestuur	0	0	0	0	61	61
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	-9.097	500	0	-3.109	-187	11.519
Duurzaamheid	-141	0	0	0	0	141
Bereikbaarheid	-15.246	0	0	-5.315	100	20.661
Openbare Ruimte en Groen	0	0	0	0	1.894	1.894
Onderwijs	0	0	0	0	1.600	1.600
Cultuur	0	-103	0	0	1.350	1.453
Samenleven en Sport	0	0	0	0	2.300	2.300
Utrechts Vastgoed	-4.965	0	0	0	720	5.685
Algemene Middelen	-14.917	0	-14.039	-61.719	45.231	135.906
Totaal Storting reserves	**-44.367**	**397**	**-14.039**	**-70.143**	**53.069**	**181.221**
Bewoners en Bestuur	0	0	0	-1.338	0	1.338
Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed	-9.940	0	0	-12.566	-2.245	20.260
Duurzaamheid	-135	-575	0	-235	-250	695
Bereikbaarheid	-21.611	0	0	5.289	175	16.497
Openbare Ruimte en Groen	-3	0	0	-4.342	641	4.986
Economie en Werkgelegenheid voor Iedereen	0	0	0	-250	0	250
Werk en Inkomen	-503	0	0	-5.799	0	6.302
Onderwijs	-3.506	0	89	-509	4.018	7.944
Ondersteuning op Maat	0	0	0	-3.347	0	3.347
Volksgezondheid	-117	0	0	0	1	118
Veiligheid	0	0	0	-246	0	246
Cultuur	-132	0	0	-5.243	0	5.375
Samenleven en Sport	-2.412	-135	121	-650	0	3.076

Utrechts Vastgoed	-2.273	366	7	-415	3.403	5.717
Algemene Middelen	-29.153	-23.206	0	-51.228	30.946	134.533
Overhead	-179	0	0	-914	5.442	6.535
Totaal onttrekking reserves	**-69.963**	**-23.550**	**218**	**-81.793**	**42.131**	**217.219**
Saldo na mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

1) In de cijfers zijn opgenomen de mutaties waarover al een raads-/collegebesluit is genomen:
Herstel mutatie begroting afvalstoffenheffing tarief 2022 – raadsbesluit 110 d.d. 11 november 2021.
Koppeling meeropbrengsten grondexploitatie Leidsche Rijn aan het investeringspakket conform paragraaf 2.5 van de Voorjaarsnota 2021.
Opzegging niet verplichte varia verzekeringen conform motie 254/2019.
Aanvulling weerstandsvermogen bij mei circulaire 2021.
Uitwerking na vaststellen van de nota Beheer Openbare Ruimte – raadsbesluit 24 d.d. 18 februari 2021 (in twee mutaties).

2) In de cijfers zijn opgenomen de mutaties waarover al een raads-/collegebesluit is genomen:
Aanpassing interne rekenrente van 2% naar 1,5% - raadsbesluit d.d. 8 juli 2021 bij raadsvoorstel 65.
Verdeling stijging energielasten – Voorjaarsnota 2021, zaaknummer 9954726.
Verwerking beslispunten 36 en 37 bestedings- en dekkingsvoorstellen 2021 – MBO uitvoeringsplan en MRP3 stages en leerplekken.
Verwerking onttrekking vaste activa reserve Trumanlaan 70 – beslispunt 81 resultaat bestemming 2020.
Budget 'Versterken uitvoeringskracht VGU' naar afdelingskostenplaats – coalitieakkoord in het kader van ‘Groei in Balans’.
Bijdrage 'U in de wijk' 2022 incidenteel, onttrekking uit Initiatievenfonds – collegebesluit d.d. 15 juni 2021, kenmerk 8900438.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Oya Akyol
Kenmerk	10564814
Vergaderdatum Raad	volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen vast te stellen, ter vervanging van de Kwijtscheldingsregeling gemeentelijke belastingen en heffingen 2013, met als belangrijkste wijzigingen:
   a. Introduceren van de verruimde wettelijke vermogensnorm met maximaal € 2.000, - die per 1 januari 2023 zal ingaan, en dus niet met terugwerkende kracht;
   b. De netto-uitgaven van de te betalen kosten van kinderopvang worden als uitgaven aangemerkt bij de berekening van het netto-besteedbaar inkomen;
   c. Aanpassen van de titel en aanscherping van het toepassingsbereik van de verordening aan de hand van de bepaling in de modelverordening VNG.

2. De opbrengstderving die gepaard gaat met de verruiming van de vermogensnorm voor het jaar 2023 te onttrekken uit de reserve afvalstoffenheffing “Ophaaldienst”.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
Met de vaststelling van de verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen worden de kwijtscheldingsmogelijkheden maximaal verruimd conform het wettelijk maximum.

Context
Aanleiding
Op 17 september 2022 is de landelijke *Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden* in werking getreden. Hierin staan regels over de wijze waarop gemeenten en waterschappen het vermogen en de kosten van bestaan kunnen vaststellen voor de beoordeling van het recht op kwijtschelding van belastingen.
De *Regeling kwijtschelding belasting medeoverheden* vervangt de *Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen*. Artikel 255 van de Gemeentewet geeft ruimte om een aantal beleidskeuzes te maken, die ertoe leiden dat in ruimere mate kwijtschelding wordt verleend. Met het eigen gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid kan worden afgeweken van de regeling op basis van de Rijkswet zoals de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. Zo kunnen gemeenten zelf bepalen om een ruimer kwijtscheldingsbeleid te voeren. De gemeenteraad beslist over het al dan niet toepassen van de beleidskeuzes.

Vanwege de komst van *Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden* is de kwijtscheldingregeling van gemeente Utrecht herzien. In het coalitieakkoord is opgenomen “dat we de vermogensgrens willen ophogen om zodoende meer mensen ontheffing van lokale belastingen te geven, dit is daarmee wettelijk mogelijk.

Beslistermijn en motie
Om in 2023 een verruiming bij kwijtschelding te kunnen hanteren is het nodig dat de gemeenteraad in 2022 een nieuwe Verordening Kwijtschelding vaststelt die per 1 januari 2023 in werking treedt. Op 10 november jl. is motie M2022/299 “kwijtschelden belastingen minima” aangenomen. In deze motie verzoekt de raad het college op om de vermogensgrens voor kwijtschelding gelijk te trekken met de vermogensgrens van de bijstand. Die is hoger dan de wettelijk toegestane grens. Op dit moment worden de implicaties van de motie onderzocht. Die zijn op deze korte termijn nog niet voldoende in beeld.

Om er voor te zorgen dat in ieder geval de maximale wettelijke verruiming in 2023 toegepast kan worden wordt in dit voorstel voorgesteld de vermogensgrens te verruimen met de verruimde wettelijke vermogensnorm van maximaal € 2.000,- en de netto kosten kinderopvang mee te nemen in de berekening voor kwijtschelding. Inzet is de reactie van het college op motie M2022/299 vóór de commissiebehandeling van dit voorstel (beoogd op 15 december 2022) aan de gemeenteraad aan te bieden zodat deze bij de behandeling betrokken kan worden.

Streven is eenduidige besluitvorming van alle deelnemers van BghU
De gemeente stelt het kwijtscheldingsbeleid vast en BghU doet de uitvoering. De deelnemers van de BghU hebben zich geconformeerd aan het uitgangspunt om bij beleidskeuzes zoveel mogelijk rekening te houden met de wens om de uitvoeringstaak voor alle deelnemers zoveel mogelijk te harmoniseren om efficiëntie te behalen. Om de inwoner goede, betrouwbare dienstverlening te blijven bieden en ten behoeve van de deelnemers efficiënt te werken heeft het bestuur van de BghU op 19 november 2021 besloten om uit te gaan van een eenduidige uitvoering in het kwijtscheldingsbeleid betreffende verruiming vermogensnorm. Op 5 oktober 2022 heeft het bestuur tevens uitgesproken te streven naar eenduidige besluitvorming bij alle deelnemers. Die ambitie laat zich als volgt toelichten;

- Eenduidigheid in de besluitvorming bij de deelnemers is noodzakelijk om, los van financiële en uitvoeringsconsequenties in de uitvoeringspraktijk bij BghU, de communicatie naar inwoners helder en uitlegbaar te houden.

- Het is moeilijk uit te leggen aan een inwoner wanneer binnen eenzelfde organisatie (BghU), verschillende vermogensnormen worden gehanteerd voor de afzonderlijke deelnemers. In de praktijk zou bij de gecombineerde aanslagoplegging een toewijzing voor de gemeente in een afwijzing voor het waterschap kunnen resulteren. Dat zal negatief uitstralen op BghU en daarmee op de gemeente Utrecht.

- Voor de inwoner zal de regeling als één overheidsregeling gezien worden. Eenduidigheid in de uitvoering en het inzetten op maximale verruiming is ook daarom zeer wenselijk. Verschillen in het hanteren van een lagere vermogensnorm zou kunnen voelen als ongelijke behandeling.

- Efficiënte uitvoering. Het hanteren van verschillende vermogensnormen maakt de geautomatiseerde toetsing bij het Inlichtingenbureau (IB) risicovoller in de uitvoering bij BghU omdat veel handmatig noodzakelijke handelingen nodig zijn, met meerkosten tot gevolg. Daarnaast zou het hanteren van verschillende vermogensnormen in de praktijk ertoe leiden dat er twee aanslagen verzonden dienen te worden. Iets dat verwarring kan creëren en zich bovendien software technisch moeilijk (niet) laat inregelen in een geautomatiseerd proces.

Ten behoeve van het uniformeren van de regelgeving bij de deelnemers van BghU wordt voorgesteld de vigerende Kwijtscheldingsregeling in te trekken en een nieuwe Kwijtscheldingsregeling vast te stellen. Dit beleidskader wordt uniform voorgesteld voor de deelnemers van de BghU bestaande uit gemeente Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Zeist en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Juridische context
Op grond van artikel 226, derde lid, Gemeentewet is de raad bevoegd om de voorliggende verordening vast te stellen. De Verordening kwijtschelding is een uitwerking van onder andere artikel 26 van de Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden.

De raad legt via de Verordening de kaders vast voor verdere invulling en uitvoering door het college van burgemeester en wethouders. In verband met ontwikkelingen in de uitvoeringspraktijk is het opnieuw vaststellen van de verordening met bovenstaande wijzigingen gewenst. Met de vaststelling van de verordening kwijtschelding wordt een juridische basis voor de kwijtschelding van de opgelegde gemeentelijke belastingen opgenomen in de verordeningen.

Beoogd effect
Met de vaststelling van de verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen kunnen de Utrechtse minima maximaal gebruik maken van de kwijtscheldingsregeling, op een uniforme manier in de BghU-regio. Tevens wordt met de vaststellen van de verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen een juridische basis en beleid vastgelegd voor de kwijtschelding van de opgelegde gemeentelijke belastingen.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- De kwijtscheldingsregeling is laatst gewijzigd in 2013.
- M2022/299 Kwijtschelden belastingen minima

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen vast te stellen, ter vervanging van de Kwijtscheldingsregeling gemeentelijke belastingen en heffingen 2013, met als belangrijkste wijzigingen: a. Introduceren van de verruimde wettelijke vermogensnorm van maximaal € 2.000, - die per 1 januari 2023 zal ingaan, en dus niet met terugwerkende kracht; b. De netto-uitgaven van de te betalen kosten van kinderopvang worden als uitgaven aangemerkt bij de berekening van het netto-besteedbaar inkomen; c. Aanpassen van de titel en aanscherping van het toepassingsbereik van de verordening aan de hand van de bepaling in de modelverordening VNG.
Argumenten	

1.1.	Met het maximaal verhogen van de vermogensnorm worden de minima zoveel mogelijk gesteund conform de ambitie uit het Coalitieakkoord.
	* artikel 5 Extra toegestane financiële middelen onder lid a is de verwijzing gemaakt naar de nieuwe landelijke regelgeving waarin het maximumbedrag € 2.000 is opgenomen. De nieuwe landelijke regelgeving voor het verruimen van de vermogensnorm is geformuleerd als een 'kan' bepaling. Dat betekent dat de afzonderlijke gemeenteraden verschillend van elkaar kunnen beslissen over de hoogte van de vermogensnorm. Tevens kan een keuze gemaakt worden over de ingangsdatum van de aangepaste regelgeving. De regelgeving kan met ingang van 1 januari 2023 van kracht worden maar terugwerkende kracht tot 1 januari 2022 is wettelijk mogelijk. De beslissingsbevoegdheid ligt bij de gemeenteraad. De verhoging bedraagt maximaal € 2.000 boven op de reguliere vermogensnorm. Als de gemeente ervoor kiest de vermogensnorm te verhogen, dan heeft iedere belastingschuldige recht op een verhoging van de vermogensnorm. De verhoging van de vermogensnorm is afhankelijk van de leefsituatie van de belastingschuldige, deze zijn als volgt: a. De vermogensnorm wordt verhoogd met het maximale normbedrag van € 2000,00 bij gehuwden/samenwonenden. b. De vermogensnorm wordt verhoogd met het maximale normbedrag van € 1800,00 bij alleenstaande ouders. c. De vermogensnorm wordt verhoogd met het maximale normbedrag van € 1500,00 bij alleenstaanden **Vermogensnorm verhogen met het maximale normbedrag:** - De gemeente heeft een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de kwijtschelding van lokale belastingen. Het kwijtscheldingsbeleid wordt als instrument gebruikt om onder andere minima zoveel mogelijk te ontzien. Wij willen als gemeente onze inwoners de maximaal toegestane ruimte bieden zodat huishoudens met een laag inkomen kunnen sparen voor tegenvallers en daarmee schulden kunnen voorkomen zonder dat dit de kwijtschelding in de weg staat. We willen de vermogensnorm verruimen met de maximaal wettelijke mogelijkheid van € 2.000, -.
1.2	Inwerkingtreding van de verruimde wettelijke vermogensnorm met terugwerkende kracht is om verschillende redenen onwenselijk, dan wel praktisch en/of juridisch niet uitvoerbaar
	We kiezen om de volgende redenen voor 1 januari 2023 als ingangsdatum van verruiming van de vermogensnorm: - De werkzaamheden in verband met de beoordeling van de kwijtscheldingsverzoeken 2022 hebben voor het overgrote deel reeds plaatsgevonden door BghU. Het overgrote deel van de inwoners heeft reeds uitsluitsel gekregen over hun kwijtscheldingsverzoek 2022. Terugwerkende kracht naar 1 januari 2022 betekent dat een deel van het uitgevoerde werk herhaald moet worden voor de inwoners die in de eerste beoordeling net buiten de boot zijn gevallen. Het opnieuw uitvoeren van het werk brengt kosten met zich mee. Bovendien moeten er aanpassingen gedaan worden in de software hetgeen niet uitvoerbaar is. Waar het op neerkomt is dat de voordelen niet meer opwegen tegen de lasten voor de gemeente. - De gedachte dat iedereen met terugwerkende kracht alsnog verlenen van kwijtschelding, die conform de nieuwe regelgeving een toewijzing i.p.v. een afwijzing op het kwijtscheldingsverzoek zou ontvangen, alsnog tegemoetgekomen wordt is niet juist. Immers er zullen mensen zijn die op grond van de in 2022 bekende en op het moment van de aanvraag geldende regelgeving vanuit het niet voldoen aan die norm, geen kwijtscheldingsverzoek hebben ingediend. Wanneer mensen telefonisch contact gezocht hebben zal hen aangegeven zijn dat vanwege het te veel aan vermogen het waarschijnlijk is dat ze een afwijzing zouden gaan ontvangen. Deze mensen zijn niet in beeld bij BghU en deze mensen zijn ook niet vindbaar voor BghU. Op het moment

	dat met terugwerkende kracht naar 1 januari 2022 alsnog kwijtschelding verleend wordt op grond van de nieuwe vermogensnorm, dan ontstaat er een ongelijkheid richting een groep mensen die achteraf gezien wel recht op kwijtschelding zouden hebben gehad. Deze ongelijkheid is niet gewenst maar niet uit te sluiten. - Overigens geldt ook dat wanneer een belastingaanslag inmiddels voldaan is waarbij achteraf blijkt dat men vanuit de gewijzigde regelgeving toch recht op kwijtschelding gehad zou hebben dit wettelijk niet meer verleend kan worden wanneer de gelden reeds meer dan drie maanden geleden zijn ontvangen. - In de begrotingen 2022 is geen rekening gehouden met de extra te verlenen kwijtschelding. De misgelopen opbrengsten vanuit de extra te verlenen kwijtschelding blijven ongedekt. Door de landelijke vereniging lokale belastingen (LVLB) is een notitie gedeeld over de nieuwe regelgeving, de gevolgen daarvan en de te nemen acties. Deze notitie sluit goed aan bij het besluit om niet met terugwerkende kracht In werking laten treden van de verruimde wettelijke vermogensnorm. In een mede door het college van B&W Utrecht ondertekende brief van 25 januari 2022 van de G4 over dit onderwerp is ook gesteld dat invoering met terugwerkend kracht niet uitvoerbaar is.
1.3	Door de netto-kosten kinderopvang mee te nemen in de berekening van de netto-besteedbaar inkomen worden de minima zoveel mogelijk gesteund conform de ambitie uit het Coalitieakkoord.
	Bij de beoordeling van kwijtscheldingsverzoeken wordt bij het bepalen van het netto-besteedbaar inkomen rekening gehouden met de netto kosten van kinderopvang (na aftrek van ontvangen kinderopvangtoeslag) Gemeenten kunnen bij het verlenen van kwijtschelding aan huishoudens rekening houden met de netto kosten van kinderopvang, dat zijn de kosten van kinderopvang die overblijven nadat de kinderopvangtoeslag daarop in mindering is gebracht. Deze kosten worden dan bij de kwijtscheldingsberekening als uitgave aangemerkt waardoor de netto-besteedbare inkomen afneemt. Inwoners die betaald werk verrichten en gebruik maken van kinderopvang komen hierdoor eerder in aanmerking voor kwijtschelding. De maatregel is in 2012 door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geïnitieerd. Hierdoor worden alleenstaande ouders met jonge kinderen gestimuleerd om aan de arbeidsmarkt deel te nemen. Concreet: De voor rekening van belastingschuldige blijvende (reële) kosten worden bij de berekening van de netto-besteedbare inkomen voor de kwijtschelding als bijzondere uitgaven aangemerkt per 1 januari 2023.
1.4	Hiermee wordt de verordening kwijtscheldingregeling technisch bijgesteld conform de VNG-modelverordening.
	- De titel van de verordening is aangepast conform de Utrechtse standaard. - Er is een tekstuele wijzigingen doorgevoerd aan de hand van de bepaling in de modelverordening zonder dat een inhoudelijke wijziging wordt beoogd: * artikel 6 aanscherping van het toepassingsbereik Kwijtschelding aan ondernemers
Beslispunt	
2	De opbrengstderving die gepaard gaat met de verruiming van de vermogensnorm voor het jaar 2023 te onttrekken uit de reserve afvalstoffenheffing “Ophaaldienst”.
Argumenten	

2.1	<u>De reserve afvalstoffenheffing “Ophaaldienst” is gevormd om tariefschommelingen op te vangen.</u>
	Door het verruimen van het vermogensgrens schatten wij in dat maximaal 237 ondernemers en mensen met een vermogen recht zullen hebben op kwijtschelding. Degene die in de geautomatiseerde toetsing zitten worden meegenomen in de toetsing. Inwoners die niet eerder een kwijtscheldingsverzoek hebben aangevraagd en dus ook niet in de geautomatiseerde toetsing zitten zullen een aanvraag moeten indienen om hun rechten te verwezenlijken. Indien alle geschatte 237 nieuwe gerechtigden op kwijtschelding daadwerkelijk overgaan tot het aanvragen van kwijtschelding zal de extra opbrengstderving maximaal € 71.000,- bedragen voor de afvalstoffenheffing en maximaal € 1.000, - voor de hondenbelasting. De rioolheffing wordt in rekening gebracht bij de eigenaren, o.b.v. vermogen is er geen kwijtschelding begroot voor deze groep. Normaliter worden de lagere belastingopbrengsten doorberekend in de tarieven van de afvalstoffenheffing, wat leidt tot een tariefstijging. De regeling verruimen vermogensnorm is echter na de tariefstelling van de afvalstoffenheffing bekend gemaakt waardoor wij dit niet in het tarief hebben meegenomen. Wij stellen u voor de derving voor 2023 ten laste te brengen van de reserve afvalstoffenheffing “Ophaaldienst”. Deze egalisatiereserve is gevormd om al te grote schommelingen in de tarieven voor de afvalstoffenheffing op te vangen. Het definitieve effect van de verruiming vermogensnorm zal bij de Tweede bestuursrapportage 2023 inzichtelijk zijn en zal middels een begrotingswijziging bij de Tweede bestuursrapportage 2023 aan u ter autorisatie worden voorgelegd. De structurele dekking voor de jaren vanaf 2024 willen vindt plaats door een tariefsaanpassing.

Financiën
Er dient onderscheid gemaakt te worden in de financiële gevolgen voor gemeente Utrecht en de financiële gevolgen vanuit een andere uitvoeringslast voor de BghU.

In het geval van de gemeente Utrecht zal sprake zijn van gederfde belastinginkomsten doordat er meer kwijtschelding wordt verleend vanwege de verruimde vermogensnorm. Dit laat zich oplossen door de gederfde belastinginkomsten te onttrekken vanuit de reserve afvalstoffenheffing.

Voor wat betreft de uitvoeringslasten BghU zal maximale harmonisatie bijdragen aan een efficiënte uitvoering van de belastingtaak waardoor er geen extra middelen vanuit de gemeente Utrecht ingezet hoeven te worden.

Vervolg
Na besluitvorming dient kennisgeving en publicatie plaats te vinden van het intrekken van Kwijtscheldingsregeling gemeentelijke belastingen en heffingen 2013 en het van kracht worden van de Verordening kwijtschelding per 1 januari 2023. De BghU, die belast is met de afhandeling van de kwijtscheldingsverzoeken, ontvangt het afschrift van de verordening.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit raadsvoorstel.

Communicatie
De nieuwe Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen 2023 wordt gepubliceerd in het elektronische gemeenteblad op www.overheid.nl.

Niet-Referendabel
Dit raadsbesluit is niet referendabel omdat het een besluit betreft over deze verordening (artikel 3 lid 2 onder g Verordening tot raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen

Bijlagen informatief
- Reactie G4 regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden

Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 15 november 2022;
- gelet op artikel 255 van de Gemeentewet, artikel 26 van Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden;
- gezien het advies van de commissie Volksgezondheid, Bestuur en Financiën van <DATUM>;

Overwegende dat het gewenst is regels te stellen voor het verlenen van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen;

Besluit de volgende verordening vast te stellen:

Artikel 1 Toepassing

Kwijtschelding kan worden verleend voor aanslagen genoemd in artikel 2 ten name van natuurlijke personen voor belastingaanslagen in de privésfeer.

Artikel 2 Belastingsoorten

Kwijtschelding kan alleen worden verleend voor aanslagen:

a. onroerende-zaakbelastingen;
b. afvalstoffenheffing;
c. rioolheffing als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel a van de Verordening Rioolheffing gemeente Utrecht;
d. hondenbelasting voor ten hoogste twee honden per houder.

Artikel 3 Berekeningswijze kosten van bestaan

1. Bij de kwijtschelding genoemd in artikel 2 wordt in afwijking van artikel 16, eerste en tweede lid, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan gesteld op 100%.
2. Onverminderd het eerste lid wordt overeenkomstig artikel 3 van de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden voor de vaststelling van de kosten van bestaan van pensioengerechtigden in plaats van de bijstandsnorm het netto ouderdomspensioen gehanteerd.

Artikel 4 Netto kosten kinderopvang

Als uitgaven als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 worden mede in aanmerking genomen de in artikel 28, derde lid, van genoemde regeling bedoelde netto kosten van kinderopvang.

Artikel 5 Extra toegestane financiële middelen

In afwijking van artikel 12, tweede lid, onderdeel d, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 wordt het totale bedrag aan financiële middelen, bedoeld in dat onderdeel, verhoogd met:

a. het maximumbedrag genoemd in artikel 4, onder a, van de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden voor de belastingschuldige en zijn echtgenoot,
b. 75% van het bedrag genoemd onder a voor een alleenstaande, en
c. 90% van het bedrag genoemd onder a voor een alleenstaande ouder.

Artikel 6 Kwijtschelding aan ondernemers

Met inachtneming van het overigens in dit besluit bepaalde, wordt een verzoek om kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen die geen verband houden met de uitoefening van het bedrijf of beroep, van een natuurlijke persoon die een bedrijf of zelfstandig beroep uitoefent, behandeld volgens de bepalingen van hoofdstuk II, afdelingen 1, 2 en 5 van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990.

Artikel 7 Intrekking

De Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Utrecht 2013 (Gemeenteblad van Utrecht 2012, nr 91), laatstelijk gewijzigd bij raadsbesluit van 13 december 2012, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op kwijtscheldingsverzoeken die voor die datum zijn ingediend.

Artikel 8 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2023.

Artikel 9 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <DATUM>.

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Aan de Minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum	25 januari 2022
Behandeld door	Gijs Moonen, g.moonen@amsterdam.nl
Kopie aan	Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen
Onderwerp	Reactie op consultatie Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden

Geachte mevrouw Bruins Slot,

Graag reageert de gemeente Amsterdam hierbij op de consultatie Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden. Het college waardeert de mogelijkheid die hiertoe wordt geboden.

Amsterdam pleit al enkele jaren voor de verruiming van de beleidsruimte voor het bepalen van de vermogensnormen bij kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, zodat huishoudens met een laag inkomen kunnen sparen voor tegenvallers en daarmee schulden kunnen voorkomen. Nu is het zo dat bijstandsgerechtigden door de Participatiewet worden gestimuleerd om te sparen voor voorzieningen, terwijl dit spaargeld in de Invorderingswet als vermogen wordt gezien en kwijtschelding in de weg staat. De verhoging van de vermogensnorm bij kwijtschelding kan dit meer met elkaar in lijn brengen. Het vorige kabinet heeft de afgelopen jaren geen gehoor gegeven aan ons pleidooi, met als belangrijkste argument dat dit de armoedeval zou vergroten. Amsterdam herkent zich niet in het veronderstelde verband tussen de verhoging van de vermogensnorm en de prikkel om aan het werk te gaan. Als iemand gaat werken is immers niet het vermogen, maar het inkomen de reden voor het wegvallen van het recht op kwijtschelding.

In juni 2021[1] heeft toenmalig minister van BZK Ollongren toegezegd dat gemeenten en waterschappen voor de groep volledig arbeidsongeschikten en AOW-ers per 1 januari 2022 de mogelijkheid zouden krijgen de vermogensnorm met maximaal € 2.000,- te verhogen (conform de

[1] Zie Kamerbrief d.d. 21 juni 2021 betreft de motie Peters en Bruins en de moties Krol over vermogensnorm bij kwijtschelding van lokale belastingen

tweede motie Krol). De besluitvorming over de uitvoering van de motie Peters en Bruins, die het kabinet verzoekt de vermogensnorm in algemene zin (en dus niet voor specifieke groepen) te verhogen, werd door minister Ollongren overgelaten aan een nieuw kabinet.

Met de voorgestelde regeling wordt de toezegging van minister Ollongren concreet uitgewerkt. Daarmee lijkt het pleidooi voor de verruiming van de beleidsruimte tot op zekere hoogte ook te worden verwerkelijkt. Echter, de voorgestelde regeling en meer in het bijzonder de beperking tot specifieke doelgroepen zijn in de praktijk onuitvoerbaar:

Geautomatiseerde kwijtschelding op basis van de verhoogde norm is niet (meer) haalbaar voor genoemde doelgroepen voor het belastingjaar 2022. Dit is het gevolg van het feit dat de regeling pas recent beschikbaar is gesteld, waardoor lange tijd onduidelijkheid bestond over hoe deze exact vorm zou worden gegeven. De bestanden voor geautomatiseerde kwijtschelding over 2022 zijn inmiddels al bij het Inlichtingenbureau[2] (ILB) aangeleverd en de belastingverordeningen en begrotingen zijn al vastgesteld. De verruimde vermogensnorm als zodanig en de uitvoering daarvan brengen bovendien kosten met zich mee, die in 2022 ongedekt zijn.
Daarnaast kost het vormgeven van de hogere vermogensnorm voor de genoemde doelgroepen door het ILB tijd, zeker wanneer (zoals nu het geval lijkt) de verhoogde norm niet uniform, maar als een maximum wordt vormgegeven en gemeenten verschillende normen gaan hanteren.
Tot slot vereisen de nieuwe regels een bestuurlijk traject (raadsbesluit) omdat een 'kan'-bepaling met een maximum bedrag een politieke keuze vergt. Het creëren van de wettelijke mogelijkheid om de regeling reeds in belastingjaar 2022 toe te passen wekt aldus valse verwachtingen bij de burger en de gemeenteraad, omdat de verruimde mogelijkheid voor genoemde doelgroepen in de praktijk niet uitvoerbaar is in 2022.

Voor de groep duurzaam arbeidsongeschikten is geautomatiseerde kwijtschelding überhaupt niet mogelijk. Het ILB heeft namelijk aangegeven dat een juridische grondslag om de UWV bestanden te raadplegen ontbreekt en dat er geen andere bron beschikbaar is om na te gaan of iemand duurzaam arbeidsongeschikt is. De in de toelichting op de regeling gesuggereerde wijzen van identificatie van duurzaam arbeidsongeschikten bieden geen oplossing voor dit vraagstuk, omdat ze niet verenigbaar zijn met het proces van geautomatiseerde kwijtschelding en bovendien ook niet uitputtend zijn. Het uitgangspunt in de toelichting, waarbij burgers zelf een beroep moeten doen op de regeling en zelf stukken moeten aanleveren, brengt een extra last voor burgers met zich mee en doet een beroep op de zelfredzaamheid. Dit heeft tot ongewenst gevolg dat veel burgers die op grond van de verhoogde norm in aanmerking komen voor kwijtschelding dit niet zullen krijgen toegekend, omdat ze niet van het bestaan van de regeling weten en/of de benodigde stukken niet kunnen of zullen aanleveren. Daarnaast zal ook een groot deel van de mensen in de Participatiewet die feitelijk duurzaam arbeidsongeschikt zijn (en zichzelf ook als zodanig beschouwen), in deze regeling buiten de boot vallen omdat zij - gelet op de definitie van duurzame arbeidsongeschiktheid in de regeling (geschoeid op de leest van het UWV) -, niet aan de formele criteria voldoen. Hiermee wordt de reikwijdte van de regeling ingeperkt tot een kleinere groep dan wenselijk is. Ook zal het aantal bezwaar- en beroepschriften toenemen. De regeling

[2] Het ILB verzorgt de geautomatiseerde toetsing van kwijtscheldingsverzoeken voor een groot aantal gemeenten.

stelt de uitvoering daarmee voor een complexe en schier onmogelijke opgave die een forse extra capaciteit met de daaraan verbonden kosten vergt.

De onuitvoerbaarheid van de regeling kan worden weggenomen door de vermogensnorm voor alle burgers te verhogen, conform de eerder geuite wens van de gemeente Amsterdam en de motie Peters en Bruins. Het besluit hierover is destijds overgelaten aan een nieuw kabinet. De gemeente Amsterdam stelt daarom voor dat het recent aangetreden kabinet Rutte IV eerst een besluit neemt over de verhoging van de vermogensnorm voor alle burgers, in plaats van nu de vermogensnorm te verhogen voor 2 specifieke doelgroepen met de genoemde uitvoeringsproblematiek als gevolg. Deze brede invulling van de verruiming van de vermogensnorm lijkt ook beter aan te sluiten bij het uitgangspunt in het regeerakkoord van Rutte IV om mensen meer ruimte te geven om een reserve aan te houden.

Mocht hiertoe onverhoopt niet worden besloten, dan is het noodzakelijk dat de nieuwe regeling wordt uitgesteld tot het belastingjaar 2023 en dat een wettelijke grondslag wordt gecreëerd op basis waarvan duurzaam arbeidsongeschikten kunnen worden geïdentificeerd zodat ook voor deze groep geautomatiseerde kwijtschelding mogelijk wordt gemaakt.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam,

Femke Halsema
burgemeester

Peter Teesink
gemeentesecretaris

Deze brief wordt mede verstuurd namens:
Het college van burgemeester en wethouders van Rotterdam
Het college van burgemeester en wethouders van Den Haag
Het college van burgemeester en wethouders van Utrecht

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 24 november 2022

Ingekomen raadsbrieven 29 september tot en met 15 november 2022

Nr.	Beleidsveld	Datum	Onderwerp	Aandachtspunt
	09-11-2022	Handhaving	Raadsbrief Zichtbaar dragen religieuze uitingen handhavers	
	04-11-2022	Internationale Zaken en Regionale samenwerking	Raadsbrief Resultaten Road2COP27	
	28-10-2022	Bestuurlijke zaken	Raadsbrief Voordracht kandidaat-voorzitterschap VNG	
	14-10-2022	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Stand van Zaken aanpak overlast en geweld Stationsplein (bollendak)	
	12-10-2022	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Actieplan Straatintimidatie	
	11-10-2022	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Communicatie over demonstraties	
	05-10-2022	Internationale Zaken en Regionale samenwerking	Raadsbrief Utrecht Road2COP27	
	04-10-2022	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Flexibel cameratoezicht oktober 2022	
	04-11-2022	Personeel en Organisatie	Raadsbrief Bestuurlijke reactie op Jaarverslag Functionaris gegevensbescherming 2021	
	18-10-2022	Personeel en Organisatie	Raadsbrief Update ziekteverzuim en inhuur	
	18-10-2022	Personeel en Organisatie	Raadsbrief Digitale Stad	

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 24 november 2022

Ingekomen raadsbrieven 29 september tot en met 15 november 2022

Nr.	Beleidsveld	Datum	Onderwerp	Aandachtspunt
	18-10-2022	Personeel en Organisatie	Raadsbrief Voortgang transitie naar meer plantaardige voeding	
	12-10-2022	Personeel en Organisatie	Raadsbrief Jaarverslag Gegevensbescherming 2021	
	07-10-2022	Personeel en Organisatie	Raadsbrief Beveiligingsmedewerkers gemeente Utrecht	
	29-09-2022	Personeel en Organisatie	Raadsbrief Correspondentie externe onderzoekers Onderzoek institutioneel racisme	
	08-11-2022	Financiën	Raadsbrief Compensatie Prijsstijgingen voor maatschappelijke organisaties	
	08-11-2022	Financiën	Raadsbrief Septembercirculaire 2022	
	07-11-2022	Financiën	Raadsbrief Aanvulling Beantwoording diverse toezeggingen uit de commissies programmabegroting	
	04-11-2022	Financiën	Raadsbrief Beantwoording diverse toezeggingen uit de commissies programmabegroting	
	11-10-2022	Financiën	Raadsbrief Infomeren huurders over WOZ-waarde en kwijtschelding	
	11-10-2022	Financiën	Raadsbrief Impact gericht subsidiëren	
	07-10-2022	Financiën	Raadsbrief Schriftelijke vragen Programmabegroting 2023 en Tweede Bestuursrapportage 2022	
	29-09-2022	Participatie	Voortgang Samen stad maken	

Griffie Gemeenteraad Utrecht
Secretariaat raadscommissie Mens & Samenleving
Postadres Postbus 16200 3500 CE Utrecht
Telefoon 030 - 286 10 69 **Fax** 030 - 286 15 18
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSLAG OPENBARE VERGADERING COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN D.D. 6 OKTOBER 2022

[Typ hier]

Datum verslag	11 oktober 2022
Locatie	Stadhuis, de raadszaal
Verslag door	Geertjan Benus (Notutekst)
Vaststelling verslag	november 2022

Aanwezigen:
Ochtendvergadering
De voorzitter, de heer H. Bakker, en van het college de burgemeester mevrouw S. Dijksma, en voorts de leden: mevrouw M. Fattal (GroenLinks), de heer M. Koning (D66), mevrouw B. Chirino (ChristenUnie), de heer D. van Bergen (ChristenUnie), de heer B. van Steeg (CDA), de heer G.J. te Hoonte (VVD), mevrouw M. Al-Saqaff (VVD), mevrouw I Raaijmakers (PvdA), mevrouw H. Assen (PvdA), de heer M. van Heuven (Partij voor de Dieren), mevrouw L. de Vries (Partij voor de Dieren), de heer R. Maas (VOLT), mevrouw S. Nolten (Bij1) de heer G. Dijkstra (Een Utrecht), de heer S. Gaillard (Stadsbelang Utrecht), mevrouw A. Oudejans (Student & Starter), de heer C. Bos (Stadsbelang Utrecht), de heer I. Simşek (DENK), de heer M. Sungur (DENK), mevrouw S. Nolten (Bij1), de heer D. Bosch (PVV), en van de griffie de commissiegriffiers de heer J. Schueler en mevrouw F. Bouts en de commissiesecretaris.

Middagvergadering
De voorzitter, de heer H. Bakker, en van het college de burgemeester mevrouw S. Dijksma, en voorts de leden: mevrouw M. Fattal (GroenLinks), de heer M. Koning (D66), de heer D. van Bergen (ChristenUnie), de heer B. van Steeg (CDA), de heer G.J. te Hoonte (VVD), mevrouw M. Al-Saqaff (VVD), mevrouw T. Meerding (VVD), mevrouw I Raaijmakers (PvdA), mevrouw H. Assen (PvdA), de heer M. van Heuven (Partij voor de Dieren), mevrouw L. de Vries (Partij voor de Dieren), de heer R. Maas (VOLT), mevrouw S. Nolten (Bij1) de heer G. Dijkstra (Een Utrecht), de heer S. Gaillard (Stadsbelang Utrecht), mevrouw A. Oudejans (Student & Starter), de heer V. Stevens (Student & Starter), mevrouw Kendir (Student & Starter), de heer C. Bos (Stadsbelang Utrecht), de heer I Simşek (DENK), de heer M. Sungur (DENK), mevrouw S. Nolten (Bij1), de heer D. Bosch (PVV), en van de griffie de commissiegriffiers de heer J. Schueler, mevrouw F. Bouts en de commissiesecretaris.

Avondvergadering
De voorzitter, de heer R. Peters, en van het college de wethouder mevrouw R. Streefland en voorts de leden mevrouw M. Fattal (GroenLinks), mevrouw M. Deldjou Fard (GroenLinks), mevrouw B. van der Wilt (D66), de heer D. van Bergen, de heer B. van Steeg (CDA), mevrouw I Raaijmakers (PvdA), mevrouw E. Kendir (Student & Starter), de heer M. van Heuven (Partij voor de Dieren), de heer G. Dijkstra

(EenUtrecht), de heer M. Sungur (DENK), en van de griffie de commissiegriffier de heer J. Schueler en de commissiesecretaris.

Verslag openbare vergadering commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën d.d. 6 oktober 2022

Aanwezigen: ....- 1 -
1. Opening en mededelingen....- 2 -
1a. Heropening....- 3 -
1b. Heropening....- 3 -
2. Vaststellen van de agenda van 6 oktober....- 3 -
3. Vaststellen van ingekomen agenderingen....- 3 -
3.1 Raadsvoorstel vaststelling besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2022....- 3 -
3.2 Raadsvoorstel reactie op VRU Ontwerp regionaal risicoprofiel 2023 en inbreng beleidsplan 2024 – 2027....- 3 -
3.3 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven....- 3 -
4. Vaststellen verslagen....- 3 -
5. Toezeggingen/moties....- 4 -
6. Ingekomen stukken....- 4 -
7. Raadsvoorstel vaststelling besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2022....- 4 -
8. Raadsbrief aard en omvang en aanpak van mensenhandel....- 31 -
9. Raadsbrief evaluatie cameratoezicht....- 41 -
10. Beantwoording SV 2022, nr. 90 over openbaar maken van persoonsgegevens bij zienswijzen na toestemming betrokkene 30-06-2022....- 50 -

Ochtendvergadering 6 oktober 2022

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 10.00 uur en heet alle aanwezigen welkom. Hij licht toe dat de punten t/m 6 procedureel zijn. Daarna gaat de commissie de inhoud in.
Mevrouw Al-Saqaff (VVD) roept de partijen op aanwezig te zijn bij de bespreking van punt 11 om afspraken te kunnen maken.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) zal niet aanwezig zijn bij de bespreking van punt 11.

Mededelingen vanuit de commissie
De voorzitter deelt mee dat raadslid Meerding van de VVD hybride zal deelnemen aan deze vergadering bij de agendapunten 8 en 9.

De heer Bosch (PVV) heeft de raadsbrief Mensenhandel mede geagendeerd (punt 8 op de agenda). Hij zal daarbij niet aanwezig kunnen zijn om organisatorische redenen.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) zal vanmiddag op één agendapunt verstek moeten laten gaan en kondigt aan in de middag de vergadering op enig moment te zullen moeten verlaten.

Mededelingen vanuit het college
Burgemeester Dijksma deelt mee namens de wethouder Financiën dat er dit jaar geen tweede begrotingswijziging wordt aangeboden rond deze tijd. Dat zal plaatsvinden aan het einde van het jaar. Dat is het moment waarop doorgaans de raad een derde begrotingswijziging verwacht.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) verneemt desgevraagd dat de burgemeester de achtergrond van deze mededeling nagaat. Zij zal de raad via de griffier via de mail hierover inhoudelijk informeren.

Middagvergadering 6 oktober 2022

1a. Heropening

De voorzitter, de heer Bakker, opent de vergadering omstreeks 14.00 uur, en heet alle aanwezigen welkom. Mevrouw Meerding zal de vergadering over de punten 8 en 9 hybride bijwonen.

Mededelingen college

Geen.

Avondvergadering 6 oktober 2022

1b. Heropening

De voorzitter, de heer Peters, heropent de vergadering. Op de agenda staan nog ter afhandeling de punten 10 en 11. Punt 11 zal mogelijk in een besloten vergadering worden behandeld.

2. Vaststellen van de agenda van 6 oktober

De voorzitter constateert dat de commissie de agenda conform vaststelt. Hij licht toe dat het agendapunt 8 een doorgeschoven onderwerp is. De spreektijden van de desbetreffende vergadering zullen gehanteerd worden.

3. Vaststellen van ingekomen agenderingen

De voorzitter leidt de bespreking in met de wensen kenbaar te maken.

3.1 Missen fatale termijn bezwaarprocedures

Geagendeerd door VVD, CDA en EenUtrecht voor één uur bespreking. De volgende agendeerders melden zich ter vergadering: PvdA, PVV, VOLT, ChristenUnie.

3.2 Raadsvoorstel reactie op VRU Ontwerp regionaal risicoprofiel 2023 en inbreng beleidsplan 2024 – 2027

Het voorstel is één uur bespreking. De commissie gaat daarmee akkoord.

3.3 Sekswerk, het advies van de commissie Sorgdrager

De agendeerders zijn: PvdA, GroenLinks, D66, Student & Starter, Partij voor de Dieren, Bij1, VVD, Stadsbelang Utrecht, DENK, ChristenUnie, VOLT, PVV, CDA. EenUtrecht sluit zich daarbij aan. Dit staat op de commissieagenda voor een bespreking gedurende 2:00 uur.

3.3 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven.

De voorzitter deelt mee dat in dit kader geen onderwerpen zijn binnengekomen.

4. Vaststellen verslagen

2022-09-08 Concept verslag openbare vergadering commissie Veiligheid Bestuur en Financiën

Conform vastgesteld.

5. Toezeggingen/moties

Momenteel werkt het college op verzoek van de raad aan een actualisatie en aan een beter overzicht van deze lijst. De voorzitter verneemt dat de commissie bij de voorliggende lijst geen opmerkingen heeft.

6. Ingekomen stukken (afdoeningsvoorstellen) onder het werkterrein van de commissie

De voorzitter deelt mee dat de raad een afschrift van het antwoord heeft ontvangen op het volgende:
nr. 1 e-Mail van 10 juli 2022 inzake Stichting Drugsbeleid-Burgerberaad drugs 10-7-22
nr. 2 e-Mail van 10 juni 2022 deelname Utrecht aan ESG
De voorzitter deelt mee dat deze afdoeningsvoorstellen standaard op de agenda worden gezet.
De heer Te Hoonte (VVD) verneemt desgevraagd van **de voorzitter** dat deze e-mails in de overgangsperiode alvast beantwoord zijn. In het vervolg zullen de antwoorden eerst dan worden gegeven nadat de commissie hiervan heeft kennisgenomen.
Hij verneemt desgevraagd dat de briefschrijvers een ontvangstbevestiging terugkrijgen met de mededeling dat het op de agenda wordt gezet van de eerstvolgende commissievergadering en dat het onderwerp in behandeling wordt genomen.

7. Raadsvoorstel vaststelling besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2022

Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid
De Algemene plaatselijk verordening Utrecht 2010 moet op onderdelen geactualiseerd en gewijzigd worden in verband met ontwikkelingen en regulier onderhoud. De beslispunten betreffen inhoudelijke en redactionele wijzigingen. Inhoudelijk worden twee artikelen gewijzigd: de kennisgevingtermijn van manifestaties gaat van 24 naar 48 uur waarbij rekening wordt gehouden met de maandag (punt 1b); Aan het experimentartikel wordt artikel 2:44 toegevoegd om het mogelijk te maken op termijn te komen tot een lokaal vuurwerkverbod (punt 1i). Het artikel rondom registratieplicht voor raamsekswerkers wordt geschrapt in verband met de uitspaak van de Raad van State (punt 1g).

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven). De bespreking vindt plaats in twee termijnen.

De commissie
De heer Bosch (PVV) zal aan punt 1i geen steun geven. Hij benadrukt dat de problemen rond de jaarwisseling geen vuurwerkproblemen zijn maar gedragsproblemen. Hij heeft geen vertrouwen in de werking van een (lokaal) vuurwerkverbod.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) merkt op dat driekwart van de inwoners in Utrecht een vuurwerkverbod steunt al dan niet met aanvullende alternatieven.
De heer Bosch (PVV) verneemt in het interruptie debat dat **de heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) zijn informatie stoelt op een belevingsonderzoek. Hij vindt het op grond van die gegevens logisch een vuurwerkverbod in te voeren.
De heer Bosch (PVV) merkt op dat het alleen gaat om de laatste 6:00 uur in het oude jaar. De rest is al verboden. Hij vindt dat de mensen zich goed moeten realiseren waar het eigenlijk om gaat. Hij vindt in het onderzoek een valse tegenstelling zitten.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) merkt op dat het onderzoeksinstituut I&O gerenommeerd is. Hij schetst de problemen die in de laatste 6:00 uur van het

oude jaar ontstaan door vuurwerk. Hij vindt dat de PVV de meerderheid gijzelt met een minderheid. Hij vraagt de reactie van de heer Bosch daarop.
De heer Bosch (PVV) benadrukt dat het hem om de vrijheid gaat om vuurwerk af te steken. Hij bestrijdt dat mensen gewond raken van legaal vuurwerk; mensen raken gewond van illegaal vuurwerk.
Hij bevestigt richting **de heer Simşek** (DENK) dat mensen ook gewond kunnen raken van legaal vuurwerk. Als vuurwerk op een juiste manier wordt afgestoken, gebeuren er geen ongelukken mee. Zijn aandacht is vooral gericht op illegaal vuurwerk.
De heer Koning (D66) merkt op dat het onderzoek goed is uitgevoerd. Hij benadrukt ook richting de Partij voor de Dieren dat het vuurwerk al illegaal is door landelijke wetgeving. Hij vraagt of de heer Bosch dat met hem eens is.
De heer Bosch (PVV) is het eens met dit laatste deel van zijn betoog.
De heer Te Hoonte (VVD) vraagt of de heer Bosch het met hem deelt dat een initiatiefvoorstel is besproken vanuit een aantal fracties om tot een vuurwerkverbod te komen en dat dat geëindigd is met de conclusie nu eerst een normale jaarwisseling af te wachten voordat een lokaal vuurwerkverbod zou worden ingesteld. Hij vindt dat het voorliggende erg vooruitloopt op die normale jaarwisseling.
De heer Bosch (PVV) antwoordt dat dit correct is.
De heer Te Hoonte (VVD) vraagt of de heer Bosch het met hem deelt dat een APV verandering gebaseerd moet zijn op aangenomen beleid van de raad, en niet een voorsprong moet nemen op iets waarover de raad nog wacht op een evaluatie.
De heer Bosch (PVV) vindt dat een goede samenvatting van wat hij poogt te zeggen.
Hij vervolgt met op te merken dat zijn fractie het verbod laakt op serpetines (1j in het raadsvoorstel). Hij vraagt of de burgemeester kan aangeven hoe vaak een boete is uitgeschreven voor het strooien van confetti.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) brengt voor het voetlicht dat het verbod ertoe heeft geleid dat op de gaypride-boten nagenoeg geen confetti is gebruikt. Hij vraagt of de heer Bosch ziet dat een dergelijk verbod ook kan werken.
De heer Bosch (PVV) antwoordt bevestigend; de raad heeft dit opgenomen in de APV.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) bevestigt dat het voorliggende een verwerking is van het besluit van de raad.
De heer Bosch (PVV) vraagt de burgemeester hoe de kleine verboden te handhaven zijn. Hij vindt dat een APV niet is voor de boodschap, of voor bewustwording. Hij vraagt of de burgemeester het daarmee eens is.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) vindt het demonstratierecht een groot goed. Zijn fractie is van mening dat de gemeente zich moet beperken tot haar kerntaken. Hij vindt een kerntaak van de gemeente de bescherming van de grondrechten van de inwoners. Om die reden is hij er verbaasd over dat in het raadsvoorstel de kennisgevingtermijn van demonstraties van 24 uur naar 48 uur gaat. Hij vindt dat het demonstratierecht zoveel mogelijk gefaciliteerd moet worden. Demonstraties kunnen belangrijke zaken op de politieke agenda zetten. Klimaat-activisten, ontevreden boeren, studenten over studieleningen, black lives matter. Hij vindt dit belangrijke zaken die het verdienen om gehoord te worden.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de heer Gaillard de bijgevoegde evaluatie heeft gelezen. Hij heeft niet het gevoel dat het demonstratierecht wordt ingeperkt. Hij vraagt waarop de heer Gaillard zich baseert.
De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) stelt dat wanneer één demonstratie niet doorgaat vanwege deze verlenging, hij dat al één teveel vindt.
De heer Van Steeg (CDA) vindt dat terecht. Wanneer hij het goed heeft begrepen dan helpt deze verlenging voor de overheid om een demonstratie goed voor te bereiden. Bovendien zijn Ad hoc demonstraties nog steeds mogelijk. Hij vraagt of de heer Gaillard dat ook gezien heeft.
De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) antwoordt bevestigend. Hij zal daar later in zijn betoog op terugkomen. Hij vindt een aantal zaken zo zwaar wegen dat hij van mening is dat de raad dit niet moet doen.
Hij vervolgt zijn betoog in zijn termijn. Hij merkt op dat grondrechten en democratie in Utrecht de laatste jaren steeds vaker in het gedrang komen. Hij noemt het verbod op reclame voor fossiele brandstoffen. Hij noemt de restricties op huis-aan-huisbladen. Op het gebied van democratie loopt het al jaren niet altijd even soepel met de inspraak. Er zijn geen mogelijkheden voor referenda met een echte impact.
Hij verwacht dat de burgemeester en de heer Van Steeg zullen verwijzen naar het evaluatierapport en zullen wijzen op de positieve aspecten die in het pilot naar voren zijn gekomen. Hij verwacht dat ze zullen zeggen dat ze de langere termijn demonstraties alleen maar faciliteren.
Hij vindt dat de hoofdvraag in de evaluatie moet zijn: heeft de aanpassing geleid tot minder bereidheid demonstraties te houden? Is ook maar één demonstratie niet doorgegaan of bestaat de mogelijkheid in de toekomst?
Hij vraagt zich af welk signaal de gemeente geeft met de verandering van de kennisgevingtermijn 24 naar 48 uur. Hij vraagt de reactie van de burgemeester op deze vraag: hoe ziet hij dit?
De heer Koning (D66) merkt op dat D66 nog niet zeker is van de kwaliteit van dit voorstel. Hij staat open voor argumenten. Hij vindt het betoog van de heer Gaillard eenzijdig gericht. Hij hoort niet het argument dat het belangrijk is de burgemeester in staat te stellen demonstraties op een veilige en ordentelijke manier te laten organiseren. De gemeente heeft als taak de veiligheid voor de stad en voor de inwoners te waarborgen. Hij vraagt of de heer Gaillard dat erkent.
De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) antwoordt bevestigend. Hij vindt vooral de veiligheid van groot belang. Hij vindt de wijze van omgang hiermee deels een politieke keuze. Ook op een andere manier is na te gaan hoe de veiligheid te garanderen, door bijvoorbeeld meer inzet is op de handhavingscapaciteit.
Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn. Hij merkt op dat Amsterdam wel 24 uur aanhoudt. Waarom kan dat dan niet in Utrecht? Hij is ervan overtuigd dat het gaat om politieke wil en politieke prioriteiten. Zijn prioriteit ligt op het handhaven van de 24 uurs termijn.
Mevrouw Assen (PvdA) brengt de inbreng van de heer Gaillard op twee momenten met elkaar in verband: meer capaciteit en politieke wil. Zij vindt dat zijn uitspraak over de capaciteit zijn uitspraak over de politieke wil uitsluit.
De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) vindt de capaciteit ook deels een politieke keuze.
Mevrouw Assen (PvdA) benadrukt haar standpunt: handhaving en politiecapaciteit zijn nodig bij onder meer demonstraties.

De heer Gaillard (Stadsbelang Utrecht) is het daarover eens. Over handhaving gaat de gemeente; hij vindt wel dat dat anders moet. Hiermee rondt hij zijn bijdrage af.

Mevrouw Nolten (Bij1) merkt op dat demonstreren geen gunst is maar een recht. Hiermee haalt zij een uitspraak aan van de directeur van Amnesty International Nederland. Juist in tijden van maatschappelijke onrust is het van groot belang dat iedereen ruim baan krijgt voor vreedzame demonstraties. Zij vindt ook dat demonstraties te vaak gezien worden als een veiligheidsrisico in plaats van een mensenrecht dat zo goed mogelijk moet worden gefaciliteerd. Bovendien moeten wat haar betreft demonstranten de vrijheid krijgen om in te spelen op de actualiteit. Het systeem zou daarbij nooit leidend moeten zijn, maar volgend. Bij1 is daarom tegen het aanpassen van de kennisgevingtermijn van 24 naar 48 uur.
Dat er meer demonstraties bijkomen, vindt zij geen valide argument voor de verdubbeling van de termijn. Vaak worden demonstraties al 48 uur van tevoren gemeld. Het gaat om slechts enkele percentages verschil.
Mevrouw Assen (PvdA) legt de vraag voor of dit argument ook te gebruiken is als reden om juist vóór de 48 uur te zijn. Wanneer dit al vaak voorkomt is het kennelijk geen probleem in de praktijk.
Mevrouw Nolten (Bij1) begrijpt die redenering. Respondenten hebben in het pilot gezegd soms te moeten kunnen inspelen op de actualiteiten. 24 uur van tevoren geeft ruimte om dat te doen. Die kennisgevingtermijn mag geen reden zijn om een demonstratie niet te houden. Bij1 zegt die ruimte wel te geven; 88% neemt die 48 uur al.
Mevrouw Assen (PvdA) vindt in de geschetste situatie ruimte om coulance te betrachten bij de 24 uurs termijn.
Mevrouw Nolten (Bij1) denkt dat coulance een oplossing is.
De heer Koning (D66) vindt dat juist geen goed idee. Zijn partij is van mening dat de gemeente non discriminatoir moet zijn als het gaat om de onderwerpen die wel of niet in aanmerking komen voor de ruimte voor een demonstratie. Hij vindt dat aanvragers te allen tijde gelijk behandeld moeten worden.
Mevrouw Nolten (Bij1) spreekt niet over een tegenstelling. Zij is daarover verbaasd.
De heer Koning (D66) noemt de coulance in dit verband. Hij vraagt welke demonstraties voorrang moeten krijgen in het door laten gaan.
Mevrouw Nolten (Bij1) vindt dat die coulance er altijd moet zijn. Het demonstratierecht staat voorop.
De heer Koning (D66) is het daarover eens.
De heer Te Hoonte (VVD) vindt alleen de omvang het waard om te onderscheiden welke wel en welke niet. Op onderwerp zou geen onderscheid gemaakt mogen worden. Hij vraagt of Bij1 daarover ook zo denkt.
Mevrouw Nolten (Bij1) stelt zich voor dat dit ook raakt aan de inbreng van mevrouw Assen. Zij dankt de heer Te Hoonte voor de opheldering.
Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn met in te gaan op het argument in de stukken over de organisatorische ondersteuning van politie en gemeente die een stille tocht of een mars door de stad nodig hebben. Dat is niet een onderdeel van elke demonstratie. In Amsterdam is de kennisgevingtermijn 24 uur tenzij er sprake is van een stille tocht of Mars. Dan dient de demonstratie eerder aangemeld te worden. Zij vraagt daarom de burgemeester of in Utrecht onderzoek gedaan is naar het Amsterdams model, en zo nee of het college bereid is daar onderzoek naar te doen.

De gemeente zegt dat het uitblijven van een kennisgeving geen reden is om een demonstratie te verbieden of te ontbinden. Er wordt dan gesproken over een spontane demonstratie. Zij gaat in op de voorwaarden die dan gelden. Zij vindt de voorwaarden beperkend en intimiderend van aard. De politie mag wat haar betreft geen legitimatie vorderen van vreedzame demonstranten. Dat kan mensen ontmoedigen om aan de volgende demonstraties mee te doen. Ook dat wordt door Amnesty onderschreven. Zij vraagt of de burgemeester het met haar fractie eens is dat deze aanpak het demonstratierecht inperkt en ontmoedigt. Zij vraagt of de burgemeester wil toezeggen daarmee te stoppen. En wanneer ze dat niet wil of ze dat wil uitleggen. Wat doet de politie en de gemeente met de persoonsgegevens van de vreedzame demonstranten die om een ID worden gevraagd? Zij vraagt of Utrecht het manifest Demonstratierecht heeft ondertekend van Amnesty International. Zo niet vraagt zij de toezegging dat de gemeente dat gaat doen.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) maakt zich zorgen om de verlenging van de kennisgevingtermijn naar 48 uur. Zij hoort een aantal zaken die niet juist zijn: ook met de verlenging van de kennisgevingtermijn kunnen demonstraties kort van te voren gemeld worden. In die zin is het geen beperking van het demonstratierecht; het demonstratierecht is een grondrecht. Zij ziet dat de burgemeester en de gemeente hun best doen om dat grondrecht te beschermen.
Zij maakt zich zorgen over het afkoelingseffect. Zij refereert aan een desbetreffende uitspraak van de Nationale ombudsman in 2018. Demonstranten in spe ervaren een angst omeen demonstratie aan te melden en zelfs om te demonstreren. Dat houdt niet in dat dit een beperking is van het grondrecht. Dit is wel het bijeffect. Dat is in meerdere onderzoeken aangetoond.
Zij vindt dat de overheid demonstraties zoveel mogelijk moet faciliteren. Daarbij moeten ook de onbedoelde effecten van het beleid worden meegenomen.
Mevrouw Assen (PvdA) kan hier voor een groot deel in meegaan. Zij heeft die frustratie ook weleens als het gaat om stakingen. Mogelijk zit dit dieper geworteld in de Nederlandse cultuur.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) bevestigt die veronderstelling. Zij stelt dat alle voorschriften aan demonstraties effect hebben op mensen. De beleidsmakers moeten wat haar betreft daar goed naar kijken.
Amnesty International kwam zojuist al langs via mevrouw Nolten. Zij heeft gesproken met het College van de Rechten van de Mens en met heel veel organisaties die in Utrecht demonstreren. Ook zij maken zich zorgen over de verwarring die bij veel mensen bestaat over hun rechten. Het besef dat de overheid de burgers niet mag inperken in hun recht, is vaak niet aanwezig.
De heer Bosch (PVV) deelt dat de bereidheid tot demonstreren laag is. Hij ziet de oorzaak in het zoeken naar consensus en in het polderen. Hij vraagt of mevrouw Fattal dat met hem deelt.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) bevestigt dat er veel factoren zijn waardoor Nederland een minder actieve protestcultuur kent. Dat was niet altijd zo. In de jaren 80 van de vorige eeuw had Nederland een actieve protestcultuur. En momenteel komt de protestcultuur weer in de buurt van de spirit van de jaren 80.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) noemt de boeren die de protestcultuur in Nederland wereldwijd op de kaart hebben gezet. EenUtrecht is het volkomen eens met de inbreng van mevrouw Fattal. Hij vraagt of het wellicht beter is dergelijke termijnen niet te benoemen en demonstranten die een demonstratie willen melden louter te

vragen of ze die zo vroeg mogelijk willen melden omdat dat plezierig is voor de gemeente voor de begeleiding van demonstratie. Hij is er voorstander elke termijn los te laten.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) is het daarmee niet eens. Dat zegt ook de WOM niet en ook de Grondwet niet. De gemeente heeft de ruimte. Zij moet die wat haar betreft ook pakken. De termijn voor tijdige aanmelding is voor de demonstranten ook plezierig. De demonstranten worden begeleid door politie, looproutes zijn af te stemmen, verkeersregelaars zijn in te schakelen, et cetera. Zij is voorstander van zo min mogelijk kennisgevingtermijn.
Zij vindt het ook van belang de demonstranten uit te leggen wat hun rechten zijn, bijvoorbeeld dat de demonstratie nog steeds mogelijk is, ondanks dat ze niet zouden voldoen aan de voorwaarden. Bovendien kan de gemeente meedenken met de demonstranten hoe zij gebruik kunnen maken van hun rechten. Van dat de gemeente dit al doet zijn veel mensen zich niet bewust.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt zich af waar mevrouw Fattal naar toe wil. De gemeente stelt de 48 uur voor juist om zoveel mogelijk te faciliteren. Wil zij terug naar 24 uur of wil zij de communicatie verbeteren? Daarin lijkt meer te zitten wanneer hij haar goed begrijpt.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) wil graag de kennisgevingtermijn op 24 uur houden en ook hoe de communicatie te verbeteren is naar de organisatoren van demonstraties.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat dit onverlet de vrijheid van demonstratie is.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) is het daarover eens.
De vraagstelling van de evaluatie was of de aanpassing van de kennisgevingtermijn bijgedragen heeft aan een ordelijker en veiliger verloop van demonstraties in Utrecht. Die conclusie trekt de evaluatie. Dat is haar punt niet. Zij focust zich op het effect op de demonstranten die een demonstratie willen organiseren. In meerdere onderzoeken blijkt dan een afkoelingseffect te bestaan. Dat is geen onderdeel van deze evaluatie. Daarover maakt zij zich zorgen.
De heer Van Steeg (CDA) verneemt desgevraagd van **mevrouw Fattal** (GroenLinks) dat aan de ene kant zij zich aansluit bij de inbreng van haar collega van Bij1: het merendeel van de demonstraties wordt al tijdig aangemeld. Er is een groep demonstraties die niet tijdig wordt gemeld; daarover maakt de gemeente zich zorgen. Het grondrecht zou moeten prevaleren in de afweging van belangen.
Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn met in te gaan op het verminderde aantal demonstraties per jaar; dat aantal is momenteel lager dan vóór de pandemie. Zij vraagt zich af of het voorstel van de verlenging van de termijn echt nodig is en vraagt de burgemeester het voorstel nog even een jaar te laten rusten om te zien hoe de demonstratiecultuur in Utrecht zich herstelt na een aantal heftige coronajaren om dan volgend jaar te evalueren.
Mevrouw Assen (PvdA) is benieuwd naar het antwoord van de burgemeester. Tegelijkertijd spreekt mevrouw Fattal over het herstel van de demonstratie-cultuur. Zij roept ertoe op daarop ook op andere manieren in te zetten. Zij gelooft er niet in dat dit alles valt of staat met de kennisgevingtermijn. Daarvoor is meer nodig.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) begrijpt de woorden van mevrouw Assen. Zij vindt het moeilijk om een groot gevolg te geven aan dit soort kleine wijzigingen. Feit is voor haar dat al deze kleine dingen bij elkaar een groot effect hebben. Zij vindt dat elke wijziging die aangebracht wordt in dat grote licht bekeken moet worden. Zij waakt voor de fundamentele wetgeving rondom het demonstratierecht.

De heer Koning (D66) kan de woorden van mevrouw Fattal goed volgen met uitzondering van het aantal demonstraties; zij gaf aan dat het aantal lager is. De cijfers van de bestuursadviseur van de burgemeester laten een ander beeld zien; die laten zien dat sinds 2020 toen de piek al lag bij 445 demonstraties per jaar, bijna drie keer zoveel is vergeleken met het aantal twee jaar eerder. In 2021 liep het aantal terug naar 200. Nu staat het aantal op 262. Kennelijk is er in de stad een grote behoefte om te demonstreren. Hij vraagt of mevrouw Fattal het ermee eens is in dat licht de aanmeldingstermijn van 24 uur te handhaven.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) kan zich een ambtelijke piketdienst voorstellen gezien het aantal gemelde demonstraties, ook in het weekend.

De heer Te Hoonte (VVD) begrijpt de tijd die de gemeente nodig heeft voor de goede voorbereiding, tegelijkertijd is die 24 uurstermijn ook voor zijn fractie heel belangrijk. Hij oppert de mogelijkheid de 24 uurstermijn aan te houden en de organisatoren van demonstraties op te roepen om de 48 uurstermijn aan te houden. Hij vraagt hoe mevrouw Fattal daar naar kijkt.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) bevestigt daarin ook zoekende te zijn. Wat haar betreft houdt het bestuur het op 24 uur. Wanneer dat niet haalbaar is vraagt zij het college de verlenging tot 48 uur nog een jaar uit te stellen. Wanneer dat niet mogelijk is, pleit zij ervoor in de verlenging naar 48 uur de organisatoren in spe van demonstraties op de website van de gemeente duidelijk te vertellen wat hun rechten zijn. En dat het afkoelingseffect zoveel mogelijk getemperd wordt.

Mevrouw Nolten (Bij1) dankt mevrouw Fattal voor haar bijval bij het betoog van haar fractie. Zij sluit zich aan bij haar extra verduidelijking.
Zij deed de suggestie alleen een tocht of een mars eerder aan te geven. Zij vraagt of mevrouw Fattal daar heil in ziet.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) antwoordt bevestigend. Zij pleit voor maatwerk. Zij vraagt de burgemeester hierop te reflecteren.
Zij vraagt wat de 48 uur betekenen voor demonstraties die zich niet tijdig melden. Wat kan *niet tijdig melden* voor effect hebben op verplaatsing of beëindiging? Daarnaast vraagt zij zich af wat de gemeente nu al doet om mensen die een demonstratie aanmelden op de hoogte te brengen van hun rechten.
Haar fractie is teleurgesteld over het niet instellen van een vuurwerkverbod komende jaarwisseling. Zij voorziet het enorme effect op de stad en op de hulpverleners. Er is veel draagvlak onder de inwoners voor een lokaal vuurwerkverbod. Zij vraagt haar collega raadsleden zich uit te spreken over een lokaal vuurwerkverbod.
Het is juist dat veel vormen van vuurwerk landelijk verboden zijn. Een lokaal vuurwerkverbod gaat om meer dan dat. Zij pleit voor een cultuuromslag.

De heer Bosch (PVV) vraagt of mevrouw Fattal het eens is met de PVV dat er in de periode van corona helemaal geen vuurwerk was en nog steeds dezelfde aantallen mensen in het ziekenhuis lagen, nog steeds veel overlast was, de politie de handen vol had. Hij vraagt of mevrouw Fattal het met hem eens is dat een vuurwerkverbod geen onderdeel is van de jaarlijkse onrust, de onlusten en het vandalisme.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) kan zich in een groot deel van de woorden van de heer Bosch vinden. Dat sluit ook aan bij wat zij probeert te zeggen: het gaat om een cultuuromslag. Het invoeren van een lokaal vuurwerkverbod kan er wel voor zorgen dat op termijn mensen er minder aan gewend zijn dat er zomaar vuurwerk afgestoken kan worden en dat naar zij hoopt die trend neerwaarts is.

De heer Bosch (PVV) vraagt wat mevrouw Fattal denkt over hoe goed een lokaalverbod gaat werken wanneer de consument het nog kan kopen in omliggende steden en kan afsteken in de eigen gemeente.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) betreurt het dat er geen landelijk vuurwerkverbod is ingesteld. De vraag is dan wat Utrecht kan doen om de Utrechters en de zorg- en hulpverleners te beschermen.
De heer Maas (VOLT) vraagt hoe mevrouw Fattal in Utrecht een cultuuromslag wil vormgeven.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) licht toe dat het gaat om gewenning aan het in de lucht schieten van troep rond Oud & Nieuw. Die cultuur wil zij veranderen. Dat is niet van de ene op de andere dag te realiseren. Met een verbod is gezamenlijk te leren dat een jaarwisseling ook anders is te vieren. Zij noemt in dit verband muziekshows, georganiseerde kleinschalige vuurwerkshows zonder groot effect op gezondheid en milieu.
Mevrouw Assen (PvdA) kan ver meegaan in het betoog van mevrouw Fattal. Zij vraagt wat de boodschap is naar de mensen die die overlast niet ervaren; los van de impact op natuur, gezondheid, mensen, dieren.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) begrijpt dat goed; een grote groep Utrechters steekt graag vuurwerk af en ziet dat niet als overlast. De taak van de volksvertegenwoordigers is de verschillende belangen tegen elkaar af te wegen. De raad heeft meer zaken verboden, zoals geluidsoverlast van festivals, op terrassen, van feesten in de binnenstad. Sommige mensen genieten daarvan en anderen hebben daar last van - de raad zal die belangen tegen elkaar moeten afwegen.
De heer Te Hoonte (VVD) wil graag de reactie van mevrouw Fattal op zijn inbreng over de normale jaarwisseling zoals ingebracht bij het initiatiefvoorstel. Op die normale jaarwisseling lijkt nu vooruitgelopen te worden. Is dit het juiste moment om ditzelfde voorstel in te brengen?
Mevrouw Fattal (GroenLinks) antwoordt dat zij vindt dat dit het juiste moment is, juist omdat stappen zijn gezet tot een vorm van vuurwerkverbod in de afgelopen jaren, zowel landelijk als in Utrecht. Dit is het moment om landelijk en in Utrecht het gesprek te voeren over de wenselijkheid van vuurwerk rondom de jaarwisselingen. Zij is blij met de aanpassing via het experiment-artikel. Zij vindt dat het stadsbestuur daar in ieder geval iets mee moet doen.
De heer Koning (D66) merkt op dat een totaalverbod niet mogelijk is voor de verkoop. Hij merkt op dat dit op gespannen voet staat met de handhaving. Hij noemt in dit verband de vuurwerkvrije zones en de handhaving daarvan. Hij noemt de handhaving van de knallen van illegaal vuurwerk in de parken. Hij vraagt mevrouw Fattal hoe zij de handhaving voor zich ziet van een lokaalverbod bovenop wat landelijk al verboden is.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) begrijpt de vraag en deelt de zorg. Er is een gebrek aan capaciteit als het gaat om handhaving, ook bij de politie. Zij beschrijft de gevolgen van de onrustige viering van Oud & Nieuw nu. Zij bevestigt dat het lastig te handhaven is.
De heer Koning (D66) begrijpt dat de partijen het eens zijn over de druk op de handhaving. Hij schetst de situatie die is ontstaan door de verboden en legt de vraag voor of mevrouw Fattal het eens is met hem dat de inzet vooral gericht moet zijn op de aanpak van het gevaarlijke vuurwerk. Hij pleit ervoor mensen gebruik te laten maken van het niet-gevaarlijke vuurwerk.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) waakt voor valse tegenstellingen: de burgemeester kan bepalen waarop extra inzet gepleegd moet worden. Zij blijft daar altijd verantwoordelijk voor. Zij denkt dat ook deze vormen van vuurwerk die de heer Koning beschreef als ongevaarlijk, gevaarlijk kunnen zijn voor mensen en zeker ook effect hebben op het milieu. Om die reden pleit zij voor een totaalverbod.
De heer Koning (D66) vraagt in hoeverre het hier dan gaat om symboolpolitiek.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) antwoordt ontkennend. Zij houdt vast aan haar streven tot een cultuuromslag te komen. Zij pleit voor het zetten van de toon als het gaat om de viering van de jaarwisseling. Het afsteken van dingen die gevaarlijk kunnen zijn wil zij minder normaal maken. Zij vindt dat geen symboolpolitiek.
De heer Bosch (PVV) vraagt hoe mevrouw Fattal legaal en illegaal wil scheiden in de handhaving.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) schetst andere projecten rond handhaving en aangetoond effect daarvan, inclusief de leeftijdsgrens voor alcohol.
De heer Bosch (PVV) verwacht dat door verboden extra illegaal vuurwerk in de handel terecht zou komen, waardoor jongeren in contact komen met onveilig vuurwerk. Nu is er nog invloed op hoe veilig het vuurwerk is dat ze afsteken.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) begrijpt de woorden en de zorgen van de heer Bosch. Haar partij is niet echt een voorstander van verbieden. Zij vindt dat die zorg meegenomen moet worden in het uitwerken van het lokaal vuurwerkverbod en het evalueren van een lokaal vuurwerkverbod.

Punt van orde
De voorzitter vraagt de raadsleden na te gaan in hoeverre zij kunnen clusteren en aansluiten bij wat andere partijen al hebben ingebracht.

Voortzetting van het debat
De heer Van Steeg (CDA) legt de vraag voor aan mevrouw Fattal hoe de traditie *viering jaarwisseling* op een andere manier vorm te geven is. Hij denkt bijvoorbeeld aan een vuurwerkshow in wijken, gezamenlijk met bewoners. Zou het goed zijn vooral in die richting te denken en minder in de richting van het vuurwerkverbod?
Mevrouw Fattal (GroenLinks) is het eens met de heer Van Steeg. Zij denkt daarbij ook aan het gesprek met de bewoners over hoe zij de jaarwisseling willen inrichten om het draagvlak voor handhaving te vergroten.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt hoe het is gesteld met de uitvoering van de eerdere brief die de burgemeester aan de raad heeft gestuurd.

Punt van orde
De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat de partiële herziening van de APV bedoeld is om het beleid dat de raad heeft vastgesteld vast te leggen in de APV. Dan gaat het om een uitvoering van wat al is vastgesteld; dat levert weinig discussie op.
Blijkbaar zijn in deze commissie allerlei andere verzoeken met de idee dat dit niet de uitwerking is van wat is vastgesteld. Dan zal de geraamde tijd niet voldoende zijn. Hij is er geen voorstander de vuurwerkdiscussie te voeren.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) merkt op dat dit de eerste keer is dat gesproken wordt over de door het college toegezegde uitwerking van wat het college overnam van de raad. Hij vindt dit het juiste moment om er over te spreken.
De voorzitter stelt voor korte vragen te stellen en korte antwoorden te geven en te proberen aan te sluiten bij wat al is gezegd.

Voortzetting van het debat

Mevrouw Fattal (GroenLinks) merkt op duidelijk te hebben gemaakt hoe haar partij staat tegenover een lokaal vuurwerkverbod. Zij is blij dat het experiment-artikel nu is uitgebreid. De raad heeft een extra instrument. Zij vraagt haar collega raadsleden stil te staan hoe zij tegenover alle versies staan van een lokaal vuurwerkverbod.
Ze gaat kort in op darkrooms. Die worden nog steeds gezien als seksinrichting. Zij blijft dat vreemd vinden. In darkrooms zit geen bedrijfsmatig element. Zij vraagt de burgemeester waarom die keuze wordt gemaakt. Zij vraagt of de gemeente ook andere instellingen controleert waarbij hygiëne en minderjarigheid een rol speelt. Zij roept ertoe op dat op een secure manier te doen zonder onterecht onderscheid te maken tussen instellingen.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) sluit zich aan bij alles wat gezegd is over de kennisgevingtermijn van demonstraties. Hij deelt de teneur van ontevredenheid over de 48 uur.
Zijn fractie is blij dat het verbod op serpetines wordt doorgevoerd in deze APV. Dat was ook naar aanleiding van een motie van zijn partij.
Hij sluit zich aan bij GroenLinks als het gaat om zijn ontevredenheid over wat is geschreven over het vuurwerkverbod. Hij gaat daarvoor terug naar 10 juni 2021. Er zou destijds een vuurwerkverbod komen. Ondertussen treuzelt het gemeentebestuur maar door. Hij ziet die treuzel ook bij de burgemeester. Hij schetst het bestuurlijke proces en zijn fractie vindt dat op zijn minst bijzonder. Met het voorliggende raadsvoorstel lijkt de burgemeester te wachten op actie vanuit de raad. Hij wil die actie wel graag ondernemen. Hij legt de vraag voor bij de burgemeester of het gemeentebestuur bij de komende jaarwisseling het lokaal vuurwerkverbod zal kunnen realiseren.
De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat er niet per definitie een meerderheid is, er geen raadsvoorstel is, het overnemen van een initiatiefvoorstel voor hem een nieuw bestuurlijk middel is. Hij stelt voor het dan in stemming te brengen en dan kan iedereen zeggen wat hij van dat voorstel vindt. Hij zou het goed vinden ook stil te blijven staan bij de andere meningen in de raad.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) is het daarover volstrekt eens. De raad zal in actie moeten komen om een vuurwerkverbod te realiseren.
De heer Koning (D66) merkt op dat de raad zich niet in meerderheid heeft uitgesproken in het verleden voor een lokaal vuurwerkverbod. Hij vindt het een vreemde schets van zaken.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) licht toe dat zijn fractie met een initiatiefvoorstel kwam. Daarover is een debat gevoerd met de raad. Vervolgens gaf het college aan in een brief of in de beantwoording op schriftelijke vragen te gaan werken aan lokaal vuurwerkverbod en dat te gaan doen voor de jaarwisseling 2022/2023. Hij refereert daaraan. In het voorjaar van 2022 zou de raad daarvoor een voorstel krijgen. Dat werd 5 juli. Dat is feitelijk de gang van zaken.
De heer Koning (D66) bevestigt deze lezing. Nu ligt het voorstel er wel. Hij stelt voor daarover te spreken. Hij kijkt ook uit naar het debat volgende week.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) werpt tegen dat dat voorstel er niet ligt; het college zegt alleen maar een experimenteer-artikel mogelijk te maken zonder daaraan een datum te koppelen. En dat terwijl het college had gezegd een voorstel te zullen schrijven voor een vuurwerkverbod voor consumenten met ingang van de jaarwisseling 2022/2023. Het voorstel dat nu voorligt, is een vuurwerkverbod ooit mogelijk te maken meer als een experimenteer-artikel. Hij pleit ervoor dat partijen

zich uitspreken over al of niet een vuurwerkverbod om op basis daarvan een weloverwogen motie in te dienen zo dat die een meerderheid haalt.
De heer Te Hoonte (VVD) keert zich tegen deze opzet van de partiële herziening.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) merkt op dat de heer Te Hoonte zijn teleurstelling goed weergeeft. Ook hij betreurt het dat de raad het moet doen met een partiële herziening. Hij had gedacht en gehoopt dat er een mooi voorstel van het college zou liggen voor de komende jaarwisseling met daarbij ook aangegeven hoe het te handhaven is, en hoe de alternatieve viering vorm te geven. Hij benadrukt dat de meerderheid van de bewoners wel een vuurwerkverbod wil.
De heer Te Hoonte (VVD) houdt dat laatste voor mogelijk. Hij pleit ervoor het deel over consumenten vuurwerk uit het voorstel te halen en dat het college een ordentelijk voorstel doet over hoe het college het ziet. Dan moet de raad wat hem betreft zich uitspreken. Hij vraagt hoe de heer Van Heuven dat ziet.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) merkt op dat het belevingsonderzoek zijns inziens wel degelijk representatief is. Slechts 18% is faliekant tegen.
De heer Bosch (PVV) gelooft niets van de beweerde representativiteit. Wat hem betreft zijn de mensen die bereikt zijn, de usual suspects. Hij vraagt of de heer Van Heuven die mening deelt.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) antwoordt ontkennend. Hij stelt dat de heer Bosch nu voor de tweede keer fake nieuws verspreidt over een representatief onderzoek.
De heer Bosch (PVV) vraagt of de heer Van Heuven gezien heeft dat de respondenten uit alle wijken kwamen. Of heeft hij gezien dat de respondenten vooral uit Utrecht Oost kwamen? Hij vraagt hoe de heer Van Heuven dit heeft vastgesteld.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) merkt op dat de raad een onderzoek heeft laten uitvoeren door een goed onderzoeksbureau dat een goed onderzoek heeft opgeleverd waarbij hij informatie ziet en naar voren haalt.
De heer Bosch (PVV) vraagt waar in het onderzoek hij kan zien dat de respondenten over de hele stad verspreid en bereikt zijn zonder dat dat selectief is gebeurd. Hij noemt *het geloven van dit onderzoek* “fake nieuws”.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) noemt onder meer de leeftijdsgroepen, met ook de leeftijdsgroep waarin vuurwerk populair is.
Mevrouw Assen (PvdA) vindt het kwalijk dat de PVV het onderzoek in twijfel trekt. Soms neemt de raad een standpunt in waarvan de raad vindt dat het goed is om dat te doen zonder dat het gedragen wordt door de meerderheid. Nu wordt de meerderheid uit het onderzoek aangehaald om te beargumenteren dat wat die meerderheid zegt, gedaan moet worden. Zij vindt dat ook naar de minderheid gekeken moet worden en hoe daarmee om te gaan.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) licht toe dat het onderzoek laat zien dat er een cultuurverandering gaande is; mevrouw Fattal refereerde daaraan.
Hij bevestigt dat niet alleen afgegaan moet worden op dit onderzoek; er is ook nog een medische sector, er zijn allerlei milieuverenigingen, allerlei politiewoordvoerders die ook voor een vuurwerkverbod pleiten.
Mevrouw Assen (PvdA) gelooft ook dat de cultuurverandering al gaande is. Zij vraagt waarom dit per se voor deze jaarwisseling moet.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) was het nog liever geweest wanneer het de vorige jaarwisseling betrof. En recentelijk heeft Utrecht twee jaarwisselingen meegemaakt zonder vuurwerk vanwege Covid. Hij pleit ervoor dat patroon door te zetten in plaats van te blijven twijfelen.

Mevrouw Assen (PvdA) deelt de perceptie niet als waren de laatste jaarwisselingen zonder vuurwerk. Dat was zeker niet de realiteit in Zuilen.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) ziet ook dat het afgelopen jaar vuurwerk werd afgestoken; de boodschap was dat vuurwerk verboden was. Hij herhaalt zijn opvatting over het ontbreken van een duidelijke uitspraak over een vuurwerkverbod. Hij brengt het gebrek aan middelen ook in verband met het lastige aan de handhaving.
De heer Bosch (PVV) zag ook geen rustige jaarwisseling. Hij herhaalt zijn stelling over het verbod en het desalniettemin afgestoken vuurwerk.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) bevestigt dat vorig jaar vuurwerk is afgestoken. Dat neemt niet weg dat heel veel respondenten die jaarwisseling een stuk prettiger gevonden. Hij benadrukt dat handhaven gemakkelijker is geworden omdat al het vuurwerk niet meer mag.
De heer Bosch (PVV) gaat opnieuw in op het gebrek aan handhaving.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) brengt in dat gehandhaafd kán worden en dat gehandhaafd wordt; hij bevestigt dat het moeilijk blijft.
Hij vervolgt zijn inbreng met in te gaan op het ontbreken van een landelijk verbod. Hij zou het plezierig vinden wanneer het college zich niet afhankelijk maakt van het kabinet en zelf in actie komt, net zoals in Amsterdam en Rotterdam gedaan is. Hij is benieuwd te vernemen of een meerderheid in de raad een lokaal vuurwerkverbod wil.
De heer Koning (D66) vraagt wat het lokale vuurwerkverbod in Amsterdam en Rotterdam heeft opgeleverd aan minder incidenten, minder slachtoffers. Dat blijkt niet uit de cijfers. Of beschikt de heer Van Heuven over andere cijfers?
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) heeft die cijfers niet paraat. Hij kan op die vraag geen antwoord geven. Met een vuurwerkverbod kunnen mensen elkaar aanspreken op gedrag. Hij merkt op dat in Utrecht alleen al voor 200.000 euro schade is in de openbare ruimte als gevolg van vuurwerk. Hij vindt dat zeer onacceptabel. Dat bedrag is beter in te zetten voor andere dingen zoals handhaving van het vuurwerkverbod. Hij somt de kosten op die gemoeid zijn met het afsteken van vuurwerk. Hij vraagt de burgemeester of er ruimte is in het bedrag van 200.000 euro om de capaciteit voor handhaving rond Oud & Nieuw te verbeteren.
De heer Koning (D66) merkt op dat dit in de kern niet gaat om wat een lokaal vuurwerkverbod extra zou kunnen doen ten opzichte van het landelijk vuurwerkverbod. Het gaat nu om het moedwillig vernielen en in de brand steken van auto's. Wat zal een lokaal vuurwerkverbod nog toevoegen om die vernieling aan te pakken?
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) is in de tussentijd geïnformeerd over wat het vuurwerkverbod heeft opgeleverd in Amsterdam: de helft minder schade dan zonder verbod.
De heer Koning (D66) merkt op dat dat een van de eerste jaren was met het landelijk vuurwerkverbod; hij vraagt wat de heer van Heuven daarvan kan afleiden. Het landelijk vuurwerkverbod heeft een veel grotere reikwijdte.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) legt de vraag voor waarom het stadsbestuur het dan niet zou doen. Hij schetst de politieke situatie en de stemming onder de bevolking. Hij pleit voor reparatie van het landelijk beleid. Amsterdam staat los van het landelijk beleid.
In reactie op de desbetreffende vraag van **de heer Bosch** (PVV) benadrukt **de heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) dat ook siervuurwerk schade kan veroorzaken.

De heer Bos (StadsbelangUtrecht) vraagt de Partij voor de Dieren of die partij pleit voor het indienen van een postzegelmotie om het Rijk op te roepen een landelijk verbod in te voeren voor de komende jaarwisseling.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vindt dat een goed punt. Hij ziet veel liever een landelijk vuurwerkverbod. Hij verwacht dan ook middelen vanuit het landelijk bestuur.
De heer Bos (Stadbelang Utrecht) vraagt of de Partij voor de Dieren samen met Stadsbelang Utrecht een postzegelmotie wil maken richting de regering.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) antwoordt bevestigend. Des te meer signalen des te beter. Hij is blij met de lobby van de burgemeester voor een landelijk vuurwerkverbod samen met Den Haag, Rotterdam en Amsterdam. Zolang dat landelijk vuurwerkverbod er niet is, pleit hij voor een lokale reparatie.
Op de desbetreffende reactie van **de heer Bos** (Stadbelang Utrecht) bevestigt **de heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) dat ingezet moet worden op een gedragen signaal vanuit de raad voor een landelijk vuurwerkverbod. Hij licht toe dat dat één van de doelen was van het initiatiefvoorstel. Daarom was hij ook blij met de overname van het idee door het college.
De heer Simşek (DENK) sluit zich aan bij de vraag van de heer Bos naar een postzegelmotie. Hij valt de heer Van Heuven bij. Hij attendeert op de inbreng van de verschillende experts.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) versterkt het punt van de heer Simsek met te refereren aan zijn vraag aan de fracties om zich vandaag uit te spreken over hoe om te gaan met vuurwerk vanaf nu tot in de toekomst.
Mevrouw Nolten (Bij1) is ook voorstander van een lokaal vuurwerkverbod.

Punt van orde
De heer Te Hoonte (VVD) vindt dat dit debat niet thuishoort in dit kader aangezien dit een bevestiging is van wat de raad heeft vastgesteld. Dit onderwerp had afzonderlijk geagendeerd kunnen worden.
De voorzitter merkt dat breed de behoefte bestaat dit debat wel te voeren ook als gevolg van eerdere voorstellen die daarvoor zijn gedaan.

Voortzetting van het debat
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) ziet graag in de APV een verbod op terrasverwarming geregeld, zeker in het licht van de dure energie prijzen en de toenemende klimaatcrisis en de geopolitieke spanningen. Hij vraagt of de burgemeester bereid is dit te onderzoeken: of en hoe terrasverwarming is te verbieden en of zij bereid is daarover te rapporteren aan de raad.
De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat terrasverwarming recentelijk nog uitgebreid besproken is in de commissie EDW. Daar bleek geen meerderheid voor een verbod. Hij vindt dat de juiste weg. Dan is via de woordvoerders duurzaamheid daarover eerst een goed gesprek te voeren om dan te komen met een mogelijke motie. Hij vraagt of de heer Van Heuven dat met hem deelt.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) antwoordt ontkennend en verwijst naar zijn vraag. Hij rondt daarmee zijn inbreng af.

Schorsing en hervatting van de vergadering

De heer Te Hoonte (VVD) herhaalt zijn wijze van benaderen van deze partiële herziening: nagaan of zaken die de raad heeft besloten goed zijn verwerkt. Vanuit dat perspectief heeft zijn fractie op vier onderwerpen een reactie:
Met betrekking tot darkrooms begrijpt zijn fractie de wijze waarop dit is verwerkt. Het lijkt alsof de informatie die overlegd moet worden over het bedrijfsplan minder is en dat sneller een vergunning wordt gegeven dan voor een seksinrichting. Dat opent deuren richting misstanden en fraude. Daarop moet wat zijn fractie betreft de gemeente goed controleren. Hij krijgt graag van de burgemeester de reactie over hoe zij hiermee in de praktijk denkt om te gaan.
De wijziging van de kennisgeving van demonstraties kwam al uitgebreid aan de orde. Hij begrijpt de wens vanuit het college om voor zoveel mogelijk demonstraties meer tijd te hebben die goed voor te bereiden, maar hij voelt ook mee met de geluiden over de beperking die mee kan komen met de oprekking van de termijn. Zijn fractie worstelt daar nog mee. Zijn fractie is benieuwd naar de reactie op de eerder gestelde vragen vanuit het college. Hij kan zich voorstellen die 24 uur vast te houden maar mensen te stimuleren de aanvraag 48 uur van tevoren te doen zo dat de regeling werkbaar is.
De registratieplicht vooral raamsekswerkers en het schrappen van de registratieplicht uit de APV heeft te maken met een uitspraak van de Raad van State. Dat zal uiteindelijk ook in de landelijke Wet Regulering Sekswerk moeten blijken of dit de werkwijze is die past. Hij heeft in dat opzicht aandacht voor de nodige aanpassing op landelijk niveau.
Zijn fractie was verbaasd over de opname van het vuurwerk in het voorstel. Deze raad heeft nog niet expliciet besloten voorstander te zijn van een verbod op consumentenvuurwerk. Landelijk zijn er al inperkingen gedaan waarover bij een normale jaarwisseling nog niet de positieve dan negatieve effecten zijn vastgesteld. In zijn beleving zou het stadsbestuur die normale jaarwisseling afwachten. Hij is verrast over dit artikel. Dit gaat volgens de VVD te snel. Hij ziet liever een expliciet voorstel voor hoe het vuurwerkverbod al dan niet in de APV verwerkt wordt. Wanneer dat een experimenteerartikel is, stelt hij zich voor dat daarbij ook de wens bijhangt een experiment uit te voeren. Zo zit de VVD hierin. Hij ziet beweging in het vuurwerk; knalvuurwerk zit al in een andere hoek dan siervuurwerk. Hij kan zich ook het argument indenken van de heer Bosch van de PVV dat een verbod nog niet leidt tot niet afsteken van knalvuurwerk. Zijn fractie worstelt met dit artikel zoals nu is opgenomen. Hij vraagt de reactie van het college op de vraag of dit mogelijk is via een meer ordentelijke weg dan via deze partiële herziening.

Mevrouw Assen (PvdA) sluit zich aan bij het punt van de VVD over het schrappen van de Wet Registratie Sekswerkers. Dit is niet langer het middel bij een legaal beroep om misstanden tegen te gaan. Zij is blij dat Utrecht daar vanaf ziet, in lijn met de commissie Sorgdrager.
Zij zou op elke verlenging van een kennisgevingtermijn kritisch zijn; ook nu en ook vanwege de argumenten gewisseld in het debat met GroenLinks. Haar fractie wil op geen enkele manier een vermindering van de protestbereidheid als bijeffect krijgen. Zij vindt het zeker positief wanneer bewoners het grondrecht uitoefenen. Zij wacht het antwoord van de burgemeester af. Het aantal demonstraties groeit ook minder hard dan in de afgelopen jaren.
Zij neemt er afstand van dat de verlenging van de kennisgevingtermijn een bewust gekozen politiek middel is om manifestaties te ontmoedigen.

Met betrekking tot het experimenteerartikel over het vuurwerkverbod is haar fractie ervan overtuigd dat de cultuuromslag door de hele stad heen al gaande is. Zij ervaart dat ook met GroenLinks en de Partij voor de Dieren. Haar fractie twijfelt eraan of een lokaal vuurwerkverbod zal helpen; zij verwijst naar de desbetreffende inbreng van andere fracties.
De heer Bosch (PVV) verneemt desgevraagd van **mevrouw Assen** (PvdA) dat zij in zijn algemeenheid zegt dat het voor een handhavende dienst gemakkelijker is om te handhaven wanneer al het vuurwerk verboden is. Dat staat los van het gegeven dat nog steeds mensen zich er niet aan houden.
De heer Bosch (PVV) verneemt desgevraagd van **mevrouw Assen** (PvdA) dat zij niet de illusie heeft dat wanneer alle vuurwerk is verboden, het knallen zal ophouden.
De heer Simşek (DENK) merkt op dat een vuurwerkverbod de cultuuromslag zal versterken. Hij vraagt of mevrouw Assen dat met hem eens is.
Mevrouw Assen (PvdA) weet dat niet. Ze kan zich ook voorstellen dat sommige mensen er meer geharnast in gaan zitten. Zij bevestigt richting de heer Simşek dat een verbod een normstelling is. Zij denkt dat de cultuuromslag ook op een andere manier kan plaatsvinden dan alleen via normstelling.
Richting de **heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) licht **mevrouw Assen** (PvdA) toe niet te weten wat zij nodig heeft om voorstander te zijn van een lokaal vuurwerkverbod. Haar fractie is van mening dat de landelijke politiek hierin aan zet is.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) is het daarover hartgrondig eens.
De heer Simsek (DENK) verneemt desgevraagd van **mevrouw Assen** (PvdA) de bevestiging dat het goed is zelf actie te ondernemen om een signaal te geven aan Den Haag. Zij benadrukt richting hem dat een lokaal vuurwerkverbod alleen gedaan moet worden als het effectief is. Hiermee rondt zij haar inbreng af.

De heer Maas (VOLT) steunt de Partij voor de Dieren in zijn oproep en de heer Bos in zijn postzegelmotie. Hij vertelt over zijn bezoek aan Noordwest waar hij van bewoners te horen kreeg hoe zij willen omgaan met veranderingen in hun wijk. Hij concludeerde daaruit dat het stadsbestuur daarvan veel kan leren als het gaat om cultuuromslag en het creëren van draagvlak. Het zou helpen wanneer die opvattingen worden toegepast op deze casus.
Zijn fractie ondersteunt een verbod.
Hij vraagt zich af of het probleem wel zo groot is als het nu lijkt als het gaat om de verlenging van de kennisgevingtermijn. Verlengen lijkt hem niet per se nodig, vooral niet wanneer maatwerk te leveren is, en vooral niet wanneer dat ervaren kan worden als een inperking van het demonstratierecht.
De heer Koning (D66) verneemt desgevraagd van **de heer Maas** (VOLT) dat hij niet kan beoordelen of de verlenging van de termijn als een inperking wordt ervaren van de demonstratievrijheid. Voor hem speelt veel meer de vraag wat opgelost gaat worden met de verlenging van de termijn. Wanneer die verlenging wordt toegepast, is hij er voorstander van dat goed te evalueren.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) verneemt desgevraagd van **de heer Maas** (VOLT) dat ook hij van mening is dat als bijeffect van de verlenging van de termijn een afkoelingseffect kan optreden. Daarom spreekt hem maatwerk ook aan.
Mevrouw Nolten (Bij1) verneemt desgevraagd dat **de heer Maas** (VOLT) zich kan vinden in het voorstel van Bij1 een uitzondering te maken voor een optocht of een mars en zij vernam van hem dat hij daaraan refereerde.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat weinig in de raad gesproken wordt over de handhavingscapaciteit. In dat licht vindt hij het belangrijk stil te staan bij dit onderwerp. Hij spreekt waardering uit voor de handhavers.
Hij begrijpt dat de 48 uur nodig is voor een goede voorbereiding. Aan de andere kant begrijpt hij ook de oproep zich niet te laten leiden door de indruk bij de bevolking als wordt het demonstratierecht beperkt. Hij vindt het in dat licht belangrijk aandacht te hebben voor de communicatie. Hij vraagt de burgemeester hoe zij ervoor gaat zorgen dat het voor iedereen heel duidelijk is dat demonstreren altijd mag in Utrecht.
Hij legt de vraag voor wat met de verbeterpunten gaat gebeuren; is het verstandig dit door te voeren met de zes verbeterpunten die genoemd zijn? Hij vindt het onduidelijk of daaraan gewerkt is. Hij vindt het ook jammer dat daarop niet verder is ingegaan. Hij krijgt hierop graag de reactie van de burgemeester.
Hij vraagt naar het effect van het schrappen van de registratieplicht voor sekswerkers op het komende prostitutiebeleid.
Gesproken is over het verbod op serpentines. Hij vindt dat schieten met een kanon op een mug. Dit zou niet in de APV geregeld moeten worden.
Ook zijn fractie worstelt met het vuurwerkverbod. Hij is het er over eens dat toegewerkt moet worden naar een cultuurverandering. Hij begrijpt niet waarom dit wordt geregeld met een experimenteerartikel in de APV. Hij sluit zich in dat opzicht aan bij de inbreng van de heer Te Hoonte van de VVD. Wat hem betreft is de lijn na te gaan hoe dit samen te organiseren is met mensen in de wijk: een nieuwe traditie op een mooie manier vormgeven. Hij vindt de nu gekozen manier onhandig. Hij stelt voor dat debat nog een keer goed te voeren in deze raad. Hij hoopt dat de burgemeester daarop kan reageren.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) begrijpt de inbreng van de heer Van Steeg over de wijk ingaan. Hij vraagt of de heer Van Steeg van mening is dat dat in de afgelopen decennia onvoldoende is gebeurd.
De heer Van Steeg (CDA) is het er over eens dat genoeg genoeg is. Hij ontkent dat voldoende is geprobeerd om op wijkniveau samen zaken te organiseren. Hij is er nog niet van overtuigd dat een lokaal verbod gaat helpen. Hij herhaalt dat toegewerkt moet worden naar de verandering in de traditie.

De heer Koning (D66) vindt de inbreng van de heer Van Steeg een goede voorzet voor een oplossing in het vuurwerkverbod. Ook hij ziet de houding in de stad ten aanzien van vuurwerk veranderen. Hij herhaalt zijn standpunt met betrekking tot het lokaal vuurwerkverbod. Hij vindt het niet handhaafbaar en buitenproportioneel ten opzichte van de eerder gemaakte afspraken in de raad – de motie uit 2017 over het stapsgewijs veranderen van de vuurwerktraditie, breed ondertekend. Hij is het eens met heer Van Steeg dat het stadsbestuur daar nog onvoldoende voor doet. D66 stelt voor volgende week bij de behandeling van deze voorliggende APV dat deel van het voorstel te schrappen: het experimenteerartikel.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) verneemt desgevraagd dat **de heer Koning** (D66) zich bewust is van de status van het voorstel. Hij is geen voorstander van het lokale verbod. Hij herhaalt zijn standpunt.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) merkt op dat hiermee D66 de raad de kans ontneemt om het hierover te hebben en een voorstel in te dienen. Zij pleit ervoor dat artikel te handhaven en geef GroenLinks en de Partij voor de Dieren de gelegenheid een voorstel te doen. Als het voorstel wordt weggestemd is het stadsbestuur ook een stap verder.

De heer Koning (D66) begrijpt dat punt. Hij herhaalt zijn standpunt.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) wil voorkomen dat straks weer opnieuw de beleidskaders moeten worden uitgewerkt voor een dergelijk voorstel. Zij legt de vraag voor of het wenselijker is dat nu te doen.
De heer Koning (D66) zet het gebeuren in historisch perspectief. Het staat mevrouw Fattal vrij om op enig moment een initiatiefvoorstel in te dienen. Hij herhaalt zijn standpunt met betrekking tot het experimenteerartikel.
De heer Maas (VOLT) pleit ervoor nu juist wel een experiment te starten en na te gaan wat ermee mogelijk is: hoe is draagvlak te creëren voor de handhaving ervan?
De heer Koning (D66) zet uiteen dat het niet zozeer zit in het draagvlak. Hij vindt dat het in een capaciteitsprobleem zit. Hij schetst de huidige praktijk in de handhaving. De prioriteit moet wat hem betreft liggen in het optreden tegen zware ordeverstoring. Handhaving op klein vuurwerk wil hij niet extra op landelijke wetgeving.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) verneemt desgevraagd van **de heer Koning** (D66) dat hij zich voorneemt zijn handtekening te zetten onder de postzegelmotie; die boodschap mag wat hem betreft naar Den Haag. Ook zijn fractie is van mening dat de landelijke wetgeving strenger mag.
Hij herhaalt zijn standpunt. Hij pleit voor middelen voor de handhaving in Utrecht vanuit Den Haag zodra Den Haag wetgeving maakt.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) verneemt desgevraagd van de heer Koning dat D66 die maatschappelijke verandering ziet. Hij ziet ook de verandering in het debat. Hij verwacht dat landelijk een nog verderstrekkend vuurwerkverbod zal komen. Hij kijkt daar naar uit.
Hij vervolgt zijn betoog met in te gaan op de gewenste activiteiten van de gemeente om de knallen rond de jaarwisseling verder te beperken. Hij vraagt de burgemeester of iets te doen is aan de handhavingscapaciteit.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) verneemt desgevraagd van **de heer Koning** (D66) dat het zijn geloofwaardigheid niet ondermijnt als hij lokaal geen verbod oplegt; wanneer de gemeente iets opneemt in de APV moet het handhaafbaar zijn. Hij schetst de praktijk in de handhaving.
De heer Van Steeg (CDA) verneemt desgevraagd van **de heer Koning** (D66) dat voor het lokale beleid de landelijke overheid nodig is.

De voorzitter heeft de indruk dat de standpunten gewisseld en helder zijn. Hij vraagt voor het vervolg van het debat korte bijdragen.

Voortzetting van het debat

De heer Koning (D66) is bereid na te gaan in hoeverre de vuurwerkvrije zones zijn uit te breiden. Hij vraagt de burgemeester de toepassing weer mogelijk te maken door bij de afvalscheidingstations ook illegaal vuurwerk in te zamelen. Het liefst al bij de komende jaarwisseling.
Hij dringt erop aan bij de burgemeester om nog meer prioriteit te geven aan de handhaving van het bezit en vervoer van illegaal vuurwerk, samen met landelijke organisaties. Daar zit wat hem betreft het echte gevaar voor de volksgezondheid en voor het milieu.
De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) verneemt desgevraagd van **de heer Koning** (D66) dat hij steunt op de professionaliteit in de gemeentelijke organisatie als het gaat om de uitbreiding van de vuurwerkvrije zones en hun oordeel over wat handhaafbaar is. Dat is een belangrijke leidraad in dit debat.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) verneemt desgevraagd van **de heer Koning** (D66) dat hij in de moeilijke handhaafbaarheid van de regels tot nu toe, geen motivatie daarin ziet om de volgende stap te zetten naar het opleggen van een totaalverbod in de hele gemeente. De grote spanning zit wat hem betreft op de capaciteit waarop te handhaven is. Hij refereert aan de inbreng van mevrouw Assen als het gaat om de mensen in de stad die het afschieten van vuurwerk wel leuk vinden gedurende de 6:00 uur per jaar. Hij vindt dat hij in de gemeenteraad zit voor ook die mensen.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) noemt de cijfers over Amsterdam. Ook Utrecht zegt dat voor 30.000 euro minder schade berokkend is aan de stad. Zij verneemt desgevraagd van **de heer Koning** (D66) dat hij het onmogelijk vindt om dat resultaat direct te linken aan het lokale vuurwerkverbod. Hij herhaalt zijn statement over het landelijk vuurwerkverbod in dezelfde tijd.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) verneemt desgevraagd van **de heer Koning** (D66) dat hij niet vindt dat Utrecht verder van huis is wanneer er dit jaar helemaal geen vuurwerkverbod is en veel vuurwerk illegaal is verklaard op landelijk niveau.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) haakt in op het punt van GroenLinks en benadrukt dat alleen het middel beschikbaar moet zijn voor de raad volgens het voorliggende voorstel; is dat dan op zichzelf handhaafbaar?
De heer Koning (D66) ziet dit artikel als de opmaat naar een permanent totaalverbod. Eerst nadat de uiterste-inspanningen zijn gedaan om de overlast met illegaal vuurwerk te beperken, wil zijn fractie overgaan tot een totaalverbod.
De heer Bosch (PVV) gaat in op het interruptiedebat tussen mevrouw Fattal en de heer Koning met de vraag aan de heer Koning of hij het eens is met hem dat bij een van de jaarwisselingen er ook nog een avondklok was.
De heer Koning (D66) antwoordt bevestigend. Hij heeft nog niet goed kunnen zien wat de uitwerking is van het landelijk verbod. Daarnaast herhaalt hij dat de handhaving veel beter moet.
Hij vervolgt zijn inbreng met in te gaan op de demonstratievrijheid waarover zijns inziens al veel goede dingen gezegd zijn. Hij heeft kennisgenomen van de argumenten in de evaluatie. Zijn wens is de 24 uur termijn als het enigszins mogelijk is te houden. Hij refereert aan de argumentatie van mevrouw Fattal. Uiteindelijk moet de aanmelding een laagdrempeligere uitstraling met de 24 uur termijn. Hij kan zich behoorlijk goed vinden in de compromisoplossing van de heer Te Hoonte. Wanneer de veiligheid rond demonstraties in het geding is, kan de burgemeester hem overtuigen om voorstander te zijn van de 48 uurstermijn.
Hij sluit zich aan bij de vragen van mevrouw Fattal als het gaat om de darkrooms.
De raad had het serpentineverbod al aangenomen. Dat wordt in de APV verwerkt.
Hij is blij dat de registratieplicht voor sekswerkers is geschrapt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of de burgemeester het Amsterdamse model wil overwegen in lijn met het voorstel van Bij1.
De uitleg ontbreekt op de gemeentelijke website waarom de gemeente graag wil dat organisatoren van demonstraties demonstraties melden. Veel mensen denken dat dit een vergunningsplicht is. Hij vraagt de burgemeester dit grondig aan te vullen op de website en op andere communicatiekanalen indien nodig om het ontmoedigen van demonstraties maximaal te kunnen uitsluiten. Dat is volledig in lijn met de analyse die GroenLinks heeft gegeven.

De heer Simşek (DENK) kan zich volledig aansluiten bij het betoog gehouden door GroenLinks, Bij1 en deels door Stadsbelang Utrecht.
Hij sluit zich aan bij de opmerkingen over de mogelijke ontmoediging door de verlenging van de kennisgevingtermijn.
Hij kan zich volledig aansluiten bij het betoog van GroenLinks en de Partij voor de Dieren over het lokale vuurwerkverbod.

Mevrouw Oudejans (Student &Starter) vraagt hoe de handhaving zal plaatsvinden bij spontane demonstraties. Zij vraagt of de verlenging van de termijn ervoor gaat zorgen dat demonstraties minder vaak worden aangemeld. Wat wordt gedaan bij opzettelijk niet aanmelden van demonstratie?
In de evaluatie ziet zij dat er maar vijf organisatoren zijn meegenomen. Zij begrijpt dat dit onderzoek voornamelijk is gericht op het bekijken van de veiligheid en de ordentelijkheid in demonstraties. Zij ziet ook graag de visie van de organisatoren. Vijf organisatoren meenemen in het onderzoek vindt zij vrij summier. Zij roept de burgemeester op dit scherp te houden in de toekomst en te kijken naar de ervaringen van organisatoren.
Zij sluit zich aan bij de vraag over het afkoelingseffect van GroenLinks en van Bij1 over het eerder aanmoedigen van grote demonstraties en dat niet verplicht stellen.
Haar fractie is blij met het schrappen van de registratieplicht van raamsekswerkers; dat bevordert het voorkomen van stigma's op sekswerk en voorkomt dat de privacy van sekswerkers in het geding komt.
Zij sluit zich aan bij de inbreng van GroenLinks met vragen over de darkrooms. Haar fractie staat positief tegenover het voorstel voor het experimenteerartikel. Haar fractie kijkt ook naar het onderzoek dat de Partij voor de Dieren heeft aangehaald. Haar fractie vindt het belangrijk dat er een enorm draagvlak is voor het invoeren van dit experimenteerartikel. Haar fractie ziet oplossingen door meer openbare evenementen te organiseren, zoals een aftelmoment op het Neude met een groot scherm en daarmee een alternatief bieden voor vuurwerk, samen met de buurt zoals ingebracht door het CDA.

De beantwoording
Burgemeester Dijksma zal op de hoofdonderwerpen algemene reacties geven. Zij zal daarbij nagaan of ze daarmee antwoord heeft gegeven op de specifieke vragen.

Met betrekking tot het thema kennisgeving gaf mevrouw Fattal een perfecte analyse: de WOM is onverbiddelijk; demonstreren is een grondrecht. *Geen kennisgeving* kan daaraan iets afdoen. Een spontane demonstratie vindt in principe doorgang. De taak van de burgemeester is erop gericht om het demonstreren in de stad vreedzaam en veilig te laten plaatsvinden. Niet alleen veilig voor anderen maar ook voor de demonstranten zelf. Sinds corona is er sprake van een enorme toename van demonstraties; de cijfers die de heer de Koning gaf, zijn correct.
De burgemeester ziet niet dat met de termijn van 48 uur mensen minder geneigd zijn om een demonstratie te melden. De voorbereiding is het belangrijkste argument om de termijn te verlengen. Die voorbereiding vindt plaats met weinig mensen. De burgemeester beschikt niet zomaar over de mensen die nodig zijn voor de voorbereiding. De capaciteit is schaars bij OOV.
De burgemeester denkt dat heer Van Steeg gelijk had toen hij zei dat dit mogelijk is op te lossen met betere communicatie waarin stelliger wordt aangegeven dat het

grondrecht onaantastbaar is. De burgemeester heeft via de WOM slechts een paar gronden waarop zij een demonstratie kan beperken. Dat heeft niets te maken met kennisgeving.
De burgemeester heeft navraag gedaan naar het afkoelingseffect. Haar ondersteuning geeft terug dat niet zozeer de termijn van de kennisgeving een afkoelingseffect kan zijn, maar wel de kennisgeving zelf of eventuele beperkingen die aan een demonstratie vanuit veiligheidsoverwegingen worden opgelegd. Zij weet niet zeker of er een verdiepend afkoelingseffect is op de verlenging van de aanmeldingstermijn.

Voor de burgemeester is het belangrijk om waar mogelijk de ondersteuning van de demonstratie zo goed mogelijk voor te bereiden. Zij is zeer bereid na te gaan of een andere uitstraling mogelijk is via de communicatie rondom de kennisgeving. Zij vindt dat een terecht punt.
Zij stelt zich voor de vraag van mevrouw Nolten hoe om te gaan met een spontane demonstratie te bespreken in de Driehoek. Sommige spontane demonstraties zorgen voor hevige ordeverstoring. Zij zoekt daarbij de nuance; de meeste demonstraties verlopen vlekkeloos. Zij vraagt de commissie de 48 uur wel de ruimte te geven in het licht van het onderzoek naar een andere vorm van communicatie.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of hiermee de burgemeester een toezegging heeft gedaan: te kijken naar een andere vorm van communicatie.
Burgemeester Dijksma bevestigt dat het hier gaat om een toezegging.
De voorzitter verneemt van **de burgemeester** dat zij een brief over die gewijzigde vorm van communicatie de raad zal toezenden voor de kerst 2022. Zij denkt dan ook het punt van mevrouw Nolten in de Driehoek te hebben kunnen bespreken.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) is blij met het bericht van de burgemeester. Dat neemt niet weg dat zij zich zorgen maakt; ook omdat zij andere signalen krijgt van uiteenlopende bronnen. Zij wil wel graag spreken over hoe de communicatie te kunnen verbeteren. Zij merkt op het moeilijk te vinden om over deze APV-wijziging te stemmen zonder te weten hoe de communicatie er uit gaat zien. Zij wil graag weten waar zij mee instemt. Zij legt deze vraag voor aan ook de voorzitter: hoe dit zo in te richten dat dit mogelijk is.
Burgemeester Dijksma zal voor de raadsvergadering van volgende week aangeven op welke punten zij meer duidelijkheid gaat bieden. Zij zal daarmee meer houvast geven aan de raad om de portee van haar toezegging beter te kunnen inschatten.
Mevrouw Nolten (Bij1) dankt de burgemeester voor haar toezegging meer onderzoek te doen. Zij merkt op dat een groot deel in de communicatie zit. Zij vraagt of de burgemeester met haar eens is dat het vragen van een ID vragen aan demonstranten niet de vorm van communicatie is waaruit blijkt dat het demonstratierecht voorop staat.
Burgemeester Dijksma zet uiteen dat dat afhangt van de situatie. Dat wil zij bespreken in de Driehoek. Het is niet bedoeld om mensen te remmen te demonstreren. Daarover is de wet duidelijk genoeg. Wel is het mogelijk om mensen daarna erop te wijzen dat de organisator van een demonstratie zichzelf helpt en de gemeente met de kennisgeving. Daarop zou mogelijk een meer genuanceerde benadering kunnen volgen; daarover is de burgemeester het eens. Dit zou dan alleen toegepast moeten worden bij spontane demonstraties die een ernstige vorm van overlast gaan veroorzaken. Zij is ertoe genegen in die zin een stuk op te lopen met de raad.
Mevrouw Nolten (Bij1) vraagt of de burgemeester kan toezeggen een kader te schetsen voor wat dan overlast inhoudt in dit onderzoek.

Burgemeester Dijksma voorziet dat dat lastig wordt. Dat is niet van tevoren met een nagelschaar te knippen. Het gaat om zaken die onvoorzien zijn. Daarin zit ook een stuk discretionaire bevoegdheid van de burgemeester in de Driehoek. De raad kan haar op het matje roepen wanneer hierin iets niet is goed gegaan.
Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de twijfel bij de heer Koning; juist het garanderen van een veilig verloop van demonstraties is een van de belangrijkste redenen voor de verlenging van de kennisgevingtermijn.
Het college heeft met vijf van de organisatoren een verdiepend gesprek gehad.
Zij vervolgt met in te gaan op de serpentines. Zij merkt op dat ze niet beschikt over BOA's die achter elke boom op confetti controleren. Zij benadrukt dat het normstellend is. Bij grote evenementen is duidelijk te maken dat dit onderdeel uitmaakt van de lokale wetgeving.
De heer Bosch (PVV) vraagt hoe vaak vorig jaar een proces-verbaal is uitgeschreven in verband met het gooien van confetti.
Burgemeester Dijksma beschikt op dit moment niet over die informatie. De handhavers zullen niet op jacht gaan naar confetti. Een heterdaad zal bestraft worden. Hierop is geen extra capaciteit handhaving.
Zij geeft de heer Te Hoonte twee keer gelijk op zijn inbreng over sekswerkers: registratieplicht is uit de wetgeving gehaald en daarom wordt het er uitgehaald. Zodra de landelijke wetgeving wijzigt, is dat ook van betekenis voor de Utrechtse APV.

Als het gaat om de vraag hoe te voorkomen dat de light variant met de darkrooms een soort van escape wordt naar een illegale seksinrichting toe, vraagt zij de raad de handhavers houvast te blijven bieden als het gaat om de vraag hoe daarmee om te gaan. De burgemeester heeft destijds toegezegd niet met dezelfde zware eisen de darkrooms te bejegenen vergeleken met de commerciële seksinrichtingen. Zij heeft wel een titel nodig om te kunnen handhaven. Dan gaat het om de inzet van minderjarigen, dan gaat het om zaken als hygiëne. Momenteel is een weg ingeslagen waarvan de burgemeester denkt dat dat gedragen wordt door een meerderheid in de raad. Zij verzoekt de commissie met klem daaraan niet te morrelen.
De burgemeester gaat in op het gevraagde verbod op terrasverwarmers en antwoordt ontkennend: zij refereert aan een langjarig debat in deze raad. Zij voelt geen behoefte hierin een standpunt te gaan innemen. Zij schetst de weg waarlangs de raad hieraan iets kan doen: via een motie in de raad.
De heer Dijksma (EenUtrecht) verneemt desgevraagd dat **de burgemeester** de voorkeur geeft aan één lijn in de kennisgevingtermijn: 48 uur. Het gaat haar om de werkbaarheid.

De voorzitter legt de vraag voor aan de commissie of zij nog antwoorden heeft gemist op gestelde vragen.

De heer Van Steeg (CDA) had gevraagd naar aanleiding van de evaluatie die is gedaan over de verlenging van de kennisgevingtermijn wat gedaan is aan de punten ter verbetering van de procedure.
Burgemeester Dijksma antwoordt dat dat geleid heeft tot andere instructies in de werkwijze. Die punten worden opgepakt in de interne werkwijze.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of het mogelijk is hierop in te gaan in de brief die nog voor de raadsbehandeling komt.
Burgemeester Dijksma antwoordt bevestigend.

Mevrouw Nolten (Bij1) miste het antwoord op haar vraag of Utrecht het manifest Demonstratierecht heeft ondertekend van Amnesty International en zo niet of Utrecht dat alsnog wil doen.
Burgemeester Dijksma antwoordt dat Utrecht dat nog niet heeft ondertekend. Utrecht evalueert nog niet de gang van zaken. Voor het overige ziet zij in het manifest geen zaken waarmee zij het niet eens is. Utrecht zou het manifest kunnen ondertekenen.
Mevrouw Nolten (Bij1) vraagt of de burgemeester dat op eigen initiatief zou doen of dat zij dat vanuit de raad zou willen ondertekenen.
Burgemeester Dijksma zal dit verwerken in de brief die voor de raadsvergadering naar de raad zal gaan over hoe dit beoordeeld wordt vanuit de burgemeester en of er al dan niet de mogelijkheid is om als raad daarover een motie aan te nemen.
Zij vraagt mevrouw Nolten alvast te werken aan een motie.

Schorsing om 13.02 uur en hervatting van de vergadering om 14.00 uur.
Vervolg beantwoording
Burgemeester Dijksma gaat in op de discussie over het vuurwerk. Zij licht toe dat het college een knop introduceert waarmee bij wijze van experiment een lokaal vuurwerkverbod is in te stellen. Dat vraagt van de raad dat hij dat zelf actief doet. Zij ontkent op de vraag van de heer Van Heuven over of dat dit de stap is naar een lokaal vuurwerkverbod. Dit vraagt om een actieve uitspraak van de raad. De burgemeester licht haar strategische overwegingen toe: tussen de brief die eerder door het vorige college werd gestuurd en de brief die de raad op 5 juli ontving is het een en ander gebeurd. Er is geen landelijk vuurwerkverbod meer in zicht. Ten tweede vond de burgemeester het belangrijk als voorzitter van het college in wording het Coalitieakkoord af te wachten en wat daarin zou worden opgenomen; over een vuurwerkverbod is niets opgenomen. Dit is relevant voor haar omdat dit betekent dat hierover geen eenduidigheid bestaat in de raad over de kant die het zou moeten opgaan.

Als voorzitter van de veiligheidsregio en als lid van het Veiligheidsberaad had zij al ondersteund dat er een landelijk vuurwerkverbod moet komen, zoals alle voorzitters van de veiligheidsregio's hebben gezegd. Zij haalt de uitspraken hierover aan van de experts. Daarvoor valt inhoudelijk veel te zeggen. Op een aantal fracties na is er in de raad veel draagvlak voor het landelijk vuurwerkverbod.
Alternatieven zijn nodig voor de cultuurverandering. Corona heeft wel roet in het eten gegooid; er kon niet gewerkt worden aan grote buurtfeesten. Tegelijkertijd heeft de gemeente daarvoor budget nodig. Op 5 juli was er nog geen evenementengeld voorzien.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) vraagt of de schade die niet wordt veroorzaakt na een vuurwerkverbod een deel van het budget kan zijn dat nodig is voor een vuurwerkverbod.
Burgemeester Dijksma antwoordt dat het ingewikkelder ligt. Het gaat daarbij niet alleen om publieke schade die de gemeente moet betalen. Het kan ook schade voor derden zijn. Dat geld heeft zij dan niet direct beschikbaar. Het gaat wat haar betreft om een combinatie van inzet op handhaving en het bieden van een alternatief.
Het onderzoek is gedaan door een gerenommeerd onderzoeksinstituut. De trend die het onderzoek laat zien, noemt de burgemeester onmiskenbaar: de bewustwording rond de schade als gevolg van vuurwerk wordt steeds groter en het draagvlak voor

het afsteken wordt geringer. Dat is niet alleen in Utrecht zichtbaar, maar ook elders in het land.
De heer Bosch (PVV) vraagt of de burgemeester heeft vastgesteld dat de schade steeds groter wordt als gevolg van het afsteken van legaal vuurwerk.
Burgemeester Dijksma bevestigt dat heel veel schade veroorzaakt wordt door illegaal vuurwerk. De allerzwaarste vormen van vuurwerk zijn landelijk al verboden. Dat neemt niet weg dat het wel wordt afgestoken en schade veroorzaakt.
Onder meer de oogartsen vinden dat het hier ook gaat om het stellen van de norm. Het stellen van de norm kan in die zin behulpzaam zijn voor de bewustwording die nodig is dat ook consumentenvuurwerk wel degelijk schade kan aanrichten. Met enkel een eenduidig vuurwerkverbod is niet elk probleem opgelost. Zij geeft de heer Bosch in dat opzicht gelijk.
De heer Bosch (PVV) verneemt als reactie van **de burgemeester** op zijn vergelijking met het verkeerd gebruik van een fiets dat zij opteert voor faire vergelijkingen; aan vuurwerk zitten meer negatieve effecten dan alleen het veiligheidsprobleem bij verkeerd gebruik. Veiligheid is wel belangrijk, maar ook andere zaken zijn af te wegen in de belangen.
Mevrouw Al-Saqaff (VVD) legt de vraag voor of het experimenteerartikel wellicht beter op een later moment verwerkt zou kunnen worden in de APV.
Burgemeester Dijksma licht toe dat al eerder vanuit de raad initiatief is genomen en het college daarop ook heeft gereageerd. Niemand heeft het college weerhouden van het zetten van een vervolgstap. Dan vindt zij het niet onlogisch om deze stap te zetten. Dit geeft fracties de gelegenheid om op een andere knop te drukken en voor te leggen dat deze wens bestaat. Dan zal de vervolgstap in werking gaan. Dit voorstel is onder het motto *Voorzichtig aan dat breekt het lijntje niet*. In de samenleving is de beweging te zien. Steeds meer zal er discussie zijn over de vraag of er in Utrecht een lokaal vuurwerkverbod daadwerkelijk moet komen. De burgemeester vindt dat die ultieme afweging bij de raad moet liggen. Zij pleit ervoor bij de fracties anderen de gelegenheid van de knop niet te ontnemen. De heer Koning kan zijn principiële standpunt houden. Misschien heeft de raad die knop dit jaar niet nodig of wil de raad die knop nu niet, maar misschien denkt de raad daarover volgend jaar anders.
De heer Koning (D66) brengt in dat daarvoor op dat moment een voorstel is in te dienen voor een APV-wijziging. Dan kan alsnog het lokaal verbod worden georganiseerd. Daarvoor is nu niet een experiment nodig.
Burgemeester Dijksma ontkent dat het hier gaat om een experiment; zij licht toe dat het hier gaat om een experimenteerartikel. Er zal nog een afzonderlijk besluit genomen moeten worden om te experimenteren met het lokale vuurwerkverbod. De burgemeester bereidt nu alleen de weg om dat al dan niet mogelijk te maken.
Richting de heer Van Heuven zegt de burgemeester dat de raad direct na de zomer dit debat met haar had kunnen voeren. De raad koos daarvoor niet. Door die termijn nu pas te laten ingaan, zorgt de raad zelf voor het te late tijdstip om dit vuurwerkverbod dit jaar nog te realiseren. Dat neemt niet weg dat het een politieke afweging blijft.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) hoort de burgemeester nu zeggen dat de raad eerder had kunnen reageren. Haar fractie heeft hiervan al lange tijd geleden werk van gemaakt. Het college deed hierover ver voor de zomer al een uitspraak. Zij attendeert de burgemeester op het onredelijke door in dat licht de bal weer terug te spelen naar haar fractie.
Burgemeester Dijksma antwoordt dat mevrouw De Vries gelijk heeft. Zij heeft haar argumentatie gegeven om het op deze wijze te doen; niemand die weet of de raad dit

in meerderheid gaat aanvaarden. Het zou haar spijten wanneer de raad het niet zou aanvaarden omdat de beweging in het maatschappelijke al in een bepaalde richting gaat; zij denkt dat het verstandig is deze tussenstap te zetten waardoor die knop nu even met rust wordt gelaten. Zij herhaalt haar pleidooi die knop een kans te geven.
De heer Van Steeg (CDA) brengt in dat dit een administratieve wijziging is die niet leidt tot een extra stap naar een vuurwerkverbod.
Burgemeester Dijksma antwoordt bevestigend; het is een administratieve wijziging, maar wel een wijziging die een landingszone maakt in de APV als de raad het vuurwerkverbod zou willen invoeren. Dit is niet het besluit over het lokale vuurwerkverbod.
De heer Van Steeg (CDA) begrijpt dat. Dan moet het ook gezien worden als een voorsortering op het landelijk vuurwerkverbod; het is een administratieve aanpassing van de APV.
Burgemeester Dijksma vindt het prima wanneer de raad dat zo wil beschrijven en de raad daarmee instemt.
Zij vermoedt dat met de begroting een aantal meer opties is om na te gaan welke alternatieven te organiseren zijn.
In antwoord op de vraag van de heer Koning over handhaving denkt de burgemeester dat het in ieder geval belangrijk is dat in de periode van de jaarwisseling de BOA's hierop extra alert zijn. Zij bevestigt richting de heer Bosch dat het vooral gaat om een gedragsprobleem.
Zij schetst de mogelijkheden in de handhaving die de gemeente heeft.
De burgemeester houdt een slag om de arm als het gaat om de ophaalactie illegaal vuurwerk. Het OM is daarin bepalend. Het college heeft dit neergelegd bij het OM. Zij schetst de voetangels en klemmen die gezien worden.
Zij gaat in op de postzegelmotie. Wanneer die motie onderschrijft wat zij al aan het doen is, is zij er voorstander van. Ze betwijfelt de effectiviteit ervan al is zij bereid de motie positief te omarmen. Het zal geen invloed hebben op haar inzet.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt welke stappen de burgemeester automatisch gaat zetten wanneer de raad de partiële wijziging in de APV in meerderheid zou aannemen. Wat zou er volgend jaar dan automatisch gebeuren of wat moet de raad nog explicieter in gang zetten?
Burgemeester Dijksma antwoordt dat de APV dan wijzigt; dat betekent niet dat er automatisch verder nog iets gebeurt. Dan moet de raad zich in meerderheid uitspreken over dat hij wil dat het college hiermee verder gaat. Dit is een prima route voor de mensen die zeggen *ik wil het niet nu maar misschien wel in de toekomst*. Er gebeurt niets automatisch. Zij schetst welke activiteiten mogelijk zijn in dit kader en waarover dan nog een open bestuurlijk gesprek gevoerd moet worden met de raad over budgetten. Bovendien zullen de leden van de Driehoek iets vinden van de handhaving.
De burgemeester licht toe dat het hier gaat om een lokaal afsteekverbod, niet om een verkoopverbod.
De heer Bosch (PVV) beseft dat dat niet te verbieden is in Utrecht. Dat versterkt zijn punt.

De voorzitter concludeert dat hiermee de burgemeester in de eerste termijn geantwoord heeft.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) neemt de woordvoering over van mevrouw De Vries. Hij vraagt of het in theorie mogelijk is voor dit jaar nog een vuurwerkverbod voor te stellen vanuit de raad.
Burgemeester Dijksma antwoordt dat in de techniek alles kan. Zij zou dat onmogelijk vinden in de praktijk.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt hoe het staat met een eerder voorstel om Oud & Nieuw op een andere manier in te vullen.
Burgemeester Dijksma zet uiteen dat in haar brief een aantal stappen zijn genoemd. Het college werkt aan het vergaand opvoeren van alle vuurwerkvrije zones die logischerwijs te bedenken zijn. In de brief van 5 juli zit daarin een vervolgstap. In het afgelopen jaar zijn gesprekken in wijken gevoerd. Het college wil dat blijven doen. In juli was er geen zicht op budget. In de programmabegroting komt nu een en ander los; de vraag is waaraan het college dat gaat besteden. En dat is ook niet aan de burgemeester. De portefeuillehouder moet daarvoor voorstellen doen in eerste instantie. Die portefeuillehouder heeft ook nog wel een aantal andere belangrijke onderwerpen op de agenda. Er wordt wel gewerkt aan het alternatief maar het is niet met een druk op de knop geregeld. Daarom is in de brief van 5 juli vermeld dat het college daar tijd voor nodig heeft met de vraag aan de raad het college die tijd te geven.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat in de brief van 5 juli ook is geschreven dat het college dat samen met ondernemers en bewoners mogelijk wil maken. De burgemeester zegt nu dat het kan maar dat het haar aan financiële middelen ontbreekt.
Burgemeester Dijksma antwoordt bevestigend

De voorzitter vraagt en verneemt dat over het gedeelte vuurwerk geen gestelde vragen onbeantwoord zijn.

De tweede termijn
De voorzitter leidt de tweede termijn in en hij vraagt de commissie haar inbreng te beperken tot alleen nieuwe punten. Hij zou het plezierig vinden wanneer de raadsleden vooruitkijken naar een mogelijk voorstel in de raad.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) overweegt een vervolgactie op het gebied van het experiment met het vuurwerkverbod. Zij voorziet dat het een inhoudelijk verbod op vuurwerk wordt. Haar fractie neemt zich voor iets voor te bereiden met betrekking tot kennisgevingtermijn.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) dankt de burgemeester voor haar beantwoording. Zij merkt dat een deel van haar zorgen zijn geadresseerd al heeft zij er nog steeds moeite mee. Zij vindt dit een gehaaste stap. Zij vindt dat nog te weinig antwoord heeft gegeven op haar zorgen over het effect op Utrechters en op de uiting van het recht op demonstratie. Zij neigt er naar te onderzoeken in hoeverre de verruiming van de kennisgevingtermijn er uit te amenderen is met daarbij het voorstel nog een keer een proef te doen gedurende zes maanden of langer waarbij de evaluatie opnieuw plaatsvindt en daarbij ook met de vragen van haar. Zij is benieuwd hoe de burgemeester dat ziet.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) dankt de burgemeester voor haar beantwoording. Hij vindt dit een staaltje Catch22 waarbij de partijen op elkaar

wachten. Hij ziet een vuurwerkverbod er nog niet zo snel komen; de burgemeester zegt ook dat er onder meer nog budget voor nodig is. Hij vraagt hoeveel budget hiervoor nodig is en hoe dit te organiseren. Hij vraagt zich af hoe de partijen die een vuurwerkverbod willen, het proces op de korte termijn daartoe in gang kunnen zetten.

Mevrouw Nolten (Bij1) dankt de burgemeester voor haar beantwoording. Zij sluit zich geheel aan bij het voorstel van mevrouw Fattal.
Haar fractie zal een motie indienen om het beleid rondom demonstraties jaarlijks te evalueren.

De heer Bosch (PVV) overweegt een amendement tegen het experimenteerartikel. En voor het overige overweegt hij ook andere amendementen.

De heer Van Steeg (CDA) kijkt met belangstelling uit naar de brief die is aangekondigd voor de raadsvergadering met betrekking tot de demonstraties.
Als het gaat om het vuurwerk kijkt hij ter overweging naar de uitspraak over de komende jaarwisseling.

Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat veel vragen van haar fractie rondom het vuurwerkverbod beantwoord zijn. Dat biedt meer duidelijkheid.
Zij overweegt iets te doen op de kennisgevingtermijn wat monitoring en evaluatie betreft.
Aansluitend op de inbreng van de heer Van Heuven vraagt zij waaruit de kosten bestaan waaraan de burgemeester refereert.

De heer Koning (D66) heeft richting de burgemeester alle waardering voor haar poging recht te doen aan de verschillende opvattingen die in de raad leven over dit complexe onderwerp. Hij blijft staan achter zijn standpunt het nu geen goed idee te vinden om het experimenteerartikel toe te voegen. Zijn fractie zal daarvoor een voorstel doen. Hij heeft daarbij ook te maken met het verkiezingsprogramma van D66 in Utrecht.
Ook D66 ziet dat er een verschuiving plaatsvindt in de samenleving; D66 wil daaraan recht doen in de stad. Ook zijn fractie is van mening dat uiteindelijk toegewerkt moet worden naar een totaalverbod. Nu is het in eerste instantie aan de landelijke overheid om daaraan invulling te geven.
In aansluiting op de vraag van mevrouw Fattal en voortbordurend op zijn inbreng in de eerste termijn, vraagt hij in het kader van demonstraties, in hoeverre de huidige situatie een rol speelt met grote personeelstekorten en met het gegeven dat in 2022 er een meer knellende begroting was op veiligheid dan nu te voorzien is voor 2023. Hij schetst een alternatieve oplossing voor de burgemeester en hij vraagt of de burgemeester daarmee uit de voeten kan: dat de 48 uurstermijn nog nodig is voor 2023, maar dat voor het jaar daarna de organisatie er zo naar te richten is dat de capaciteit er is om de kennisgevingtermijn op 24 uur te zetten. Hij merkt dat de raad daarvoor een grote voorkeur heeft.

De heer Maas (VOLT) sluit zich aan bij de inbreng van zijn collega's in de commissie. Hij zal met hen in overleg treden.

De voorzitter constateert dat hiermee de commissie heeft gesproken in de tweede termijn.

Korte schorsing en hervatting van de vergadering
Beantwoording
Burgemeester Dijksma en deelt mee dat voor het noodzakelijke budget eerder ramingen gemaakt zijn nodig voor het organiseren van grote alternatieven in de stad. Die zitten tegen de 600.000 euro aan. Dan gaat het louter over activiteiten in wijken en niet over handhaving.
Richting de heer Van Heuven zet de burgemeester uiteen een principiële uitspraak van wat de raad wil. Dat ligt met deze partiële wijziging niet voor. Ze geeft de heer Van Heuven mee wat haar strategische opzet is.
Zij zou het betreuren wanneer de raad het experimenteerartikel afwijst. Zij benadrukt dat hiermee geen automatisme gecreëerd wordt op een lokaal vuurwerkverbod.
Met betrekking tot de demonstratie en de kennisgevingtermijn: het experiment dat gedaan werd, is vervallen. Het college wil graag doorgaan met de 48 uurstermijn.
Gehoord mevrouw Fattal, de heer Koning en anderen, doet de burgemeester het voorstel dat de raad haar de ruimte geeft dit in de APV te verwerken. Zij voorziet anders voor de komende periode in de problemen te komen als het gaat om mens-kracht. Gezien de kritiek op het onderzoek en het uitblijven van het antwoord dat gewenst was, is de burgemeester bereid een nieuw onderzoek te laten plaatsvinden met dat type onderzoeksvragen: of deze termijn en de wijze waarop kennis wordt gegeven van een demonstratie, effect heeft op de bereidheid van mensen om een demonstratie te organiseren. Zij verwacht de resultaten daarvan te hebben vlak voor de bespreking van de APV volgend jaar. Zij stelt voor af te spreken op basis van wat er dan uitkomt de termijn terug te brengen of niet. Zij vindt het niet wijs om dat nu te doen. Zij bestrijdt dat er minder organisaties aangemeld worden. Zij zal het nodige doen op het gebied van de communicatie zoals toegezegd. Zij wil dan ook het nieuwe onderzoek doen. Mocht het resultaat van het onderzoek anders uitwijzen en het bevalt de raad toch niet, is er altijd nog de ruimte het terug te amenderen.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) vraagt hoe de tekorten in capaciteit zijn opgevangen in de afgelopen tijd.
Burgemeester Dijksma merkt op dat dat nog niet zo lang speelt. Dit is ook nog niet aangepast op de website, misschien ook in afwachting van dit debat. Zij kan op die vraag nog geen antwoord geven omdat de praktijk nog niet volledig anders is. Een groot deel van de kennisgevingen zit boven de 48 uur. Wanneer gecommuniceerd gaat worden dat het 24 uur wordt, verwacht zij veel wijzigingen in de praktijk. Ze noemt in dit verband de weekendpiketten.
Richting de voorzitter bevestigt de burgemeester dat het onderzoek een toezegging is. Zij was dat anders niet van plan te doen en ook niet met deze vraagstelling.

De voorzitter constateert dat hiermee het debat nagenoeg is afgerond.
Wanneer samengewerkt wordt verwacht hij drie à vier moties en nog enkele amendementen. Hij stelt voor aan Het DB-presidium voor te stellen dit onderwerp voor een uur behandeltijd op de agenda te zetten van de gemeenteraad.
Hij constateert dat de commissie daarmee akkoord gaat.

Toezeggingen
De burgemeester zal

- voor het einde van 2022 de raad informeren over de gewijzigde communicatie rondom de kennisgevingtermijn en de kennisgeving van demonstraties.
  Voor de raadsvergadering van 13 oktober 2022 in een raadsbrief nader beschrijven op welke punten zij de communicatie zal aanpakken en de bespreking in de Veiligheidsdriehoek van “hoe te handelen bij spontane demonstraties”.
- Opnieuw onderzoek starten naar of de termijn en de wijze waarop de kennisgeving moet plaatsvinden al dan niet beperkend werkt op de uitoefening van het demonstratierecht. De uitkomsten van het onderzoek zullen worden meegenomen bij de volgende wijziging van de APV in het komend jaar (2023).

Hiermee is deze behandeling afgerond.
De voorzitter last een korte schorsing in en heropent de vergadering.

8. Raadsbrief aard en omvang en aanpak van mensenhandel

Burgemeester, Openbare Orde en Veiligheid
Geagendeerd door: B. Chirino, (ChristenUnie), H. Assen (PvdA), L. de Vries (PvdD), B. van Steeg, (CDA), T. Meerding, (VVD), F. Dekkers, (GroenLinks), fractie PVV.
Het onderzoek van Regioplan lijkt te bevestigen dat mensenhandel in Utrecht een grotendeels verborgen probleem is. Het is hen niet gelukt om een reële inschatting te maken van de daadwerkelijke omvang van mensenhandel in Utrecht. Het volume, de kwaliteit en de eenduidigheid van de registraties liet dit niet toe. Uit het onderzoek blijkt dat er ook in Utrecht een aantal factoren belemmerend werken op een effectieve informatieverzameling en -uitwisseling. Er zijn nog steeds professionals die signalen niet of onvoldoende kunnen herkennen. Ook weten ze niet altijd welke signalen moeten worden geregistreerd en welke meldroute moet worden gevolgd. Om situaties zichtbaar te maken en de uitbuiting te stoppen is er dus een actieve inspanning van overheidsinstanties nodig.
De fracties willen graag met elkaar in debat over deze raadsbrief en een recent WODC onderzoek. Hierbij komt o.a. aan de orde:

- Welke acties worden ondernomen n.a.v. het onderzoek, bijvoorbeeld over het melden van arbeidsuitbuiting?
- Welke rol heeft de gemeente in het uitwerken van de agenda?
- Hoe wordt de raad daarin meegenomen?
- Welk tijdspad ziet het college voor zich?

De voorzitter leidt de bespreking in. Mevrouw Meerding is digitaal aanwezig. De spreektijden van het voorgaande debat zullen gelden.

De commissie
De heer Van Bergen (ChristenUnie) dankt Regioplan voor het onderzoek.
Hij noemt mensenhandel een complex probleem. Mensenhandel heeft tot doel om mensen uit te buiten. Er is nog geen goed zicht op de omvang ervan in Utrecht. Voor zijn fractie is het duidelijk dat ieder slachtoffer er één teveel is.
Uit de rapportage blijkt een schrijnend beeld van kwetsbare vrouwen en mannen, vaak jong en met beperkte sociale contacten. 70% van de slachtoffers wordt seksueel uitgebuit.
Uit het onderzoek blijkt dat slachtoffers drempels ervaren om meldingen te maken, dat professionals onvoldoende opgeleid zijn om signalen te herkennen en dat zij niet weten waar ze zich moeten melden. Meldingen blijven soms liggen door capaciteitstekorten. Zijn fractie vindt het moeilijk te verteren. Wat hem betreft moet de gemeente de slachtoffers de nodige hulp bieden.
Hij stelt de volgende vragen:
Hoe ervoor te zorgen dat mensenhandel beter wordt gesignaleerd? Hij vraagt de burgemeester wat de gemeente gaat doen met het advies om de communicatie tussen de wijken te verbeteren. Professionals hebben betere training nodig om de signalen te herkennen. Hoe en door wie wordt dat opgepakt?

Daarnaast vindt hij het belangrijk dat de gemeente er vroeg bij is. Essentieel daarin is dat ook leraren en jeugdwerkers getraind worden om signalen te herkennen. Hij vraagt of de burgemeester het daarmee eens is. Hij vraagt of zij bereid is om daarop stappen te zetten. Zo ja vraagt hij welke.
Wat zal de gemeente gaan doen om de meldingen beter af te handelen? Hij haalt de belofte aan een laagdrempelig centraal meldpunt in te stellen. In de brief leest hij geen toezegging daartoe, terwijl volgens het rapport daarmee veel te winnen is. Hij vraagt of dat centraal meldpunt er komt waarbij eenvoudige registratie van signalen en informatiedeling gefaciliteerd worden. Uit het rapport komt het advies in gesprek te gaan met kwetsbare groepen; welke mogelijkheden ziet de burgemeester daartoe om hen snel perspectief te bieden?

Mevrouw Assen (PvdA) dankt de partijen die the lead namen in de organisatie van de Raadsinformatiebijeenkomst voor de zomervakantie. Cruciaal is integraal en over grenzen heen te werken om effectiever te zijn. Zij vindt de conclusie gerechtvaardigd dat de overheid nog niet maximaal effectief is, dat nog niet alles gedaan wordt wat mogelijk is.
Zij vraagt of alle mensen die in dienst zijn van de gemeente en in contact staan met mogelijke slachtoffers van mensenhandel getraind zijn om de signalen te herkennen en daarop te acteren. Zij heeft begrepen dat in Amsterdam de medewerkers daarop worden getraind.
Verder noemt zij de persoonsgerichte aanpak om preventie onder jongeren te bewerkstelligen. Daarbij zijn onderwijzers en jongerenwerkers van belang.
Zij vraagt of er kansen zijn om gebruikmakend van de middelen die er zijn een overbrugging te maken naar Jeugd. Bij veiligheid en jeugd is de noodzaak om samen te werken; wellicht is dat ook mogelijk waar het gaat om de middelen. Zij vraagt of er voldoende middelen zijn om de professionals die dicht bij jongeren staan te trainen of op een andere wijze in staat te stellen signalen van mogelijke uitbuiting op te pakken en ernaar te handelen. Duidelijk moet zijn voor professionals waar ze dan heen moeten. Dit is voor haar fractie een heikel punt. Zij ziet vaak dat het schort aan de integraliteit. Zij vraagt de burgemeester een toezegging te doen in een brief bij de raad terug te komen over de mogelijkheden om mensenhandel onder jongeren te voorkomen of tegen te gaan door inzet vanuit onderwijs en jeugd.
Duidelijk is geworden dat criminele en arbeidsuitbuiting moeilijker in beeld te brengen zijn en aan te pakken dan seksuele uitbuiting. Zij vraagt of de burgemeester denkt dat mogelijk onterecht gefocust wordt op seksuele uitbuiting en dat de impact daarvanuitgaat. Voor haar fractie is het belangrijk hierover te kunnen spreken zonder het stigma rondom sekswerk te versterken als zou ook daar altijd sprake zijn van dwang.
Met betrekking tot Oekraïeners en andere vluchtelingen vraagt zij of iedereen maximaal alert is op het risico van uitbuiting vanwege de kwetsbaarheid; zij vraagt of de expertise in huis is bij alle opvanglocaties en mogelijk ook bij de onderwijsinstellingen waar deze mensen terechtkomen.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) deelt dat er een actieve overinspanning nodig is om de mensenhandel de wereld uit te helpen. Haar fractie is blij dat de gemeente verdere stappen zet en niet alleen het minimale doet dat volgens de wet verplicht is.

In het rapport en op de Raadsinformatiebijeenkomst kwam naar voren dat we alleen nog maar het topje van de ijsberg zien. Haar fractie is geschrokken; zij brengt de volgende punten in:
Haar fractie is blij met het uitwerken van de agenda; zij vraagt wanneer die agenda gaat komen en of daarvoor een tijdspad is en wat de rol van de raad daarin is.
Het is al een tijd geleden dat het onderzoek van Regioplan op tafel kwam; in hoeverre zijn er acties ondernomen tussen het onderzoek en nu?
Haar fractie maakt zich zorgen over de genuanceerde vormen van dwang die moeilijker te traceren zijn en daardoor ook lastiger te bewijzen. Chantage is moeilijker te bewijzen dan een pak slaag.
In de Raadsinformatiebijeenkomst werd ook duidelijk dat er weinig grip is op de digitale wereld die heel erg verbonden is met mensenhandel.
Momenteel is er weinig focus op preventie. Zij vraagt de burgemeester of zij deze zorgen deelt en of die zaken mee te nemen zijn in het opstellen van een Agenda. Zij ziet een mogelijkheid om de agenda Digitale Stad hierbij te betrekken.
Zij refereert aan de desbetreffende inbreng van de PvdA en merkt op dat naast seksuele uitbuiting er ook arbeidsuitbuiting is; daarover gaan veel alarmbellen af. Het onderzoeksbureau kon het onderzoek daarop niet afronden. Daarop wordt minder gemeld, mede als gevolg dat daarvoor minder aandacht is. Zij vraagt de burgemeester of hierop een vervolgonderzoek zal plaatsvinden en of het college met haar deelt dat een hechte samenwerking met de Nederlandse arbeidsinspectie van belang is.

Zij maakt zich in specifieke zin zorgen over ongedocumenteerden. Zij kunnen geen aangifte doen. Zij zijn daardoor extra kwetsbaar voor dit soort uitbuiting. Hoe ziet de burgemeester dit? Krijgt dit specifieke aandacht in de agenda?
Zij sluit zich aan bij de ChristenUnie over de gestelde vragen over een centraal meldpunt. Zij sluit zich ook aan bij de vragen over de herkenning van een mensenhandel.
Zij vraagt de burgemeester wat eerdere trainingen hebben opgeleverd. Hoe ziet zij verbetering voor zich? Het lijkt haar fractie zinvol om de training voort te zetten.

Ze kreeg van de politie te horen dat 30 medewerkers in het team Mensenhandel zitting hebben voor de hele regio waarvan 20 rechercheurs. De politie gaf aan dat dat te weinig is; er is onvoldoende menskracht om zaken op te pakken. De politie kan niets doen met aangiften door kinderen. Haar fractie vindt dat zorgelijk.
Zij ziet dat binnen de gemeente slechts één ambtenaar zich hiermee bezighoudt; dat lijkt haar erg weinig. Zij vraagt de burgemeester of zij die mening deelt en hoe zij dit kan meenemen in de Agenda of hoe daaraan iets te doen is.

De heer Van Steeg (CDA) maakt zich ook zorgen over de mensenhandel. Hij ziet ook dat de aanpak niet echt opschiet. Wat zijn fractie betreft kan daar nog veel meer aangedaan worden. Dat zou in extra geld of extra capaciteit kunnen zitten.
Drie punten zijn voor hem vooral belangrijk:
Betere regionale samenwerking, sneller herkenning van de problematiek en structurele aandacht voor het onderwerp.
De gemeente Utrecht heeft een eigen aanpak en heeft een eigen ketenregisseur. Hij roept het college op met omringende gemeenten te kijken hoe die keten te versterken is en na te gaan of die omringende gemeenten al een ketenregisseur hebben.

Het herkennen van mensenhandel vindt hij heel belangrijk. Er zijn trainingen voor baliepersoneel. Hoe wordt er voor gezorgd dat baliepersoneel slachtoffers van mensenhandel herkent. Worden trainingspakketten benut?
Binnen de gemeente zou er een aandachtsfunctionaris zijn. Hij roept het college op die meer podium te geven en regelmatig stil te staan bij het thema en andere functionarissen (ambtenaren) te laten zien hoe belangrijk dit thema is en hoe de problematiek is te herkennen.
Hij noemt de verschillende soorten van mensenhandel. Hij legt de vraag voor hoe de verschillende soorten van mensenhandel elkaar versterken. Hij noemt in dit verband de integrale aanpak die hij nastreeft.
Hij sluit zich graag aan bij de inbreng van mevrouw De Vries over de digitale ontwikkeling in de mensenhandel. Hij legt de vraag voor op welke manier dit wordt meegenomen in de (nieuwe) aanpak.

De voorzitter deelt mee dat de PVV had aangegeven niet te kunnen aansluiten bij dit agendapunt.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) noemt het rapport van de Nationale rapporteur mensenhandel. Zij las daarin ernstige citaten waaronder “In Nederland prevaleert het economisch belang boven het belang van mensen”. Zij heeft het gevoel dat nu het economisch belang prevaleert, onder andere bij misstanden bij Post.nl. Het verschil tussen Nederland en België in de omgang daarmee is tastbaar: zelfde bedrijf zelfde arbeidsconstructie. In België komen mensen in de gevangenis voor mensenhandel en hier wordt geapplaudisseerd voor de mooie winstcijfers. In het rapport staat dat dat politieke keuzes zijn. Zij huivert daarvan.
Zij noemt de omstandigheden waaronder mensen arbeid kunnen verrichten in Nederland: dwang, geweld, misleiding, lange werkdagen, onderbetaling. Dat soort uitbuiting is al lang strafbaar maar vindt nog steeds te vaak plaats. Ook betalingen onder het minimumloon of te lang laten werken, kan leiden tot vervolging. Blijkbaar is dat niet genoeg.
Veel mensen zijn ongedocumenteerd en/of arbeidsmigrant en weten niet wat hun rechten zijn. Zij stelt dat mensenhandel en uitbuiting in Utrecht geen plek hebben. Zij is blij met de inzet van het college op dit onderwerp.
Zij wil dat werkgevers van groepen die vatbaarder zijn voor uitbuiting zoals arbeidsmigranten die onbekend zijn met hun rechten, meer worden gecontroleerd. Zij weet dat de gemeente daarop inzet.
Zij verwacht dat de inspectie SZW ook tegen allerlei problemen aanloopt waar het gaat om het daadwerkelijk aanpakken van de daders van arbeidsuitbuiting. Dat gaat onder meer over het tekortschieten van de strafwetgeving. Maar het gaat ook over de samenwerking met partners zoals gemeenten.
In 2018 is de gemeente een pilot gestart met de inspectie SZW over die versterkte samenwerking om arbeidsuitbuiting te signaleren. Zij vraagt wat er met dat pilot is gebeurd. Ze kan zich geen afwikkeling of evaluatie herinneren. Zij vraagt of dit pilot nog loopt. Of dit geëvalueerd is? Of de samenwerking met de inspectie SZW nog goed gaat? Moet daarop nog iets gebeuren?
Tijdens de Raadsinformatiebijeenkomst werd gezegd dat mensenhandel in relatie tot arbeidsuitbuiting niet genoeg is onderzocht. Zij sluit zich aan bij de vraag van de Partij voor de Dieren, of dit nog verder onderzocht moet worden en hoe de gemeente

inzet op het informeren van werknemers zodat zij bij signalen van arbeidsuitbuiting weten waar ze terecht kunnen.
Zij vraagt de burgemeester om in de agenda die uitgewerkt wordt ter bestrijding van mensenhandel goed te kijken naar de opvang van slachtoffers en de aandacht te besteden aan de verschillende doelgroepen onder slachtoffers en aan de specifieke hulpverlening die zij nodig hebben. Zeker als het gaat om slachtoffers van seksuele uitbuiting, zijn er risicogroepen die extra vatbaar zijn om slachtoffer te worden, meer dan anderen. Dan gaat het bijvoorbeeld over mensen met een licht verstandelijke beperking of om mensen zonder papieren of LHBTQI-plus-personen. Zij vraagt of zij kunnen rekenen op specifieke opvang en hulpverlening die bij hen past.
Een andere risicogroep in de criminaliteit en binnen mensenhandel zijn de jongeren. Op 30 juni verscheen het rapport “Kijken met andere ogen” van het centrum tegen kinderhandel en mensenhandel. Dat geeft aan dat onder andere in Utrecht een zeer grote groep kwetsbare jongeren crimineel wordt uitgebuit. Dat cijfer is hoger dan officiële statistieken laten zien. Veel slachtoffers zijn niet bekend bij autoriteiten.

In het afgelopen twee jaar zijn ruim 2500 jonge slachtoffers gedwongen om strafbare feiten te plegen. Criminelen ronselen bewust die kwetsbare jongeren omdat die gemakkelijk uit te buiten zijn. GroenLinks maakt zich ernstig zorgen om deze jongeren.

Zij kan de aanpak van mensenhandel niet los zien van de uitbuiting van deze jeugd. In het rapport van CKM wordt gesteld dat slachtoffers van criminele uitbuiting te vaak als dader worden behandeld, in plaats van als slachtoffer. Dat is een gevolg van gebrek aan kennis en ervaring op het gebied bij eerste lijns professionals, politie en OM. Zij vraagt of het college die conclusie deelt. Zij vraagt of er voldoende aandacht en prioriteit is voor de aanpak van criminele uitbuiting bij jongeren. Zo ja, vraagt zij, op welke wijze het college wil werken aan een integrale aanpak van criminele uitbuiting onder die zeer kwetsbare kinderen en jongeren, of is die er al? Welke mogelijkheden ziet het college om ronselpraktijken op scholen of zorginstellingen tegen te gaan of deze instellingen te ondersteunen bij het contact maken met slachtoffers. Zij vraagt of die bewustwording voldoende aanwezig is bij die instellingen.
Mevrouw Meerding (VVD) vindt mensenhandel een vreselijke vorm van uitbuiting waartegen de gemeente moet optreden. Uit het onderzoek van RegioPlan bevestigt dat mensenhandel grotendeels een verborgen probleem is. Het is de onderzoekers niet gelukt om een reële inschatting te maken van de daadwerkelijke omvang van mensenhandel in Utrecht. Het volume, de kwaliteit en de eenduidigheid van de registraties van signalen lieten die inschatting niet toe. Bovendien bleken via de privacywetgeving teveel barrières te bestaan. De VVD vindt dat een zorgelijke conclusie. Zolang de gemeente alleen het topje van de ijsberg in beeld heeft, kan zij het probleem niet effectief aanpakken. Het lijkt een belangrijke eerste stap om de registraties van signalen van mensenhandel op orde te krijgen. Daarvoor moet ingezet worden op een uniforme manier van registreren. In Utrecht is een veelheid aan instanties betrokken bij de aanpak van mensenhandel en die instanties hanteren niet allemaal dezelfde definitie van mensenhandel. Mevrouw Meerding vindt dat dat anders moet.
Zij heeft vernomen dat de inspectie SZW de cijfers van instanties niet meldt bij het Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel; daardoor worden die cijfers niet meegenomen in de landelijke registratie van het het coördinatiecentrum en ook niet in de

publicatie van een Nationaal rapporteur mensenhandel. Zij vindt het belangrijk dat alle instanties die hierbij betrokken zijn dezelfde definitie van mensenhandel hanteren en dat zij de meldingen doorzetten naar het Coördinatiecentrum Mensenhandel.
Zij vraagt de burgemeester of de gemeente hierop kan sturen.
Zij vraagt of de burgemeester kan toezeggen de registratie op te pakken.
Waarom heeft de ketenregisseur niet aangestuurd op een uniforme definitie en het goed doorgeven van meldingen, vraagt zij de burgemeester.
Uit onderzoek blijkt dat in Utrecht ook een aantal andere factoren belemmerend werkt op een effectieve informatieverzameling en uitwisseling. Dat is door haar collega's al ruimschoots genoemd. Nog steeds zijn de professionals die slachtoffers van mensenhandel onvoldoende kunnen herkennen.
Zij pleit in dit verband voor het op orde brengen van de basis waarin de gemeente mogelijk een rol kan spelen.
In de raad is toegezegd dat dit meegenomen gaat worden in de regionale agenda die nog uitgewerkt moet worden. Zij tekent hierbij aan dat het haar bureaucratisch in de oren klinkt. Zij ziet graag concrete acties. Het onderzoek dateert al van 10 februari 2022. Zij vraagt wat in de tussentijd gebeurd is; hoe staat het met de Regionale Agenda; zijn daarin al stappen gezet?
Voor het overige kan zij zich aansluiten bij de goede inbreng die zij heeft gehoord van haar collega commissieleden.

Mevrouw Assen (PvdA) vult haar bijdrage als volgt aan.
Zij brengt in dat vorig jaar haar collega een plan indiende tegen uitbuiting van arbeidsmigranten. In de Raadsinformatiebijeenkomst werd duidelijk dat arbeidsuitbuiting erg ongrijpbaar is. Ze brengt daarom enkele zaken uit het plan opnieuw onder de aandacht.
Zij ziet de noodzaak steviger in te zetten op de samenwerking met de arbeidsinspectie, de vakbond en partners in de stad om malafide uitzendbureaus en notoire werkgevers aan te pakken en toe te zien op veilige werksituaties. Zij vraagt welke inzet daarop al gepleegd wordt. Zij vraagt het college afspraken te maken met en malafide werkgevers die mensen op straat zetten wanneer er geen werk meer is aan te spreken. Zij zou daar naming and shaming tegenin willen zetten. Zij vraagt of de burgemeester dat ook kan inzetten. Haar fractie acht toezicht nodig op fatsoenlijke huisvesting en het najagen van huisjesmelkers die samenwerken met malafide werkgevers. Zij pleit voor aangescherpt toezicht op panden die opgekocht worden door uitzendbureaus.
Zij vindt het nodig dat deze groep zoveel mogelijk ingeschreven wordt bij het BAP inclusief verblijfsadres et cetera om ze zo beter in beeld te krijgen. Dat raakt aan de portefeuilles van andere wethouders. Zij vraagt of de burgemeester samen met die wethouders een reactie geven op of hierop intensiever wordt ingezet; of misschien zijn daartoe al plannen.

Niet-agenderende partijen
Mevrouw Nolten (Bij1) richt haar aandacht doorgaans vaak op mensen in kwetsbare posities. Dat rapport mensenhandel laat bij uitstek zien waarom het zo belangrijk is om hierop steeds terug te komen; velen die te maken krijgen met mensenhandel en uitbuiting zitten al in kwetsbare posities: racisme, seksisme, klassisme, xenofobie, et

cetera dragen bij aan het creëren van een samenleving waarin mensen risico lopen op uitbuiting.
Zij sluit zich aan bij de inbreng van de PvdA niet in het stigma te moeten vervallen dat bij elke vorm van sekswerk drang komt; dat is zeker niet het geval.
Ook sluit zij zich aan bij de vraag over ongedocumenteerden van de fractie van de Partij voor de Dieren.
En zij sluit zich aan bij het betoog en de vragen van mevrouw Fattal, in het bijzonder die over voorzieningen en doelgroepenbeleid voor slachtoffers van mensenhandel.

De heer Koning (D66) merkt op dat mensenhandel de gelijkwaardigheid en de waardigheid van mensen ten diepste aantast. De inzet die dit college pleegt samen de regering en met ketenpartners om mensenhandel aan te pakken, moet zich wat hem betreft heel nadrukkelijk richten op de drie verschijningsvormen zoals genoemd in het rapport: (1) arbeidsuitbuiting), (2) criminele chantage en (3) seksuele uitbuiting. Uit het onderzoek blijkt dat de meest voorkomende vorm van mensenhandel, seksuele uitbuiting betreft. Daarop is relatief ook het meeste zicht. Hij waakt voor de fout om daarop de meeste energie en inzet te richten. Dit betekent voor D66 dat het bestuur van de stad meer te weten moet komen over andere verschijningsvormen van uitbuiting zodat ook die effectief zijn aan te pakken. De hele stad is gebaat bij de juiste aanpak. Hij vraagt hoe de burgemeester dat ziet.

De heer Maas (VOLT) merkt op dat al veel is gezegd.
Hij sluit zich aan bij het meldpunt van de ChristenUnie, de zorg voor ongedocumenteerden van de Partij voor de Dieren en de vraag naar concrete actie van de VVD.

Beantwoording
Burgemeester Dijksma looft de Raadsinformatiebijeenkomst over dit thema. Zij noemt mensenhandel een “wicket problem”. Zij bevestigt dat het lastig is om zicht te krijgen op mensenhandel in al zijn verschijningsvormen.
Sinds het rapport van RegioPlan heeft het college niet stilgezeten. Zij schetst wat het college tot nog toe heeft gedaan:
Om zicht te krijgen op het probleem benaderde het college RegioPlan. Het college wilde in beeld krijgen van wat het nog niet wist. Het college weet nu beter waarop meer of minder zicht is, zoals de heer Koning dit omschreef.
Zij ziet uit het onderzoek dat vooral jongeren en kwetsbare personen uit het buitenland, waaronder vluchtelingen en arbeidsmigranten extra risico lopen. De rol van sociale media en internet is groot. De burgemeester bevestigt dat in de samenwerking met ketenpartners een stevige basis is gemaakt voor de aanpak: politie, OM, zorgcoördinatie, opvang. Ook daar zijn verbeteringen mogelijk; ook dat blijkt uit het rapport.
De aanpak van het college loopt langs drie lijnen: (1) voorkomen van mensenhandel (brede kennisbijeenkomsten, voorlichting aan sekswerkers en voorlichting aan jongeren over seksuele omgang via Pretty Woman en JOU. (2) Het bestrijden van mensenhandel door ondersteuning aan opsporing en vervolging van daders. Dat is primair een taak voor justitie, maar de gemeente draagt daaraan bij door gemeentelijke medewerkers te trainen, bij Burgerzaken, bij VTH. Door te signaleren en te melden bij de politie en bij de NLA als het gaat om arbeidsuitbuiting. Handhaving van de gemeentelijke regelgeving, door controles. (3) Het beschermen en opvangen van slachtoffers. Het college koopt die opvang in bij het Leger des Heils en MOVERA.

Richting mevrouw Fattal zegt zij hierbij dat zij zal navragen of dit gespecificeerd kan worden op doelgroepen.
Inmiddels is een aantal acties ondernomen naar aanleiding van het rapport. Zij noemt in dat verband een Pilotzachte signalentafel, opgestart met ketenpartners. Daarmee is een juridische grondslag gecreëerd voor het delen van informatie, zoals ook vanuit de commissie is gevraagd.
De burgemeester bevestigt dat er een regionale ketenregisseur is voor Midden Nederland. Die zal de samenwerking tussen de gemeenten vormgeven.
Ten derde is de arbeidsinspectie de NLA aangesloten bij de regionale regietafel Mensenhandel op beleidsniveau. Op casusniveau functioneert de Signalentafel. Ook daar is de arbeidsinspectie aanwezig voor een betere samenwerking.
Het college heeft de raad een Agenda toegezegd. Die komt in Q1 2023 naar de raad. Het college differentieert daarin nog meer naar de verschillende vormen van uitbuiting: seksuele, criminele en arbeidsuitbuiting. Het college zoekt daarbij ook meer aansluiting bij verweven thema's zoals jonge aanwas in de drugscriminaliteit, de digitale veiligheid waarover mevrouw De Vries sprak, en het thema van asiel en integratie. De aandacht is van oudsher altijd heel gericht geweest op seksuele uitbuiting. Gewerkt wordt met het zogenaamde barrièremodel. Het college neemt criminele- en arbeidsuitbuiting nadrukkelijk mee. Ook daarvoor worden barrière-modellen ontwikkeld.
Mevrouw Fattal en mevrouw Assen vroegen te focussen op bepaalde kwetsbare doelgroepen. Vanuit OOV wordt een onderwijscurriculum ontwikkeld en wordt geprobeerd jongeren voorlichting te geven via het Onderwijs.
Momenteel wordt gewerkt vanuit Grenzen Stellen en Perspectief bieden met een persoonsgerichte aanpak gefocust op jongeren die er steeds dieper inkomen te zitten, eerst vanuit het vervoeren van pakketjes, en later groter. Voor die aanpak zijn ook de middelen beschikbaar, ook via het Coalitieakkoord. Daarmee zijn nog niet alle vormen van persoongerichte aanpak meegenomen. Dit gaat vooral om jongeren die een relatie hebben met drugscriminaliteit. Soms is daarbij een uitbuitingseffect te zien. Daarvoor zal verdergaand aandacht nodig zijn.
Als het gaat om de kwetsbare personen uit het buitenland was te zien hoe kwetsbaar de opvang was van Oekraïense vluchtelingen rondom de Jaarbeurs. De betrokken professionals waren heel erg alert op mensen die daarop afkwamen. Daar komt ook informatie vandaan die gebruikt wordt in training om signalen te herkennen van slachtoffers van mensenhandel. Momenteel wordt gewerkt aan een verdere door-ontwikkeling in de ketensamenwerking. Dat betekent een eenduidige meldroute in de Regio en niet alleen in de gemeente. De burgemeester noemt ook de samenwerking tussen de Signalentafel met de Driehoek en het Zorg- en Veiligheidshuis voor de Regio Utrecht op casusniveau zo dat in potentie op die verschillende tafels in het overleg dezelfde situaties langs komen.
Het stadsbestuur heeft een aantal uitdagingen. Die ene fte bij de gemeente is de ketenregisseur. Die kwam in de vorige collegeperiode; daarvoor waren destijds hele beperkte middelen. Het college probeert nu binnen het bestaande budget in het kader van Grenzen Stellen en Perspectief bieden, zaken bij elkaar te leggen en daarmee op te schalen naar meer vaktrainingen van, voor en door professionals, brede voorlichtingscampagnes, en specifiek vervolgonderzoek naar arbeidsuitbuiting in Utrecht. Dit is een van de onderwerpen waarvan het college de noodzaak inziet. Zij hoopt hiermee de gestelde vragen te hebben beantwoord.

Interrupties
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of ervaringsdeskundigen worden ingezet bij het trainen van professionals.
Burgemeester Dijksma gaat ervan uit dat met de inkoop hiervan het gaat om professionele trainingen. Zij heeft hierbij geen directe betrokkenheid en is niet op de hoogte van specifieke details. **De voorzitter** doet de suggestie die vraag als technische vraag te stellen buiten de vergadering om.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) hoorde de burgemeester de commissie informeren over kwetsbare mensen uit het buitenland. Zij vraagt of ook ongedocumenteerden worden meegenomen in de Agenda.
Burgemeester Dijksma benadrukt dat het hier gaat om breed samengestelde groepen.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) benadrukt dat ongedocumenteerden een bijzondere groep vormen. Ongedocumenteerden zijn nog minder in het zicht van instanties.
Burgemeester Dijksma bevestigt dat. Zij licht toe dat het de bestrijding van mensenhandel moeilijker maakt. Dan gaat het om mensen die uit het zicht van instanties willen blijven. Deze mensen zijn er ook toe geneigd om kwalijke omstandigheden te handhaven vanuit de angst voor uitzetting.
De arbeidsuitbuiting kan een route zijn voor extra onderzoek om te zien wat er aan de hand is. De burgemeester hoopt dat dat een methode is om daarop beter zicht te krijgen. Daarvan is nog te weinig bekend.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) vraagt of de burgemeester het met haar fractie eens is dat bij een Meldpunt gekeken moet worden naar een optie om voor deze groep mensen de anonimiteit te waarborgen.
Burgemeester Dijksma antwoordt dat dat mogelijk is via MMA.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt bij interruptie hoe ervoor te zorgen dat de gemeente dit op de agenda houdt. Is de burgemeester bereid de raad jaarlijks te rapporteren over dit onderwerp zo dat dit in de raad te bespreken is?
Burgemeester Dijksma moet daarover nadenken. Nu eerst zal in Q1 2023 aan de slag gegaan worden met de Agenda. Zij vraagt permissie om daarin de vraag mee te nemen hoe dit onderwerp levend te houden. Zij wil de ruimte nemen om na te gaan of daarvoor ook minder intensieve methodes zijn. Zij zal hierop terugkomen in de Agenda.
De heer Van Steeg (CDA) begrijpt deze afweging van de burgemeester. Aan de andere kant ziet hij op dit terrein veel ontwikkeling en houdt hij daarop graag de aandacht. Hij vindt dit een goede afspraak. De raad kan ook nagaan hoe dat in de toekomst verder te agenderen.

Mevrouw Assen (PvdA) had een aantal punten ingebracht over arbeidsuitbuiting en zij vraagt of die worden opgepakt met de wethouder, of worden die onderdeel van wat in Q1 naar de raad toekomt?
Burgemeester Dijksma zet uiteen dat het college op het thema meer onderzoek gaat doen. Zij verwacht dat de raad voor een deel zaken moet oppakken met de wethouder. Wanneer dit heel erg op uitvoeringsniveau ligt binnen het domein van de wethouder, adviseert de burgemeester de commissie het daar te agenderen. Het college probeert meer grip te krijgen en zicht te houden op het onderwerp. Duidelijk

is dat van dit onderwerp te weinig bekend is. De intensivering in de samenwerking met de NLA moet ertoe leiden dat het bestuur beter aan de wind gaat varen op dit thema. **Mevrouw Assen** (PvdA) begrijpt hieruit dat in Q1 meer onderzoek zit naar hoe dit boven water te krijgen is en wat dan mogelijke vervolgacties zijn daaraan gekoppeld. **Burgemeester Dijksma** antwoordt bevestigend.

Mevrouw Meerding (VVD) had de vraag gesteld hoe het mogelijk is dat onvoldoende geregistreerd is terwijl er een ketenregisseur is aangesteld om juist ook de registratie uniformer te maken.
Burgemeester Dijksma antwoordt dat die vraag gegeven is met de zachte Signalentafel in de Regio met alle ketenpartners inclusief NLA om ook de eenduidigheid in de registratie en het mogen uitwisselen van gegevens te kunnen organiseren.

De voorzitter legt de vraag voor aan de fracties of zij van mening zijn dat hiermee het doel dat zij hadden, is bereikt en hoe zij hiermee verder willen.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) vindt het goed dat de zorgen van zijn fractie breed gedeeld worden. En dat ook de burgemeester hiermee verder aan de slag gaat. Voor nu plant hij geen verdere stappen.
Mevrouw Assen (PvdA) wacht de actie in Q1 af en beperkt zich nog tot de technische vragen die zij op de mail zet.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) sluit zich hierbij aan; ook zij wacht op Q1.
De heer Van Steeg (CDA) vindt het goed om de Uitvoeringsagenda af te wachten op dit moment en van daaruit het onderwerp weer te agenderen.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) is zeer tevreden met de beantwoording door de burgemeester.
Mevrouw Meerding (VVD) wacht op Q1.

Toezegging
De burgemeester zegt toe
in de Uitvoeringsagenda Mensenhandel stil te staan bij de versterking van bewustwording van de problematiek en informatievoorziening aan de raad. De Uitvoeringsagenda volgt in Q1 2023. Hiermee rondt **de voorzitter** de bespreking af.

Korte schorsing en heropening van de vergadering.

9. Raadsbrief evaluatie cameratoezicht

Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid
Geagendeerd door EenUtrecht, VVD, CDA
Doel is het bespreekbaar maken van een ruimer camerabeleid, waarin de inzet van camera's plaatsvindt op basis van noodzakelijkheid en niet meer wordt beperkt in aantallen, zoals ook geadviseerd in bijgevoegde evaluatie.
Vanaf 2009 hanteert de gemeente Utrecht een restrictief camerabeleid met een maximum aantal camera's (81, waarvan 75 vast en 6 flexibel), recent in het Coalitieakkoord opgehoogd (naar 91 incl. 16 flexibel). Belangrijkste reden voor het denken in maximale aantallen is de zorg over de privacy.
Kernvraag is dus vooral hoe we in Utrecht toch de voordelen van de inzet van camera's op alle plaatsen waar dat echt nodig is kunnen benutten en tegelijkertijd de privacy goed kunnen waarborgen.
Vooruitlopend op het raadsvoorstel willen de agenderende fracties graag dit debat alvast voeren, met input van de eerdere raadsbrief (1 april 2022) en evaluatie cameratoezicht 2018-2021; en met de inzichten opgedaan tijdens een bezoek aan de meldkamer bij de politie (8 sept. 2022). Het resultaat van dat debat kan dan input zijn voor het raadsvoorstel van het college.
Inzet van de agenderende fracties is om alsnog de aanbevelingen van bijgevoegde evaluatie over te nemen, samengevat:
* Camera-inzet op basis van noodzakelijkheid in plaats van aantal; loslaten maximum.
* Overnemen aanbevelingen uit de evaluatie o.a.
• Inzetten van relevante camera's van derden.

• Benutten van slimme technologie (onderscheid 'ruis' en 'relevantie')
• Invoeren van een gemeentelijke toezichtcentrale
• Uitbreiding flexibele camera's op verzoek van inwoners ter preventie

De voorzitter leidt dit onderwerp in aan de hand van de annotatie bij de agenda.

De commissie

Mevrouw Meerding (VVD) schetst de functie van cameratoezicht, merkt op dat sinds 2007 het aantal camera's niet is gegroeid; over heel Utrecht zijn slechts 81 camera's. De stad is wél gegroeid sinds 2007: 60.000 inwoners meer en er zijn veel meer toeristen, evenementen en demonstraties. Om die reden vindt zij het goed stil te staan bij de evaluatie van het camerabeleid. Dat het aantal camera's niet is gegroeid vindt zij vreemd onder meer vanwege het veiligheidsgevoel in de stad en de mening van bewoners en professionals over cameratoezicht. Alle professionals zijn het erover eens dat het huidige beleid knelt in de actuele situatie.
Zij haalt vier concrete aanbevelingen aan: stuur niet op het aantal camera's maar op op noodzakelijkheid, verbreed het politiek bestuurlijke debat naar alle camera's en sensoren, dus bijvoorbeeld ook bij private deurbellen, ga aan de slag met onder meer kunstmatige intelligentie, en bouw een gemeentelijke toezichtcentrale. De VVD onderschrijft deze aanbevelingen van harte.
Haar fractie hoopt dat deze aanbevelingen verwerkt zullen worden in het nieuwe beleidskader Cameratoezicht. Zij vraagt of de burgemeester dat kan toezeggen.
Dit is ook een oproep aan haar collega's. Het aantal camera's vindt zij arbitrair en nergens op gebaseerd; dat spijt haar. Dat aantal wordt vaak wel in coalitieakkoorden vastgelegd. Zij pleit voor een de inzet van camera's op basis van noodzaak en niet op een vast afgesproken getal.
Zij merkt op dat los van de aanbevelingen er zaken ook goed gaan in het huidige beleid van; haar fractie vindt het ook belangrijk dat niet te snel naar cameratoezicht wordt gegegrepen en ook zij vindt het waarborgen van privacy van belang. Die zijn wat haar betreft goed gewaarborgd in het huidige kader. Zij hoopt deze aspecten ook weer terug te zien in het nieuwe kader.
Zij roept het college op naar het rapport, de inwoners en de professionals te luisteren, en het camerabeleid te wijzigen.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) heeft moeite met de implicatie als zou het college niet kijken naar de noodzaak en slechts een willekeurig aantal kiezen. Zij merkt op dat er 10 flexibele camera's bijkomen in het Coalitieakkoord. Die spelen expliciet in op de noodzaak in bepaalde wijken en op de behoefte van bewoners. Zij vraagt hierop de reactie van mevrouw Meerding.
Mevrouw Meerding (VVD) ziet dan heel graag de berekening als er sprake is van noodzaak: welk totale aantal camera's heeft Utrecht nodig? Die berekening is er niet. Bij het Coalitieakkoord heeft zij gevraagd inzichtelijk te maken waarop de 10 extra camera's gebaseerd zijn.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) kan die berekening niet laten zien. Zij betoogt dat flexibele camera's juist kunnen inspelen op de noodzaak. Dat vindt zij het goede aan het Coalitieakkoord. Zij vraagt of de VVD het eens is met haar dat flexibele meer tegemoet komen aan de behoefte aan veiligheid in de stad dan vaste camera's.
Mevrouw Meerding (VVD) maakt een onderscheid tussen noodzaak in totale aantallen, en noodzaak in het verschil tussen vaste en flexibele camera's. Zij is het eens met mevrouw Fattal dat ook zij de voordelen ziet van flexibele camera's. Wat haar betreft zou dat in het noodzakelijkheidcriterium zijn opgenomen. Met de 10 extra

camera's is nog niet echt gekeken naar de noodzaak in de stad, al juicht zij die extra camera's toe.
Mevrouw Assen (PvdA) legt de vraag voor of het wijs is om na te gaan hoe het gaat in de komende periode, of de 10 extra camera's mogelijk toereikend zijn. Wanneer dan zou blijken dat dat niet het geval is, na te gaan wat dan meer nodig is. Dat is wat haar betreft niet aan de orde.
Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat mevrouw Assen deels hetzelfde zegt als zij, maar dan op een andere manier. Wanneer blijkt dat het genoeg is, is het aantal zo groot als noodzakelijk. Zij vindt het beter toe te werken naar een objectief criterium: de noodzakelijkheid. Dan is het in theorie ook mogelijk dat er camera's af gaan.
Mevrouw Assen (PvdA) pleit voor terughoudendheid in het toezicht via camera's. Het helpt volgens haar om hierin iets van een beperking te voelen.
De heer Simşek (DENK) hoorde de VVD zeggen te moeten kijken naar de situatie voor het vaststellen van waar vaste camera's nodig zijn; hij merkt op dat de idee van flexibele camera's juist is dat de camera's zijn te plaatsen indien nodig en weg te halen zodra de camera's niet meer nodig zijn. Hij vindt de inherente privacy-schending van groot belang.
Mevrouw Meerding (VVD) gaat in op de inbreng van mevrouw Assen. Zij vindt het een goed objectief criterium en ook een uiting van terughoudendheid.
Zij is het eens met de heer Simşek als het gaat om de functie van flexibele camera's. Soms gaat het om plekken waar vaste camera's wel een beter middel is omdat bij het weghalen van de camera het probleem weer terugkomt.
De heer Simşek (DENK) merkt op de vaste camera nogal bindend te vinden; de situatie kan op locaties veranderen, ook door ander beleid, bijvoorbeeld meer handhaving.
Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat wanneer flexibele camera's herhaaldelijk weer teruggeplaatst worden, dat wel kosten met zich meebrengt. Wanneer camera's vaker teruggeplaatst moeten worden, denkt zij aan vaste camera's.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) is niet overtuigd van de preventieve werking van camera's. Zij merkt op dat in het onderzoek de preventieve werking van vaste camera's niet is onderzocht. Zij vraagt hoe mevrouw Meerding denkt over het waterbedeffect. Als er sprake is van preventieve werking, houdt zij dat waterbed effect voor mogelijk.
Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat het onderzoek concludeert dat alle professionals zeggen dat er nu te weinig camera's zijn. Zij bevestigt dat het waterbed effect bestaan kan op verschillende locaties. Dat ligt dan aan de situatie. Zij ziet dat camera's in ieder geval effect hebben en dat bepaalde plekken veilig worden. Zij vindt het waterbedeffect niet allesbepalend als het gaat om het effect van cameratoezicht.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) legt opnieuw de vraag voor hoe mevrouw Meerding duidt dat de preventieve werking van vaste camera's niet is onderzocht in de evaluatie.
Mevrouw Meerding (VVD) herhaalt haar antwoord over wat de professionals zeggen over de behoefte aan meer camera's. Zij constateert dat de Partij voor de Dieren en de VVD van mening verschillen over de preventieve werking. Zij attendeert erop dat er genoeg onderzoeken zijn die die preventieve werking wel bevestigen.
Mevrouw Nolten (Bij1) merkt op dat de inwoners niet unaniem om meer camera's vragen. Zij vraagt aandacht van mevrouw Meerding voor Utrechters die kritisch zijn op de inzet van camera's en die hun privacy hoog achten en vrij willen bewegen in de openbare ruimte.

Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat 80% van de Utrechters meer cameratoezicht wil. Zij vindt dat een fors aantal. Om die reden vindt zij dat er een duidelijk signaal is van bewoners. Er zullen altijd mensen zijn die hier kritisch tegenover staan. Daarom vindt zij het belangrijk dat de privacy gewaarborgd is in het beleidskader; van belang is dat steeds goed gekeken wordt waar cameratoezicht wordt ingezet. Zij wil daar niet zomaar toe overgaan.
De heer Koning (D66) vindt de inzet van camera's in de kern van de zaak een politieke afweging. Het is duidelijk dat dat ook zo naar voren komt in het Coalitieakkoord. Hij vindt dat een deel van de discussie onderbelicht is.
De verschilende onderzoeken en redeneerlijnen in al dan niet meer camera's is technisch steeds onderbelicht: niet toegenomen cameratoezicht niet is toegenomen. In 2007 waren de camera's veel minder geavanceerd dan nu. Hoe ziet de VVD dat?
Mevrouw Meerding (VVD) zou het cameratoezicht willen lostrekken van het politieke. Zij verwijst naar de desbetreffende frase in het onderzoek: niet allemaal vasthouden aan de heilige huisjes en de scope breder trekken.
Als het gaat om het geavanceerde aan de camera's, juicht zij dat alleen maar toe. Camera's worden soms ook voor een deel van de tijd uitgezet of niet actief uitgelezen. Zij vindt dat een goede ontwikkeling. Omdat de camera's beter werken is de pakkans hoger. Zij vindt dat een positieve ontwikkeling. Zij benadrukt het standpunt met betrekking tot het aantal camera's.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt het fijn dit te bespreken voordat er een uitgewerkt beleid kader is. Hij hoopt dat dat helpt. Hij dankt het college voor de in zijn ogen goede evaluatie. Die evaluatie laat zien dat de opbrengst groot is.
De evaluatie op de preventieve werking, zal er nog komen.
Hij vindt het prettig dat geconstateerd is dat de privacy goed geborgd is. De raad heeft een verordening vastgesteld voor de privacy; de 81 en straks 91 camera's voldoen daaraan. Van belang is dat niet onnodig mensen worden gevolgd. Het aantal maakt dan niet uit.
Medewerkers van de politie geven voortdurend terug dat zij nog meer de ruimte willen om nog beter de opsporing, de preventie en het toezicht te kunnen invullen door niet rigide vast te houden op het aantal. Noodzakelijkheid moet het leidende principe zijn.
Mevrouw Fattal (GroenLinks) antwoordt bevestigend over dat zij zich zorgen maakt. Er zitten twee aspecten aan privacy: (a) wat te doen met de gegevens die camera's verzamelen en (b) kan de mens zich nog vrij bewegen door de stad zonder te worden geobserveerd? Elke camera maakt dat recht op vrij bewegen kleiner wordt. In die zin vindt zij het onbegrijpelijk dat de heer Dijkstra stelt dat het recht op privacy voldoende gewaarborgd is en dat het aantal daarbij niet uitmaakt.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt dit de essentie van de discussie van vanmiddag. Voordat de gemeenteraad zegt dat het goed is dat een camera er hangt, de raad aan de voorkant moet weten dat de privacy geborgd is. Wanneer dat niet het geval is, doet de raad geen goed werk op dit dossier.
Hij heeft een bezoek gebracht aan het adres waar de camera's worden uitgekeken; daaruit is hem gebleken dat alleen gekeken wordt wanneer daartoe aanleiding is, de ramen van particulieren worden zwart afgeblokt, et cetera. Dat maakt dat hij een stuk geruster is. **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) is blij te vernemen dat EenUtrecht de privacy ook belangrijk vindt. Zij vraagt de heer Dijkstra of hij begrijpt wat het doel is van een maximum aantal camera's.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) antwoordt ontkennend. Hij pleit voor zorgvuldigheid bij elke camera die geplaatst wordt. Privacy staat voor hem bovenaan.
De heer Simşek (DENK) vraagt of de heer Dijkstra het met hem eens is dat ondanks dat de bevoegde mensen er zorgvuldig mee omgaan, elke camera een inbreuk is op de privacy.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) is zich daarvan volledig bewust. Daarom vindt hij het goed de verordening op de privacy te hebben, heel kritisch te zijn waar en hoe ze hangen. Hij herhaalt zijn stellingname. Het gaat om de afweging privacy in relatie tot veiligheid. Het gebruik van camera's levert zijns inziens winst op.
De heer Simşek (DENK) bevestigt dat het gevoel van veiligheid hiermee ook te maken heeft. Hij ziet het maximum in de noodzakelijkheid.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) is het daarmee eens.
Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) brengt in dat die beelden gedurende een gigantisch aantal uren per dag live uitgekeken worden. Zij vraagt of EenUtrecht zich daarvan bewust is. Zij vraagt ook of EenUtrecht zich ervan bewust is dat de gemeentelijke camera's niet de enige camera’s zijn in de stad, maar dat in Utrecht meer dan 5000 camera’s hangen.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) licht toe dat wanneer hij spreekt over bekijken, hij het inzoomen en exact bekijken bedoelt. Hij bevestigt dat de camera's voortdurend aanstaan, maar er zit niet iemand alles te volgen. Hij bevestigt dat er 5000 camera’s hangen. Wat hem betreft maakt de gemeente zich ook druk over de 5000 – 81 camera’s. **Mevrouw De Vries** (Partij voor de Dieren) herhaalt en stipuleert dat er constant iemand meekijkt. **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) herhaalt zijn standpunt. Hij zou graag de spanning willen afhalen van het aantal omdat hij voor een veilige stad gaat. Hij recapituleert graag zowel de privacy recht te willen doen als de veiligheid te vergroten.
Afrondend heeft hij nog de volgende wens: bewoners en buurtondernemers de ruimte te geven en nadrukkelijker uit te dagen een verzoek in te dienen en dat gereageerd wordt op eventuele nieuwe locaties, altijd getoetst op noodzakelijkheid.

De heer Van Steeg (CDA) stelt vast dat het opnieuw gaat om een gepolariseerd debat in de raad. Geprobeerd is om de tegenstellingen tussen veiligheid en privacy te overbruggen. Hij stelt vast dat het niet gelukt is. Hij betreurt het dat krampachtig vastgehouden wordt aan de openbare orde camera's met vaste camera's.
Ook zijn fractie is geen voorstander van het volhangen van de stad met camera's. Hij hoopt ook te kunnen kijken naar het aantal camera’s.
Recentelijk bracht hij een bezoek aan het cameratoezicht; hij hoorde daar dat er een grotere behoefte is aan meer flexibele camera's. Hij ziet wel een verschil met waar de camera's gebruikt worden. De idee is geopperd de camera's te gebruiken voor het aantal vaste momenten in het jaar; bijvoorbeeld met Oud & Nieuw en Koningsdag om dan meer flexibele camera’s op te hangen bovenop het aantal dat nu ook opgehangen wordt. Hij vraagt of de burgemeester dit mee kan nemen in het beleidskader. Hij krijgt graag de reactie van de burgemeester.
Hij ziet in de evaluatie technische uitdagingen: het kost veel tijd om de flexibele camera's op de goede plekken snel op te hangen. Dat vraagt om een bredere aanpak binnen de gemeente om daarmee om te gaan. Hij vraagt of de burgemeester mogelijk gaat maken die flexibele camera's direct te plaatsen op de plek waar het nodig is. Wat moet daarvoor gebeuren? Hij vraagt of de burgemeester dat wil meenemen in het beleidskader.

In de evaluatie wordt ingegaan op de technologie. De technologie is ook te gebruiken om veel specifieker om te gaan met privacy door te blurren bijvoorbeeld, de scan auto's. Hij vraagt of de burgemeester bereid is de mogelijkheden van de technologie verder te onderzoeken. Zal dat ook in het beleidskader terechtkomen? Krijgt de raad daarover nog afzonderlijk informatie: hoe die technologische ontwikkeling te gebruiken om én de stad veiliger te maken én de privacy beter te borgen? Hij krijgt daarop graag een reactie.
Hij stelt dat veel breder gekeken moet worden dan alleen naar de paar openbare orde camera's; veel meer ook naar de andere sensoren die ook in de stad zijn geplaatst. Hij zou graag daarin nog een veel bredere afweging willen. De camera's mogen op deze manier gebruikt worden. Daarvoor is de privacywetgeving.
Er zijn veel meer sensoren in de stad die effect hebben op de privacy van mensen. Hij vraagt hoe dat meeweegt in het kader dat er nu is.
Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat bewoners in de Geuzenwijk aangaven die zich onveilig voelden en camera's wilden, het onprettig te vinden dat voor hun veiligheid camera's nodig waren. Zij vonden dat toch een inbreuk op hun privacy. Het gevoel van onveiligheid en de overlast wogen zwaarder. Zij benadrukt haar standpunt.
De heer Van Steeg (CDA) heeft in het debat het woord "bespieden" gehoord. Hij vindt het vertrouwen dat dat zo niet gebruikt wordt van belang. Hij bevestigt dat iedere camera een zekere inbreuk op de privacy is. Die afweging moet goed gemaakt worden. Dat betekent ook dat een vast aantal niet de oplossing is; gekeken moet worden naar wat nodig is in de stad. Dat blijkt ook uit het rapport. Hij zou het jammer vinden wanneer het Coalitieakkoord het evaluatierapport overbodig heeft gemaakt.
Mevrouw Nolten (Bij1) hoort het vertrouwen dat het goed gebeurt. Tegelijkertijd is bekend dat een instituut als de politie zich schuldig maakt aan etnisch profileren. Zij legt de vraag voor welke veiligheid van welke burger centraal wordt gesteld. Zij hoorde die vraag nog niet voorbijkomen in de betogen van de agenderende partijen.
De heer Van Steeg (CDA) bevestigt dat etnisch profileren vaak besproken is in de raad. Dat staat los van het aantal camera's.
Mevrouw Nolten (Bij1) bestrijdt de woorden van de heer Van Steeg. Gezien is dat in sommige wijken meer cameratoezicht is dan in andere. Dat lijkt haar geen toeval.
De heer Van Steeg (CDA) vindt het onjuist dat in verband te brengen met enkel etnisch profileren.
De heer Simşek (DENK) brengt het stigmatiserend effect van meer camera's in bepaalde buurten onder de aandacht. Door een groter aantal camera's ontstaat ook een groter aantal boetes.
De heer Van Steeg (CDA) is voorstander van het keihard aanpakken van etnisch profileren. Hij ziet dat niet als de reden om het aantal camera's in de stad ter discussie te stellen. Daardoor zal het veiligheidsprobleem in de stad niet worden opgelost.
De heer Simşek (DENK) herhaalt zijn vraag over de stigmatiserende werking ook naar bepaalde bevolkingsgroepen toe. Hij vraagt of de heer Van Steeg zich daarin herkent.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat de meeste camera's in de binnenstad hangen. Hij bevestigt dat voor een eventueel stigmatiserende werking gewaakt moet worden. Dan is het onderwerp van gesprek *etnisch profileren en de handhaving*.

Niet-agenderende partijen
Punt van orde

De heer Koning (D66) zal zijn inbreng niet leveren en stelt voor dat de andere niet agenderen de partijen dat ook doen. Dit omdat het debat hierover nog gevoerd gaat worden met daarbij een voorstel van het college daarbij. Hij hoopt op een goede reactie van de burgemeester. **De heer Van Steeg** (CDA) houdt het voor mogelijk dat er mensen zijn die nog iets willen meegeven voor het beleidskader. Dat was het doel van het debat. Hij zou die ruimte willen geven.

Voortzetting van het debat
De heer Maas (VOLT) merkt op dat in Utrecht Datascroll bestaat aan de universiteit. Hij zou het meer dan de moeite waard vinden de experts van dat universitair instituut te raadplegen hoe om te gaan met de dilemma's die hier aan de orde kwamen.

Mevrouw Nolten (Bij1) zou het loslaten van het maximum aantal camera's een zeer zorgelijke ontwikkeling vinden en een glijdende schaal. Zij vertrouwt erop dat het college die optie niet in overweging neemt. Zij stelt haar zeer kritische houding in het vooruitzicht bij het komende beleidskader als dat maximum er afgaat bij de flexibele camera's.

De heer Simşek (DENK) sluit zich aan bij het punt van Bij1. Daarnaast vraagt hij in een nieuw beleidskader op te nemen dat camerabeelden in plaats van 28 dagen 48 uur bewaard kunnen worden en eventueel veiliggesteld voor strafrechtelijk onderzoek. Hij is benieuwd naar de reactie van de burgemeester.

Beantwoording
Burgemeester Dijksma merkt op dat dit debat een aantal zaken laat zien. Het is een behoorlijk gepolitiseerd debat met veel zorgen over privacy. Uit het evaluatie-onderzoek en uit de praktijk van het beleidskader is gebleken dat dat een van de hoofdpunten is van het beleidskader. Van de 15 pagina's die er nu zijn, gaat 1,5 pagina daarover. Het blijkt ook niet uit de evaluatie dat de gemeente op dat onderwerp faalt. Zij vindt het belangrijk dat hiervan nota wordt genomen. Zij zal hieraan ook aandacht besteden in het nieuwe beleidskader. Zij bevestigt richting de heer Van Steeg dat het kan zijn dat voortschrijdende technologie de gemeente beter in staat stelt met bijvoorbeeld het blurren van beelden nog meer privacy te organiseren. Zij is er voorstander van om dat onderwerp alle aandacht te geven die het verdient. In de evaluatie staan enkele aanbevelingen en die gaan niet alleen over getallen. Zij noemt in dit verband het kijken naar een eigen centrale, de technologie, het belang van benadrukken dat en waarom er noodzaak is. Die punten zijn haar zeer aangelegen. Zij noemt de camera het sluitstuk. De camera kan nooit het begin van beleid zijn. Camera's worden ingezet wanneer alle andere maatregelen niet meer voldoende zijn. Zij vindt de flexibilisering in dat verband een interessante.
De burgemeester licht toe als portefeuillehouder Diversiteit en Inclusie bij de regio burgemeesters in gesprek te zijn met de heer Sitalsing van Midden Nederland om na te gaan hoe in ieder geval hiervan veel meer werk te maken is, zeker na de documentaire die iedereen heeft gezien. Zij heeft gesproken met Dwight van de Vijver die teruggaat naar de politie vanuit Midden-Nederland om te helpen. Zij is daarover zeer optimistisch.
In het licht van de opmerkingen over stigmatisering zet de burgemeester uiteen dat 45 van de 81 camera's in de binnenstad staan. De grootste problematiek zit in de binnenstad. In West staan vijf camera's, in Zuidwest staan er 8, Noordwest 9,

Overvecht 5, Oost 3, en er zijn zes flexibele camera's. En van die flexibele zitten vanaf oktober 3 in Overvecht en 3 in Noordwest.
Ze vond de uitkomst uit de evaluatie naar de noodzaak te kijken volstrekt logisch. De terughoudendheid in de plaatsing van camera's moet haars inziens niet afhankelijk zijn van een maximum, maar van steeds opnieuw bekijken waarom die camera op die plek. Zij vindt dat de overheid dat aan burgers verplicht is. Dan moet het niet uitmaken of het er twee of drie of vier of vijf meer of minder is.
Tegelijkertijd ziet de burgemeester een behoorlijke meerderheid in de raad met het gevoel dat met het zetten van een maximum er een vorm van Control op privacy is. Zij heeft dat maximum daarvoor niet nodig. Zij accepteert dat dat het geval is. Zij is blij met het perspectief geboden door het Coalitieakkoord op het element van de groei van de stad. Daaraan is het gekoppeld aan het Coalitieakkoord. De burgemeester denkt dat met het aantal dat er nu bijkomt met 10 flexibele camera's behoorlijk veel is op te lossen van waar zij tot nog toe tegen grenzen aan liep aan wat zij nodig had. Zij is zeer erkentelijk voor de 10 extra. De burgemeester doet de suggestie na te denken en bestuurlijk overleg te voeren over hoe om te gaan met piekmomenten.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) hoort de worsteling bij de burgemeester. Hij leest onvoldoende terug hoe tot nu toe gebleken is dat goed rekening is gehouden met de zorg voor de regeling omtrent de privacy die nu bij raadsleden en bewoners leeft; hoe is dat gecheckt? Hoe is dit allemaal goed geregeld? Een groot deel van de raad is tot nog toe niet goed overtuigd.
Burgemeester Dijksma vindt het maken van een stevig verhaal heel erg belangrijk om te doen. Ook zij wil graag alles doen om de zorgen weg te nemen. Zij heeft er kennis van genomen dat er fracties zijn die het sowieso niet willen. Zij voorziet die nooit tevreden te zullen stellen. Zij legt zich daarbij neer.
Veel vragen die gesteld zijn, zullen terug moeten komen bij het raadsvoorstel dat naar de raad toe gaat met het nieuwe beleidskader. Zij zal zowel de evaluatie en de aanbevelingen daarin een plek geven. Datgene wat in het Coalitieakkoord is opgeschreven, zal daarbij leidend zijn.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt op welke manier de burgemeester recht kan doen aan de evaluatie.
Burgemeester Dijksma antwoordt de ruimte te vinden in dit beleidskader vanwege de flex/vast en de termijnen. Wanneer binnen het maximale aantal de noodzakelijkheid als uitgangspunt genomen wordt, is alsnog op andere manieren ervoor te zorgen daarop beter beslagen ten ijs te komen. Zij verwacht dat iedereen het daarover eens kan zijn. Niemand heeft de noodzakelijkheid als basis voor het plaatsingsbesluit bestreden. Zij verwacht dat partijen elkaar daarop vinden.
De evaluatie geeft geen maximum aan. Zij benadrukt dat de redenering niet alleen aan het maximum was gebonden. De redenering ging verder dan dat. Die zoektocht maakt zij samen met haar ambtelijke ondersteuning; hoe verdere stappen te zetten in die noodzakelijkheid en in de wendbaarheid.
De heer Van Steeg (CDA) is het eens dat dit mogelijk is met deze evaluatie. Hij stelt dat de belangrijkste drempel niet wordt weggenomen, namelijk het maximum dat er is. De behoefte vanuit de stad is de raad onduidelijk.
Burgemeester Dijksma denkt met het nieuwe aantal camera's aan de behoefte in de stad verder tegemoet te kunnen komen. Zij voorziet een mogelijke grens op de piekmomenten. Zij zal roeien met de riemen die zij heeft en stelt dat die riemen "state of the art" worden.

In reactie op de desbetreffende inbreng van **de heer Van Steeg** (CDA) geeft de **burgemeester aan** het lastig te vinden nu een vooruitschaduwend debat te voeren over een voorstel dat hier nog niet ligt. Zij heeft nota genomen van de gemaakte opmerkingen. Zij gaat na wat zij daarmee kan doen. Wanneer er een voorstel ligt zullen raad en college over een aantal zaken ten principale doorspreken.
Voor wat betreft de bewaartermijn is de 28 dagen de wettelijke termijn om de politie de mogelijkheid te geven gegevens te gebruiken voor onderzoek. De raad kan daarin niet eenzijdig wijzigen.

Interrupties
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt wat de burgemeester kan doen om de “wippende meerderheid” het vertrouwen te geven.
Ten tweede vraagt hij hoe het gemakkelijker te maken voor buurtondernemers of bewoners om de behoefte aan meer veiligheid aan te geven. Zal daarvoor aandacht zijn in het beleidskader?
Burgemeester Dijksma lijkt het evident het thema privacy uit en te na een plek te geven in het nieuwe beleidskader. Ze ziet enkele aanknopingspunten in de evaluatie die daarover iets zeggen en die richtinggevend zijn. Zij zal nagaan of zij daarin nog extra stappen kan zetten. Mogelijk moet de aandacht voor de privacy in Utrecht beter verteld worden.
Het college bespreekt allerlei zaken met ondernemers. Wanneer ondernemers zeggen een camera zeer op prijs te stellen, gaat het college daarop in. De wens moet wel voortkomen uit een opeenstapeling van overlast of onveilige situaties. Als de camera's geplaatst worden, wordt vaak ook het gesprek gevoerd met de omgeving via de gebiedsregisseur.

De voorzitter verneemt desgevraagd dat de commissie geen inbreng meer heeft. Hij legt de vraag voor bij de agenderende fracties of zij hier uit hebben gehaald wat ze wilden. Hij wil weten of er nog iets anders gaat gebeuren dan even wachten op het raadsvoorstel dat in dit kwartaal op de digitale deurmat van de raad zal vallen.

De heer Dijkstra (Een Utrecht) wacht het raadsvoorstel af. Hij hoopt in het vervolg het gepolitiseerde uit het debat te halen.
Mevrouw Meerding (VVD) wacht ook op het voorstel.
De heer Van Steeg (CDA) kijkt ook graag nu eerst naar het beleidskader om mogelijk dan nieuwe stappen te kunnen zetten.
De voorzitter schorst de vergadering om 16.54 uur tot 20.00 uur.

10. Beantwoording SV 2022, nr. 90 over openbaar maken van persoonsgegevens bij zienswijzen na toestemming betrokkene 30-06-2022

De voorzitter de heer Peters, leidt dit onderwerp in. Dit wordt besproken omdat de agenderende fractie EenUtrecht graag met de wethouder in gesprek wil. Het debat zal in één termijn plaatsvinden.

De commissie
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt de wethouder de mensen zelf te laten beslissen of ze zichtbaar zijn met naam en toenaam en contactgegevens. Dit bevordert de democratie. Het maakt mogelijk dat mensen met elkaar contact opnemen elkaar kunnen opzoeken. Hij vindt dat hard nodig in deze samenleving.

De overweging is dat Utrechters zelf de afweging kunnen maken of de eigen privacy minder zwaar weegt dan het algemeen belang en wat de gevolgen zijn van het openbaar maken van de gegevens.

De heer Van Steeg (CDA) las met enige verbazing de antwoorden van het college. Zijn fractie diende ook de vragen mee in. Zijn fractie vraagt zich af of wanneer iemand expliciet genoemd wil worden in een zienswijze, dat zwaarder moet wegen dan de overweging door het college om dat niet te doen om iemand tegen zichzelf in bescherming te nemen.
Hij legt de vraag voor of hierbij sprake is van overdreven juridisering. Hij beschouwt het als een recht voor burgers hun stem te laten horen en mee te doen in het openbaar debat. Zou dat recht niet zwaarder moeten wegen dan de juridische overweging? Dit lijkt hem technisch vrij eenvoudig te organiseren; het kostenargument lijkt hem geen rol te spelen.

Mevrouw Van der Wilt (D66) spreekt namens haar collega in de fractie. Zij benadrukt het recht om vergeten te worden. Dat is verankerd in de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Voor D66 is die verankering een groot goed als het gaat om de ingediende zienswijze.
Het zou zo maar kunnen zijn dat een persoon die de zienswijze heeft ingediend na een tijd niet meer achter de zienswijze staat. Die kan dan daarover jarenlang nog lastig gevallen worden. Een persoon kan niet door hebben hoe gevoelig het onderwerp ligt. Als het eenmaal online is, gaat het niet meer weg. Dit zijn voor D66 mogelijke scenario's.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of D66 hierover in de komende weken nog wil nadenken om de afweging te maken tussen de mogelijkheid om contacten te onderhouden vanuit de open overheid en de privacy. Hij krijgt deze signalen vanuit de samenleving.
Mevrouw Van der Wilt (D66) antwoordt bevestigend. Zij krijgt weer andere signalen. Voor haar fractie weegt deze het zwaarst. Zij neemt de punten van de heer Dijkstra hierin mee naar de raad.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt mevrouw Van der Wilt ook mee te nemen dat de gemeente hier te maken heeft met volwassen kiesgerechtigde Utrechters. Hij vindt het heel belangrijk dat de gemeenteraad en de overheid de moeilijke keuze tussen privacy en democratisch belang bij de betrokkenen zelf laat. Hij vraagt mevrouw Van der Wilt dit mee te nemen naar de overwegingen.
Mevrouw Van der Wilt (D66) antwoordt bevestigend. Zij geeft nog wel mee aan de heer Dijkstra en de andere raadsleden dat het hoge aantal formulieren alom bekend is waarbij automatisch is aan te vinken of iemand wel of niet wil worden genoemd of iets wil ontvangen. De praktijk leert ook dat mensen heel vaak klikken en doorgaan. Zij zou het erg vinden wanneer dat maakt dat er alsnog een situatie ontstaat waarbij mensen achteraf spijt krijgen. Zij vindt dat een belangrijk argument.
De heer Sungur (DENK) is benieuwd hoe het recht om vergeten te worden haaks staat op het recht een zienswijze in te dienen waarbij de naam van de indiener bekend is. Mensen kunnen aangeven of ze vergeten willen worden. Daarop zijn zaken aan te passen. Hij vraagt hoe D66 dat ziet.
Mevrouw Van der Wilt (D66) zou willen dat het zo zou werken. Wanneer iemands naam is genoemd in een zienswijze, is dat niet zomaar terug te draaien. Zij zou zich kunnen voorstellen dat dit is aan te passen op de website. Dan is het iets anders. Er

zijn mensen die er screenshots van kunnen maken. Dan blijven haar argumenten doorslaggevend.
De heer Sungur (DENK) begrijpt dat. Dat geldt voor alle vormen van het recht om vergeten te worden. Aan een screenshot van iets dat via Google is verspreid, is later ook niets meer te doen. Hij legt de vraag voor of gekozen zou moeten worden voor het zelfbeschikkingsrecht omdat mensen volwassen genoeg zijn. Dit in plaats van dat de overheid voor hen bepaalt wat zij moeten doen en wat voor hen goed is.
Mevrouw Van der Wilt (D66) merkt op dat die rechten niet per se strijdig hoeven te zijn. De fractie van D66 wil zeker niet naar de gemeente gaan waarin alles wordt vastgelegd waarvan mensen de dupe kunnen zijn.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) sluit zich grotendeels aan bij de inbreng van D66. Zij roept ertoe op om een e-maillijst te kunnen opvragen van alles en niet alleen bij bestemmingsplannen.

Beantwoording
Wethouder Streefland licht toe dat het college hetzelfde standpunt heeft als aangegeven in de beantwoording van de schriftelijke vragen. Daarover zijn nog discussiepunten, bijvoorbeeld het recht om vergeten te worden. Zij bevestigt dat dat hierbij speelt.
De wethouder benadrukt dat informatie die op een website wordt geplaatst nooit echt weg is uit digitale wereld. Zij roept ertoe op om voorzichtig te zijn met het geven van persoonsgegevens online. Dat neemt niet weg dat de raadsleden die informatie wel ontvangen. Dat recht heeft de raad. Het staat in het recht van raadsleden om contact op te nemen met de betrokkenen in het kader van de besluitvormende rol van de raad. Zij vindt dat een groot goed en dat moet ook behouden blijven.
Inwoners kunnen zich belemmerd voelen om een minderheidsstandpunt in te nemen. De wijze waarop het college dit tot nog toe mogelijk maakte, lijkt haar goed om voort te zetten. Bekend is dat in het verleden dit soort zaken niet goed is gegaan, bijvoorbeeld rond ruimtelijke projecten. Gebleken is dat dit ongemakkelijke situaties kan opleveren.
De wethouder bevestigt dat het kostenargument geen argument is. Het gaat hier om een morele afweging; het recht om vergeten te worden en de zienswijze te geven zonder gevaar voor schade. Zij kan zich vinden in de argumentatie van D66 en de VVD.
Richting de VVD antwoordt de wethouder dat zij niet kan beoordelen waar het opvragen van de e-maillijst ook nog kan. Zij neemt zich voor de raad hierover nader te informeren. **Mevrouw Al Al-Saqaff** (VVD) vraagt wanneer de wethouder hierop terugkomt. **Wethouder Streefland** antwoordt zo snel mogelijk in Q4.

De voorzitter vraagt of de agendeerder zijn doel bereikt heeft.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) zal het onderwerp meenemen naar de eerstvolgende raadsvergadering. Hij zal dan een stemverklaring afleggen. Hij stelt voor dit voor 5 of 10 minuten te agenderen. Hij zal de agendering in orde maken via de e-mail.

De voorzitter rondt hiermee de bespreking van dit agendapunt af en hij sluit daarmee de openbare vergadering om 20.15 uur.

TOEZEGGINGENLIJST

Naar aanleiding van agendapunt 7: Raadsvoorstel Vaststelling Besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2022:
Burgemeester:

- De burgemeester zegt toe de raad voor het einde van 2022 te informeren over de wijze waarop de gewijzigde communicatie rondom de termijn en de kennisgeving bij demonstraties gewijzigd zal worden uitgevoerd. In deze brief zal tevens een terugkoppeling worden gegeven van het gesprek in de driehoek over 'spontane' demonstraties. De burgemeester zal voor de raadsvergadering van 13/10 in een raadsbrief nader beschrijven op welke punten de burgemeester de communicatie zal gaan aanpakken.
- De burgemeester zegt toe om opnieuw onderzoek te starten of de termijn en de wijze waarop kennisgeving moet plaatsvinden al dan niet beperkend werkt om te demonstreren. De uitkomsten van dit onderzoek zullen worden meegenomen bij de volgende wijziging van de APV komend jaar (2023).

Naar aanleiding van agendapunt 8: Raadsbrief Aard en omvang en aanpak van mensenhandel:
Burgemeester:

- De burgemeester zegt toe in de uitvoeringsagenda Mensenhandel stil te staan bij de versterking van bewustwording van problematiek en informatievoorziening aan de raad. De uitvoeringsagenda volgt in Q1 2023.

Naar aanleiding van agendapunt 10: Beantwoording SV 2022, nr. 90 over Openbaar maken persoonsgegevens bij zienswijzen na toestemming betrokkene 30-6-2022
Wethouder Streefland:

- De wethouder zegt toe de raad uiterlijk Q4 2023 te informeren over de reikwijdte van het openbaren van e-mail/adreslijsten aan de raad.

VERSLAG ADVIESCOMMISSIE CONTROLE EN FINANCIËN
29 september 2022 van 20.00-22.15 uur
Raadszaal Stadhuis

Gemeente Utrecht

Adviescommissie: Jantine Zwinkels (voorzitter), Cees Bos, Bina Chirino, Gert Dijkstra, Ruud Maas, Stevie Nolten, Joost Vasters, Rick van der Zweth en Daniëlle Rijnders (raadsadviseur Financien, Control & Audit)

Overige deelnemers: Jasmin Grundauer (manager concernaudit), Annemarie Koolenbrander (concerncontrol), Ankie Reijnen (strategisch adviseur financiën), Gerth Molenaar (Rekenkamer), Katie Zwetsloot (CFO), Gert Meuleman (intermediair), Rein-Aart van Vugt en Niels Fritz (Deloitte) en Jaap Jan Zuidema (toehoorder Deloitte)

Niet aanwezig: David Bosch, Meike Hellevoort, Esma Kendir, Annemarijn Oudejans en Margreet Ramaker

1. a. Opening en mededelingen

De voorzitter heet allen welkom en opent de vergadering. Er zijn berichten van verhindering volgens bovenstaand overzicht.

De gemeente Utrecht doet mee aan een pilotproject van de Beroepsorganisatie van Accountants, waarbij de heer Meuleman als intermediair meekijkt. Deloitte kent zelf echter al een tamelijk strenge kwaliteitstoetsing, en heeft daar een apart team voor. Vanuit dat team volgt de heer Zuidema de pilot.

b. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld zoals opgegeven.

2. Vaststellen verslag vorige bijeenkomst (02-06-2022)

Geen opmerkingen; het verslag wordt goedgekeurd en zal aan de Commissie VBF worden gestuurd met het advies om het vast te stellen.

3. Ingekomen en verzonden stukken

Het proces voor de programmabegroting 2023 is als bijlage bij de stukken gevoegd. Er zijn geen vragen of opmerkingen over.

4. Auditplan 2022 en opdrachtbevestiging jaarrekening 2022

Intermediair

De heer Meuleman is namens het ministerie van Financiën kwartiermaker voor de Commissie Toekomst Accountancysector, een experiment met als doel verbetering van de kwaliteit van de accountantscontrole. Het project wordt begeleid door de Universiteit van Amsterdam. Het zal tot komende zomer lopen, en er doen andere gemeenten, woningcorporaties en commerciële bedrijven aan mee, waaronder enkele beursgenoteerde. Als intermediair volgt de heer Meuleman de kritische momenten van de controle, vandaar dat hij bij de behandeling van het Auditplan aanwezig is.

commissiegriffier Adviescommissie CF ✉danielle.rijnders@utrecht.nl

De heer Meuleman licht toe dat het onderzoek een initiatief van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) is; het beoogt versterking van de onafhankelijkheid van de controlerend accountant en verbetering van de kwaliteit van de controle. Er zijn geen speciale aandachtspunten; de intermediair kijkt alleen naar de aanpak van de accountant en de uitvoering van de controle.

Controleplan
Het controleplan is de Adviescommissie toegestuurd. De heer Fritz wijst erop dat de samenstelling van het controleteam al enige jaren niet gewijzigd is, waarmee wordt voldaan aan het verzoek van de gemeente om continuïteit in het team. Aan de controleverklaring zal een paragraaf over fraude worden toegevoegd; overige aandachtspunten in de controle zijn onder andere grondexploitaties, aanbestedingen en management override of control. Tijdens de zomersessie heeft de Adviescommissie gevraagd om een benchmark voor 100.000-plus-gemeenten en om aandacht voor de voorspellende waarde van de gemeentelijke begroting. De accountant plant enkele themabijeenkomsten voor de behandeling van die onderwerpen.

Er wordt dit boekjaar opnieuw een IT-audit ingepland, waarbij de aandachtspunten uit vorige jaren worden nagelopen.

De heer Dijkstra merkt op dat de aandachtspuntenlijst ook het versterken van het budgetrecht ten aanzien van investeringen vermeldt. Wordt dit ook voor de exploitatie bekeken? De heer Van Vugt verduidelijkt dat het budgetrecht bij investeringen ingewikkeld is en dat daarom is afgesproken dat de accountant daar in rapportages nadrukkelijk aandacht aan besteedt. Er wordt dan gekeken of de regels zijn nageleefd, maar er wordt ook bekeken of vereenvoudiging mogelijk is. Het budgetrecht ten aanzien van de 'gewone' exploitaties is een stuk minder complex, maar dit heeft evengoed de aandacht. Vanzelfsprekend mag de Adviescommissie aanvullende suggesties voor de aandachtspuntenlijst doen.

Desgevraagd geeft de heer Van Vugt aan dat de accountant de begroting niet controleert, maar wél de uitgangspunten beoordeelt. Het controleteam signaleert al enkele jaren achtereen dat de realisatie sterk afwijkt van de begroting, in het bijzonder op investeringsniveau en bij de inzet van reserves. Hier blijft het team de komende jaren goed op letten.

De heer Dijkstra is benieuwd naar de hoogte van uitvoeringsbudgetten; wat kost het ambtelijke werk, met andere woorden – hoeveel geld komt er bij de Utrechtse burger terecht? Een goede vraag, vindt de heer Van Vugt, maar daar gaat de accountantscontrole niet over. De accountant controleert of uitgaven correct zijn verantwoord en of er is gehandeld in overeenstemming met raadsbesluiten en wetgeving. De vraag kan als adviesonderwerp worden meegenomen in het begrotingstraject.

Op een vraag van de heer Van der Zweth stelt de heer Van Vugt dat de raad de afgelopen twee jaar steeds aandacht heeft gevraagd voor het verschil tussen begroting en realisatie, en dit onderwerp nadrukkelijk op de agenda heeft gezet. Hij hoopt de resultaten te zien bij de controle 2022 en daarna, want de ambtelijke organisatie is er voortvarend mee aan de slag gegaan.

De heer Meuleman is benieuwd wat de accountant in de controle doet op het gebied van sanctiewetgeving en uitkeringen in het kader van energiecompensaties. Daarnaast vraagt de heer Meuleman aandacht voor de schattingen in de grondexploitatie in relatie tot de actualiteit: de grote vraag naar woningen en rentestijgingen. Wat betreft de grondexploitaties licht de heer Fritz toe dat deelplannen nauwkeurig worden bestudeerd, waarna er een risiconiveau aan wordt toegekend. Daarbij wordt een beroep gedaan op de experts van Deloitte Real Estate.

Ten aanzien van het M&O-beleid (misbruik en oneigenlijk gebruik) vult de heer Van Vugt aan dat bij de controle daarvan een marge van 1% van de totale lasten wordt toegestaan; bij de gemeente Utrecht is dat ongeveer € 15 miljoen. Als de jaarrekening een afwijking bevat die dat bedrag overstijgt, kan worden gesteld dat de jaarrekening geen getrouw beeld geeft. De accountant mag deze dan niet goedkeuren. Echter, om aan die € 15 miljoen te komen, moeten er zeer veel gevallen van misbruik of oneigenlijk gebruik zijn. Het risico is dus relatief gezien laag. De accountant controleert dit wel, en controleert of het beleid wordt toegepast.

In 2023 wordt de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd, een gevolg van de toeslagenaffaire. Gemeenten moeten dan uitvoeriger rapporteren over de toepassing van het M&O-beleid en het sanctiebeleid.

Gemeenten worden in toenemende mate met risico's geconfronteerd, merkt de heer Bos op – de stijgende rente, dalende rendementsverwachtingen op grondexploitaties en hogere kosten. Hoe houden we dit beheersbaar? De heer Fritz geeft aan dat er goed op benchmarks en markttrends wordt gelet – veel meer is niet mogelijk.

Opdrachtbevestiging 2022
De Adviescommissie kan zich vinden in de opdrachtbevesting voor de jaarrekeningcontrole 2022. Deze zal met positief advies aan het presidium worden voorgelegd.

Hierna verlaten de heren Meuleman en Zuidema de vergadering.

5. Jaarverslag concernaudit 01-04-2021 tot en met 31-03-2022
Zie de presentatie (bij vergaderstukken); toelichting door mevrouw Grundauer. Om verschillende redenen, waaronder personeelswisselingen in het auditteam, is het niet gelukt om het hele auditplan uit te voeren, maar er is de afgelopen weken een grote inhaalslag gemaakt.

Desgevraagd geeft mevrouw Grundauer aan dat de auditrapportage niet standaard met de gemeenteraad wordt gedeeld; de individuele audit rapporten zijn interne documenten. De uitkomsten worden besproken met de verantwoordelijke IRMer / Concernmanager en Directieraadslid. De individuele audit rapporten gaan ook niet naar het college. Het college ontvangt halfjaarlijks een verslag.
De raad krijgt wél rapportages van onderzoeken naar doeltreffendheid en doelmatigheid, opgezet in overleg met de Rekenkamer. De afdeling Concernaudit doet twee onderzoeken per jaar op dat gebied. Het rapport van het onderzoek 'Veerkracht en gelijke kansen' wordt binnenkort naar het college gestuurd, en daarna naar de raad.

Zijn de zaken onder controle nu er een kwaliteitsslag is gemaakt? Hoe wordt het kwaliteitsniveau geborgd? Hierop legt mevrouw Grundauer uit dat de modellen van de beroepsorganisatie worden gevolgd. Er wordt ook samengewerkt met de andere G4-gemeenten; er worden programma's en best practices uitgewisseld (peer review). Daarnaast wordt er sterk ingezet op behoud van (nieuwe) medewerkers.

6. Programmabegroting 2023 en tweede bestuursrapportage 2022

Op vragen van de commissie waarop ter vergadering niet kan worden geantwoord, zal de ambtelijke organisatie schriftelijk terugkomen.

De ambtelijke organisatie heeft het afgelopen jaar gewerkt aan meer overzicht in de programmabegroting en aan betere leesbaarheid. Programma's en doelstellingen werden beter inzichtelijk gemaakt, en de achterliggende informatie is beter vindbaar. Inmiddels zijn er ruim vijfhonderd schriftelijke vragen van de raad bij de afdeling binnengekomen, waarvan een deel over de bestuursrapportage. Deze zullen schriftelijk worden beantwoord, evenals de vragen van de accountant. De afdeling organiseert op 11 oktober a.s. een technische bijeenkomst waarin de begrotingstechniek wordt toegelicht. Op 17 november a.s. wordt het begrotingsproces geëvalueerd.

De voorzitter adviseert de raadsleden om ook kennis te nemen van het raadsvoorstel, waarin de beslispunten zijn opgenomen.

Zoals al eerder werd aangegeven, maakt de begroting geen deel uit van de accountantscontrole, maar wordt deze wel doorgenomen. De heer Van Vugt vindt voorliggende begroting een stuk beter leesbaar dan die uit vorige jaren – maar het kan nog wel wat compacter. Daarnaast miste hij een overzicht van uitgangspunten, waaronder bijvoorbeeld de enorme inflatie; hij adviseert om dat een volgende keer toe te voegen omdat het een goede basis voor risicomanagement is. Als opvallend punt noemt de heer Van Vugt het ambitieniveau van de begroting: het investeringsvolume, de plannen op het gebied van grondexploitaties, woningbouwplannen, de reguliere exploitatie, de inzet van reserves, en zo meer. Is dat allemaal wel haalbaar? Er is weliswaar extra geld voor de gemeentelijke organisatie, maar er is ook een zeer krappe

arbeidsmarkt. Zie de bijlage over het programma Groei in Balans (blz. 456 e.v.): daarover kan het politieke debat worden gevoerd.

De heer Vasters memoreert dat er de afgelopen jaren vaak sprake is geweest van onderbesteding. Wat zijn daar de consequenties van? Mevrouw Zwetsloot geeft aan dat er uiteraard maatregelen genomen zijn, echter, niet alle risico's zijn volledig beheersbaar. Er komt bijvoorbeeld veel geld van de rijksoverheid naar de gemeenten voor duurzaamheid en klimaatmaatregelen, maar het is de vraag of er voldoende deskundige medewerkers voor aan te trekken zijn. Als er activiteiten naar een volgend jaar doorgeschoven moeten worden, schuiven de daarvoor beschikbare middelen mee, in redelijkheid, want het is niet de bedoeling dat er grote overschotten worden gecreëerd. De Adviescommissie zou over deze systematiek graag willen meedenken, en vraagt hoe de raad de ambtelijke organisatie kan helpen.

Het is de heer Dijkstra opgevallen dat er veel groei is in het ruimtelijk domein; in het sociaal domein niet of in mindere mate. Kan daar in het algemeen iets over worden gezegd? Er wordt afgesproken dat dit punt aan de orde komt tijdens de technische bijeenkomst van 11 oktober a.s. Raadsleden met soortgelijke vragen kunnen daarmee ook bij mevrouw Rijnders terecht – of bij de financiële afdeling zelf.

Eerder werd gesteld dat er bij het samenstellen van de begroting rekening is gehouden met 'planningsoptimisme;' is dat bij de vorige begroting ook gedaan? Dat is het geval, zegt mevrouw Zwetsloot, en dan in het bijzonder bij de ruimtelijke projecten. Bij de vorige begroting werd een correctie van 10% aangehouden; die is bij de begroting van dit jaar bijgesteld naar 20%, en het is ook toegepast bij het programma Groei in Balans. De percentages worden komend voorjaar getoetst.

De heer Van der Zweth merkt op dat de gemeente onlangs € 7 miljoen extra toegezegd heeft gekregen voor armoederegelingen, maar dat de begroting dit bedrag niet vermeldt. Volgens mevrouw Zwetsloot gaat het om de TONK-gelden (Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten); die werden in 2022 besteed, en in de eerste bestuursrapportage 2022 gealloceerd naar de programma's Werk & Inkomen en Economische zaken.

7. Vooruitblik Jaarplan 2022/2023

Tijdens de zomersessie werden er veel onderwerpen geïnventariseerd, maar de komende tijd zal de aandacht van de Adviescommissie ook voor reguliere onderwerpen worden gevraagd. Er staan dit kalenderjaar nog twee vergaderingen gepland, namelijk op 17 november en 15 december. Het is nog niet gelukt om een planning voor 2023 te maken.

Mevrouw Rijnders stelt voor om op 17 november a.s. de WAAVA te bespreken tijdens een technische bijeenkomst van 19.30-20.45 uur, en dan aansluitend de geplande vergadering te

houden, eindtijd uiterlijk 22.00 uur. Geen van de aanwezigen heeft hier overwegende bezwaren tegen.

Schorsing
De ambtenaren verlaten de vergadering.

8. Advies aan de Commissie VBF

Mevrouw Zwinkels en mevrouw Rijnders zullen een schriftelijk advies formuleren, met gebruikmaking van de inbreng van vanavond en tijdens de zomersessie en de opmerkingen van de accountant. Het advies wordt in concept ter accordering aan de leden voorgelegd. Hiermee gaan allen akkoord. Er wordt opgemerkt dat er best een compliment voor de ambtelijke organisatie mag worden toegevoegd, voor de verbeterde leesbaarheid en toegankelijkheid.

9. Terugblik zomersessie (26-08-2022)

De aangepaste bespreeknotitie is als bijlage bij de stukken gevoegd. De Adviescommissie moet nog een besluit nemen over de vraag of er een drempelbedrag per variant moet worden opgenomen – of dat er een voorstel van het college wordt afgewacht. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen structurele en incidentele dekking.

De heer Van der Zweth merkt op dat de bespreeknotitie enige nadruk legt op meerderheid voor een voorstel, en vervolgens discussie over de dekking. Het is echter denkbaar dat de raad het wel eens is met een voorstel, maar niet met de dekking. Dat betekent dan: exit voorstel. Voorbeeld: het voorstel zou kunnen zijn om € 70.000 naar speelvoorzieningen te schuiven, wat op zich wel een goed plan is. Echter, als het geld daarvoor aan de armoederegeling wordt onttrokken, dan zal de heer Van der Zweth daartegen stemmen. Mevrouw Rijnders verduidelijkt dat er een voorstel kan worden gedaan, en dat daarbij de zoekrichting voor de dekking moet worden aangegeven. Het alternatief is: wachten tot de behandeling van de Voorjaarsnota, want dan wordt een integrale afweging gemaakt.

Voor eenmalige uitgaven is de geschetste volgorde wel geschikt, vindt de heer Bos, maar voor structurele uitgaven moet een integrale afweging worden gemaakt bij de behandeling van de Voorjaarsnota.

De heer Dijkstra is voorstander van het vermelden van een bedrag, en dan kan er verschil worden gemaakt tussen structureel en incidenteel. Als het om lage bedragen gaat, kan het vinden van dekking wel aan het college worden overgelaten. Er moeten passende ‘grensbedragen’ worden afgesproken. Komen kosten voor een voorstel daaronder uit, dan moet de ruimte binnen de begroting worden gezocht. Komen ze hoger uit, dan moet de dekking worden aangegeven. Wat betreft structurele uitgaven is de heer Dijkstra het eens met de heer

Bos: die kunnen niet uit de lopende begroting worden betaald. Er moet een integrale afweging worden gemaakt bij de behandeling van de Voorjaarsnota.

Aan welk drempelbedrag denkt de Adviescommissie, ten aanzien van incidentele zowel als structurele uitgaven? Na enige gedachtewisseling concludeert de voorzitter dat de Adviescommissie nu geen drempelbedrag noemt, maar dat de discussie daarover in een later stadium wordt gevoerd, bij voorkeur in de commissie VBF, en dat de accountant vooraf om advies wordt gevraagd. Hierin kunnen allen zich vinden. Mevrouw Rijnders zal de bespreeknotitie aanvullen met praktijkvoorbeelden. De notitie kan naar de commissie VBF worden gestuurd, en ter informatie ook naar het college (zodat men vast kan anticiperen op de nieuwe werkwijze). Wellicht kan een voorstel van het college dan tegelijk met de notitie worden besproken, inclusief afspraken over evaluatie.

10. Rondvraag en sluiting

Op verzoek van de heer Bos wordt een discussie over risicomanagement op de (al wel goed gevulde) onderwerpenlijst gezet. Dit betekent dat er een volgende keer ook een prioriteitenlijst gemaakt zal moeten worden, voegt de voorzitter daaraan toe.

Ter verduidelijking memoreert de heer Bos de afboeking van € 60 miljoen op grondexploitaties Leidsche Rijn (2010/2011). De projectontwikkelaar gaf toen een opdracht terug omdat deze bij nader inzien niet aan de rendementseisen voldeed. De heer Bos pleit er sterk voor om de discussie over risicomanagement hoog op de prioriteitenlijst te zetten. Behandeling bij voorkeur in een aparte technische sessie, *niet* in aanwezigheid van projectontwikkelaars. De heer Van Vugt adviseert om het college eerst te vragen om een overzicht van uitgangspunten van de begroting rondom oplopende kosten – niet alleen ten aanzien van grondexploitaties; er zijn meer en grotere zorgen, bijvoorbeeld ten aanzien van onderhoud van wegen en riolering. Afhankelijk van die informatie kan de raad vervolgstappen overwegen.

Er wordt verder geen gebruik gemaakt van de rondvraagmogelijkheid. De voorzitter sluit de vergadering.

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd16 november 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(332/566) 21/T512	VBF 18-11-21	Agendapunt 8 Raadsvoorstel Antidiscriminatie agenda + discriminatie op de woningmarkt	Diversiteit	De wethouder zegt toe om jaarlijks bij de voortgangsbrief te kijken naar de effecten van de antidiscriminatie-agenda, de agenda waar nodig bij te stellen en nieuwe inzichten toe te voegen	15-09-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(342/566) 21/T487	Raad 16-12-21	Raadsvoorstel Antidiscriminatie agenda	Diversiteit	M451 Veilige straten, ook voor vrouwen met een hoofddoek	16-03-22 Dit is opgenomen in de Aanpak Straatintimidatie; actieplan Utrecht 2022-2026 (Raadsbrief 12 oktober 2022 met kenmerk 10468874)
(343/566) 21/T486	Raad 16-12-21	Raadsvoorstel Antidiscriminatie agenda	Diversiteit	M452 Concrete actie tegen Islamofobie	16-03-22 *(stand van zaken) planning: de raad wordt in november 2022 per raadsbrief geïnformeerd*
(344/566) 21/M447	Raad 16-12-21	Raadsvoorstel Antidiscriminatie agenda	Diversiteit	M447 Plan van aanpak tegen moslimdiscriminatie en antisemitisme	30-09-22 *(stand van zaken) planning: de raad wordt in november 2022 per raadsbrief geïnformeerd*
(345/566) 21/T485	Raad 16-12-21	Raadsvoorstel Antidiscriminatie agenda	Diversiteit	M445 Sta jaarlijks stil bij Europese actiedag tegen islamofobie	20-09-22 *(stand van zaken) planning: de raad wordt in november 2022 per raadsbrief geïnformeerd*
(410/566) 21/T306	cie. M&S 23-06-21	VJN 2021	Diversiteit	Wethouder Voortman zal in Q2 2022 te komen met een integraal advies mbt inclusie, waar ook discriminatieagenda onderdeel van uitmaakt	30-06-22 *(stand van zaken) Planning is nu Q2 2023. De raad is hierover geïnformeerd in de Uitvoeringsbrief coalitieakkoord planning op hoofdlijnen (10490880).*
(437/566) 21/M184	Raad 08-07-21	5. Voorjaarsnota 2021 en 1e Bestuursrapportage 2021	Diversiteit	M184 Aanvullend onderzoek naar het Utrechtse slavernijverleden	04-11-21 *(antwoord niet aangegeven)*
(451/566) 21/T200	Raad 17-06-21	Actuele moties	Diversiteit	M111 maak het effect op vrouwen zichtbaar	31-12-21 *(stand van zaken) De definitieve beantwoording volgt in overleg met de bestuursadviseur half januari.*
(531/566) 20/M161	Raad 09-07-20	Aanpak racisme en discriminatie	Diversiteit	M161 Slavernijverleden monument	01-07-23 *(stand van zaken) (Stand van Zaken) Het project Monument Slavernijverleden is in 2020 opgestart. De afdelingen Cultuur en Utrecht voor Iedereen (Diversiteit) werken hierin samen. Portefeuillehouder is wethouder Voortman. De verkenningsfase verwachten we in het 4e kwartaal van 2021 af te ronden met een Plan van Aanpak waarin de scope, contouren en randvoorwaarden voor het realiseren van het monument staan beschreven. In het traject naar de realisatie van het monument zijn de initiatiefnemers vanuit St. Keti Koti Utrecht nauw betrokken.*
(487/566) 21/M23	Raad 04-02-21	Actuele moties	Diversiteit en Inclusie	M23 Actuele Motie - Onderzoek mogelijkheden tot rechtsherstel voor de Roma en Sinti	31-03-22 *(stand van zaken) Loopt. Planning Q1 2022*
(525/566) 20/T244	Raad 16-07-20	Kaderbrief	Diversiteit en Inclusie	M238 Utrechtse bijdrage aan het Srebrenica Monument en de herdenking	31-12-20 *(stand van zaken) deze toezegging over aanwezigheid bij herdenking past niet in portefeuille diversiteit*

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd16 november 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(222/566) 22/T106	Raad 10-03-22	Actuele motie 66, Thuisteelt Medicinale Cannabis.	Drugs	Burgemeester Dijksma zal na de zomer de evaluaties en onderzoeken over de kweek van medicinale cannabis naar de raad sturen, voorzien van een appreciatie, waarbij zij ook zal reageren op de punten die in motie 66 genoemd worden	01-09-22 Afgedaan met raadsbrief ' thuisteelt medicinale cannabis' van 28 september 2022 (kenmerk 10440627)
(315/566) 21/M495	Raad 23-12-21	Nota 'Grenzen stellen, perspectief bieden': tegengaan van de ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit	Drugs	M495 Lobby voor een progressiever, realistischer drugsbeleid	01-07-22 *(stand van zaken) Is vertraagd, streven is om begin Q4 2022 een reactie te geven.*
(56/566) 22/T272	Raad 16-06-22	Jaarstukken 2021	Financiën	Wethouder Schilderman zal bij voor behandeling van de begroting 2023 een inventarisatie geven van de gevolgen van de oorlog in Oekraïne, de financiële consequenties en de impact op de doelen, en aangeven waar bijstelling nodig is.	12-10-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(57/566) 22/T271	Raad 16-06-22	Jaarstukken 2021	Financiën	Wethouder Schilderman zal in Q3 in een brief terugkomen op de tweede bestuursrapportage, gericht op het begrotingsjaar 2023.	30-09-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(58/566) 22/T270	Raad 16-06-22	Jaarstukken 2021	Financiën	Wethouder Schilderman zal onderzoek doen naar het impactgericht subsidiëren en het resultaat daarvan voor de bespreking van de programmabegroting in een brief aan de raad doen toekomen.	14-10-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(59/566) 22/T269	Raad 16-06-22	Jaarstukken 2021	Financiën	Wethouder Schilderman zal met de adviescommissie C&F en met de raad nader spreken over de ambitie tot meer leesbaarheid, meer uniformering en meer visualisaties in de jaar- en begrotingsstukken en zal komen met een planning daarvoor.	14-10-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(71/566) 22/T257	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Financiën	Wethouder Schilderman zal de raad voor de programmabegroting 2023 per brief informeren over het al of niet beschikbaar komen van landelijke middelen voor de aanpak van zwerfafval en de termijn waarop dat zal gebeuren. Daarbij zal zij kijken naar de mogelijkheden om 2023 te overbruggen, mits duidelijk is dat de landelijke middelen inderdaad komen in 2024	10-10-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(162/566) 22/T173	VBF 21-06-22	2 Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Financiën	Wethouder Schilderman zal bij de PB 2023 de raad te informeren over de invulling van de ambtelijke capaciteit bij het uitvoeren van het coalitieakkoord.	01-02-23 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd16 november 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(163/566) 22/T172	VBF 21-06-22	2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Financiën	Wethouder Schilderman zal bij de PB 2023 op de grote opgaven van de stad aangeven wat dit betekent in termen van de uitwerking (n.a.v. verzoek voor een uitvoeringsagenda).	01-02-23 *(antwoord niet aangegeven)*
(164/566) 22/T171	VBF 21-06-22	2, Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Financiën	Wethouder Schilderman zal de eerdere raadsbrief over de afwijkingen tussen begroting en realisatie updaten in Q3 2022 (in combinatie met de toezegging over het peilmoment).	30-09-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(165/566) 22/T170	VBF 21-06-22	2 Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Financiën	Wethouder Schilderman zal de raad ruim voor de VJN 2023 informeren middels een raadsbrief over de werkwijze van financiele dekking bij voorstellen vanuit de raad en de nieuwe opzet van de begroting in afstemming met de adviescie C&F vooruitlopend op besluitvorming door de raad	22-12-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(190/566) 22/T144	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Financiën	M167 Van coalitieakkoord naar uitvoering	07-09-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(211/566) 22/T124	VBF 12-05-22	Raadsvoorstel Zienswijze meerjarenbegroting 2023-2026 BghU	Financiën	De wethouder zegt toe om de raad in oktober per brief te informeren over de mogelijkheden om huurders van sociale huurwoningen te informeren over de WOZ-waarde van hun woning en de raad te informeren over de procedures rondom kwijtscheldingen (termijnen, monitoring, screening, etc.).	28-10-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(231/566) 22/T97	VBF 24-02-22	10. Raadsvoorstel Nota waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA)	Financiën	De wethouder zegt toe een bijeenkomst met de adviescommissie controle en financiën te organiseren waarin de wensen van de raad t.a.v. de nota WAAVA besproken zal worden. De wethouder zal zelf bij deze bijeenkomst aanwezig zijn. In de commissie is afgesproken dat na deze bijeenkomst een raadsbrief volgt met wat het college meeneemt uit het gesprek. Deze raadsbrief zal worden besproken in de commissie die uiteindelijk kan leiden tot een raadsvoorstel dat in de raad wordt besproken. Dit alles uiterlijk Q4 2022 (najaar).	24-11-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(255/566) 22/M68	Raad 10-03-22	Actuele Moties	Financiën	M68 Maak Utrechtse heffingen eerlijker	30-09-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(352/566) 21/T441	Raad 26-10-21	Begrotingscommissie - Financiën	Financiën	De wethouder zegt toe uiterlijk in januari 2022 de al eerder toegezegde nota WAAVA toe te sturen naar de raad.	30-09-22 *(stand van zaken) Het college stelt 25 januari 2022 de nota WAVAA vast en deze wordt februari 2022 in de adviescommissie C&F behandeld. In Q3 komt er een nieuwe versie van de Nota WAAVA.*

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd16 november 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(353/566) 21/T440	Raad 26-10-21	Begrotingscommissie - Financiën	Financiën	De wethouder zegt toe zich te blijven inzetten voor de leesbaarheid van de begroting (Q4 2022) en de wensen van de raad hierin mee te nemen.	29-09-22 *(stand van zaken) Om de leesbaarheid van de begroting te vergroten wordt een voorstel uitgewerkt om de opzet van de begroting te wijzigen. Een eerste schets van een andere indeling van het een programma is besproken met de adviescommissie Controle en Financiën. Deze nieuw opzet is positief ontvangen en wordt de komende periode nader uitgewerkt. In het overdrachtsdossier staat dit onderwerp nader toegelicht.*
(354/566) 21/T439	Raad 26-10-21	Begrotingscommissie - Financiën	Financiën	In de volgende begroting (Q4 2022) meer informatie over de duiding van de schuldquote op te nemen zodat dit meer duidelijkheid geeft aan de lezer	29-09-22 *(stand van zaken) Dit leidt niet tot extra informatie die in de begroting wordt opgenomen. De samenhang tussen de indicatoren wordt beter toegelicht.*
(365/566) 21/M396	Raad 11-11-21	Programmabegroting 2022	Financiën	M396 - Betere begroting	11-11-22 *(stand van zaken) In het Overdrachtsdossier worden een aantal uitgangspunten genoemd ter verbetering van de leesbaarheid van de Begroting. Deze uitgangspunten worden als de nieuwe raad deze overneemt, in principe bij de Begroting 2013 gehanteerd.*
(371/566) 21/M360	Raad 11-11-21	Raadsvoorstel Verordening afvalstoffenheffing 2022	Financiën	M360 Eerlijkere afvalstoffenheffing	11-05-23 *(stand van zaken) In de betreffende motie wordt opgeroepen om bij de VJN 2023 (of zoveel eerder als mogelijk) een voorstel aan de raad te doen voor een meer gedifferentieerd tarief. De motie loopt dus nog. Er is een brief naar de raad gestuurd over kwijtschelding. Dus hoewel er op dit terrein van alles speelt, sturen wij vooralsnog op de VJN 2023, zoals de motie ook oproept.*
(403/566) 21/T339	cie. M&S 06-07-21	Jaarstukken 2020	Financiën	In de subsidiemonitor vanaf 2022 ook te rapporteren over de ervaringen vanuit de stad met de toekenning en verantwoording van subsidies, en hierbij specifiek aandacht te hebben voor kleinere subsidie-aanvragen	15-07-22 *(stand van zaken) In de subsidiemonitor van 2022 zal de ervaring van de aanvragers met het subsidieproces meegenomen worden. Het was de bedoeling om dat in deze monitor mee te nemen maar in 2021 was er door de coronapandemie en de invoering van het nieuwe subsidiesysteem onvoldoende capaciteit beschikbaar bij het subsidiebureau om een klantonderzoek te doen.*
(440/566) 21/T227	Raad 08-07-21	5. Voorjaarsnota 2021 en 1e Bestuursrapportage 2021	Financiën	M178 Groene heffingskorting en OZB	16-05-22 *(stand van zaken) Uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2022 wordt de uitwerling aan de raad gestuurd.*
(505/566) 20/M324	Raad 05-11-20	RV Nota Inkoop	Financiën	M324 Toekomst van het aanbesteden in het sociaal domein	31-12-21 *(stand van zaken) Onderzoek zoals gevraagd in de motie is uitgevoerd. Aan rapportage wordt gewerkt en ook aan afwegingskader voor inkoop in sociaal domein. In overleg wordt er voor het eind van het jaar een RIB georganiseerd om bevindingen toe te lichten.*

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd16 november 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(560/566) 19/T355	cie. M&S 12-09-19	Vaststelling Algemene Subsidieverordening (ASV)	Financiën	De wethouder zegt toe dat een jaar na de inwerkingtreding van de nieuwe subsidieverordening deze zal worden geëvalueerd. Bij de evaluatie zullen ook de kleinere subsidieontvangers worden betrokken.	31-01-22 *(stand van zaken) De evaluatie wordt in januari 2022 gestart, deze heeft dus vertraging. Door de gevolgen van de corona-uitbraak vraagt het contact tussen de subsidie-aanvragers en de gemeente intensieve aandacht. Daarnaast is bij het subsidiebureau nog steeds veel aandacht nodig voor de invoering van het nieuwe subsidiesysteem. Daarom is besloten de evaluatie ter hand te nemen na afronding van de volledige jaarcyclus van aanvraag en vaststelling van in 2020 toegekende subsidies.*
(563/566) 19/M102	Raad 06-06-19	Jaarstukken 2018	Financiën	M102 Jaarstukken leesbaar en op hoofdlijnen	01-10-21 *(stand van zaken) In behandeling, een voorstel hiervoor zal bij programmabegroting 2022 worden gedaan, hierdoor blijven jaarstukken en begroting ook aan elkaar gelijk (o.a. verzoek uit raadstoets)*
(60/566) 22/T268	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Handhaving	Burgemeester Dijksma zal in oktober 2022 met een brief komen over de vervolgstappen in het proces inzake de kledingvoorschriften en het dragen van religieuze uitingen, als vervolg op de brief van 6 juli jl.	28-10-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(29/566) 22/M293	Raad 13-10-22	Raadsvoorstel Vaststelling Besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2022	Openbare orde en veiligheid	M293 Genoeg Capaciteit voor Demonstraties	31-03-23 *(antwoord niet aangegeven)*
(30/566) 22/M292	Raad 13-10-22	Raadsvoorstel Vaststelling Besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2022	Openbare orde en veiligheid	M292 Naar een veiligere jaarwisseling	13-01-23 *(antwoord niet aangegeven)*
(31/566) 22/M291	Raad 13-10-22	Raadsvoorstel Vaststelling Besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2022	Openbare orde en veiligheid	M291 Evalueer jaarlijks beleid rondom demonstraties	13-01-23 *(antwoord niet aangegeven)*
(32/566) 22/M288	Raad 13-10-22	Raadsvoorstel Vaststelling Besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2022	Openbare orde en veiligheid	M288 Doorzetten voor lokaal vuurwerkverbod GL	30-04-23 *(antwoord niet aangegeven)*
(61/566) 22/T267	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester Dijksma zal met een brief naar de raad komen over de voortgang van de introductie van de Proco- app en de raad op de hoogte houden van de ontwikkelingen rond MEOS.	21-10-22 *(stand van zaken) De toezegging wordt meegenomen in de uitwerking van M493 'Actieplan tegen etnisch profileren'. Het actieplan wordt einde dit jaar aan de raad aangeboden.*
(62/566) 22/T266	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester Dijksma zal in het landelijk overleg met de burgemeesters en de minister navragen of er al gekeken wordt naar een alternatieve inzet voor dieren en de raad hierover per brief informeren.	21-10-22 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd16 november 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(183/566) 22/T151	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Openbare orde en veiligheid	M197 Wie surveilleert, informeert	07-10-22 *(stand van zaken) De afhandeling van de motie wordt meegenomen in het nieuwe beleidskader Cameratoezicht 2023-2026 die dit jaar (2022) aan uw raad wordt aangeboden.*
(266/566) 22/T53	Raad 10-03-22	23 Debat Raadsbrief Stand van zaken aanpak straatintimidatie	Openbare orde en veiligheid	M99 Slimmer melden met Slim Melden	09-06-22 *(stand van zaken) Momenteel werken we aan een nieuw gemeentebreed meldsysteem waarbij het eenvoudiger wordt voor bewoners om een melding te doen bij de gemeente. De verwachting is dat het nieuwe systeem dit jaar van start zal gaan. In de aanpak tegen straatintimidatie zal er blijvende aandacht zijn voor (de bekendheid van) het meldpunt.*
(269/566) 22/T41	VBF 27-01-22	Raadsvoorstel Wensen en bedenkingen oprichting en deelname stichting risicobeheer veiligheidsregio's	Openbare orde en veiligheid	De burgemeester zegt toe bij het Raadsvoorstel Oprichting waarborgfonds Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's in te gaan op evaluatiemomenten en de positie van de raad	30-06-22 *(stand van zaken) De VRU verwacht het voorstel voor de oprichting van het waarborgfonds in de tweede helft van dit jaar aan de gemeenteraden van de VRU-gemeenten voor te leggen. Hierbij wordt u in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen ten aanzien van het voorstel kenbaar te maken.*
(316/566) 21/M493	Raad 23-12-21	Nota 'Grenzen stellen, perspectief bieden': tegengaan van de ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit	Openbare orde en veiligheid	M493 Actieplan tegen etnisch profileren	01-07-22 *(stand van zaken) Zie beantwoording SV 2022 nr. 101 over 'Discriminatie en institutioneel racisme bij politie' waarin we aangeven o.a. met politie in gesprek te zijn en u in het najaar informeren over een actieplan om etnisch profileren tegen te gaan.*
(369/566) 21/T417	Raad 11-11-21	Programmabegroting 2022	Openbare orde en veiligheid	M367 Ambitieus Veiligheidsbeleid	11-05-22 *(stand van zaken) De motie zal onderdeel uitmaken van het nieuwe kader voor het veiligheidsbeleid voor de komende vier jaar (2023-2026) die dit jaar ter besluitvorming wordt voorgelegd aan uw raad.*
(256/566) 22/T73	Vragenuur 10-02-22	Vragen van de heer Sungur (DENK), de heer Van Heuven (PvdD), de heer Bakker (D66), de heer Van Steeg, CDA, de heer Isik (PvdA), de heer Van Corler (GroenLinks), de heer Gilissen (VVD) en mevrouw Sturkenboom (Student & Starter) inzake de inzet van camera's met risico op spionage en mensenrechtenschendingen	Organisatie en Personeel	Wethouder Voortman zal in het tweede kwartaal van 2022 een raadsbrief sturen met daarin een inventarisatie van de inzet van in China gefabriceerde camera's door de gemeente Utrecht en de resultaten van het overleg met andere gemeenten en de rijksoverheid.	30-06-22 De raad is geïnformeerd over de inzet van Chinese camera's met een raadsbrief. Hiermee kan de toezegging afgesloten worden.
(346/566) 21/T484	Raad 16-12-21	Raadsvoorstel Antidiscriminatie agenda	Organisatie en Personeel	M443 Bevorder diversiteit bij deelnemingen van de gemeente	30-06-22 *(stand van zaken) Zoals afgestemd overzetten naar HRM, Elkie van Ginneken (Mens en Organisatie)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd16 november 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(459/566) 21/T168	cie. M&S 29-04-21	Raadsvoorstel Rekenkameronderzoek: 'Zo sterk als de zwakste schakel. Een onderzoek naar de informatieveiligheid in de gemeente Utrecht'	Organisatie en Personeel	Wethouder Voortman zegt toe om de raad uiterlijk in het eerste kwartaal van 2022 een roadmap met nadere informatie over de verbeteringen van de informatiebeveiliging te sturen. In de roadmap neemt het college onder meer aandacht aan: een meerjarig plan waarin helder verwoord staat wie, wat en wanneer onderneemt inzake een betere informatiebeveiliging.	30-09-22 Het jaarverslag is samen met een raadsbrief verstuurd naar de raad. De routekaart zit bij het jaarverslag. Daarmee kan de toezegging worden afgesloten. STAVAZA: We stellen voor om de routekaart met het jaarverslag mee te sturen zodat de raad een compleet beeld krijgt over wat er afgelopen jaar is gedaan en welke zaken er zich de komende jaren gaan afspelen op het gebied van gegevensbescherming. Hierin wordt de raad meegenomen in de ontwikkelingen rondom gegevensbescherming. Om de raad hier op een gedegen wijze over te informeren stellen we voor om in Q3 het jaarverslag gegevensbescherming naar de raad te sturen.
(503/566) 20/T431	cie. M&S 18-11-20	Programmabegroting 2021	Organisatie en Personeel	De wethouder zegt toe tijdig, uiterlijk Q1 2022, de afwegingen m.b.t. het in dienst nemen van beveiliging te delen met de raad	31-03-22 Deze kan worden afgesloten. Inmiddels is brief over in dienst nemen verzonden aan de raad. https://u-- trecht. -- be- stuurlijkein- for- ma-- tie.nl/ Reports/Docu-- ment/ 6a561f63-7967-4efc-a-- 2ef-3ccd37ff576c?documentId= 272d4724-02c3-4579-83b1-b5cd64563061
(507/566) 20/T397	Raad 05-11-20	RV Inkoop	Organisatie en Personeel	M325 Toewerken naar 1% aandeel wijk- en bewonersinitiatieven	31-03-22 *(stand van zaken) Dit wordt Q1, middels raadsbrief wordt de raad geïnformeerd.*
(508/566) 20/T396	Raad 05-11-20	RV Nota Inkoop	Organisatie en Personeel	M323 Aan de bak met innovatie(f) inkopen	30-06-23 *(stand van zaken) Streefdatum is Q2 2023: in de tekst van deze motie is opgenomen dat de terugkoppeling wordt gekoppeld aan T368. De streefdatum van T368 staat op Q2 2023.*

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd16 november 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(512/566) 20/T370	cie. M&S 08-10-20	Raadsvoorstel Nota Inkoop en Contractmanagement 'Doelmatig en duurzaam bijdragen aan een gezond Utrecht' en collegevoorstel 'Beleidsregel drempelbedragen bij aanbesteden'	Organisatie en Personeel	De wethouder zegt toe het MVI actieplan te gaan updaten in de breedte (4e kwartaal 2021), vwb o.a. duurzaamheid en dierenwelzijn.	31-03-22 *(stand van zaken) Over deze toezegging volgt in Q1 2022 een wethoudersbrief waarin staat dat de update in 2022 zal plaatsvinden doordat vanuit het ministerie nieuwe richtlijnen komen voor MVI actieplannen.* *Er is al overleg geweest met de wethouder, concept tekst ligt klaar.*
(513/566) 20/T368	cie. M&S 08-10-20	Raadsvoorstel Nota Inkoop en Contractmanagement 'Doelmatig en duurzaam bijdragen aan een gezond Utrecht' en collegevoorstel 'Beleidsregel drempelbedragen bij aanbesteden'	Organisatie en Personeel	Over 3 jaar (2e kwartaal 2023) een evaluatie-moment in te plannen of de nota inkoop voldoet (in relatie met bijvoorbeeld de Utrechtse waarden)	30-06-23 *(antwoord niet aangegeven)*
(25/566) 22/T295	Vragenuur 15-09-22	Vragen van mevrouw Van der Wilt (D66), de heer Van der Zweth (PvdA), mevrouw Chirino, (ChristenUnie), mevrouw Meerding (VVD) en mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) inzake Alleen samen met het Wijkplatform vooruit.	Participatie	Wethouder Oosters zegt toe dat de raad voor het einde van 2022 een schriftelijke update ontvangt van uitkomsten van de gesprekken met de Utrechtse wijkplatforms	30-12-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(84/566) 22/T244	Vragenuur 25-08-22	Burgerberaden	Participatie	Wethouder Oosters zegt toe dat de raad in Q1 2023 de startnotitie aanpak burgerberaad ontvangt waarin de onderwerpen en bijbehorende randvoorwaarden voor burgerberaden terugkomen	31-03-23 *(antwoord niet aangegeven)*
(168/566) 22/T167	Vragenuur 25-08-22	Vragen van de heer Dijkstra (EenUtrecht) en de heer Maas (Volt) inzake Burgerberaden.	Participatie	Wethouder Oosters In Q1 2023 ontvangt de raad de startnotitie aanpak burgerberaad waarin de onderwerpen en bijbehorende randvoorwaarden voor burgerberaden terugkomen.	31-12-22 De toezegging is vervangen door toezegging 22/T244
(6/566) 22/T314	VBF 08-09-22	7	Personeel en Organisatie	te onderzoeken of non discriminatie als toets meegenomen kan worden in handhavingsprocessen en of u-thiek daar een juist model voor is en hier de raad per raadsbrief in Q3 2022 over te informeren. In deze raadsbrief komt de wethouder ook terug op de vraag of ervaringsdeskundigheid meegenomen kan worden in klachtenbehandeling.	31-12-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(7/566) 22/T313	VBF 08-09-22	7	Personeel en Organisatie	-Discriminatie binnen de organisatie te registreren.	30-01-23 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd16 november 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(8/566) 22/T312	VBF 08-09-22	7	Personeel en Organisatie	VTH als onderdeel mee te nemen in het plan van aanpak etnisch profileren;	30-01-23 *(antwoord niet aangegeven)*
(9/566) 22/T311	VBF 08-09-22	7	Personeel en Organisatie	de raad in Q4 2022 te informeren over de eerste aanpak en ontwerp van een gemeentelijk programma aangaande institutioneel racisme;	31-12-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(36/566) 22/M269	Raad 13-10-22	Debat Raadsbrief Rapportage onderzoek Institutioneel racisme	Personeel en Organisatie	M269 Ontslag als uitgangspunt voor discriminerend handelen	13-01-23 *(antwoord niet aangegeven)*
(37/566) 22/M267	Raad 13-10-22	Debat Raadsbrief Rapportage onderzoek Institutioneel racisme	Personeel en Organisatie	M267 Onafhankelijke klachtenafhandeling	13-10-23 *(antwoord niet aangegeven)*
(44/566) 22/T285	Raad 13-10-22	Debat Raadsbrief Rapportage onderzoek institutioneel racisme	Personeel en Organisatie	M274 Inclusiviteitstraining voor het college	13-01-23 *(antwoord niet aangegeven)*
(45/566) 22/T284	Raad 13-10-22	Debat Raadsbrief Rapportage onderzoek institutioneel racisme	Personeel en Organisatie	M272 Domeinoverstijgende aanpak anti-discriminatie	13-01-23 *(antwoord niet aangegeven)*
(47/566) 22/T282	Raad 13-10-22	Debat Raadsbrief Rapportage onderzoek institutioneel racisme	Personeel en Organisatie	M270 Vervolgonderzoek naar institutioneel racisme	13-01-23 *(antwoord niet aangegeven)*
(48/566) 22/T281	Raad 13-10-22	Debat Raadsbrief Rapportage onderzoek institutioneel racisme	Personeel en Organisatie	M266 Inzet Uthiek tegen institutioneel racisme	13-01-23 *(antwoord niet aangegeven)*
(95/566) 22/T233	VBF 22-06-22	Voorjaarsnota	Personeel en Organisatie	In Q4 2022 zal de raad geïnformeerd worden over de transitie naar een duurzame catering en plantaardige voeding.	01-12-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(96/566) 22/T232	VBF 22-06-22	Voorjaarsnota	Personeel en Organisatie	De raad zal in Q3 2022 geïnformeerd worden over de gewenste inhuur van personeel, inhuurprognoses, het verloop van het ziekteverzuim en de diversiteit in de ambtelijke top. Deze informatie zal voorzien zijn van een kritische reflectie door het college.	30-09-22 *(stand van zaken) Brief aan raad verzonden op 18-10-2022.*
(196/566) 22/M147	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Personeel en Organisatie	M147 Versterken van raadsinstrumenten en de zichtbaarheid hiervan	07-10-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(213/566) 22/T121	ZWCS 24-05-22	Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerpbegroting 2023-2026 Het Utrechts Archief	Personeel en Organisatie	De wethouder zegt toe dat de resultaten van het externe onderzoek van Berenschot in Q4 2022 (oktober/november) aan de raad worden gestuurd.	30-11-22 *(stand van zaken) IPM is verantwoordelijk voor behandeling en beantwoording. Contactpersoon is Ria Rijpkema, secretaris. Dit hoort niet bij Erfgoed.*
(533/566) 20/T176	cie. M&S 25-06-20	Aanpak racisme en discriminatie	Personeel en Organisatie	De wethouder zegt toe om de gemeente Amsterdam te raadplegen m.b.t. serious games en hierop in Q3 2020 terug te komen in de brief over stand van zaken actieplan diversiteit en inclusie gemeentelijke organisatie	30-09-20 *(antwoord niet aangegeven)*
(542/566) 20/T72	Raad 12-03-20	actuele motie 69, neem de catering in eigen dienst	Personeel en Organisatie	Wethouder Voortman zal op een rij zetten hóe een scheiding tussen inbesteden van personeel en aanbesteden van producten bij de catering geregeld kan worden (los van of we daartoe overgaan).	30-06-20 *(antwoord niet aangegeven)*

Lijst toezeggingen-moties-brieven VBF dd16 november 2022(inclusief voortgangsinformatie)

nummer	datum	agendapunt	portefeuille	onderwerp	streefdatum, antwoord, stavaza
(10/566) 22/T310	VBF 08-09-22	6	Publieksdienstverlening	De wethouder zegt toe in de stand van zaken brief over publieksdienstverlening in te gaan op welke wijze er op de website gecommuniceerd kan worden over maatwerk. De brief volgt voor 1 november 2022.	09-11-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(11/566) 22/T309	VBF 08-09-22	6	Publieksdienstverlening	De wethouder zegt toe in Q1 2024 - een jaar na invoering - de prijsverhoging van het thuisbezorgen van reisdocumenten te evalueren en in de evaluatie de mogelijkheden voor maatwerk inzichtelijk te maken.	30-03-24 *(antwoord niet aangegeven)*
(93/566) 22/T235	VBF 22-06-22	Voorjaarsnota	Publieksdienstverlening	De raad zal in Q4 2022 schriftelijk geïnformeerd worden over de investeringen in publieksdienstverlening.	02-12-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(157/566) 22/T179	ZWCS 22-06-22	Wijkaanpak	Wijk- en Buurtaanpak	Wethouder De Vries In Q4 2022 wordt de raad schriftelijk geïnformeerd over de wijkaanpak.	03-10-22 *(antwoord niet aangegeven)*
(195/566) 22/T139	Raad 07-07-22	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Wijk- en Buurtaanpak	M156 Maak ruimte voor initiatieven vanuit de wijk	07-10-22 *(stand van zaken) In het najaar van 2022 tot en met het voorjaar van 2023 maken we gebiedsakkoorden met bewoners, ondernemers en organisaties die actief zijn in de wijk en weten wat er speelt. De motie wordt betrokken bij het maken van die gebiedsakkoorden.*
(248/566) 22/M96	Raad 10-03-22	Burgerinitiatief Geef Utrechters meer invloed	Wijkgericht werken en participatie	M96 Geef Utrechters meer invloed	30-09-22 Motie is beantwoord met de raadsbrief Voortgang Samen stad maken die op 29 september 2022 naar de raad is gestuurd.
(249/566) 22/M95	Raad 10-03-22	Burgerinitiatief Geef Utrechters meer invloed	Wijkgericht werken en participatie	M95 Utrechts burgerberaad	30-09-22 Motie is beantwoord met de raadsbrief Voortgang Samen stad maken die op 29 september 2022 naar de raad is gestuurd.

Openbare lijst van ingekomen stukken voor commissie VBF 24 november 2022

Nummer	Ingekomen stuk	Afdoeningsvoorstel
1.	Demonstratierecht onder druk – nieuw rapport Amnesty.	Agenderen voor de commissie om te **bespreken**
2.	Amendement A1 CDA en CU Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling VeiligheidsRegio Utrecht, aangenomen	De inhoud desgewenst betrekken bij de behandeling van het Raadsvoorstel zienswijze Gemeenschappelijke regeling VRU.

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2022, NUMMER 140

Datum	9 september 2022
Van	College B&W
Behandeld door	P.C.van Doorn/J. Kleijwegt
Doorkiesnummer	030 286 1180
E-mailadres	pa.van.doorn@utrecht.nl/ j.kleijwegt@utrecht.nl
Kenmerk	10364164/1
Beleidsveld	Juridische Zaken, Ruimtelijke Ordening

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2022 nummer 140 van Margreet Ramaker (VVD) en Tess Meerding (VVD) van 5 augustus 2022 over Het verkwanselen van bijna 1 miljoen euro door het missen van fatale termijnen.
De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

In het navolgende hebben wij zo goed mogelijk uw vragen proberen te beantwoorden, wij bieden aan om met u in gesprek te gaan om u nader te informeren voor de zorgvuldigheid en volledigheid gelet op de complexiteit van dit dossier.

Vraag 1
Is het college met de VVD eens dat de gemeente voor haar inwoners de verantwoordelijkheid draagt binnen de wettelijke termijn op hun bestuursrechtelijke verzoeken, bezwaren en beroepschriften te reageren?
***Antwoord* 1**
Ja. Iedere inwoner mag erop rekenen op tijd reactie van de gemeente te krijgen zodat hij weet waar hij aan toe is.

Vraag 2
Waarom heeft het college, zoals in de uitspraak van de rechtbank van 22 juli 2022 staat, te laat haar verantwoordelijkheid genomen voor de afhandeling, waardoor nu de gemeente bijna 1 miljoen euro moet betalen aan een inwoner? Had er niet tussentijds al moeten worden ingegrepen?
***Antwoord* 2**
Uiteraard hadden wij het ook niet zo ver willen laten komen dat er rechterlijk ingrijpen voor nodig was om te komen tot een plan van aanpak. De verklaring dat het niet goed is gelopen ligt in de uitzonderlijke omvang en complexiteit van het dossier. Enerzijds door de bouwkundige situatie van deze historische panden, anderzijds door de veelheid van verzoeken (zoals uit de uitspraak blijkt gaat het om alleen al 120 beroepen), aansprakelijkstellingen en procedures van de betreffende inwoner waarover wij u in onze brief van 12 juli 2022 hebben geïnformeerd. Er is ingegrepen op een te laat

tijdstip, onder meer door intensieve inzet op het verkrijgen van overzicht en inzicht in de kluwen van door elkaar lopende procedures en door het regelen van extra capaciteit, maar wij moeten met u constateren dat de huidige reguliere werkwijze en organisatie tegen een dergelijke mate van complexiteit niet opgewassen is gebleken.

Zoals we in de brief van 12 juli 2022 aangeven is de kwestie zodanig uit de hand gelopen dat wij de gang van zaken extern zullen laten onderzoeken. Daarbij evalueren we (het functioneren van) de samenwerkingsketen, de verantwoordelijkheden tussen de betrokken afdelingen en hoe de gemeente in de toekomst meer regie kan voeren in dergelijke complexe dossiers. Wij vinden namelijk dat onze organisatie ook dergelijke complexe zaken moet aankunnen. Over de onderzoeksvragen zullen wij u schriftelijk informeren en kunt u, desgewenst, aanvullende suggesties doen voor het onderzoek.

Vraag 3
Kan het college verklaren waarom de verantwoordelijke wethouders niet bij de zitting van de rechtbank Midden-Nederland aanwezig waren?
***Antwoord* 3**
Ja, dit was een geval van overmacht. De zitting viel in de eerste week van het zomerreces en de betrokken portefeuillehouders waren in het buitenland. Zij hebben daarom in het kader van "collegiaal besturen" een beroep gedaan op vervanging. De Gemeentewet schrijft voor dat wij onze stad collegiaal besturen waardoor wij elkaar altijd onderling goed kunnen vervangen.

De rechtbank is hierover tijdig en voorafgaand aan de zitting geïnformeerd en er vooruitlopend op de zitting niet verder op teruggekomen. Ook heeft wethouder Voortman aan het begin van de zitting haar aanwezigheid verklaard, dat het geen onwil was dat de portefeuillehouders niet aanwezig konden zijn en aangegeven dat ze tijdens de zitting het college van B&W vertegenwoordigde.

Vraag 4
Is het college daarnaast met de VVD eens dat de gemeente zorgvuldig om dient te gaan met belastinggeld, wat in deze casus door de gemeente is nagelaten?
***Antwoord* 4**
Ja. Vanwege die zorgvuldigheid en om ook in complexe situaties betrouwbaar en op tijd te kunnen voldoen aan de verwachting van inwoners, is het onderzoek van belang om lessen te kunnen leren. Waar moeten de werkprocessen worden aangepast, welke systemen zijn ervoor nodig, en hoe moet de hele keten functioneren zodat we op tijd de goede beslissingen op bezwaar te kunnen nemen? Vooruitlopend op de evaluatie is het werkproces op de ontvangst van bezwaren aangepast. Veel eerder wordt bezien welke relatie er is met andere lopende zaken en met welke urgentie een bezwaar moet worden opgepakt.

Vraag 5
Wat is het totaalbedrag op dit moment aan uitgekeerde dwangsommen door de gemeente vanwege het missen van fatale termijnen dit jaar? En om hoeveel indieners gaat dit?
***Antwoord* 5**
€ 198.823,00 vanwege bezwaar en beroep, waarvan € 158.752,00 ten gunste van de inwoner zoals genoemd in onze brief van 12 juli 2022. In totaal gaat het om 26 verschillende indieners. Dit bedrag is lager dat wat u in de uitspraak en in de media leest. Dat komt omdat we bedragen van zaken die niet op tijd zijn afgehandeld, maar waar de inwoner (nog) géén aanspraak op gemaakt heeft, niet meerekenen.
Vraag 6
Kan het college van B&W inzicht geven in het verloop van dit totale bedrag aan uitgekeerde dwangsommen vanwege het missen van fatale termijnen per kwartaal voor de periode 2018 - 2022?

***Antwoord* 6**
Zoals uit het antwoord op vraag 5 blijkt is de aanspraak op dwangsommen hoger dan wat in onderstaand overzicht naar voren komt. Hieronder vindt u het verloop van de uitgekeerde dwangsommen per kwartaal vanaf 1 januari 2018 tot en met 8 augustus 2022 vanwege het niet beslissen op bezwaarschriften en in beroep door de rechter oplegde termijnen:*

Jaar	***1e kwartaal***	***2e kwartaal***	***3e kwartaal***	***4e kwartaal***
2018	*7.510,00*	*8.368,50*	*1.760,00*	*17.010,00*
2019	*13.959,00*	*7.497,00*	*12.341,00*	*23.721,82*
2020	*3.633,00*	*4.648,00*	*7.233,00*	*15.123,00*
2021	*28.462,00*	*34.337,00*	*27.339,00*	*74.106,00*
2022 - t/m 8 aug	*77.700,00*	*23.111,00*	*98.012,00*	

**Hierin zitten ook de dwangsommen die in beroep zijn betaald vanwege niet tijdig beslissen op wob-woo verzoeken.*

Vraag 7
Is de constatering van de VVD terecht dat het financiële risico op niet tijdig afhandelen is onderschat en onvoldoende prioriteit heeft gekregen bij de portefeuillehouders handhaving en juridische zaken
***Antwoord* 7**
Zie ons antwoord op vraag 2. Ja, zoals wij in onze brief van 12 juli 2022 schreven zijn we onvoldoende alert geweest op de ontstane complexiteit, hebben we de zaken niet adequaat en binnen de termijnen afgehandeld en was de beschikbare capaciteit van de betrokken afdelingen niet toereikend. Dit betreuren wij zeer.

Vraag 8
Is het college met de VVD eens dat voor het eind van dit jaar de raad de aanpak door het college van de financiële uitschieters als gevolg van missen van fatale termijnen op de terreinen handhaving en juridische zaken ontvangt?
***Antwoord* 8**
Er is ons alles aangelegen om binnen de geldende termijnen te reageren op een vraag of verzoek van de inwoner en daarmee ook dergelijke financiële uitschieters te voorkomen. Zoals u kunt zien bij het antwoord op vraag 5, betreft het hier een uitschieter vanwege één uitzonderlijk complex dossier. Maar hoewel dit uitzonderlijk is vinden wij het, net als u, belangrijk om zorgvuldig uit te zoeken hoe wij in de toekomst moeten omgaan met dit soort complexiteit. Naar ons oordeel, vooruitlopend op het onderzoek, zit het probleem voornamelijk in het op tijd herkennen van relaties met andere procedures, en daar de behandeling én de inzet van capaciteit goed op af te stemmen. Daarom is de start van het proces inmiddels aangepast.

Vraag 9
Hoeveel rechtszaken zijn het afgelopen jaar gevoerd waarbij de gemeente partij was? En hoeveel daarvan zijn door de gemeente verloren? Kan het college het totaal aantal rechtszaken met de uitkomst gewonnen/verloren per beleidsterrein in een overzicht geven?

***Antwoord* 9**
Overzicht:

	2022 (jan t/m juni)	***2021***	***2020***	***2019***
Totaal aantal rechtszaken *	***262***	***536***	***436***	***611***
Waarvan sociaal domein	*105*	*185*	*171*	*234*
Waarvan fysiek domein	*157*	*351*	*265*	*377*
Totaal gegronde rechtszaak	***39***	***80***	***86***	***92***
Waarvan sociaal domein	*11*	*27*	*18*	*35*
Waarvan fysiek domein	*28*	*53*	*68*	*57*
Totaal ongegronde rechtszaak	***89***	***233***	***277***	***326***
Waarvan sociaal domein	*51*	*103*	*97*	*145*
Waarvan fysiek domein	*38*	*130*	*180*	*181*
Ingetrokken, anders opgelost, niet-ontvankelijk.	***173***	***303***	***159***	***285***

**Rechtszaken: Beroep, Hoger Beroep en Voorlopige Voorzieningen in bestuursrechtelijke zaken (dus niet bezwaarschriften).*

Uit het staatje blijkt dat in 2022 10% van de beroepszaken gegrond is verklaard voor het sociale domein en 17% in het fysieke domein. Gegrond wil overigens nog niet zeggen dat het besluit inhoudelijk wordt aangepast. Soms geeft de rechter aan dat een besluit beter gemotiveerd had moeten worden, of een ander wetsartikel genoemd had moeten worden, maar laat daarbij wel ons besluit in stand. Dan is de zaak op zich gegrond, maar inhoudelijk is het besluit als zodanig wel in stand gebleven.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen over het verkwanselen van bijna 1 miljoen euro door het missen van fatale termijnen.

4 augustus 2022

Vragen:

Het AD publiceerde op 3 augustus het artikel *Utrechter wordt stinkend rijk dankzij gemeente: bijna 1 miljoen euro aan dwangsommen*. Doordat de gemeente Utrecht herhaaldelijk heeft nagelaten tijdig te beslissen op de door de inwoner ingediende bezwaarschriften, heeft de gemeente een grote stapel dwangsommen door de rechter opgelegd gekregen. De gemeenteraad is hierover weliswaar op 12 juli in kennis gesteld, maar de VVD fractie is er niet gerust op dat de kous hiermee af is. Zeker niet na de uitspraak op 22 juli door de rechtbank Midden-Nederland met de vraag of het bij zulke grote bedragen de gemeente helpt te doen stoppen met het zo lang onrechtmatig handelen? Dat brengt de fractie van de VVD tot de volgende vragen:

- Is het college met de VVD eens dat de gemeente voor haar inwoners de verantwoordelijkheid draagt binnen de wettelijke termijn op hun bestuursrechtelijke verzoeken, bezwaren en beroepschriften te reageren?
- Waarom heeft het college, zoals in de uitspraak van de rechtbank van 22 juli 2022 staat, te laat haar verantwoordelijkheid genomen voor de afhandeling, waardoor nu de gemeente bijna 1 miljoen euro moet betalen aan een inwoner? Had er niet tussentijds al moeten worden ingegrepen?
- Kan het college verklaren waarom de verantwoordelijke wethouders niet bij de zitting van de rechtbank Midden-Nederland aanwezig waren?
- Is het college daarnaast met de VVD eens dat de gemeente zorgvuldig om dient te gaan met belastinggeld, wat in deze casus door de gemeente is nagelaten?

Het nieuwsbericht en de uitspraak door de rechtbank betreft één casus. De VVD fractie vreest echter dat deze casus het topje van de ijsberg is. Daarom stelt de VVD onderstaande vragen:

- Wat is het totaalbedrag op dit moment aan uitgekeerde dwangsommen door de gemeente vanwege het missen van fatale termijnen dit jaar? En om hoeveel indieners gaat dit?
- Kan het college van B&W inzicht geven in het verloop van dit totale bedrag aan uitgekeerde dwangsommen vanwege het missen van fatale termijnen per kwartaal voor de periode 2018 - 2022?
- Is de constatering van de VVD terecht dat het financiële risico op niet tijdig afhandelen is onderschat en onvoldoende prioriteit heeft gekregen bij de portefeuillehouders handhaving en juridische zaken?
- Is het college met de VVD eens dat voor het eind van dit jaar de raad de aanpak door het college van de financiële uitschieters als gevolg van missen van fatale termijnen op de terreinen handhaving en juridische zaken ontvangt?

De VVD fractie heeft de indruk dat de gemeente haar juridische zaken niet goed op orde heeft en de gevolgen van procedures onvoldoende overziet, zoals bij de rechtszaken over ruimtelijke dossiers.

- Hoeveel rechtszaken zijn het afgelopen jaar gevoerd waarbij de gemeente partij was? En hoeveel daarvan zijn door de gemeente verloren? Kan het college het totaal aantal rechtszaken met de uitkomst gewonnen/verloren per beleidsterrein in een overzicht geven?

Gesteld door:

- Tess Meerding en Margreet Ramaker, Utrechtse VVD fractie

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2022, NUMMER 144

Datum	9 september 2022
Van	College B&W
Behandeld door	P.C.van Doorn, J. Kleijwegt
Doorkiesnummer	030 286 11 80
E-mailadres	pa.van.doorn@utrecht.nl, j.kleijwegt@utrecht.nl
Kenmerk	volgt
Beleidsveld	Juridische Zaken/Ruimtelijke Ordening

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2022 nummer 144 van Jantine Zwinkels (CDA), Berdien van der Wilt (D66) van 24 augustus 2022 over: Niet halen van termijnen in bezwaarprocedures. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Welke ontwikkelingen en trends ziet het college in bezwaarprocedures van inwoners? En hoe ziet dit beeld eruit bij de bezwaren van ondernemers, instellingen en belangenorganisaties?
***Antwoord* 1**
Uit een flink gedeelte van de bezwaarschriften is de trend te destilleren die breed in de samenleving leeft, namelijk 'een niet vanzelfsprekend vertrouwen in de overheid'. Dat geldt voor inwoners, maar evenzo voor ondernemers en instellingen. Daarom wordt er meer bezwaar gemaakt en vaker tussenkomst van de rechter gevraagd bij een reactie op een bezwaar. Dat heeft ons ertoe gebracht om de afhandeling van een bezwaarschrift niet alleen meer te plaatsen in het kader van rechtsbescherming (heroverweging van het genomen besluit waar men het niet mee eens is), maar ook in te zetten op een betere communicatie en verbinding met de burger bij het voorbereiden en nemen van dat besluit. Met andere woorden: hoe we een bezwaarschrift kunnen voorkomen.

Vraag 2
Bij welke (type) besluiten ziet het college een hoog aantal bezwaren, en in welke mate evalueert de gemeente hoe dit kan kunnen worden voorkomen (denk aan contact, overleg en participatie)?
***Antwoord* 2**
In aantallen gaat het vooral om bezwaarschriften vanwege handhaving (weggesleepte auto's, verkeerd aangeboden huishoudelijk afval of fietsen die op een verkeerde plek staan) en in mindere mate vanwege afwijzingen van aanvragen. Vooral indien het oordeel is, al dan niet met tussenkomst van de rechter, dat er ten onrechte is gehandhaafd, wordt gekeken samen met de betrokken afdeling wat of hiervan geleerd kan worden. Bij meerdere bezwaren tegen het afwijzen van een bepaald soort aanvraag wordt gekeken hoe dat komt. Vaak zit dat dan in de informatievoorziening. Bij nieuw of gewijzigd beleid ontvangen we op een bepaald beleidsterrein soms tijdelijk meer bezwaarschiften.

Bijvoorbeeld nadat we hadden ingestemd met het toestaan van tijdelijke terrassen in de binnenstad in de coronaperiode. Bij binnenkomst van de bezwaren tegen de toestemming voor ruim een 70-tal tijdelijke terrassen is onderzocht op welke wijze het voor een beperkte groep indieners van de bezwaren de uitbreiding wel acceptabel zou zijn. Dit heeft vervolgens geleid tot een oplossing naar tevredenheid voor alle partijen, bezwaarden en horecaondernemers. In zijn algemeenheid zijn de lijnen met vertegenwoordigers van de Horeca in Utrecht kort voor als wij bijvoorbeeld het beleid willen aanpassen of onnodige overlast voor inwoners van onze stad willen voorkomen.

In het oog springen ook de aantallen bezwaarschriften tegen ondergrondse afvalcontainers. De analyse daarvan leerde dat de communicatie kon worden verbeterd, hetgeen ook is doorgevoerd. Desondanks blijft het aantal bezwaren wel hoog, maar zijn er korte lijnen om bij duidelijke fouten zaken op te lossen zonder dat het bezwaar hoeft te worden behandeld. Als het gaat om bezwaarschriften in het sociale domein is er sprake van een zogenoemd signaleringsoverleg, waarbij de sociale advocatuur, het juridisch loket en de gemeente in gesprek zijn over de trends en wat of er kan worden verbeterd. Ook wordt gesproken met bijvoorbeeld cliëntenplatforms. Wanneer er sprake is van de komst van bijvoorbeeld een impactvolle maatschappelijke voorziening wordt er veel gedaan aan communicatie omdat bezwaren leerden dat daardoor veel vragen van tevoren konden worden beantwoord. En intern worden al dan niet gevraagd tips gegeven over aanpassing van beleid of bij het formuleren van nieuw beleid zoals bij de uitvoering van de WMO.

Vraag 3
Op welke wijze is de interne escalatie georganiseerd, zodat tijdiger ingegrepen kan worden bij het halen van de termijnen?
***Antwoord* 3**
Behandelaars van bezwaar treden eerst in overleg met de collega's die betrokken zijn geweest bij het nemen van het bestreden besluit. Soms moet er ook worden geschakeld met het onderdeel dat verantwoordelijk is voor het betreffende achterliggende beleid. Leidt dat volgens de behandelaar niet tot het gewenste resultaat dan wordt er getrapt ambtelijk opgeschaald en indien nodig tot collegeniveau.

Vraag 4
Wat heeft ertoe geleid dat deze situatie als zodanig complex is beoordeeld dat beslissingen op bezwaar ondanks de dreiging van dwangsommen zo lang zijn uitgesteld? Met andere woorden: Waarin zit de beweerdelijke complexiteit van deze casus?
***Antwoord* 4**
Zie in dit verband onze beantwoording SV 2022/140, vraag 2.

Vraag 5
Hoe verklaart het college dat er onvoldoende overzicht was en er te laat verantwoordelijkheid is genomen voor de afhandeling?
***Antwoord* 5**
Zie in dit verband onze beantwoording SV 2022/140, vraag 2.

Vraag 6
Naar welke raadsvergadering of -brief verwijst de wethouder precies, als zij zegt dat de gemeenteraad is geïnformeerd over de onvoldoende alertheid op de ontstane complexiteit? Is dit de raadsbrief "Handhavingsdossier wijk Binnenstad"?
***Antwoord* 6**
Dat klopt.

Vraag 7
Hoeveel bezwaren, waarvan de beslistermijn verstreken is, lopen er momenteel nog?
***Antwoord* 7**
Vanwege het "Handhavingsdossier wijk Binnenstad" lopen er nog 20 bezwaren. Dit is in lijn met het plan van aanpak dat in deze aan de rechtbank is overgelegd.

Vraag 8
Welke structurele aanpak (met welke concrete maatregelen) stelt het college voor om de afhandeling van bezwaarschriften beter op orde te krijgen?
***Antwoord* 8**
We hebben als college de intentie om de afhandeling van bezwaarschiften nog meer burgergericht in te zetten en onderdeel te laten zijn van de dienstverlening aan de burger, zie ook ons antwoord op vraag 1. Op dit moment is het vooral ingericht als rechtsbeschermingsinstrument en staat redelijk los (onafhankelijk) van de organisatie/de keten. Hoewel die onafhankelijkheid gewaarborgd dient te worden, moet de verantwoordelijkheid veel meer onderdeel worden van de gehele keten (van beleid t/m uitvoering). Concreet vertaalt dat zich naar de volgende maatregelen:

- *Het huidige verbeterplan bezwaarbehandeling heeft als inzet dat op 31 december 2022 bezwaarschriften grotendeels binnen de termijn worden afgehandeld. Er zullen zaken blijven voorkomen die om wat voor reden dan ook buiten de termijn schieten. Dit zullen we blijven monitoren. Een uitdaging vormt wel het op peil brengen en houden van de capaciteit in deze arbeidsmarktomstandigheden en het tijdig aangeleverd krijgen van achterliggende dossiers.*
- *Vanuit directie zal gestuurd worden op de hele keten, van besluit tot en met uitspraak. Het verbeterplan zal dan ook met de directie worden besproken, alsmede de resultaten van het nog te verrichten onderzoek.*
- *Wij zullen erop toezien dat overeenkomstig de plannen, het wegwerken van achterstanden en verbeteren van de interne samenwerking leidt tot snellere beslissingen op bezwaar binnen de wettelijke termijnen.*

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen Niet halen van termijnen in bezwaarprocedures

23 augustus 2022

Vragen:

Op 5 augustus publiceerde Binnenlands Bestuur een artikel met de titel “Utrecht betaalt 930.000 euro aan dwangsommen aan inwoner”[1].Dit artikel heeft betrekking op een uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland van 22 juli 2022[2]. *Er* staat onder andere het volgende citaat in*: 'Dit geeft de rechtbank een ongemakkelijk gevoel. Als een overheidsorgaan zo lang onrechtmatig handelt, en als zelfs grote geldbedragen niet helpen om dat onrechtmatige handelen te stoppen, wat helpt dan wel?'* De ondergetekende fracties zijn hiervan geschrokken en hebben behoefte aan een debat met de wethouder hierover. Ter voorbereiding hierop hebben wij enkele vragen, aanvullend op de eerdere vragen die door de Utrechtse VVD gesteld zijn.

1. Welke ontwikkelingen en trends ziet het college in bezwaarprocedures van inwoners? En hoe ziet dit beeld eruit bij de bezwaren van ondernemers, instellingen en belangenorganisaties?
2. Bij welke (type) besluiten ziet het college een hoog aantal bezwaren, en in welke mate evalueert de gemeente hoe dit kan kunnen worden voorkomen (denk aan contact, overleg en participatie)?
3. Op welke wijze is de interne escalatie georganiseerd, zodat tijdiger ingegrepen kan worden bij het halen van de termijnen?

Het artikel schrijft verder het volgende: *“Wethouder Voortman erkende dat het lange tijd niet goed is gegaan, dat er onvoldoende overzicht was over de verschillende procedures en dat men op ambtelijk en bestuurlijk niveau te laat verantwoordelijkheid heeft genomen voor de afhandeling van het dossier. Ook heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd dat het college 'onvoldoende alert is geweest op de ontstane complexiteit'.”*

4. Wat heeft ertoe geleid dat deze situatie als zodanig complex is beoordeeld dat beslissingen op bezwaar ondanks de dreiging van dwangsommen zo lang zijn

[1] Zie: https://www.binnenlandsbestuur.nl/juridisch/langlopend-geschil-kost-utrecht-bijna-miljoen-euro
[2] Zie: UTR 22/2459 en ECLI:NL:RBMNE:2022:2943

uitgesteld? Met andere woorden: Waarin zit de beweerdelijke complexiteit van deze casus?
5. Hoe verklaart het college dat er onvoldoende overzicht was en er te laat verantwoordelijkheid is genomen voor de afhandeling?
6. Naar welke raadsvergadering of -brief verwijst de wethouder precies, als zij zegt dat de gemeenteraad is geïnformeerd over de onvoldoende alertheid op de ontstane complexiteit? Is dit de raadsbrief “Handhavingsdossier wijk Binnenstad”?
7. Hoeveel bezwaren, waarvan de beslistermijn verstreken is, lopen er momenteel nog?

De ondergetekende partijen ziet uit de naar verbeteringen die het college wil gaan doen om situaties als deze te voorkomen.

8. Welke structurele aanpak (met welke concrete maatregelen) stelt het college voor om de afhandeling van bezwaarschriften beter op orde te krijgen?

Gesteld door:

- Jantine Zwinkels, CDA Utrecht
- Berdien van der Wilt, D66 Utrecht

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	2919
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 november 2022
Agendapunt	8
Titel	Raadsvoorstel Reactie op VRU Ontwerp-regionaal risicoprofiel 2023 en inbreng Beleidsplan 2024-2027
ID	3108
Behandelend ambtenaar	Karen Ramakers
Telefoon	030-2863412
E-mail	k.ramakers@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Veiligheid
Portefeuillehouder	Burgemeester Dijksma
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub i: Raadsvoorstel over stukken van een gemeenschappelijke regeling.
Raadsadviseur (lijst)	Jochim Schueler/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën/06-42238564
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**24 november 2022**
Gemeenteraad	1 december 2022

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Reactie op Ontwerp-regionaal risicoprofiel 2023 en inbreng Beleidsplan 2024-2027

Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Organisatieonderdeel	Openbare Orde en Veiligheid
Opsteller	Karen Ramakers
Kenmerk	10405752
Vergaderdatum Raad	volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De bijgevoegde brief aan de VRU vast te stellen, waarin herkenning wordt uitgesproken in de beschreven veiligheidsrisico's in het Ontwerp-regionaal risicoprofiel 2023 'Veiligheid in samenspel' en inbreng wordt meegegeven voor het Beleidsplan 2024-2027.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
Per brief van 18 juli 2022 heeft de secretaris van het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) het ontwerp Regionaal Risicoprofiel (RRP) 2023 'Veiligheid in samenspel' toegezonden. Uw raad is uitgenodigd om, uiterlijk 18 november 2022, een reactie te geven op het ontwerp RRP en om wensen kenbaar te maken ten aanzien van het op te nemen beleid in het nieuwe Beleidsplan 2024-2027.

Context
Aanleiding
Eénmaal in de vier jaar stelt het bestuur van de VRU een beleidsplan en het dekkingsplan van de brandweer vast, waarin het beleid is vastgelegd over de taken van de veiligheidsregio. Het huidige beleidsplan beslaat de periode van 2020 tot en met 2023. Op dit moment worden voorbereidingen getroffen om volgend kalenderjaar een nieuw beleidsplan vast te stellen voor de periode 2024 tot en met 2027. Het beleidsplan is (mede) gebaseerd op het voorliggende regionaal risicoprofiel.

Ontwerp-regionaal risicoprofiel
Het ontwerp regionaal risicoprofiel geeft een overzicht van de veiligheidsrisico's binnen het verzorgingsgebied van de VRU die tot een brand, ramp of crisis kunnen leiden en geeft een inschatting van de gevolgen van deze risico's voor de hulpverlening. Centraal in het RRP 2023 staan de veranderingen in de geïdentificeerde risico's uit 2019, waarbij rekening is gehouden met de risico's die voortkomen uit recentere ontwikkelingen in de samenleving. In samenhang met het Actueel risicobeeld op basis van databronnen biedt het RRP een overzicht van de actuele veiligheidssituatie en de mogelijke ontwikkelingen in de samenleving die relevant zijn voor incidentbestrijding en crisisbeheersing.

Dit RRP 2023 bouwt voort op het RRP uit 2019. Het RRP 2019 was gebaseerd op het Nationaal Veiligheidsprofiel (NVP) uit 2016, de regionale doorwerking van het NVP en de inventarisatie van een aantal risicofocusgebieden binnen de VRU. Eind 2022 wordt een geactualiseerd NVP verwacht. Als dat aanleiding geeft tot herziening, wordt het Regionaal Risicoprofiel geactualiseerd.

Beleidsplan
Er is nog geen concept beleidsplan beschikbaar. U wordt in de gelegenheid gesteld geheel naar eigen inzicht inbreng mee te geven voor het nieuwe beleidsplan. In de bijgevoegde conceptbrief zijn aandachtspunten benoemd die in lijn liggen met eerdere reacties op een RRP/beleidsplan of met Utrechts beleid.

Juridische context
Conform artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's stelt het bestuur van de VRU eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vast. Het huidige beleidsplan beslaat de periode 2022-2023. Op grond van artikel 15 van de Wet veiligheidsregio's dient het beleidsplan mede gebaseerd te zijn op het regionaal risicoprofiel.

Beoogd effect
Het ontwerp-regionaal risicoprofiel 2023 geeft een overzicht van de veiligheidsrisico's binnen het verzorgingsgebied van de VRU die tot een brand, ramp of crisis kunnen leiden en geeft tevens een inschatting van de gevolgen van deze risico's voor de hulpverlening. Centraal in dit RRP staan de veranderingen in de geïdentificeerde risico's uit 2019, waarbij rekening is gehouden met de risico's die voortkomen uit recentere ontwikkelingen.
Uw reactie op het ontwerp-regionaal risicoprofiel is belangrijk, zodat de VRU de relevante fysieke veiligheidsrisico's binnen de gemeente Utrecht kent en de impact daarvan op de regio en de gemeente Utrecht kan duiden.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Het ontwerp-regionaal risicoprofiel is op 4 juli 2022 vastgesteld door het algemeen bestuur van de VRU.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De bijgevoegde brief aan de VRU vast te stellen, waarin herkenning wordt uitgesproken in de beschreven veiligheidsrisico's in het Ontwerp-regionaal risicoprofiel 2023 'Veiligheid in samenspel' en inbreng wordt meegegeven voor het Beleidsplan 2024-2027.
Argumenten	
1.1	Het RRP geeft een nagenoeg volledig en gedegen beeld van de bekende veiligheidsrisico's.
	Het RRP 2023 is naast de reeds bekende -en nog steeds bestaande- risico's uit het huidige RRP, aangevuld met risico's op basis van actuele ontwikkelingen. Net als in het RRP uit 2019 vormen natuurbrand en overstromingen de grotere veiligheidsrisicos voor de regio. Ontwikkelingen die de komende jaren belangrijker worden voor het risicobeeld zijn klimaatveranderingen, energietransitie, extramuralisatie en vergrijzing, en digitalisering.
1.2	De inbreng die wordt meegegeven voor het nieuwe beleidsplan is in lijn met eerdere reacties op een RRP/beleidsplan of met Utrechts beleid.
	In de reactiebrief aan de VRU wordt de verwachting uitgesproken dat in het beleidsplan de vertaalslag wordt gemaakt van alle ontwikkelingen en risico's naar de mogelijke gevolgen daarvan, zowel inhoudelijk als ten aanzien van de interne VRU-organisatie. Ook wordt gevraagd rekening te houden met de bestaande verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen regio en gemeenten en het belang van het gesprek daarover voorafgaand aan en tijdens de samenwerking in een crisissituatie. Daarnaast wordt aangegeven dat de voorzet die de VRU geeft voor bouwstenen die een plek zouden moeten krijgen in het nog niet beschikbare beleidsplan worden onderschreven.
Kanttekeningen/ Risico's	
1.1	Gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de opvang van asielzoekers worden niet benoemd in het RRP.
	Op detailniveau is reeds ambtelijk gereageerd op de inhoud van het RRP.
1.2	Eind 2022 wordt een geactualiseerd NVP verwacht.
	Als dat aanleiding geeft tot herziening, wordt het Regionaal Risicoprofiel geactualiseerd.

Financiën
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Vervolg
Het bestuur van de veiligheidsregio stelt het risicoprofiel vast na raadpleging van de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling VRU. De reacties op het ontwerp-regionaal risicoprofiel en de wensen omtrent het in het nieuwe beleidsplan op te nemen beleid zullen worden besproken in de vergadering van het algemeen bestuur van de VRU op 6 februari 2023. Dan is tevens de vaststelling van het definitieve regionaal risicoprofiel voorzien. Het ontwerp-beleidsplan zal naar verwachting in de zomer 2023 door het algemeen bestuur worden vastgesteld, en wordt daaraan voorafgaand voor zienswijze voorgelegd aan uw raad.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
Naast het verzenden van de reactiebrief aan de VRU is geen aanvullende communicatie voorzien.

Niet-Referendabel
Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing omdat het een raadsbesluit betreft over stukken van een gemeenschappelijke regeling (artikel 3 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Brief reactie op Ontwerp-regionaal risicoprofiel 2023 en inbreng Beleidsplan 2024-2027

Bijlagen informatief
- Aanbiedingsbrief
- Ontwerp Regionaal Risicoprofiel 2023 'Veiligheid in samenspel'

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

Veiligheidsregio Utrecht
T.a.v. het dagelijks bestuur
Postbus 3154
3502 GD UTRECHT

Behandeld door	K.M.C. Ramakers	**Datum**	volgt
Doorkiesnummer		**Ons kenmerk**	10405752
E-mail	k.ramakers@utrecht.nl	**Onderwerp**	Reactie op Ontwerp-regionaal risicoprofiel 2023 en inbreng Beleidsplan 2024-2027
Bijlage(n)	-		
Uw kenmerk	22.0008579	**Verzonden**	
Uw brief van	18 juli 2022	Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte leden van het dagelijks bestuur,

Per brief van 18 juli 2022 heeft uw secretaris het ontwerp Regionaal Risicoprofiel 2023 (RRP) toegezonden. De gemeenteraad is uitgenodigd om, uiterlijk 18 november 2022, een reactie te geven op het ontwerp Regionaal Risicoprofiel en om wensen kenbaar te maken ten aanzien van het op te nemen beleid in het nieuwe Beleidsplan 2024-2027. In deze brief is onze reactie verwoord.

Reactie op ontwerp Regionaal Risicoprofiel
Het RRP geeft wat ons betreft een nagenoeg volledig en gedegen beeld van de bekende veiligheidsrisico's. Wij kunnen ons vinden in het RRP en herkennen de relevante ontwikkelingen die worden benoemd: klimaatveranderingen, energietransitie, extramuralisatie en vergrijzing, en digitalisering. Ten opzichte van het vorige RRP, toen deze ontwikkeling ook al deels in beeld waren, is er nu meer bekend over bijvoorbeeld aard en omvang en mogelijke gevolgen van deze risico's. Dit is goed uitgewerkt in het RRP. Wij missen nog wel de gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de opvang van asielzoekers als thema's in het RRP. Op detailniveau is reeds ambtelijk gereageerd op de inhoud van het RRP.

Wensen omtrent beleid op te nemen in het nieuwe beleidsplan
U omschrijft in het RRP de verwachting dat er meer en meer sprake zal zijn van langdurige crisis met een langere aanloopperiode, of van een voorziene dreigende en/of sluimerende crisis. En dat in steeds meer scenario's een beroep op de veiligheidsregio wordt gedaan. Dit vraagt om een flexibele en veerkrachtige crisisorganisatie en een veerkrachtige samenleving. Onze verwachting is dat u in het beleidsplan de vertaalslag maakt van alle ontwikkelingen, risico's en risicofocusgebieden die u in het ontwerp RRP 2023 benoemt, voor zover deze binnen het taakveld van de VRU vallen. Naast een inhoudelijke vertaalslag zien wij ook graag terug in het beleidsplan wat de betekenis is voor intern beleid, bijvoorbeeld ten aanzien van bedrijfsvoering en personeel.

Daarnaast vragen wij u ook om in deze uitwerking rekening te houden met de bestaande verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen regio en gemeenten. De afgelopen jaren hebben we gezien dat de VRU en gemeenten bij diverse crises goed hebben samengewerkt (Corona en Oekraïne), mede door met elkaar in gesprek te blijven over wie, wat, wanneer gaat doen. Gezien de eerdere ervaringen hebben wij er alle vertrouwen in dat deze samenwerking ook in de toekomst goed zal verlopen. Evengoed willen we het belang van met elkaar in gesprek zijn en afstemming zoeken

over verantwoordelijkheden en bevoegdheden, voorafgaand aan en tijdens de samenwerking in een crisissituatie, als aandachtspunt voor het nieuwe beleidsplan meegeven.

In de aanbiedingsbrief doet u een voorzet voor bouwstenen die een plek zouden moeten krijgen in het nog niet beschikbare beleidsplan. Wij onderschrijven deze voorzet voor bouwstenen.

Wij kijken uit naar het uiteindelijke beleidsplan en zullen daar te zijner tijd uiteraard graag onze zienswijze op geven. In de aanloop daar naar toe stellen wij het op prijs als u de gemeente Utrecht (ambtelijk) betrekt bij de totstandkoming van het nieuwe beleidsplan.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Merel van Hall

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

Datum
18 juli 2022

contactpersoon
J. Buitendijk
Directeur Risicobeheersing

Archimedeslaan 6
3584 BA Utrecht

088 878 1000
accountmanagement@vru.nl

Ons kenmerk
22.0008579

Uw kenmerk
-

Bijlagen
1

Aan de colleges B&W van de deelnemende VRU-gemeenten

Onderwerp
Ontwerp-regionaal risicoprofiel 2023/ inbreng Beleidsplan 2024-2027

Geacht college,

Voor u ligt het ontwerp-regionaal risicoprofiel. Dit document is op 4 juli 2022 vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Wij leggen dit graag voor inbreng aan u voor, mede ter uitvoering van het in artikel 15 Wet veiligheidsregio bedoelde overleg.

Ontwerp-regionaal risicoprofiel
Conform artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's stelt het bestuur van de VRU éénmaal in de vier jaar een beleidsplan vast. Het huidige beleidsplan beslaat de periode van 2020-2023. Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen om een nieuw beleidsplan op te stellen voor de periode 2024-2027. Op grond van artikel 15 van de Wet veiligheidsregio's dient het beleidsplan mede gebaseerd te zijn op het regionaal risicoprofiel. Daarom vragen wij u bijgesloten regionaal risicoprofiel te beoordelen en tevens uw wensen kenbaar te maken ten aanzien van het op te stellen beleidsplan.

Het bijgesloten ontwerp-regionaal risicoprofiel 2023 'Veiligheid in samenspel' (hierna: RRP 2023) geeft een overzicht van de veiligheidsrisico's binnen het verzorgingsgebied van de VRU die tot een brand, ramp of crisis kunnen leiden en geeft tevens een inschatting van de gevolgen van deze risico's voor de hulpverlening. Centraal in dit RRP 2023 staan de veranderingen in de geïdentificeerde risico's uit 2019, waarbij rekening is gehouden met de risico's die voortkomen uit recentere ontwikkelingen.

Het RRP 2023 kan worden benut als instrument om de risico's (en de mogelijkheden tot bestrijding daarvan) binnen het verzorgingsgebied van de VRU bespreekbaar te maken, in het bijzonder tussen burgers, gemeentebesturen en veiligheidspartners.

Hoofdboodschap regionaal risicoprofiel 2023
Hoofdboodschap van dit RRP 2023 is dat in steeds meer scenario's een beroep wordt gedaan op de veiligheidsregio. Ontwikkelingen (zoals klimaatadaptatie en de energietransitie) in de samenleving brengen ook nieuwe risico's met zich mee. De klassieke flitsramp kan zich nog steeds voordoen, maar daarnaast is de verwachting dat er meer en meer sprake zal zijn van langdurige crisis met een langere aanloopperiode, of van een *creeping crisis* (een voorzienbare, dreigende en/of sluimerende crisis).

Uit de capaciteitenanalyse van het RRP 2023 blijkt bij een aantal maatgevende scenario's dat er aandachtspunten zijn bij een overstroming, (grote) natuurbrand en infectiezieken. Het gaat daarbij om mogelijke uitputting van middelen en personeel vanwege de langdurigheid en de intensiteit van de inzet.

Bouwstenen beleidsplan
Voortbordurend op de hoofdboodschap ziet de VRU een aantal opvolgrichtingen die een plek zouden kunnen krijgen in het beleidsplan.

- *Veranderende crisis (tijd/duur): de veiligheidsregio moet zich voor bereiden op de impact van langdurige crises op haar organisatie. Zowel in de reguliere organisatievorm als in de regionale crisisorganisatie moet het faciliteren van langdurige crises verder worden uitgewerkt. Dit vormt onderdeel van het traject doorontwikkeling crisisorganisatie.*
- *Blijvende aandacht voor het borgen van veiligheidsaspecten op klimaatadaptatie (gevolgbeperking overstroming, natuurbrand) en energietransitie in relatie tot de veilige en gezonde leefomgeving en incidentbestrijding.*
- *Blijvende aandacht voor het volgen van de ontwikkelingen cyberveiligheid en specifiek focus op cascade-effecten in ons verzorgingsgebied. De interne crisisstructuur gericht op bedrijfscontinuïteit van de veiligheidsregio is uitgewerkt. Dat geldt ook voor de rol van de crisisorganisatie van de veiligheidsregio, namelijk: een ondersteunende rol richting gemeenten of een inzet gericht op scenario's waarbij het gaat om continuïteit in de samenleving. Aan de voorkant zouden we meer kunnen leren met partners over de cascade-effecten van scenario's waarbij continuïteit in ons verzorgingsgebied en daarbuiten wordt verstoord.*
- *Demarcatie van de rol/taak van de veiligheidsregio bij ontwikkelingen zoals verminderde zelfredzaamheid, polarisatie en onrust in de samenleving. Het is belangrijk om scherp te blijven op waarom een thema wordt opgepakt en wie er in beginsel verantwoordelijk voor is.*

Actueel risicobeeld
Het actueel risicobeeld is een instrument voor operationele en tactische informatievoorziening en maakt geen onderdeel uit van de zienswijze procedure. In het actueel risicobeeld kunnen kwetsbare objecten op lokaal niveau getoond worden. Het beperkt zich tot 3 categorieën, namelijk kwetsbare objecten met verminderd zelfredzamen, risico-inrichtingen en rijks cultureel erfgoed. Op dit moment werkt de VRU aan de transitie van analoge data naar digitale weergave, waarin het mogelijk wordt een actueler beeld te tonen door het combineren van diverse bronnen. Het verfijnen van de getoonde informatie willen we de tweede helft van 2022 gezamenlijk met gemeenten oppakken. Vooralsnog is deze eerste versie van het actueel risicobeeld bedoeld als achtergrond informatie voor de ambtelijke organisatie bij het zienswijze proces. Het wordt aan het college gelaten of deze informatie verder wordt gedeeld.

Binnen uw gemeente krijgen de gemeentelijk accounthouder VRU, adviseur crisisbeheersing (ACB) en contactpersoon Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving toegang tot het actueel risicobeeld. Vragen over het actueel risicobeeld kunt u stellen via risicoprofiel@vru.nl.

Reactie stukken
Wij nodigen u uit om na overleg in uw gemeenteraad uw reactie op het ontwerp-regionaal risicoprofiel en wensen omtrent het in het nieuwe beleidsplan op te nemen beleid uiterlijk 18 november 2022 kenbaar maken aan het dagelijks bestuur van de VRU via accountmanagement@vru.nl.

De reacties worden besproken in de vergadering van het algemeen bestuur. De vaststelling van het definitieve regionaal risicoprofiel is voorzien voor de vergadering van het algemeen bestuur van 6 februari 2023, waarbij tevens kennis genomen wordt van de wensen in het nieuwe beleidsplan. Het ontwerp-beleidsplan wordt ter zijner tijd voor zienswijze voorgelegd aan uw raad en zal naar verwachting in de zomer 2023 door het algemeen bestuur worden vastgesteld.

met vriendelijke groet,
namens het dagelijks bestuur Veiligheidsregio Utrecht,

b/a

Jaap Donker
secretaris

Bijlage
A. Ontwerp-regionaal risicoprofiel 2023

Veiligheidsregio Utrecht
Postbus 3154
3502 GD Utrecht
088 878 1000
info@vru.nl
www.vru.nl
brandweer.nl/utrecht
veiligheidsregioutrecht
@vrutrecht
@vrubrandweer

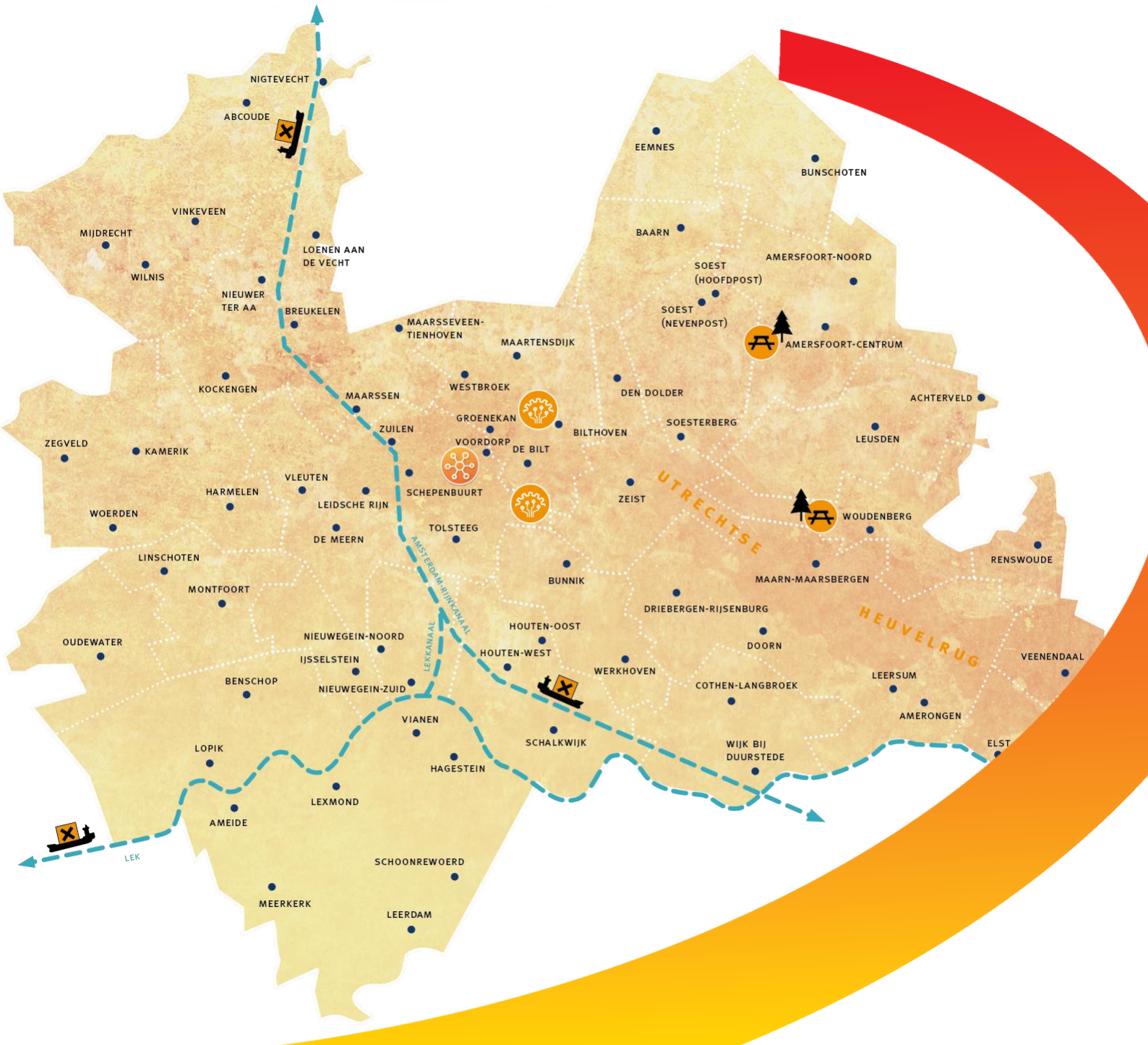
Iban
NL18 BNGH 0285 1331 79

kvk
51817330

VEILIGHEIDSREGIO UTRECHT

Ontwerp Regionaal Risicoprofiel 2023

Veiligheid in samenspel

Colofon

Dit document omvat het Regionaal Risicoprofiel van de Veiligheidsregio Utrecht

Organisatie
Veiligheidsregio Utrecht
www.vru.nl

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur op: 4 juli 2022
Status: ontwerp-RRP 2023

1 Bestuurlijke samenvatting RRP 2023

Op basis van de Wet veiligheidsregio's stelt de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) iedere vier jaar een regionaal risicoprofiel (RRP) vast. Het RRP geeft een overzicht van de veiligheidsrisico's binnen de VRU die tot een brand, ramp of crisis kunnen leiden en geeft een inschatting van de gevolgen van deze risico's voor de hulpverlening. Centraal in dit RRP 2023 staan de veranderingen in de geïdentificeerde risico's uit 2019, waarbij rekening is gehouden met de risico's die voortkomen uit recentere ontwikkelingen in de samenleving. [1] In samenhang met het Actueel risicobeeld (actueel beeld) op basis van databronnen biedt het RRP een overzicht van de actuele veiligheidssituatie en de mogelijke ontwikkelingen hierin. Het RRP wordt daardoor een handvat voor het bespreekbaar maken van de risico's (en de mogelijkheden tot bestrijding daarvan). Het richt zit tot de VRU-organisatie, de veiligheidspartners en de burgers, maar ook tot de gemeentebesturen en gemeenteraden. Dit RRP bouwt voort op het RRP uit 2019. Dat document was gebaseerd op het Nationaal Veiligheidsprofiel uit 2016 (NVP), de regionale doorwerking van het NVP en de inventarisatie van een aantal risicofocusgebieden binnen de VRU.

1.1 De kernboodschap

In steeds meer scenario's wordt een beroep op de veiligheidsregio gedaan. Dat vraagt om flexibele en veerkrachtige crisisorganisatie en een veerkrachtige samenleving. De klassieke flitsramp kan zich nog steeds voordoen, maar daarnaast is de verwachting dat er meer en meer sprake zal zijn van langdurige crisis met een langere aanloopperiode, of van een *creeping crisis* (een voorzienbare, dreigende en/of sluimerende crisis).

Net als in het RRP uit 2019 vormen natuurbrand en overstromingen de grotere veiligheidsrisico's. Daarnaast zullen de volgende ontwikkelingen in de komende jaren belangrijker worden voor het risicobeeld:

- Onder invloed van *klimaatverandering* worden weersomstandigheden extremer en minder voorspelbaar. Daardoor wordt een groter beroep gedaan op de flexibiliteit van de hulpverleningsorganisatie. De noodzaak tot beperking van de gevolgen zal kunnen doorwerken in ruimtelijke beslissingen;
- De *energietransitie* leidt tot de introductie van nieuwe energiebronnen en -dragers. Deze zullen nieuwe risico's veroorzaken. Hoe groot die risico's zijn is nog niet bekend en de risicobeheersing is op dit gebied nog sterk in ontwikkeling. Ook hier zullen ruimtelijke beslissingen relevant zijn voor de gevolgbeperking;
- Als gevolg van *extramuralisatie en vergrijzing* zullen steeds meer mensen – en niet alleen ouderen – aangewezen zijn op bijzondere voorzieningen of zorg in hun eigen woning. Het Bouwbesluit stelt aan woningen lagere eisen dan aan zorggebouwen. Tijdens een crisis zullen dus steeds vaker mensen verminderd zelfredzaam zijn als het gaat om zichzelf in veiligheid brengen.
- Tot slot zal de verdergaande *digitalisering* kunnen leiden tot meer digitale verstoringen, met maatschappelijke ontwrichting als mogelijk gevolg.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de grondslagen en doelstellingen van dit RRP. De verantwoording van de methodiek is opgenomen in hoofdstuk 3. Daarna volgen de relevante ontwikkelingen in de samenleving in relatie tot veiligheid (hoofdstuk 4) en de risicothema's (hoofdstuk 5**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**). Hoofdstuk 6, de capaciteitenanalyse, gaat in op de mate waarin de VRU en partners in staat zijn met de eventuele gevolgen van risico's om te gaan. Hoofdstuk 7 schetst de risicofocusgebieden – geografische gebieden met een risico's van boven lokale impact – aan de hand van een risicoprofiel, weerbaarheidsprofiel en capaciteitenanalyse.

[1] Regionaal Risicoprofiel, VRU, 27 maart 2019.

Inhoudsopgave

1	**Bestuurlijke samenvatting RRP 2023**	**3**
1.1	De kernboodschap	3
1.2	Leeswijzer	3
2	**Positie regionaal risicoprofiel**	**6**
2.1	Wet Veiligheidsregio's	6
2.2	Basis voor beleidsplan, crisisplan en dekkingsplan	6
3	**Totstandkoming Risicoprofiel 2023**	**7**
3.1	Inleiding	7
3.2	Voortbouwen op RRP 2019	7
3.3	Nieuwe inzichten in risico's, invoering Omgevingswet	7
3.4	Risicogerichtheid	8
3.5	Beleidsontwikkelingen	9
3.6	Capaciteitenanalyse	9
4	**Veranderingen in de fysieke en sociale leefomgeving**	**10**
4.1	Klimaatverandering	10
4.2	Energietransitie	13
4.3	Verminderde zelfredzaamheid door vergrijzing en extramuralisatie	16
4.4	Cyberveiligheid, digitale afhankelijkheid	18
4.5	Maatschappelijke onrust	19
4.6	*Creeping crisis* en langdurige crisis	20
5	**Risicothema's**	**21**
5.1	Natuurrampen	21
5.2	Bedreigingen gezondheid en milieu	22
5.3	Zware ongevallen, waaronder transportongevallen	23
5.4	Verstoring vitale infrastructuur	24
5.5	Ondermijning, grof en extreem geweld	25
6	**Capaciteitenanalyse**	**26**
6.1	Inleiding	26
6.2	Opzet capaciteitenanalyse	26
6.3	Resultaten capaciteitenanalyse	27
6.4	Conclusies	29
7	**Risicofocusgebieden**	**31**
7.1	Transport van gevaarlijke stoffen over de grote vaarwegen	31
7.2	Stationsgebied Utrecht	32
7.3	Utrecht Sciencepark	33
7.4	Utrecht Science Park Bilthoven	33
7.5	Utrechtse Heuvelrug	34
Bijlage 1: Samenvatting Nationaal veiligheidsprofiel 2016		**36**
Natuurrampen		36

Bedreigingen gezondheid en milieu 37
Zware ongevallen 39
Verstoring vitale infrastructuur 40
Ondermijning, grof en extreem geweld 42

Bijlage 2: Risicomatrix VRU 2019-2022 43

Bijlage 3: Gedetailleerde capaciteitenanalyse 44

Bijlage 4: Literatuurlijst 53

Lijst van tabellen en figuren

Tabel 1: Overzicht knelpunten capaciteitenanalyse 29

Figuur 1: Positie risicobeheersing (IFV 2019) 6
Figuur 2: Procesmodel datagedreven beeldvorming over risico's 9
Figuur 3: Samenvatting klimaatrisico's 11
Figuur 4: Natuurbrandrisico's in de Utrechtse Heuvelrug op hoofdlijnen 13
Figuur 5: Samenvatting risico's energietransitie 14
Figuur 6: Bevolkingsontwikkeling VRU 2020 – 2050 (CBS, 2019) 17
Figuur 7: Typologie van verminderd zelfredzamen (IFV, 2018) 18
Figuur 8: Het cyberkwadrant (Instituut Fysieke Veiligheid 2019) 19
Figuur 9: Risicodiagram met de veiligheidsthema's uit het NVP 2016 21
Figuur 10: Capaciteitsprofielen voor de Hulpverleningsorganisatie 27
Figuur 11: Verdeling van de capaciteitsprofielen over de scenario's 28
Figuur 12: Risicodiagram NVP (aangepast) 36

2 Positie regionaal risicoprofiel

2.1 Wet veiligheidsregio's

Op basis van de Wet veiligheidsregio's stelt de VRU eens in de vier jaar een regionaal risicoprofiel (RRP) vast.[2] Volgens artikel 15, lid 2 a-c bestaat een risicoprofiel uit:

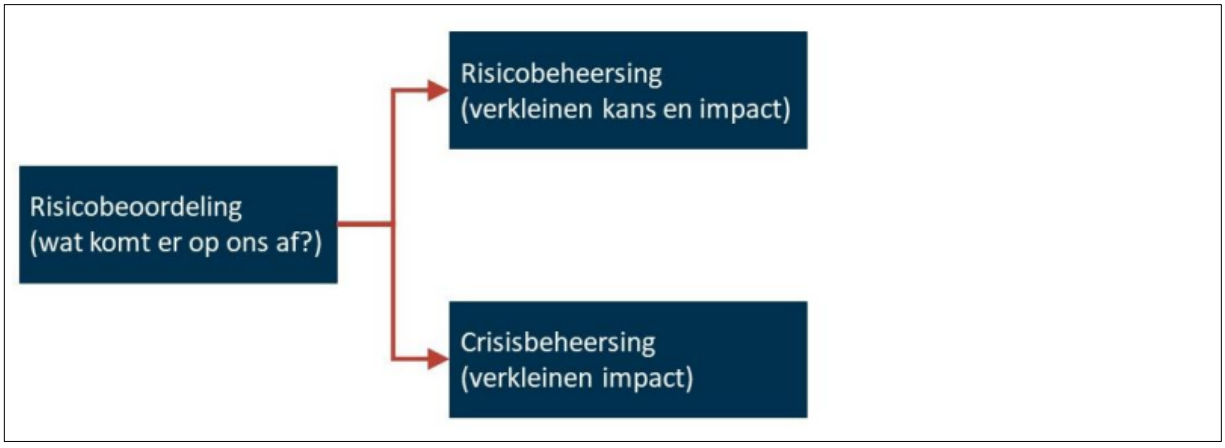
1. een overzicht van de risicovolle situaties binnen de veiligheidsregio die tot een brand, ramp of crisis kunnen leiden,
2. een overzicht van de soorten branden, rampen en crises die zich in de veiligheidsregio kunnen voordoen, en
3. een analyse waarin de weging en inschatting van de gevolgen van de soorten branden, rampen en crises zijn opgenomen.

2.2 Basis voor beleidsplan, crisisplan en dekkingsplan

Het regionaal risicoprofiel schetst de aanwezige en mogelijk toekomstige risico's op hoofdlijnen aan de hand van een aantal kenmerken waaronder kans en effect.
Op basis hiervan maakt de veiligheidsregio een beoordeling over de omgang met deze aanwezige en mogelijk toekomstige risico's. Dit gaat op twee manieren:

- Door risicobeheersing. Dit is het verkleinen van de kans dat een risico daadwerkelijk uitmondt in een incident of crisis.
- Door crisisbeheersing. Dit gaat dan over het verkleinen van gevolgen. Voor deze fase heeft de veiligheidsregio zowel een crisis- als een dekkingsplan. In samenhang gaan deze over het verkleinen van gevolgen en nazorg, de eerste stap in herstel.

Figuur 1 illustreert deze werkwijze.

Figuur 1: Positie risicobeheersing (IFV 2019)

[2] Wet Veiligheidsregio's, Stb. 2010, 145, laatstelijk gewijzigd Stb. 2021, 375.

3 Totstandkoming Risicoprofiel 2023

3.1 Inleiding

Dit RRP bouwt voort op het RRP uit 2019. In het huidige profiel zijn de volgende aanvullingen verwerkt:

1. Veranderingen in de fysieke en sociale omgeving.
2. Nieuwe inzichten en opvattingen over kansen, effecten en de te beschermen belangen.
3. Nieuwe methoden voor het beschrijven en monitoren van risico's.
4. Beleidsontwikkelingen van de VRU.

Dit heeft geleid tot de volgende methodiek voor het voorliggende document.

3.2 Voortbouwen op RRP 2019

Het risicobeeld dat is beschreven in 2019 was gebaseerd op:

1. Toepassing van het Nationaal Veiligheidsprofiel 2016 op het verzorgingsgebied van de VRU.
2. Afstemming over relevantie van het Nationaal Veiligheidsprofiel met de betrokken stakeholders conform het protocol "Dynamisch Risicoprofiel" (bijlage 3 bij het RRP 2019).
3. Een overzicht van de risicovolle en kwetsbare objecten in het verzorgingsgebied.
4. Benoeming van risicofocusgebieden.

Het lokaal risicobeeld (onderdelen 3 en 4) is in 2019 per gemeente op digitale kaarten in beeld gebracht op CrisisUtrecht.nl.

3.3 Nieuwe inzichten in risico's, invoering Omgevingswet

In de komende jaren zullen de fysieke en sociale omgeving, in Nederland en binnen het verzorgingsgebied van de VRU, veranderen. Daardoor zullen ook de risico's kunnen gaan veranderen. Deze ontwikkelingen zijn niet nieuw. Wel geeft dit aanleiding om de impact van sommige ontwikkelingen opnieuw te wegen. Dit is bijvoorbeeld te zien bij de versnelling van klimaatverandering. Dit RRP benoemt ontwikkelingen die voor de crisisbeheersing door de VRU en partners relevant kunnen zijn. Deze ontwikkelingen worden beschreven in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 wordt een beschrijving gegeven van relevante risicothema's voor de regio.
Eind 2022 verwacht het RIVM een nieuw Nationaal Veiligheidsprofiel (NVP) te publiceren, inclusief scenariobeschrijving van risico's. Dit is de opvolger van het NVP 2016. Tussentijds zijn er themastudies verricht en gepubliceerd door het Analistennetwerk nationale veiligheid. Deze kennis wordt meegenomen in dit risicoprofiel.

Omgevingswet

Op 1 januari 2023 zal volgens de huidige planning de Omgevingswet in werking treden. Met de Omgevingswet streeft de Rijksoverheid naar een balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Daarbij staan veiligheid en gezondheid centraal.

De thema's en risico's die worden behandeld in dit RRP houden veelal verband met (ontwikkelingen in) de fysieke leefomgeving. Het is van belang om deze mee te wegen in beoordeling van initiatieven en ontwikkelingen en daarbij de VRU vroegtijdig in het proces als partner en adviseur te betrekken. Het borgen van veiligheid in de omgevingsvisie en het omgevingsplan helpt bij het beheersen van risico's en maakt het makkelijker om deze in trajecten voor omgevingsvergunningen mee te nemen.
Ten aanzien van fysieke leefomgeving heeft de VRU een vijftal ontwerpprincipes voor veiligheid ontwikkeld. Omgevingsplannen en –visies kunnen hieraan planregels en eventuele omgevingswaarden koppelen. In de ontwerpprincipes is een volgorde aangebracht van het voorkomen van risico's tot de daadwerkelijke hulpverlening bij crises:

1. Voorkomen of beperken van risico's vergroot de veiligheid.
2. Afstand tot de risico's vergroot de veiligheid.

3. Bouwwerken en omgeving bieden bescherming.
4. Bouwwerken en gebieden zijn veilig te verlaten.
5. De omgeving maakt snel en effectief optreden van de hulpdiensten mogelijk.

3.4 Risicogerichtheid

Voor het risicogericht uitvoeren van de risicobeheersingstaak wordt gezocht naar nieuwe manieren van selecteren van risico-objecten. Sinds 2019 heeft de VRU daarin de volgende ontwikkelingen in gang gezet.

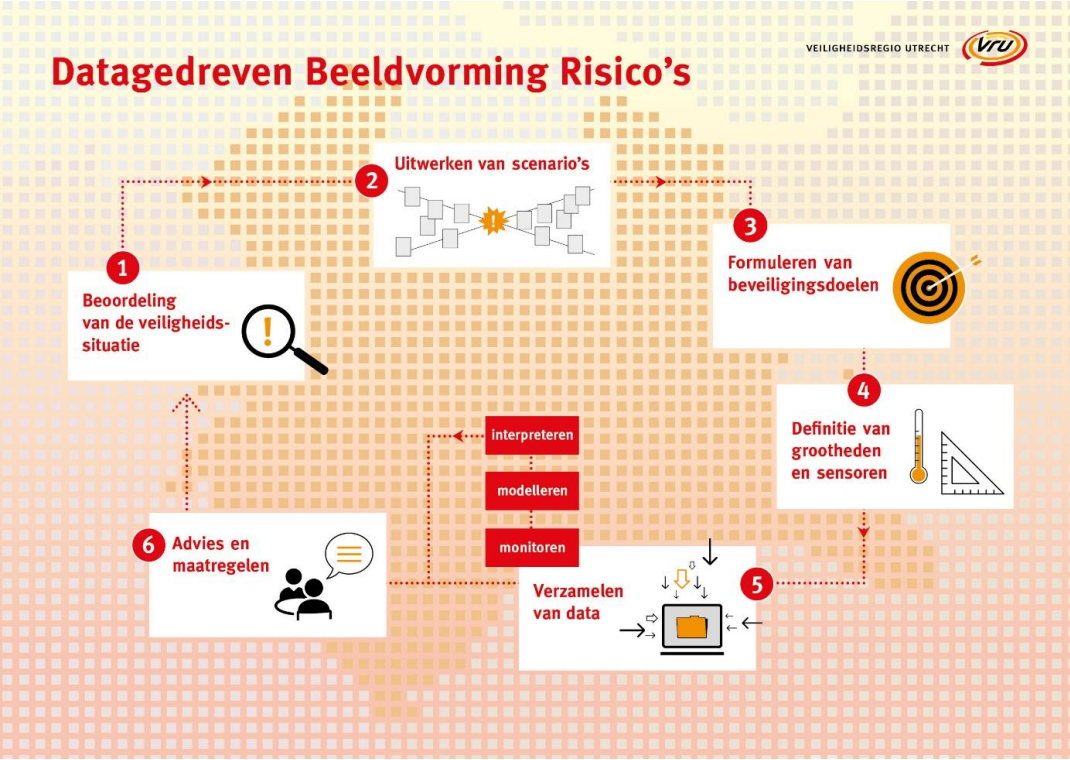
Ontwikkeling naar risicogericht werken
De doelstelling van risicogericht werken is de beschikbare capaciteit inzetten daar waar de grootste veiligheidswinst te bereiken is. Daarom werkt de VRU samen met de partners aan hoe de aandacht voor de activiteiten aan de voorkant (advisering en voorlichting) en later (toezicht) in veiligheidsketen het beste kan worden verdeeld.

Ontwikkeling informatie en data gestuurd werken
Steeds meer gegevens over de fysieke en sociale omgeving komen in digitale vorm beschikbaar. Digitale gegevens vormen steeds vaker een belangrijke bron die inzicht geeft in de risico's of het veiligheidsniveau in de regio en de veranderingen daarin. De analyse op risicothema's wordt daardoor uitgebreid met een analyse op deze data, zodat een actueel risicobeeld en het verloop van risico's beter zichtbaar worden.

Op zoek naar kwantitatieve methoden van beeldvorming over risico's
Binnen de veiligheidsregio is een methode ontwikkeld voor beeldvorming over risico's met data. Deze gaat uit van methoden die in de veiligheidskunde gebruikelijk zijn. Door de methode te beschrijven wordt ze geschikt voor herhaalde toepassing in bijvoorbeeld het kwantificeren van risico's in risicofocusgebieden en evaluatie. Het procesmodel is weergegeven in Figuur 2.

Tot nu heeft de VRU voornamelijk kwalitatieve methoden toegepast bij inventarisaties, beschrijvingen en analyses van risico's. Kwalitatieve methoden blijven beperkt tot het vergelijken van risico's in termen als "groter dan", "sneller dan", enzovoorts, maar de validiteit en betrouwbaarheid van dergelijke vergelijkingen is niet eenvoudig toetsbaar. Een kwalitatieve benadering blijft is zinvol als kwantitatieve methoden nog niet beschikbaar of niet mogelijk zijn. Kwantitatieve methoden worden tot nu toe vooral gebruikt bij de risicobepaling van gevaarlijke stoffen; uitbreiding naar andere risico's komt in vergelijking daarmee nog weinig voor.

Door het verzamelen en analyseren van data zal het steeds vaker mogelijk worden om risico's kwantitatief te beschrijven. Dit leidt tot nieuwe mogelijkheden:
1. definiëren van kwantitatieve en meetbare grootheden;
2. bepalen van deze grootheden met de juiste methoden;
3. onderzoeken van verbanden tussen grootheden;
4. onderzoeken van trends;
5. ontwerpen van verifieerbare modellen met voorspellende waarde;
6. ontwerpen van visualisaties.

Figuur 2: Procesmodel datagedreven beeldvorming over risico's

3.5 Beleidsontwikkelingen

De VRU heeft zich toegelegd op de volgende aspecten van de risico's in het verzorgingsgebied:

1. Risicogericht uitvoering geven aan proactieve en preventieve taken.
2. Door ontwikkelen van datagedreven werken, onder meer door datagedreven beeldvorming over risico's;

Het Lokaal risicobeeld (overzicht kwetsbare objecten per gemeente) is de basis voor een actueel risicobeeld. Dit staat ter beschikking van de operationele organisatie ten behoeve van de incidentbestrijding en crisisbeheersing. Dit actueel risicobeeld per gemeente is online beschikbaar en bevat als basis een update van de informatie uit het lokaal risicobeeld van 2019. Aanvulling op de basis kan zowel geografisch als in de vorm van een dashboard. Dit is een toepassing van datagedreven beeldvorming en analysemogelijkheid.

3.6 Capaciteitenanalyse

De capaciteitenanalyse bestaat uit een inschatting van:

1. de effecten van de geïdentificeerde risico's;
2. de vereiste respons en bestrijding van deze effecten door de hulpverleningsorganisatie.

Deze analyse heeft in drie stappen plaatsgevonden.

1. In de eerste stap heeft een groep vakinhoudelijk experts beoordeeld welke veranderingen zich hebben voorgedaan in het risicobeeld (zie ook paragraaf 3.2).
2. In de tweede stap zijn scenario's gebouwd behorend bij de risicothema's zoals omschreven in de hoofdstukken 4 en 5 van dit RRP.
3. In de derde stap is beoordeeld in hoeverre de hulpverleningsorganisaties deze scenario's kunnen bestrijden en wat hierin de mogelijke aandachtspunten zijn.

4 Veranderingen in de fysieke en sociale leefomgeving

Het Analistennetwerk Nationale Veiligheid (ANV) heeft de ontwikkelingen zoals die de afgelopen jaren in het (wereld)nieuws zijn geweest, beschreven en uitgewerkt in een reeks publicaties.[3] De thema's met relevantie voor de Veiligheidsregio Utrecht zijn in dit hoofdstuk opgenomen. Daarbij wordt per thema toegelicht geduid wat voor dit Regionaal Risicoprofiel van belang is. Achtereenvolgens komen aan de orde: klimaatverandering, de energietransitie, vergrijzing en extramuralisatie, cyberveiligheid, maatschappelijke onrust en *creeping crises*.

4.1 Klimaatverandering

Het klimaat verandert – ook in Nederland. Dat is steeds vaker merkbaar. De regio heeft bijvoorbeeld steeds vaker te maken met hitte en minder vaak met strenge vorst. Extreem weer is niet meer uniek of zeldzaam. Figuur 3 geeft een grafische samenvatting van de risico-ontwikkeling.
Het KNMI geeft in het Klimaatsignaal'21 aan hoe het klimaat is veranderd en waar de samenleving in de toekomst rekening mee moet houden.[4] In 2023 komt het KNMI het haar nieuwe klimaatscenario's. De relevante hoofdlijnen voor de regio Utrecht zijn:

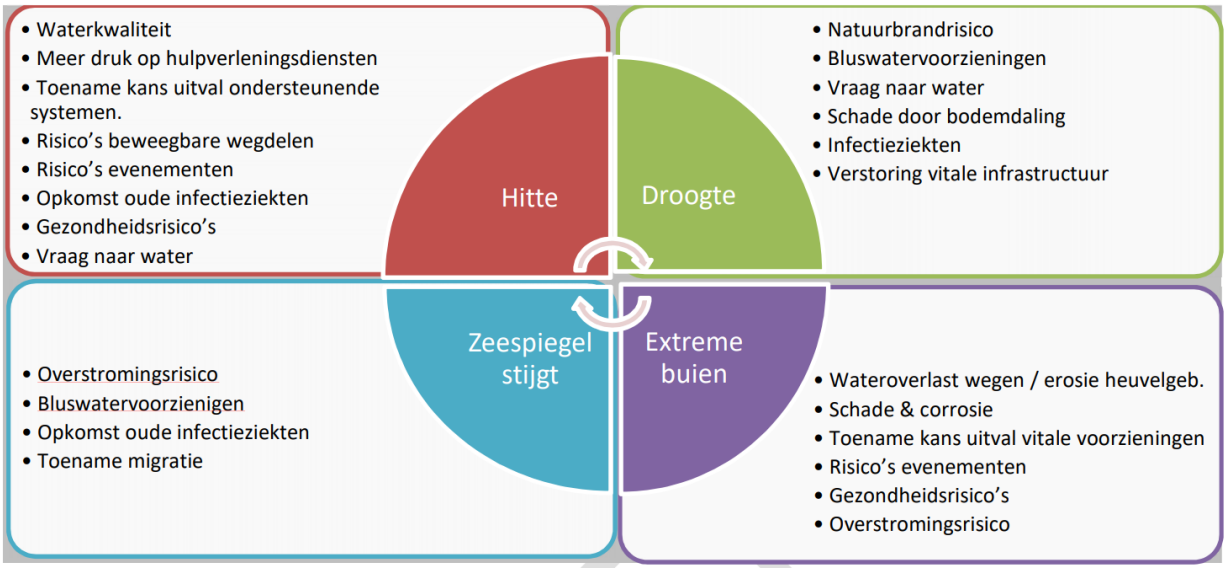
- de kans op hoogwater op de rivier neemt toe in de winter, in de zomer neemt de kans op laagwater toe
- de kans op droogte in het voorjaar en in de zomer nemen toe
- de kans op aanhoudende extreme weersituaties zoals langdurige droogte, natte, warme of koude periodes wordt mogelijk groter
- de buien worden extremer, en bij de zwaarste buien kunnen meer valwinden ontstaan
- steden worden warmer, extreme neerslag én droogte vormen een steeds grotere uitdaging voor de stad

In de Nationale Adaptatie Strategie (NAS) is een overzicht uitgewerkt van de belangrijkste klimaatrisico's.[5]
De directe effecten en de indirecte gevolgen van klimaatverandering zijn verwoord in vier algemene trends:

1. Het wordt warmer
2. Het wordt natter
3. Het wordt droger
4. De zeespiegel stijgt

Twee van deze trends lijken tegenstrijdig: natter én droger. Dit komt doordat de extremen toenemen en daardoor beide trends van toepassing zijn. Alle vier de trends hebben impact op de maatschappij en op de hulpverlening. De betekenis van deze trends voor de VRU en de multidisciplinaire partners wordt hieronder toegelicht.[6]

[3] https://www.rivm.nl/onderwerpen/nationale-veiligheid
[4] https://www.knmi.nl/kennis-en-datacentrum/achtergrond/knmi-klimaatsignaal-21
[5] https://klimaatadaptatienederland.nl/overheden/nas/
[6] Bart van den Hurk, Peter Siegmund, en Albert Klein Tank, "KNMI'14: Climate Change scenarios for the 21st Century – A Netherlands perspective", KNMI scientific report (De Bilt: KNMI, 2014).

Figuur 3: Samenvatting klimaatrisico's

4.1.1. Het wordt warmer

Sinds 1901 is de temperatuur in deze regio gestegen met 2°C, in lijn met de opwarming van West-Europa. Het aantal zomerse dagen (dagen van 25°C of warmer) zal naar verwachting toenemen van gemiddeld 26 dagen per jaar nu naar circa 30 – 50 dagen jaar in 2050. Het aantal gemiddelde tropische dagen (30°C of hoger) per jaar neemt toe van 3-6 dagen nu naar mogelijk 9-15 dagen in 2050.[7]

Tijdens hittegolven is de vraag naar water groot. Daarnaast komen in de vraag hoge pieken voor. Daardoor kan de drinkwatervoorziening onder druk komen te staan. Als door hitte beweegbare wegdelen niet meer functioneren kan de bereikbaarheid van locaties voor de hulpdiensten daaronder lijden. Hittegolven zorgen voor een toename van het aantal overlijdens, met name onder ouderen. Dit risico neemt niet alleen toe door het vaker voorkomen van hittegolven, maar ook door het langer aanhouden ervan. Extramuralisatie kan dit effect nog versterken. Hittegolven gaan samen met het risico op hittestuwing onder andere bij repressief personeel en bij bewoners in stedelijk gebied.

4.1.2. Het wordt natter

Sinds 1906 is de gemiddelde jaarlijkse neerslag met 30% toegenomen. Zware buien komen vaker voor en zijn heviger geworden. Dit effect van klimaatverandering zal de komende jaren verder toenemen.
Hevige regenval veroorzaakt wateroverlast. Zware buien kunnen ook gepaard gaan met windstoten en valwinden. De valwind in Leersum in de zomer van 2021 is daar een voorbeeld van: deze leidde tot omgewaaide en ontwortelde bomen en beschadigde gebouwen. Dergelijke weersomstandigheden kunnen van invloed zijn op de bereikbaarheid van incidentlocaties voor de hulpverleningsdiensten, wat een snelle hulpverlening in de weg kan staan.
Extreem zware buien of extreme windstoten zijn doorgaans lokaal van aard. Met name plotselinge zware buien en valwinden kunnen bereikbaarheid van incidentlocaties voor de hulpverleningsdiensten beperken, wat snelle hulpverlening in de weg kan staan.

Scenario's die bij extreem weer kunnen optreden zijn: zeer zware storm (overstroming van de Randmeren en stroomuitval door het omwaaien van elektriciteitsmasten) en de combinatie van wind en ijzel

[7] https://klimaatadaptatienederland.nl/overheden/nas/

(stroomuitval doordat de beijzelde draden van het hoogspanningsnet onder het gewicht van het ijs bezwijken).

Overstroming vanuit rivieren
Naast de directe impact van neerslag neemt het risico van overstroming vanuit de rivieren toe, bijvoorbeeld na hevige regenval in Duitsland en Zwitserland.
Hoogwater zal steeds vaker gaan voorkomen. Scenario's met een afvoer als in '93 en '95 komen vanaf 2050 niet meer eens in de 100 jaar voor, maar eens in de 30 jaar. De frequentie van sommige extreme scenario's zal zijn toegenomen tot eens in de 10 jaar in 2085. De waterbeheerders versterken de keringen, daarmee wordt tot 2050 geen invloed op de crisisvoorbereiding van de veiligheidsregio verwacht.

4.1.3. Het wordt droger

De kans op droogte in het voorjaar en de zomer nemen toe (KNMI Klimaatsignaal '21). Daarnaast nemen extremen toe en daarmee ook perioden van extremere droogte. De zandgronden van de Utrechtse Heuvelrug zijn extra gevoelig voor droogte omdat dit bodemtype regenwater slechts beperkt vasthoudt. Daarnaast heeft met name het veenweidegebied te maken met bodemdaling door inklinkend veen.
Bij een droger wordend klimaat kan de bluswatervoorziening onder druk komen te staan doordat bijvoorbeeld open water minder beschikbaar is. Ook kunnen veendijken door uitdroging bezwijken met een lokale overstroming tot gevolg. Veendijken komen voor in het noordwestelijk deel van de Veiligheidsregio.

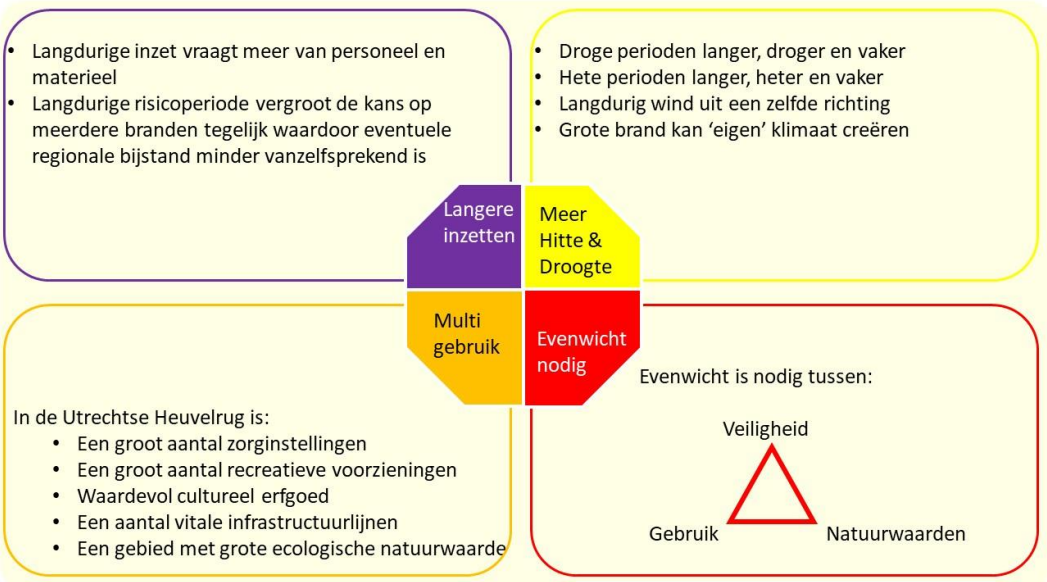
Natuurbrand
Een ander belangrijk risico dat toeneemt bij een droger klimaat is het risico op natuurbrand. In de 'Horizonscan Nationale Veiligheid 2020' stelt het Analistennetwerk Nationale Veiligheid dat hitte en droogte belangrijke factoren zijn achter natuurbranden en dat daardoor de kans op het ontstaan van natuurbrand toeneemt, ook in de regio Utrecht.[8]
De afgelopen jaren heeft Nederland, net als de buurlanden, meerdere voorbeelden gezien van natuurbrand in een droge periode. In voorgaande jaren bleven deze branden eerder veelal beperkt in omvang en qua bestrijdingsduur beperkt tot 1 à 2 dagen. In de afgelopen paar jaar kwamen echter steeds vaker grotere branden voor. Deze zijn moeilijker te bestrijden en krijgen mede daardoor een meer langdurig karakter. Dit is te verklaren doordat droge perioden langer aanhouden in combinatie met zeer hoge temperaturen en lage luchtvochtigheid: het uitdrogingsproces houdt langer aan. Dit resulteert in biomassa die vatbaarder wordt voor brand. In ongunstige omstandigheden is het reëel dat er in de regio Utrecht een natuurbrand ontstaat die niet met de reguliere beschikbare middelen is te bestrijden. Een schematisch overzicht van de risico's is weergegeven in Figuur 4.

De regio kent een aantal natuurgebieden, waaronder de Utrechtse Heuvelrug. Deze natuurgebieden zijn gevoelig voor droogte, vooral in het vroege voorjaar als er nog geen bladeren aan bomen zitten. In deze natuurgebieden bevindt zich een groot aantal zorginstellingen en recreatiegebieden. Dit brengt bij natuurbrand een verhoogd risico met zich mee. Bewoners van instellingen zijn minder zelfredzaam; recreanten kunnen in grote getalen aanwezig zijn.
Het intensieve gebruik van het gebied Utrechtse Heuvelrug voor recreatie, de aanwezigheid van de vele zorglocaties en vitale infrastructuur (ontsluiting van het gebied) kan leiden tot omstandigheden die het gebied kunnen ontwrichten. Het mogelijke verlies van cultureel erfgoed in het gebied heeft ook impact. Hier vindt dus stapeling van risico's plaats.

De voorbereiding op deze in de toekomst toenemende droogte is van belang voor het gehele verzorgingsgebied van de VRU. De natuurgebieden (veenweidegebied en Utrechtse Heuvelrug) verdienen daarbij extra aandacht, omdat er ook natuur- en ecologische waarden van het gebied in het geding zijn. Dit vergt een inspanning van alle stakeholders, niet alleen in de natuurgebieden maar ook in de landelijke en

[8] https://www.rivm.nl/documenten/horizonscan-nationale-veiligheid-2020

stedelijke omgeving. De gezamenlijke inspanningen moeten worden gericht op het in balans brengen en houden van de driehoek natuurwaarden, gebruik van het gebied en veiligheid.

Figuur 4: Natuurbrandrisico's in de Utrechtse Heuvelrug op hoofdlijnen

4.1.4. De zeespiegel stijgt

De zeespiegel kan in 2100 met 1,2 tot 2 m gestegen zijn (klimaatsignaal KNMI '21). Deze schatting is naar boven bijgesteld ten opzichte van de klimaatscenario's uit 2014. De zeespiegelstijging is van invloed op de waterstand in de rivieren. De waterbeheerders versterken de keringen, daarmee wordt tot 2050 geen invloed op de crisisvoorbereiding van de veiligheidsregio verwacht.

- Nationaal gezien geldt het zee-scenario als *worst case* en een rivieroverstroming bij Lopik als maatgevend.
- Voor de Veiligheidsregio Utrecht is ondanks de aangekondigde zeespiegelstijging een meervoudige doorbraak van een rivierdijk de *worst case* en een enkelvoudige dijkdoorbraak van de Lekdijk bij Amerongen maatgevend.

Overstromingen vormen evenwel een risico voor alle Utrechtse gemeenten. Ten aanzien van het scenario-overstroming vanuit zee geldt dat de gevolgen van een overstroming uit zee in de provincie Utrecht kleiner zijn dan in de kustgebieden. In geval van een overstroming vanuit zee krijgt de regio wel te maken met de doorvoer van evacuatieverkeer vanuit de kustgebieden.

4.2 Energietransitie

Het klimaatakkoord 2018 verwoordt het nationale streven naar een reductie van de CO_2-uitstoot in Nederland met 49% in 2030 en het gebruik van 100% hernieuwbare energie in 2050.[9] Om dit doel te verwezenlijken is een transitie naar (meer) duurzame bronnen van energie essentieel (Ministerie van Economische Zaken 2016).[10] De duurzamere bronnen zijn:

- biomassa,
- windenergie,
- zonne-energie,
- aardwarmte en

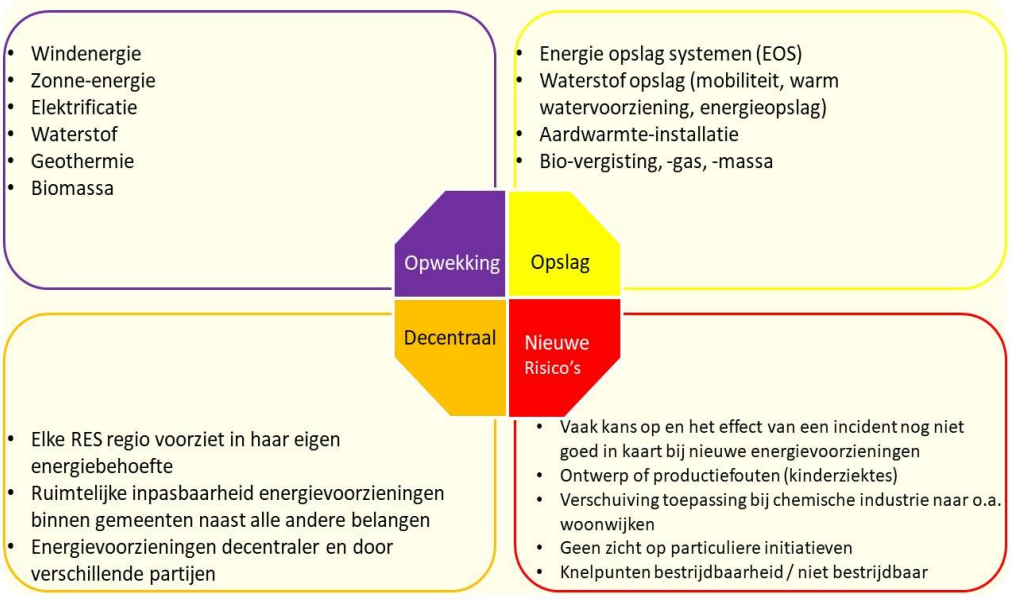
[9] https://www.klimaatakkoord.nl/klimaatakkoord
[10] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/12/07/ea

- geothermie.

Ook voor verkeer en transport wordt gezocht naar nieuwe brandstoffen of alternatieven voor verbrandingsmotoren, zoals hybride motoren of volledig elektrisch of waterstof aangedreven voer/vaartuigen. Deze grootschalige transitie zal gevolgen hebben voor de inrichting van de (leef)omgeving. Omdat het gaat om nieuwe technieken is nog niet (altijd) duidelijk wat de gevolgen zullen zijn voor de (fysieke) veiligheid. Nieuwe energiebronnen en -dragers kunnen 'nieuwe' veiligheidsrisico's met zich meebrengen. Een overzicht van de risico's is weergegeven in Figuur 5.

Toch is veiligheid, naast betrouwbaarheid en betaalbaarheid, een voorwaarde voor het ontwikkelen van nieuwe energieprojecten (Energieagenda, 2016). De veiligheidsregio duidt de risico's die de nieuwe energiebronnen en –dragers met zich mee brengen. Deze risico's worden vertaald naar arbeidsveiligheid van medewerkers van de veiligheidsregio en naar adviezen over een veilige transitie in de samenleving.
De relevante hoofdlijnen voor de regio Utrecht zijn:

- Verwachte veranderingen in risico's:
  - Er zijn nieuwe vormen van energieopwekking en opslag
  - De opwekking en opslag energie vinden zowel centraal als decentraal plaats
  - Dit leidt tot nieuwe brandscenario's
  - Kansen en effecten van deze nieuwe risico's zijn (deels) nog niet bekend.
- Deze risico's beïnvloeden de continuïteit van de hulpverlening op de volgende wijzen:
  - Vaker optreden van niet-bestrijdbare incidenten
  - Extra arbeidsveiligheidsrisico's voor de hulpverleners.

Figuur 5: Samenvatting risico's energietransitie

4.2.1. Nieuwe vormen van energieopwekking en opslag

De 26 gemeenten binnen de veiligheidsregio Utrecht maken onderdeel uit van één van de drie RES-regio's (RES staat voor: Regionale Energiestrategie):

- U16,
- regio Amersfoort of
- regio Foodvalley.

De verschillende RES-regio's zetten veelal in op de opwekking van duurzame energie met wind en zon. Geothermie en nieuwe bio-warmtebronnen zijn mogelijkerwijs nuttig voor het invullen van de warmtebehoefte.

Regionaal geproduceerde wind- en zonnestroom die niet lokaal wordt verbruikt, gaat via het net van Stedin naar het bovenliggende hoogspanningsnet van TenneT. De capaciteit van hoogspanningsstations en -verbindingen in dit gebied wordt nu al maximaal benut, rekening houdend met de gecontracteerde transportcapaciteit van aangemelde transitietrajecten. Om het capaciteitsprobleem structureel op te lossen, gaat TenneT het net gefaseerd versterken. Dit is naar verwachting tussen 2026 en 2029 gereed. Parallel daaraan verzwaart Stedin haar netwerk op basis van het eigen investeringsplan, zodat het netwerk geschikt is gemaakt voor de nieuwe situatie op hetzelfde moment dat het hoogspanningsnet versterkt is. Ook bouwt Stedin samen met TenneT nieuwe hoogspanningsstations, zoals in Utrecht Noord en Amersfoort.[11]

Energie-opslagsystemen
Omdat in het hoogspanningsnet nu de grens van de transportcapaciteit is bereikt, zal het gebruik van energie-opslagsystemen (EOS) met batterijen toenemen. Bij evenementen en bouw- of infraprojecten is de inzet van EOS'en al gebruikelijk. Elektrische energie kan ook worden omgezet naar waterstof, wat lokale opslagen van waterstof noodzakelijk maakt. Het waterstofgas is een alternatieve energiebron voor de warmtevoorziening van woningen of bedrijven.

Biomassa
Energie uit biomassa kan gewonnen worden door vergisting, vergassing en verbranding. Deze energieopwekking vindt op verschillende plaatsen in de regio plaats: bij agrarische bedrijven, maar ook grootschaliger in een biomassacentrale van Eneco in Utrecht. Ook lokaal gebruik is mogelijk, zoals in woningen (pelletkachel) en zwembaden (bijvoorbeeld Zwembad de Duker in Bunschoten).

Geothermie
Geothermie is het gebruik van natuurlijke warmte uit de aardbodem voor warmtewinning of het opwekken van elektriciteit. Hiervoor worden putten geslagen tot een diepte van 2000 tot 3000 meter. Op dieptes van 4000 meter en meer (ultradiepe geothermie, UDG) kan het water een temperatuur van meer dan 120 graden hebben. Deze temperatuur is nodig voor industriële toepassingen. Geothermie wordt toegepast in de glastuinbouw, maar ook voor verwarming van industrie en van woningen. Het aantal geothermieprojecten is relatief beperkt, maar zal naar verwachting toenemen. In de provincie Utrecht hebben verschillende projectontwikkelaars een opsporingsvergunning voor aardwarmte aangevraagd.

4.2.2. Decentrale opwekking en opslag

Het uitgangspunt is dat elke RES-regio voorziet in de eigen energiebehoefte. Waar op dit moment de energieopwekking plaatsvindt in een relatief klein aantal energiecentrales en met een relatief klein aantal grote windturbineparken op land en op zee, zal de opwekking en opslag daarom in toenemende mate decentraal plaatsvinden. Dit heeft effecten op de ruimtelijke ordening. De energietransitie leidt tot een ruimtevraag ten behoeve van:

- Windmolens en zonnevelden
- Installaties voor warmtebronnen zoals geothermie en bio-vergisting
- Het aanpassen en uitbreiden van de infrastructuur voor elektriciteit, gas en warmte (zoals middenspanningsstations, boosters voor groen gas en warmtenetten)
- Het opslaan en/of converteren van elektriciteit (bijvoorbeeld buurtaccu's of centrales die elektriciteit omzetten in duurzame gassen of andersom)
- Het onder- of bovengronds opslaan van warmte

[11] Bron: www.stedin.nl

De ruimtelijke inpasbaarheid van al deze energievoorzieningen is een belangrijk aandachtspunt. Klimaatverandering, gevolgbeperking bij overstromingen en de woningverdichting ten behoeve van de woningbouwopgave spelen hierbij een rol. Belangrijk hierbij is een balans te vinden tussen duurzaamheid en veiligheid.

Doordat de opwekking en opslag steeds meer decentraal zal plaatsvinden, stijgt ook het aantal betrokken partijen met een verantwoordelijkheid voor de *continuïteit* van de energielevering. Waar nu Stedin als regionale netbeheerder praktisch alleen verantwoordelijk is voor het transport van elektriciteit en gas naar particulieren en bedrijven, zijn straks beheerders van bijvoorbeeld een aardwarmte-installatie, een energieopslagsysteem (buurtbatterij), zonnepark, windturbine of biomassacentrale hiervoor medeverantwoordelijk. Inzicht in deze complexe situatie is van belang voor de risicobeheersing en tijdens de incidentbestrijding in geval van uitval van de energievoorziening.

4.2.3. Nieuwe risico's

De energietransitie heeft invloed op het risicobeeld. In het algemeen geldt dat kansen en effecten van incidenten met recent ontwikkelde technologie nog niet goed in kaart zijn gebracht. De energietransitie brengt waarschijnlijk de volgende risico's met zich mee:

1. Ontwerp- of productiefouten van nieuwe technieken (kinderziektes);
2. Toepassing van bekende technologie uit de chemische industrie op nieuwe locaties, o.a. in woonwijken;
3. Beperkt zicht op particuliere initiatieven;
4. Knelpunten bij de bestrijdbaarheid van incidenten.

Ad 1: kinderziektes
Nieuwe energiebronnen en –dragers kunnen 'nieuwe' veiligheidsrisico's met zich brengen. De technologie van diverse energievoorzieningen wordt nog volop doorontwikkeld en bevindt zich daarmee nog in de fase met mogelijke 'kinderziektes'. Een falende component in de energievoorziening kan het gevolg zijn van een ontwerp- of productiefout waarbij er mogelijk vervolgens brand, een explosie of een giftige wolk kan ontstaan.

Ad 2: Toepassing op nieuwe locaties
Een goed voorbeeld is de inzet van waterstof als energiedrager. Voorheen werd waterstof alleen toegepast in de chemische industrie, om dit moment wordt het ook toegepast als energievoorziening in woonwijken.

Ad 3: particuliere initiatieven
De overheid heeft niet altijd zicht op particuliere initiatieven. Daarom is er soms sprake van verborgen risico's. Denk aan een waterstofopslag in de achtertuin van een huishouden of een energieopslagsysteem op een onbekende locatie in de woning. Dit maakt het operationeel optreden van de brandweer mogelijk risicovoller.

Ad 4: Bestrijdbaarheid
Nieuwe energievoorzieningen en energiedragers leiden tot diverse knelpunten bij de bestrijdbaarheid van incidenten. Branden in buurtbatterijen of elektrische auto's zijn niet te blussen. Bij dergelijke batterijbranden komen ook giftige en bijtende ontledings- en verbrandingsproducten vrij. Door het vrijkomen van deze stoffen wordt het bestrijden van een batterijenbrand risicovol voor hulpverleners. Branden in batterijpakketten kunnen ook gepaard gaan met meerdere explosies.

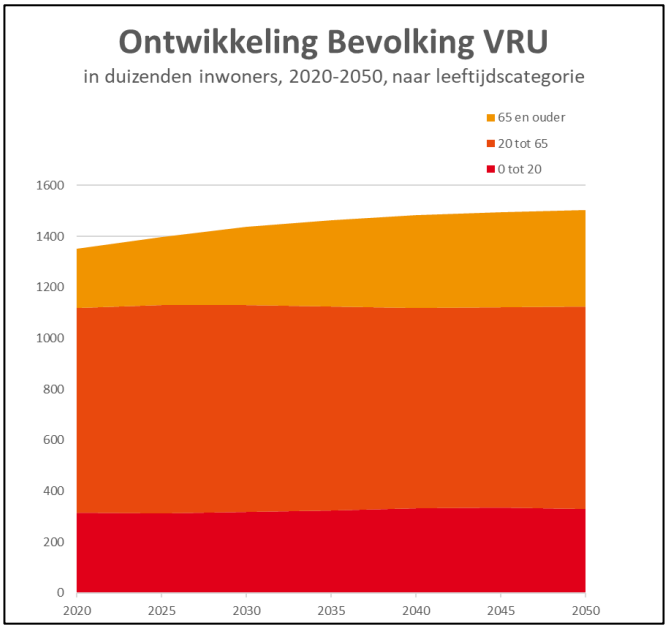
4.3 Verminderde zelfredzaamheid door vergrijzing en extramuralisatie

4.3.1. Definitie

Verminderd zelfredzamen zijn tijdens een crisis mogelijk extra kwetsbaar. Het Nederlands Instituut voor Publieke Veiligheid (NIPV, voorheen IFV) geeft de volgende definitie van een verminderd zelfredzaam persoon: "*iemand die tijdens een crisissituatie niet zelf voor zijn/haar eigen 'veiligheid' kan zorgen en (deels) afhankelijk is van hulp van anderen*". De mate van verminderd zelfredzaam wordt bepaald door:

- de mobiliteit van de persoon,
- de mate waarin de persoon inzicht heeft in een gevaarlijke situatie,
- de handelingsbekwaamheid van een persoon bij gevaar.[12]

De groep verminderd zelfredzamen in de samenleving zal toenemen door een groeiend aantal ouderen, alleen al vanwege de verwachting van afnemende mobiliteit bij toenemende leeftijd. De verwachte toename van het aantal ouderen in periode tot 2050 is weergegeven in Figuur 6. Ook verdergaande extramuralisatie in de zorg leidt tot vergroting van deze groep mensen: mensen met een zorgbehoefte blijven langer thuis wonen, eventueel in een aangepaste woning, en schakelen zelf zorg in. Deze ontwikkeling is te zien in alle leeftijdsgroepen.
Daarnaast is een ontwikkeling gaande dat zorginstellingen kiezen voor het inrichten van kleinschalige woon/verpleegvoorzieningen. Deze mensen krijgen wel zorg van de instelling maar wonen in de wijk.

Figuur 6: Bevolkingsontwikkeling VRU 2020 – 2050 (CBS, 2019)

Op nationale schaal neemt de groep "65 jaar en ouder" in omvang toe ten opzichte van de groep 21 tot 65 jaar (*grijze druk*). Tegelijkertijd neemt daarmee het beschikbare potentieel aan mantelzorgers af. Het aantal eenpersoonshuishoudens zal de komende jaren toenemen, zowel onder starters als onder ouderen. Alleen wonen zonder sociaal vangnet is een risicofactor bij calamiteiten.

Extramuralisatie leidt ertoe dat de groep verminderd zelfredzamen niet exact in beeld is: voor de overheid zijn alle woningen in principe gelijk. Kleinschalige verpleegvormen of locaties voor "wonen met zorg" zijn echter wel bekend. Ook gemeenten en GGD'en richten zich op de groep langer thuis/extramuraal. Zij zijn daarom een relevante samenwerkingspartner voor de hulpverleningsdiensten.

Ook de doorontwikkeling van e-health (geneeskundige- of gezondheidszorg op afstand) bevordert extramuralisatie. e-Health is de verzamelnaam voor het gebruik van informatie- en communicatietechnologie ter ondersteuning of verbetering van de gezondheid en de gezondheidszorg. Patiënten en artsen kunnen via de computer en telecommunicatietechnologie diagnoses stellen, uitslagen communiceren en informatie uitwisselen. Tot de huidige toepassingen behoren reeds: het delen van testresultaten, videocontact met thuiszorg, monitoring van domotica, teleconsultatie tussen artsen en telemonitoring van patiënten met chronische aandoeningen. e-Health draagt bij aan betaalbare, toegankelijke en kwalitatief goede zorg en leidt tot meer eigen regie voor patiënten.[13]
Tegelijkertijd biedt de mogelijke toepassing van domotica perspectieven om de redzaamheid bij calamiteiten te vergroten.

[12] Bakker, Marije, Merel Ruiter, Bart Koopmans, en Menno van Duin. "Verminderd zelfredzamen ten tijde van rampen en crises: de overheid een zorg?" Arnhem: Instituut Fysieke Veiligheid, 3 december 2018.
[13] https://www.knmg.nl/advies-richtlijnen/dossiers/ehealth.htm

4.3.2. *Potentieel risico*

Toenemende extramuralisatie werkt risico verhogend voor een aantal incidenttypen door het ontbreken van een beschermende structuur, vooral als mensen alleen wonen. Het risico bij brand neemt bijvoorbeeld toe:

- De bouwregelgeving veronderstelt een bepaald niveau van zelfredzaamheid van gebruikers in gebouwen. Deze blijken bijvoorbeeld uit veronderstellingen over de loopsnelheid tijdens ontruiming, of de snelheid van het ontdekken van brand. Vergrijzing en extramuralisatie leiden ertoe dat in een groter aantal gebouwen mensen verblijven die dit veronderstelde niveau niet steeds kunnen halen, wat hun overlevingskansen tijdens een brand negatief beïnvloedt;
- Door geleidelijke versoepeling van de regels voor herbestemming van bestaande bouwwerken, kunnen nu door andere groepen worden gebruikt dan waarvoor zij gebouwd zijn.

De groep verminderd zelfredzamen is erg divers. Uit de literatuur- en documentenstudie blijkt dat de volgende categorieën, door zowel de nationale als internationale literatuur als verminderd zelfredzaam worden gezien

- Ouderen > 65 jaar
- Kinderen < 12 jaar
- Personen met een lichamelijke beperking
- Personen met een cognitieve beperking en/of neurologische beperking
- Personen met een psychische beperking
- Personen met een auditieve beperking
- Personen met een visuele beperking
- Personen met een tijdelijke beperking
- Personen met een taalbarrière
- Toeristen
- Gedetineerden/personen in een gesloten inrichting
- Bewoners van een zorginstelling

Figuur 7: Typologie van verminderd zelfredzamen (IFV, 2018)

Als mensen zichzelf niet in veiligheid kunnen brengen, kan het aantal slachtoffers bij calamiteiten toenemen. In kleinschalige vormen van wonen met zorg is veelal geen brandmeldcentrale of een bedrijfshulpverlener aanwezig. Dit is ook het geval voor wooncomplexen gericht op de 55 plus-groepen. Deze gelden als een “gewoon” appartementencomplex, waardoor geen aanvullende veiligheidsvoorzieningen zijn vereist.

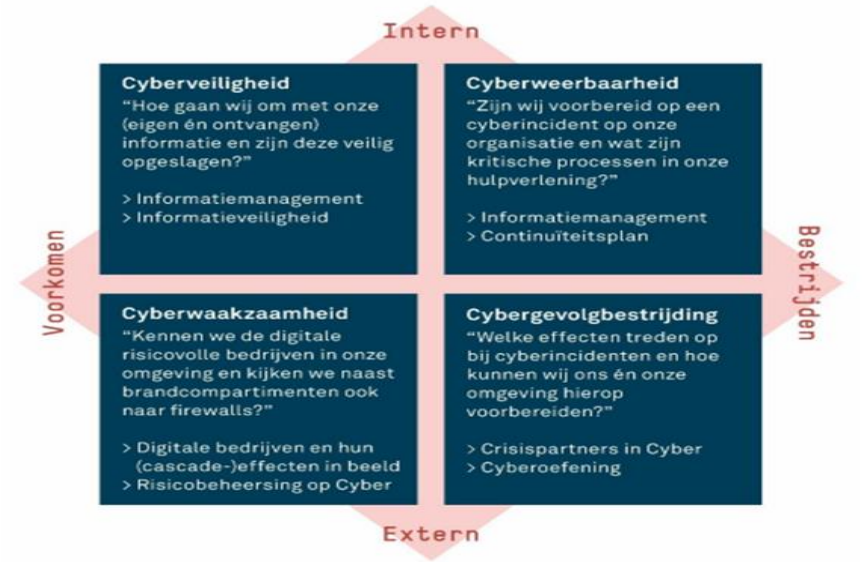
4.4 Cyberveiligheid, digitale afhankelijkheid

De Utrechtse situatie voor wat betreft cyberveiligheid wijkt op hoofdlijnen niet af van het landelijke risicobeeld. Met behulp van het cyberkwadrant (zie Figuur 8) zijn de risico’s van deze ontwikkeling inzichtelijk gemaakt.
De verwachting is dat digitale verstoringen vaker zullen voorkomen. Een storing van een van deze systemen zou kunnen kan leiden tot maatschappelijke ontwrichting. Voorbeelden zijn uitval van het elektronisch betaalsysteem of digitale verstoringen bij drinkwaterbedrijven en energieleveranciers.

IT (*information technology*)-en OT (*operational technology*, zoals industriële technologie die de motoren van bijvoorbeeld een sluis bestuurt) zijn steeds meer in gebruik in vitale processen en vitale infrastructuur. In de basis is de toepassing van deze technologie gericht op het verbeteren van het functioneren van deze processen. Tegelijkertijd zorgt de toenemende afhankelijkheid van deze systemen er echter voor dat de kansen op, en effecten van verstoringen kunnen toenemen.

De afhankelijkheid van de beschikbaarheid van ICT-systemen neemt toe. Daarnaast zorgt het koppelen van ICT-netwerken (‘vernetting’) ervoor dat cascade-effecten mogelijk worden. Uitval of aantasting van systemen in één domein werken dan door naar systemen in andere domeinen en kunnen ook daar leiden tot uitval of verstoring. Cascade-effecten kunnen resulteren in verstoringen in de dienstverlening van publieke en private organisaties, waardoor maatschappelijke ontwrichting kan ontstaan. Aanbieders van een systeem of dienst zijn niet langer alleen gevoelig voor sabotage van het eigen netwerk, maar ook voor aantasting van

gekoppelde systemen of diensten. Zo werden veel organisaties getroffen door beveiligingsproblemen met CITRIX in 2020.[14]

Figuur 8: Het cyberkwadrant (Instituut Fysieke Veiligheid 2019)

4.5 Maatschappelijke onrust

Verschillende gebeurtenissen en ontwikkelingen hebben in de periode 2019-2022 tot maatschappelijke onrust geleid. Ook binnen het verzorgingsgebied van de VRU is deze sociale onrust zichtbaar geweest. Een recent voorbeeld is de oplaaiende escalatie tussen boeren en de overheid. Daarnaast is er sprake van vormen van anti-overheidssentimenten, bijvoorbeeld met betrekking tot de stikstofmaatregelen, 5G en het COVID-19-beleid van de overheid. De (digitale) middelen beschikbaar voor aanslagen zijn met de tijd meegegroeid, sociale media kunnen voor een snelle verspreiding zorgen van bijvoorbeeld (drone-)beelden van een kleine of grote aanslag. Deze beelden kunnen dan maatschappelijke ontwrichting tot gevolg hebben.

In het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) van oktober 2021stelt de Minister van Justitie en Veiligheid dat van het jihadistisch terrorisme nog steeds de grootste extremistische dreiging uitgaat. Het bijbehorende dreigingsbeeld wordt nog steeds gekenmerkt door het gevaar van aanslagen in het Westen door enkele mondiaal actieve jihadistische organisaties, lokale netwerken en personen. De dreiging is in de afgelopen jaren wel verminderd, wat met name blijkt uit de sterke afname van het aantal aanslagen in Europa. Desondanks heeft Europa, waaronder Nederland, te maken met relatief veel aanhoudingen en met inspanningen ter voorkoming van aanslagen en incidenten die aan jihadistisch terrorisme kunnen worden gerelateerd. Daarnaast is er sprake van rechts-extremisme. [15]

Er zijn vormen van extremisme die zich richten op één specifiek onderwerp. Dat is bijvoorbeeld het geval met de acties tegen windturbines in sommige delen van Nederland. Deze gelden als extremisme, omdat er sprake is van sterke anti-overheidssentimenten. In hoeverre deze op termijn kunnen leiden tot vormen van acties die verder gaan dan activistisch protest, is niet duidelijk. Dergelijke acties kunnen leiden tot fysieke

[14] https://www.ncsc.nl/actueel/nieuws/2020/januari/16/door-citrix-geadviseerde-mitigerende-maatregelen-niet-altijd-effectief
[15] Kamerstukken II 2021-2022, 29754 nr. 620 (bijlage)

effecten. Die kunnen op hun beurt weer leiden tot maatschappelijke ontwrichting. Ondermijnende activiteiten versterken het verontrustende effect.

4.6 *Creeping crisis* en langdurige crisis

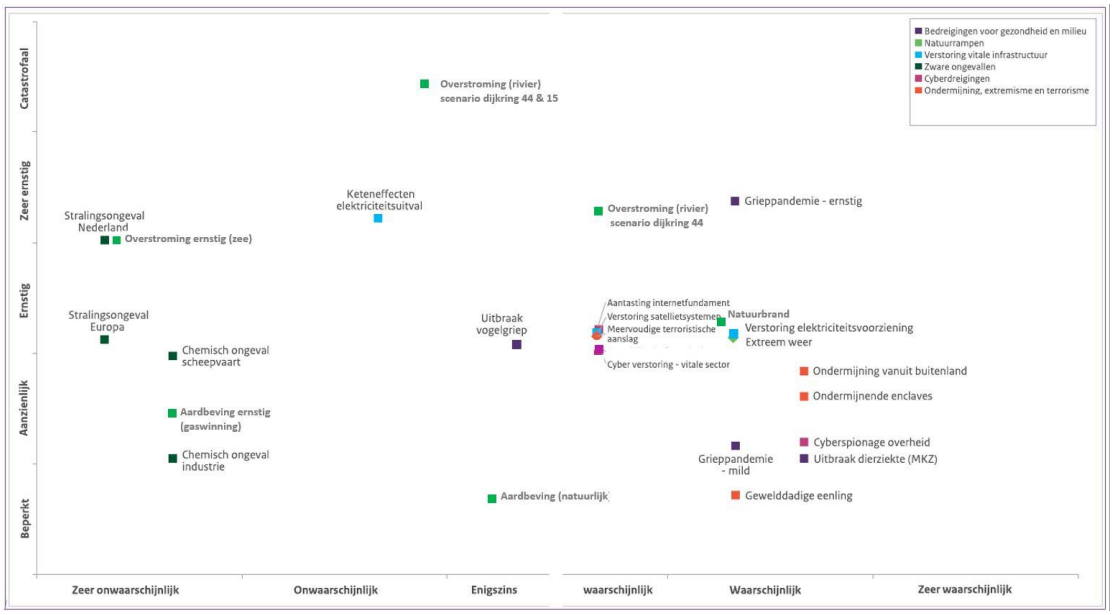
Een *creeping crisis* is een voorzienbare, dreigende en/of sluimerende crisis. De crisisorganisatie bereidt zich hierop op voor door onder planvorming, het beschrijven van procedures en het trainen en geoefend houden van crisisteams en hulpverleningseenheden. Een *creeping crisis* vereist vaak een langdurige inzet van de crisisbeheersingsorganisatie. De grootste uitdaging van een dergelijke crisis ligt dan ook in het handhaven van de weerbaarheid en veerkracht van de samenleving en hulpverleningsdiensten.

De afgelopen jaren laten verschillende voorbeelden zien van langdurige inzetten van de crisisorganisatie (vluchtelingenopvang in 2015, COVID-19 in 2020 en 2021, vluchtelingenopvang Oekraïne in 2022). Langdurige inzetten vergen veel capaciteit en improvisatievermogen. COVID-19 ging bovendien gepaard met gedeeltelijke uitval van het eigen personeel. Dit vereist nieuwe denk- en werkwijzen om paraatheid te blijven borgen met als uitgangspunt om de weerbaarheid en veerkracht van de samenleving te handhaven.

5 Risicothema's

Dit hoofdstuk beschrijft de relevante risicothema's voor het verzorgingsgebied van de Veiligheidsregio Utrecht. De risicobeheersing is gericht op het verkleinen van kans en impact; de crisisbeheersing is gericht op het verkleinen van impact als een risico werkelijkheid wordt.

Voor het risicoprofiel 2023 zijn dezelfde thema's geïdentificeerd als in 2019. Het risicodiagram voor de VRU is ook nu gebaseerd op het risicodiagram in het Nationaal Veiligheidsprofiel (Figuur 9). Veranderingen ten opzichte van 2019 zijn zichtbaar in de impact van de ontwikkelingen op de leefomgeving, zoals beschreven in het voorgaande hoofdstuk.

Figuur 9: Risicodiagram met de veiligheidsthema's uit het NVP 2016

5.1 Natuurrampen

5.1.1. Overstromingen

Overstroming vanuit rivieren blijft een belangrijk risico. Het *worst case* scenario van een overstroming is het doorbreken van de rivierdijk op meerdere plekken (de noordelijke Lekdijk tussen Amerongen en Krimpen a/d IJssel) met als meest verstrekkend gevolg een grootschalige evacuatie. Landelijk is overstroming vanuit zee het maatgevende scenario.

De Grebbedijk, van Rhenen naar Wageningen, ligt in de buurregio Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) en kan bij een enkelvoudige doorbraak zorgen voor grote impact in deze regio. Bij een doorbraak treden ontwrichtende omstandigheden op, zoals grootschalige evacuatie. Onder andere Veenendaal, Rhenen, Renswoude en Amersfoort krijgen hiermee te maken.

De gemeente Vijfheerenlanden ligt in de Alblasserwaard. Ook deze kan in zijn geheel worden getroffen door een overstroming. Een deel van de Alblasserwaard ligt in de buurregio Zuid Holland Zuid (ZHZ). Als een dergelijk scenario zich voordoet, dan raakt ook in deze regio de samenleving ernstig ontwricht. Grootschalige evacuatie kan noodzakelijk zijn.

5.1.2. Natuurbrand

De VRU kent een aantal natuurgebieden. In deze natuurgebieden bevindt zich een groot aantal zorginstellingen en vindt (soms grootschalig) recreatie plaats. Dit brengt bij natuurbrand een verhoogd risico met zich mee. Ook vanwege vergrijzing en extramuralisatie blijft natuurbrand dus een aandachtspunt.

Op de Utrechtse Heuvelrug bevinden zich diverse gebouwen die behoren tot het culturele erfgoed. Deze gebouwen staan in een bosrijke omgeving, wat ze kwetsbaar maakt bij een natuurbrand.

Het plaatsen van afrasteringen in natuurgebieden neemt toe en leidt tot een beperking van ontvluchtingmogelijkheden en toegankelijkheid voor hulpverleningsdiensten.

5.1.3. Extreem weer

Verschillende extreme weersituaties zijn in het verzorgingsgebied te koppelen aan diverse incidentscenario's. De meest waarschijnlijke weersituaties en de bijbehorende scenario's zijn:

- droogte met het scenario natuurbrand,
- hevige regenval waardoor wateroverlast ontstaat, eventueel met uitval nutsvoorzieningen ook in wijken waar geen overlast is,
- onweer, met mogelijk bliksem, windhozen en valwinden waarbij de veiligheid en gezondheid bij buitenevenementen in het geding zijn (door weersomslag).

Extreme weerinvloeden kunnen lokaal van aard zijn. Effecten kunnen echter ook op regionale schaal optreden bij:

- zeer zware storm met als scenario's overstroming van de Randmeren en stroomuitval door het omwaaien van elektriciteitsmasten,
- een combinatie van wind en ijzel met het scenario van stroomuitval doordat de beijzelde draden gaan bezwijken.

5.2 Bedreigingen gezondheid en milieu

Dit thema omvat infectieziekten (humaan, dierziekten en zoönose), voedselveiligheid en milieu.

5.2.1. Infectieziekten

Een infectieziekte wordt veroorzaakt door micro-organismen, zoals bacteriën, virussen, schimmels en parasieten – welke wanneer ze bepaalde lichaamsdelen van een mens of dier binnendringen – ziekteverschijnselen veroorzaken. Een bekend voorbeeld van een infectieziekte is de normale seizoensgriep. De risico's zoals verwoord in het NVP 2016 zijn onverkort van toepassing op de regio Utrecht, met de volgende aanvullingen:

- Ten aanzien van humane infectieziekten is lokaal sprake van gebieden waar de vaccinatiegraad lager is dan het landelijk gemiddelde. Dit brengt risico's met zich mee, bijvoorbeeld het risico op uitbraak van polio.
- Ten aanzien van dierziekten bestaat de kans dat de uitbraak van een besmettelijke dierziekte mogelijk leidt tot het preventief ruimen van dieren, wat mogelijk spanning kan geven met dierenwelzijn en acceptatie onder de bevolking en betrokken agrariërs.

5.2.2. Voedselveiligheid en milieu

Voor de risico's van dit thema is het NVP 2016 integraal van toepassing op de regio Utrecht (zie bijlage 1).

5.3 Zware ongevallen, waaronder transportongevallen

De term zware ongevallen is een verzamelterm voor gebeurtenissen waarbij de oorzaak vaak ligt bij (een combinatie van) incidenten. Zo'n incident wordt vaak veroorzaakt door (een combinatie van) technisch, menselijk, of organisatorisch falen. Tot het thema zware ongevallen behoren drie sub thema's: stralingsongevallen, chemische incidenten en transportongevallen.

5.3.1. Stralingsongevallen

Bij stralingsongevallen komt radioactief materiaal vrij in de atmosfeer, in de bodem of in het water. Een incident met een (dreigende) lozing van radioactief materiaal kan ernstige maatschappelijke gevolgen hebben. Het gaat dan om gezondheidseffecten door directe blootstelling van mensen (inhalatie van radioactief besmette lucht), of door indirecte blootstelling (besmetting in de voedselketen en drinkwater). Naast effecten voor de volksgezondheid zal er mogelijk ook sprake zijn van economische schade, ecologische schade, imagoschade, maatschappelijke onrust in het algemeen (angst, onvrede, woede) en verlies van draagvlak voor nucleaire energieopwekking en andere toepassingen van nucleaire technologie.

Stralingsongevallen kunnen ontstaan in kernreactoren, op locaties waar met hoogradioactief materiaal wordt gewerkt of tijdens transport. Ook kernreactoren in het buitenland vormen een risico. Hierbij is onderscheid te maken tussen kerncentrales vlak over de landsgrens die een directe impact kunnen hebben op Nederland, en die met een indirecte impact vanaf een grotere afstand tot Nederland.

Een deel van de regio Utrecht valt binnen de 100 km-zone van de kerncentrale in Doel (België). In deze zone zijn in 2017 eenmalig jodiumtabletten verspreid, ook in een tiental Utrechtse gemeenten omdat deze (gedeeltelijk) in de 100-km zone vallen. Het risico van stralingsongevallen voor de regio Utrecht is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde risico.

5.3.2. Chemische incidenten

Nederland heeft een aanzienlijke chemische industrie die onderdeel uitmaakt van een wereldwijd netwerk van bedrijven en transportstromen. Chemische incidenten kunnen ontstaan tijdens fabricage, opslag, transport of gebruik. Belangrijke scenario's zijn explosie, brand en een toxische wolk. Indien de bedrijfsactiviteiten zo riskant zijn dat personen buiten de inrichting gevaar kunnen lopen, is het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi) van toepassing. In de regio Utrecht zijn ruim honderd Bevi-inrichtingen bekend. Het Besluit verplicht bevoegde gezagen veiligheidsafstanden aan te houden tussen gevoelige objecten en risicovolle bedrijven.
Die inrichtingen waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig kunnen zijn en boven een bepaalde drempelwaarde uitkomen, vallen naast het Bevi ook onder het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo). Brzo-inrichtingen moeten voldoen aan stringente veiligheidseisen en worden frequent geïnspecteerd. Het risico van chemische incidenten in de regio Utrecht is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde.

5.3.3. Transportongevallen

Binnen de regio Utrecht vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats via weg, water en spoor. Ook hierbij zijn incidenten mogelijk die een explosie, brand of een toxische wolk kunnen veroorzaken. Beperkte bereikbaarheid van incidentlocaties en beperkte bluswatervoorziening langs de infrastructuur kunnen aan effectieve incidentbestrijding in de weg staan.

De risico's die gepaard gaan met he vervoer van gevaarlijke stoffen over de hoofdtransportroutes (spoor, water en weg) zijn genormeerd in de Regeling Basisnet. Deze regeling wijst de hoofdroutes voor vervoer van gevaarlijke stoffen aan en legt daarvoor risicoplafonds vast.[16] De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat rapporteert jaarlijks aan de Tweede Kamer over de realisatiecijfers in verband met het wel of

[16] Stcrt. 2014, 8242, laatstelijk gewijzigd Stcrt. 2020, 64380.

niet overschrijden van deze plafonds. In de rapportage over 2020 meldde de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat dat de risicoplafonds werden overschreden op de volgende onderdelen (selectie van onderdelen geheel of gedeeltelijk gelegen in de provincie Utrecht):[17]

1. Basisnet Spoor:
    a. Overschrijding van de norm voor de 10^{-8} iso-risicocontour op de trajecten
        i. Utrecht-Woerden,
        ii. Utrecht Amersfoort en
        iii. Utrecht-Arnhem
    b. Overschrijding van de norm voor de 10^{-7} iso-risicocontour op het traject
        i. Amersfoort-Apeldoorn
2. Basisnet weg:
   Geen risicoplafonds overschreden in Nederland
3. Basisnet water:
   Geen risicoplafonds overschreden in Nederland.

Op basis met een vergelijking van deze cijfers met de gegevens voor heel Nederland wijst dit op een iets hoger risiconiveau voor de VRU ten opzichte van het gemiddelde risiconiveau, voornamelijk veroorzaakt door het vervoer per spoor.

In de regio Utrecht bevinden zich geen luchthavens (vliegveld Soesterberg is nu in gebruik voor zweefvliegactiviteiten). In de omliggende regio's bevinden zich onder andere Schiphol, Lelystad Airport en enkele vliegvelden voor de kleine luchtvaart. Ongeveer 75% van alle luchtvaartongevallen vinden plaats tijdens, kort voor – c.q. na het landen of opstijgen. Daarnaast vindt 10% plaats binnen de 10 km zone van een luchthaven. De overige 15% vindt op een willekeurige locatie plaats. Een klein deel van regio Utrecht ligt binnen 10 km van een start -en landingsbaan van Schiphol. Hogere vluchtintensiteiten op Schiphol kunnen leiden tot een geringe toename van de kans op luchtvaartongevallen. Uitbreiding van luchthaven Lelystad airport heeft vrijwel geen invloed op het risico in de regio Utrecht vanwege de ligging buiten de 10 km-zone.

De risico's van transportongevallen in de regio Utrecht zijn relatief hoog vanwege het intensieve gebruik van het spoor, de wegen en waterwegen. Vanwege toename van het intensieve transport over water in combinatie met de verwachte groei in recreatie(vaart), is er voor gekozen het transport van gevaarlijke stoffen over grote vaarwegen in 2019 als risicofocusgebied aan te wijzen.

5.4 Verstoring vitale infrastructuur

Er is sprake van verstoring van vitale infrastructuur als de verstoring van de daarmee gemoeide processen leidt tot ernstige maatschappelijk ontwrichting. Het NVP rekent de volgende processen tot de vitale infrastructuur:

- energievoorziening (elektriciteit, gas en olievoorziening),
- drinkwatervoorziening,
- ICT en telecommunicatie (internet, datadiensten, spraakdiensten en satelliet tijd- en plaatsbepaling),
- financiële dienstverlening (betalings- en effectenverkeer),
- water (keren en beheren waterkwantiteit).

Voor de VRU betekent dit het volgende.

[17] Kamerstukken II 2020-2021, 30373, nr. 72, bijlage 99625.

5.4.1. *Verstoring energievoorziening*

De regio Utrecht is een transportknooppunt voor met name het spoor en de weg. Verstoring van de elektriciteitsvoorziening of andere processen in de vitale infrastructuur in de regio Utrecht kunnen daardoor leiden tot keteneffecten voor de transportsector in het hele land, zowel over de weg, het water als het spoor.

5.4.2. *Drinkwatervoorziening*

In de regio Utrecht wordt drinkwater uit diepe grondwaterlagen gewonnen. Deze manier van waterwinning is minder kwetsbaar dan de winning uit oppervlaktewater, die in het landelijk beeld als maatgevend geldt. Wel bevinden zich in het verzorgingsgebied innamepunten voor oppervlaktewater ten behoeve van de drinkwatervoorziening in andere regio's. Dit vindt plaats in het Lekkanaal bij Nieuwegein en in het Amsterdam-Rijnkanaal bij Nieuwersluis. Hier wordt water via pijpleidingen naar de duinen in Noord-Holland gepompt waar het wordt geïnfiltreerd ten behoeve van de drinkwatervoorziening van Noord-Holland.

5.4.3. *ICT & telecommunicatie*

In de regio Utrecht zijn diverse hoofdkantoren van bedrijven in de sector ICT en telecommunicatie die diensten leveren voor heel Nederland en soms ook voor andere landen. Uitval van dit soort bedrijven geeft een risico op het vlak van betalings- en effectenverkeer met Europese uitstraling. Echter, juist omdat uitval van deze voorzieningen vrijwel heel Nederland zal kunnen treffen, is het risico voor de regio Utrecht bij uitval van ICT & communicatie niet groter dan het landelijk gemiddelde.

5.5 Ondermijning, grof en extreem geweld

5.5.1. *Ondermijning*

De situatie in het verzorgingsgebied van de VRU komt op hoofdlijnen overeen met het landelijk beeld (zie bijlage 1).

5.5.2. *Extremisme en terrorisme*

In het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN)[18] wordt er gesproken over rechts-extremisme. Volgens de AIVD gaat thans van het jihadistisch terrorisme nog steeds de grootste extremistische dreiging uit. Het jihadistisch-terroristisch dreigingsbeeld wordt nog steeds gekenmerkt door het gevaar van aanslagen in het Westen door enkele mondiaal actieve jihadistische organisaties, lokale netwerken en personen. De dreiging is in de afgelopen jaren wel verminderd, wat met name blijkt uit de sterke afname van het aantal aanslagen in Europa. Desondanks heeft Europa, waaronder Nederland, te maken met relatief veel aanhoudingen, het voorkomen van aanslagen en incidenten die aan jihadistisch terrorisme kunnen worden gerelateerd. De dreiging is dus wel verminderd, maar nog steeds aanzienlijk.

[18] Kamerstukken II 2021-2022, 29754 nr. 620.

6 Capaciteitenanalyse

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op de mate waarin de VRU in staat is met de eventuele gevolgen om te gaan wanneer risico's zich materialiseren. De kernvragen van deze capaciteitenanalyse zijn: hoe worden de risico's ingeschat en hoe gaat de hulpverleningsorganisatie om met de effecten en de bestrijding ervan? Dit hoofdstuk beschrijft eerst de gehanteerde methodiek. Daarna volgen de resultaten en tot slot de conclusies.

6.2 Opzet capaciteitenanalyse

De capaciteitenanalyse bestaat uit drie elementen:

1. Vergelijkende analyse met RRP 2019
2. Scenario's
3. Capaciteitsprofielen

6.2.1. Vergelijkende analyse

Allereerst heeft een groep vakinhoudelijk experts van de VRU gekeken naar veranderingen in het risicobeeld ten opzichte van de capaciteitenanalyse in het RRP 2019. Het RRP 2019 was gebaseerd op het Nationaal VeiligheidsProfiel 2016 (NVP 2016).

6.2.2. Scenario

In de tweede stap zijn de scenario's 'gebouwd' behorende bij verschillende incidenttypen. Uitgangspunt bij het bouwen waren de beschrijvingen van scenario's in het RRP 2019 (hoofdstuk 3) en het Nationaal Veiligheidsprofiel 2016.

De scenario's beschrijven het veronderstelde of geplande verloop van gebeurtenissen indien een van de incidenttypen zich voordoet. Voor deze incidenttypen stelt de veiligheidsregio Utrecht plannen op ter ondersteuning van het opleiden, trainen en oefenen van de hulpverleningsorganisatie. De scenario's beschrijven de 'vraagzijde' van de crisis: wat is er nodig?

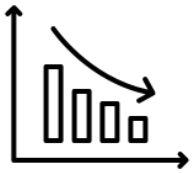
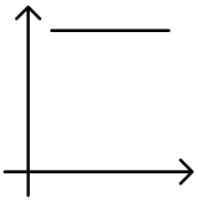
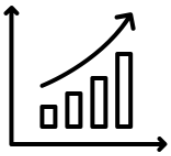
In dit risicoprofiel is nog geen rekening gehouden met verschillen tussen de scenario's die samenhangen met verschillende niveaus van zelfredzaamheid van burgers of veerkracht van de samenleving, of met verschillen in zelfredzaamheid tussen groepen personen bij een bepaald scenario. Op dit moment zijn er nog geen betrouwbare en valide methodes om dit verband te beschrijven of te meten.

6.2.3. Capaciteitsprofielen

In de derde stap is de 'aanbodzijde' van de hulpverleningscapaciteit ter bestrijding van deze scenario's nader geanalyseerd. Daarbij is onderscheid gemaakt in drie capaciteitsprofielen:

- flitsramp,
- langdurige crisis,
- voorzienbare dreigende en/of sluimerende crisis (zie figuur 1).

Voor deze benadering is gekozen omdat niet meer alleen rekening dient te worden gehouden met de klassieke flitsramp, maar vaker met crises die een andere inzet van de hulpverlening vragen, zoals bijvoorbeeld bij een meer langdurige inzet. De profielen geven schematisch weer hoe de vraag naar capaciteit (verticale as) verandert met de tijd (horizontale as).

		
(1) Flitsramp	(2) Langdurige crisis	(3) Voorzienbare, dreigende en/of sluimerende crisis

Figuur 10: Capaciteitsprofielen voor de Hulpverleningsorganisatie

Toelichting bij de capaciteitsprofielen:

- Flitsramp
  Bij een "Flitsramp" ontstaat de vraag naar hulpverleningscapaciteit plotseling. Na (en vaak: door) de inzet van deze capaciteit neemt de omvang van het incident af, waardoor ook de vraag afneemt.
- Langdurige crisis
  De vraag naar hulpverleningscapaciteit neemt gedurende een langere tijd nauwelijks toe of af. Dit is bijvoorbeeld het geval als de hulpverlening geen rechtstreekse invloed heeft op de oorzaak van de crisis.
- Voorzienbare, dreigende en/of sluimerende crisis (creeping crisis):
  De vraag naar hulpverleningscapaciteit wordt gekarakteriseerd door een geleidelijke toename en kan overgaan in een langdurige inzet, of na escalatie weer afnemen zoals na een flitsramp. Voorbeeld: een grote natuurbrand of maatschappelijke ontwrichting ten gevolge van een cyberaanval.

De capaciteitsprofielen vormen een hulpmiddel om de benodigde capaciteit te kunnen inschatten. De vraag naar de inzet van capaciteit verloopt niet bij elk scenario op dezelfde manier en duurt ook niet voor elk onderdeel van de hulpverleningsorganisatie van de VRU even lang. Dit is ook zichtbaar in de opschalingsprocessen van de crisisorganisatie; enerzijds toegespitst op de flitsramp en anderzijds voorzienend in maatwerk door flexibele opschaling al naar gelang het scenario.

6.3 Resultaten capaciteitenanalyse

Achtereenvolgens wordt ingegaan op de veranderingen sinds 2019, de capaciteitsprofielen bij de verschillende scenario's en de te verwachten aandachtspunten voor de hulpverlening. Voor een gedetailleerder overzicht zie Bijlage 3: Gedetailleerde capaciteitenanalyse.

6.3.1. RRP 2019

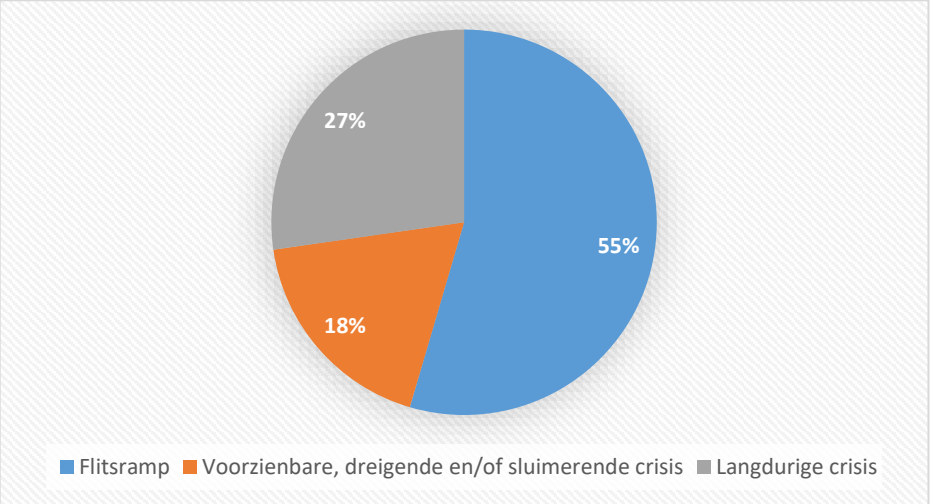
Uit de vergelijkende analyse van het onderliggende RRP ten opzichte van het RRP 2019 komt het volgende beeld naar voren.

- Voor het grootste deel van de risico's geldt dat de omstandigheden in de zin van kans en effect vergelijkbaar zijn met die van 4 jaar geleden.
- Ontwikkelingen als de energietransitie, klimaat, verdergaande digitalisering en demografische ontwikkelingen genereren nieuwe risico's .
- Nog steeds is het merendeel van de incidenten waarmee de veiligheidsregio te maken heeft kortstondig. Echter, is de verwachting dat in de toekomst langdurige crisissituaties vaker zullen voorkomen waarbij een langer beroep en op de onderdelen intensiever hulpverleningscapaciteit zal worden gedaan.

6.3.2. *Capaciteitsprofielen bij de scenario's*

Uit de analyse van de scenario's blijkt dat de vraag naar inzet van capaciteit van de hulpverleningsorganisatie niet bij elk incident op dezelfde manier verloopt en ook niet voor elk onderdeel van de hulpverleningsorganisatie even lang duurt. De verschillen in tijdsduur en moment van inzet doen zich bij ieder scenario voor.

Voor het merendeel van de scenario's geldt dat de beschikbare hulpverleningscapaciteit direct inzetbaar moet zijn. Na de start van de hulpverlening neemt de omvang van het incident, en dus ook de vraag naar capaciteit, snel af ("flitsramp"). Bij de overige scenario's is inzet reeds voorafgaand aan de crisis noodzakelijk, zal de inzet langdurig kunnen zijn, of beide. Figuur 11 laat zien hoe de capaciteitsprofielen verdeeld zijn over de scenario's.

Figuur 11: Verdeling van de capaciteitsprofielen over de scenario's

Er zijn drie incidenttypen te onderscheiden waarbij deze vraag naar inzet vooraf, of langdurige inzet, in het bijzonder zichtbaar wordt:

- Infectiezieken
  Bij een pandemie blijkt dat de behoefte aan bevolkingszorg, crisiscommunicatie en ondersteuning voor het Regionaal Beleidsteam meer dan een jaar lang kan aanhouden.
- Extreem weer
  Na extreem weer kan het maanden duren voordat een gebied weer toegankelijk is gemaakt, terwijl de acute hulpverlening al geruime tijd is afgeschaald.
- Digitale ontwrichting
  Tijdens een sluimerende crisis kan de behoefte aan bestuurlijke ondersteuning en besluitvorming voorlopen op de vraag naar de operationele capaciteit van de acute hulpverlening (politie, brandweer of geneeskundig). Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen indien zich een dreiging voordoet waarbij gijzelsoftware (ransomware) wordt ingezet bij netbeheerders.

6.3.3. *Aandachtspunten in de hulpverlening*

Bij beoordeling van de scenario's is een aantal knelpunten in de hulpverlening te verwachten. Bij zeven scenario's doen zich knelpunten in de hulpverlening voor, zowel op het gebied van middelen als van personeel.

Tabel 1: Overzicht knelpunten capaciteitenanalyse

Scenario	Middelen	Personeel
Overstromingen	X	X
Natuurbrand	X	
Infectieziekten		X
Stralingsongevallen	X*	
Gebouwbranden	X	
Nieuwe brandrisico's energietransitie	X**	

*uitvoering planvorming **expertise
(zie ook *Bijlage 3: Gedetailleerde* capaciteitenanalyse)

De belangrijkste aandachtspunten zijn:

Overstromingen
Het scenario van een doorbraak vanuit de Lek ter hoogte van Amerongen kan leiden tot een zeer zware belasting op de crisisbeheersingsorganisatie. Deze impact van deze belasting is het duidelijkst als het gaat om continuïteit van de hulpverlening en schaarste van mensen en middelen. Naast de benutting van bijstandsafspraken zal daarom bij dit scenario extra capaciteit aangetrokken moeten worden om continuïteit van hulpverlening te kunnen waarborgen van (met name) de brandweer en reddings- en ondersteuningsteams. De gevolgen van een grote overstroming blijven echter, ook bij de inzet van deze bijstand, zeer ernstig.

Het is daarom belangrijk om gevolg beperkende keuzes te blijven maken bij de ruimtelijke inrichting van de leefomgeving.

Natuurbrand
Een grote natuurbrand op de Utrechtse Heuvelrug kan een zodanige omvang hebben dat de middelen, inclusief bijstand, voor de brandbestrijding niet toereikend zijn. Daarmee ontstaat het risico dat het na enige tijd niet langer mogelijk is om de brand te bestrijden waardoor de brand zich zou kunnen uitbreiden.

Voor de beheersbaarheid van natuurbranden is het belangrijk dat in de inrichting van het natuurgebied ook in de toekomst keuzes worden gemaakt die de escalatiekans van een natuurbrand beperken. Ook de bestaande afspraken over bijstand blijven nodig.

Infectieziekten
In het scenario van een wereldwijde pandemie zal naar verwachting de beschikbare personele capaciteit voor de crisisbeheersing niet afdoende kunnen zijn doordat tegelijkertijd de vraag naar capaciteit toeneemt, en het aanbod daarvan afneemt door de verminderde inzetbaarheid van hulpverleningspersoneel. Het continueren van met name (de coördinatie van) de geneeskundige hulpverlening zal dus een aandachtspunt blijven.

6.4 Conclusies

Deze capaciteitenanalyse maakt in de eerste plaats duidelijk dat in de periode sinds 2019 geen grote veranderingen zijn opgetreden in de waardering van de risico's (in termen van kans en

effect) en bijbehorende scenario's. Aandachtspunten zijn er vooral bij de scenario's overstroming, natuurbrand en infectiezieken. Het gaat daarbij om mogelijke uitputting van middelen en personeel vanwege de langdurigheid en de intensiteit van de inzet.

Daarnaast is er een aantal nieuwe ontwikkelingen in het risicobeeld waarbij naar verwachting vaker, eerder of langduriger een beroep zal worden gedaan op de hulpverleningscapaciteit. Naast de inzet bij flitsrampen zal de hulpverlening vaker geconfronteerd worden met voorzienbare, dreigende en/of sluimerende crises (*creeping crises*). Als de hulpverleningscapaciteit vaker, eerder of langduriger wordt ingezet, is dat van betekenis voor de belastbaarheid van de organisatie.

Met de toenemende complexiteit van de samenleving worden zelfredzaamheid van burgers en grotere veerkracht van de samenleving een belangrijker aspect van een veilige leefomgeving. Het bepalen en bevorderen van deze zelfredzaamheid en veerkracht verdient daarom duurzame aandacht van de VRU en alle betrokken partners. Behouden of versterken van veerkracht zal in de komende periode een belangrijk element kunnen zijn bij afwegingen over gebruik en inrichting van de leefomgeving en over het sociale domein.

Uit deze capaciteitenanalyse blijkt vooral dat de veranderingen in het risicobeeld ertoe leiden dat de Veiligheidsregio Utrecht in de toekomst flexibeler moet kunnen inspelen op langdurige en sluimerende crisissituaties.

7 Risicofocusgebieden

Het RRP 2019 bevatte voor het eerst risicofocusgebieden. Hier komen meerdere risico's samen, waardoor het risicobeeld niet onder één thema is onder te brengen. Het gaat hierbij om gebieden met één of meer van de volgende kenmerken:

- grote concentratie van mensen;
- groot economisch belang;
- hoge mate van complexiteit;
- grote mate van onzekerheid;
- hoog feitelijk samengesteld risico.

In deze gebieden met de bovengenoemde kenmerking vereist de stapeling van risico's bijzondere aandacht – vandaar de benaming Risicofocusgebieden. Het RRP 2019 benoemde de volgende gebieden als risicofocusgebied:

1. Transport van gevaarlijke stoffen over de grote vaarwegen
2. Stationsgebied Utrecht
3. Utrecht Science Park De Uithof
4. Utrecht Science Park Bilthoven
5. Utrechtse Heuvelrug

In dit hoofdstuk wordt elk risicofocusgebied nader toegelicht. In het actueel risicobeeld wordt, zodra het beschikbaar is, meer in beeld gebracht over de risicofocusgebieden. Bijvoorbeeld de status waarin het meten van risico's is in de diverse gebieden is, in de zin van de beschikbaarheid van sensordata bijvoorbeeld.

7.1 Transport van gevaarlijke stoffen over de grote vaarwegen

7.1.1. Risicoprofiel

De hoofdvaarwegen in de regio maken deel uit van de Corridor Amsterdam-Rijn van het Basisnet Vervoer Gevaarlijke Stoffen (zie ook paragraaf 5.3.3). Deze corridor omvat

- het Amsterdam-Rijnkanaal van Nigtevecht tot Wijk bij Duurstede,
- het Lekkanaal langs Nieuwegein
- de Lek stroomafwaarts vanaf Nieuwegein.

Hier passeren dagelijks grote aantallen schepen. Het betreft zowel beroepsvaart als pleziervaart. De beroepsvaart bestaat grotendeels uit vrachtvaart waarvan een gedeelte met gevaarlijke stoffen; daarnaast varen er passagiersschepen. Deze bestaan uit rondvaartschepen en riviercruiseschepen. Deze laatste varen voornamelijk van Duitsland naar Amsterdam en terug.

De situering van de vaarwegen is complex. Er zijn kruisingen met andere vaarwegen en met belangrijke spoor- en wegverbindingen. Routes over water, weg en spoor lopen op geringe onderlinge afstand parallel aan elkaar in een intensief gebruikte "corridor" tussen Amsterdam en Utrecht. Het water wordt voor de drinkwaterproductie gebruikt. In woonkernen liggen woningen en andere bestemmingen op korte afstand van de oevers.

Het hoofd(water)wegen net vervult een belangrijke functie in de economie. Bij verstoring is het effect op de directe en indirecte omgeving in (Midden) Nederland groot. Het gebied is voortdurend in ontwikkeling. Dit blijkt uit:

- Uitbreiding van de watertransportcapaciteit (bijvoorbeeld de uitbreiding van de Prinses Beatrixsluis met een derde kolk in 2019);
- intensiever gebruik van recreatieterreinen langs de vaarwegen;

- toename van het aantal woningen in de zone langs het water.

Vanuit risicobeheersings- en hulpverleningsperspectief vragen de volgende aspecten en locaties specifieke aandacht:

- Bereikbaarheid voor de hulpdiensten van zowel de vaarweg als de kwetsbare bestemmingen op de wal.
- Verhoogde kans op aanvaringen tussen vaartuigen:
    - Kruisende vaarwegen (ARK/Neder-Rijn bij Wijk bij Duurstede, Lekkanaal/Lek bij Nieuwegein);
    - Splitsende vaarwegen (ARK/Lekkanaal bij Nieuwegein, ARK/Vecht bij Nigtevecht);
    - Kruisend verkeer op de vaarweg (pont Nieuwer ter Aa/Breukelen op het ARK).
- Aanvaringen met infrastructuur:
    - Sluiscomplexen (Prinses Beatrixsluis en Prinses Irenesluis).
- Concentratie van risicobronnen:
    - Wachtplaatsen voor schepen met gevaarlijke lading (Kegelligplaats bij de Plofsluis in Nieuwegein).
- Trends in de risico-ontwikkeling:
    - In 2020 is de omvang van de recreatievaart sterk gegroeid. Deze zal naar verwachting de komende jaren blijven toenemen.

7.1.2. Weerbaarheidsprofiel

Op minder dan honderd meter van het kanaal liggen op diverse punten woonwijken. Meestal liggen deze aan één zijde van het kanaal, in een enkel geval echter aan weerszijden. De zelfredzaamheid in deze woonwijken wijkt niet af van de zelfredzaamheid in andere woonwijken. De bereikbaarheid van deze locaties wijkt evenmin af van die van andere locaties.

7.1.3. Capaciteitenanalyse

In 2020 heeft de VRU het incidentbestrijdingsplan Vaarwegen (IBP) vastgesteld. Daarin is uitgewerkt hoe de verantwoordelijkheden zijn verdeeld tussen verschillende overheden volgens de toepasselijke wetten (Waterwet en Wet Veiligheidsregio's). Het IBP beschrijft ook de scenariogerichte responsorganisatie. In 2021 zijn de scenario's voor vervoer van gevaarlijke stoffen over het Basisnet Water opnieuw in kaart gebracht. Dit gaf geen aanleiding voor een afzonderlijke capaciteitenanalyse. De analyse van hoofdstuk 6 is onverkort van toepassing.

7.2 Stationsgebied Utrecht

7.2.1. Risicoprofiel

Het Stationsgebied Utrecht is een complex gebied met vele functies, waar dagelijks grote aantallen mensen passeren en werken en waar veel mensen wonen. De infrastructuur wordt intensief gebruikt voor transport van passagiers en goederen, waaronder gevaarlijke stoffen.

Het gebied speelt een belangrijke rol in de veiligheid en het welzijn van mensen, het behouden functioneren van de stad en van het economisch leven in de regio. Het Stationsgebied Utrecht is het knooppunt van (Midden) Nederland. Tot 2030 wordt gewerkt aan de uitvoering van het Masterplan Stationsgebied.[19]

7.2.2. Weerbaarheidsprofiel

Het Stationsgebied herbergt grote aantallen personen, die ondanks hun diverse aard overwegend zelfredzaam zijn. Het gaat om passagiers van treinen en bussen en werknemers van winkels, kantoren en vervoerders.

[19] https://cu2030.nl/pagina/de-aanleiding.

Daarnaast omvat het gebied een groot aantal woningen. Diverse evenementen, in de open lucht en in de Jaarbeurs, trekken grote groepen bezoekers.

Het netwerk van veiligheidspartners is in beeld en sterk georganiseerd. De benodigde planvorming is actueel. De focus ligt op het in stand houden van het netwerk en kennisborging.

7.2.3. Capaciteitenanalyse

Bij het gemeentebestuur, het Openbaar Ministerie (OM), de Politie Midden-Nederland, de Veiligheidsregio Utrecht en bij de publieke en private partijen in het gebied bestaat de behoefte aan gezamenlijke voorbereiding op incidenten die naar aard omvang en gevolgen voorzienbaar en realistisch zijn in dit gebied. Om hierin te voorzien heeft de VRU in 2021 een incidentbestrijdingsplan (IBP) voor het gebied vastgesteld.

7.3 Utrecht Sciencepark

7.3.1. Risicoprofiel

Het gebied Utrecht Sciencepark (USP) is een dynamische en complexe omgeving die intensief wordt gebruikt. De focus van het gebied ligt bij gezondheidszorg en kennis. Op het terrein liggen onder meer het Universitair Medisch Centrum Utrecht, twee kinderziekenhuizen, diverse faculteitsgebouwen van de Universiteit Utrecht en Hogeschool Utrecht, onderzoeksinstituten en laboratoria. Het gebied beslaat 322 hectare en er zijn meer dan 100 instellingen gevestigd. In het gebied liggen 3.000 studentenwoningen. Dagelijks bezoeken 27.000 werknemers en 51.000 studenten het gebied. De gemeente Utrecht heeft de ambitie om het gebied te ontwikkelen als kloppend hart van Europa's meest competitieve regio.
Er worden nieuwe laboratoriumgebouwen gerealiseerd, waaronder die voor het RIVM. De hoge personendichtheid, een concentratie van verminderd zelfredzamen in de ziekenhuizen, grote vervoersstromen en de voornoemde laboratoria leiden tot een stapeling van risico's. Het gebied door drie autowegen ontsloten. Aan de Westkant wordt het gebied begrensd door de A27, die deel uitmaakt van het Basisnet Vervoer Gevaarlijke Stoffen.

7.3.2. Weerbaarheidsprofiel

De bewoners van de 3000 woningen, de 27.000 werknemers en de 51.000 studenten die het gebied dagelijks gebruiken, zijn overwegend zelfredzaam. In het UMCU en de andere ziekenhuizen is echter sprake van een concentratie verminderd zelfredzame personen.

7.3.3. Capaciteitenanalyse

Tijdens de bestrijding van calamiteiten vereist dit gebied bijzondere aandacht, met name op het gebied van de informatievoorziening. Met partijen in het gebied worden hierover afspraken gemaakt ten behoeve van de veilige inzet van de hulpverleningsdiensten. Ook zijn er bijzondere afspraken nodig over de informatie-uitwisseling ten tijde van ongevallen op het terrein, ongeacht of daarbij de inzet van de hulpverleningsdiensten noodzakelijk is.
Met de komst van het RIVM moet het risicobeeld opnieuw gewogen worden.

7.4 Utrecht Science Park Bilthoven

7.4.1. Risicoprofiel

Het Utrecht Science Park Bilthoven (USPB) ligt op het voormalig RIVM terrein dat in 2013 is verkocht aan een private partij. Op het terrein zijn veel verschillende gevaarlijke stoffen aanwezig. De hoeveelheden per opslag- of gebruikslocatie zijn echter klein. De organisaties op het USPB concentreren zich vooral op de productie, ontwikkeling en verbetering van humane vaccins, medische hulpmiddelen en onderzoek in het kader van volksgezondheid en milieu.

Het RIVM zal in de periode 2023 -2028 verhuizen naar het Utrecht Science Park. Dan ontstaat er in USPB ruimte voor bedrijven uit verwante bedrijfstakken. Redenen om het USPB aan te wijzen als Risicofocusgebied zijn de volgende:

- Bij onderzoeksactiviteiten worden Biologische Agentia op zeer kleine schaal gebruikt. In het productieproces kan een storing en/of defect optreden in de installatie of kan een menselijke fout worden gemaakt. Een mogelijk effect is dat er een spill (lekkage) ontstaat waarbij medewerkers besmet raken. Afhandeling van dit soort calamiteiten is complex: het vereist afstemming tussen onder meer de GGD, Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, de Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding (onderdeel van het RIVM), de gemeente De Bilt en het bedrijf waar het ongeval zich heeft voorgedaan. Andere partijen (waaronder de VRU) moeten van dergelijke incidenten op de hoogte worden gesteld, ook in gevallen waarbij zij niet worden ingezet voor de calamiteitenbestrijding.
- De aanwezigheid van genetisch gemodificeerde organismen, proefdieren en vaccinfabricage op het terrein kan aanleiding zijn voor maatschappelijke onrust.

7.4.2. Weerbaarheidsprofiel

Op het terrein werken ongeveer 2.100 personen, waaronder slechts een beperkt aantal kwetsbare personen. Het terrein is niet toegankelijk voor het publiek. De stichting Antonie van Leeuwenhoek-terrein (Stichting-ALt) is namens alle organisaties en bedrijven op het terrein houder van de milieuvergunningen en houdt een organisatie voor de operationele calamiteitenbestrijding op het USPB in stand conform de voorschriften van de vergunning.

7.4.3. Capaciteitenanalyse

De partijen die betrokken zijn bij de bestrijding van calamiteiten op het USP Bilthoven, waaronder de hulpverleningsdiensten, hebben afspraken gemaakt op het gebied van informatievoorziening ten behoeve van een veilige inzet. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt voor het verstrekken van informatie over incidenten op het terrein waarbij de inzet van de hulpverleningsdiensten niet noodzakelijk is.

7.5 Utrechtse Heuvelrug

7.5.1. Risicoprofiel

Het gebied Utrechtse Heuvelrug is een bos- en heidegebied van ca. 22.000 ha. Het doorsnijdt de provincie diagonaal van Rhenen naar Baarn loopt door tot in de buurregio Gooi en Vechtstreek. Het gebied wordt gekenmerkt door de bijzondere ecologische waarden, het grote aantal gebruikers en de aanwezigheid van vitale infrastructuur. Kwetsbare objecten in het gebied zijn zorgfuncties en cultureel erfgoed. De provincie Utrecht ambieert uitbreiding van de natuur met tussen 10.000 tot 20.000 ha.

De combinatie van aaneengesloten natuur en intensief gebruik maakt het gebied kwetsbaar, zeker gedurende periodes van droogte en daaruit voorkomende natuurbrandrisico. Als gevolg van klimaatverandering (zie paragraaf 4.1) is het risico in de afgelopen jaren toegenomen en volgens de huidige prognoses zal deze toename nog enige tijd aanhouden.
Onder gunstige bodem- en weersomstandigheden is een natuurbrand in dit gebied beheersbaar voor de brandweer en blijft de overlast beperkt tot rook. Onder ongunstigere of extreme omstandigheden kan een natuurbrand ook onbeheersbaar worden voor de hulpdiensten en meerdere dagen woeden.

7.5.2. Weerbaarheidsprofiel

Tijdens een langdurige brand kan de overlast van rook voor bewoners van woningen en zorginstellingen meerdere dagen aanhouden. In ongunstige omstandigheden bedreigt een natuurbrand de bewoners rechtstreeks en moeten zij het gebied verlaten. Voor kwetsbare groepen en voor het aanwezige cultureel erfgoed is een dergelijk scenario extra risicovol.

7.5.3. Capaciteitenanalyse

Tijdens de bestrijding van calamiteiten (zoals natuurbrand) vereist dit gebied bijzondere aandacht. Voor een adequate risicobeheersing is de aanwezigheid van brandbestrijdingscapaciteit niet voldoende. De toolbox 'gebiedsgerichte aanpak' van Brandweer Nederland biedt een belangrijk hulpmiddel om het aanwezige risico verder te reduceren. Algemene doelstelling dient te zijn, zoals reeds in paragraaf 4.1.3 beschreven, het in balans brengen van ecologische waarden, gebruiksdoeleinden en veiligheid. Dit geldt zowel voor de bestaande situatie als de nieuw te ontwikkelen natuurarealen.

Zorginstellingen

In het gebied Utrechtse Heuvelrug liggen ruim 150 zorglocaties. Deze kunnen betrokken raken bij een natuurbrand. Als deze situatie zich voordoet, is ontruiming van de betreffende locatie gewenst. Afhankelijk van de aard van de verleende zorg is ontruiming binnen de beschikbare tijd echter niet altijd haalbaar. Een gebiedsgerichte aanpak met de relevante stakeholders in het gebied is daarom van belang. Doel van deze aanpak is het verkleinen van het escalatierisico van een natuurbrand en planvorming om de impact op de betreffende zorglocatie zo laag mogelijk te houden.

Recreatie

Het gebied kent intensieve recreatie: wandelen, fietsen, horeca, restaurants, dagrecreatie (al dan niet georganiseerd). Daarnaast bevat het gebied campings, hotels en bungalowparken die het hele jaar door in gebruik zijn. In het voorjaar en de zomer kunnen dagen met intensieve recreatie samenvallen met een periode met verhoogd natuurbrandrisico. In het gebied of de directe omgeving liggen ook toeristische trekpleisters als Lage Vuursche, het Nationaal Militair Museum en twee dierentuinen.

De beheerders van grotere natuurgebieden hebben in de Coronatijd te kennen gegeven dat de recreatieve druk ten opzichte van 2019 behoorlijk gegroeid is in het hele areaal. De (parkeer)drukte gaf in deze periode geregeld toezichtproblemen.

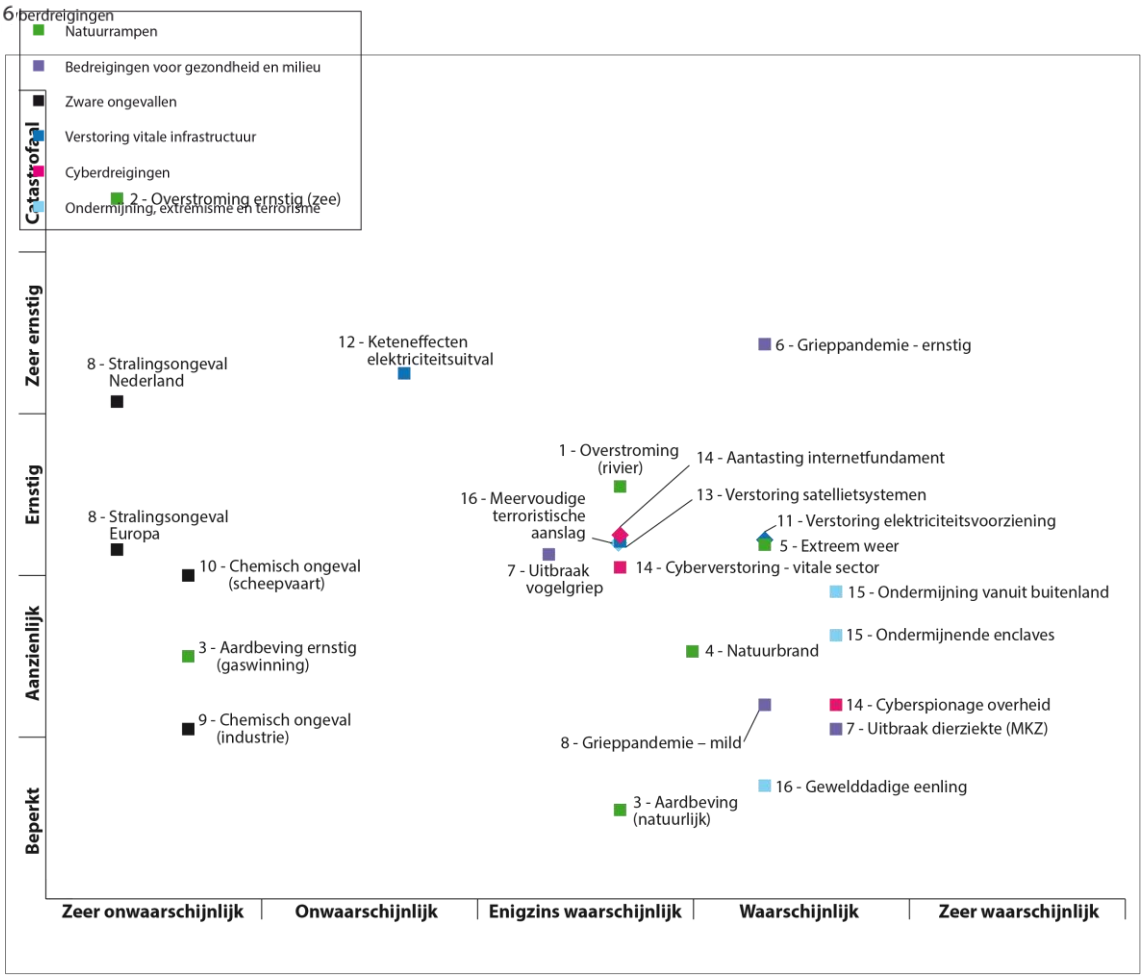
De recreatieplas Henschotermeer en de directe omgeving zijn een zwaartepunt in dit gebied. De wegen van en naar dit terrein hebben beperkte capaciteit, waardoor ontruiming tijdens een calamiteit en bereikbaarheid voor de hulpdiensten nog enige tijd extra aandacht zullen eisen.

Dierenparken

Dierenpark Amersfoort en Ouwehands Dierenpark Rhenen liggen in het gebied Utrechtse Heuvelrug. Deze parken kunnen daarom betrokken raken bij een natuurbrand of hinder ondervinden van de effecten van een brand. Dit kan beperkt zijn tot rookoverlast maar er dient ook rekening te worden gehouden met brand. De kwetsbaarheid wordt vergroot door de aanwezigheid van naaldbos in de omgeving, die snelle branduitbreiding bij brand mogelijk maakt. Aanpassing van de vegetatie is één van de manieren om het risico te verkleinen.

Bijlage 1: Samenvatting Nationaal veiligheidsprofiel 2016

In onderstaand risicodiagram staan de verschillende veiligheidsthema's uit het NVP (2016) gerubriceerd naar impact en waarschijnlijkheid. Bij de toelichting is gebruik gemaakt van de samenvattingen uit het NVP.

Figuur 12: Risicodiagram NVP (aangepast)

Natuurrampen

Volgens het NVP moeten we bij natuurrampen denken aan de volgende sub-thema's: overstroming, extreem weer, droogte/hitte, natuurbrand, aardbeving en zonnestorm. Natuurrampen kunnen grote aantallen mensen treffen en de economische schade kan groot zijn.

Overstromingen

In Nederland schenkt men veel aandacht aan waterveiligheid en overstromingsrisico's. De overstromingen kunnen zowel vanuit zee (2 in Figuur 12) als vanuit de rivieren (1 in Figuur 12) veroorzaakt worden. In het NVP wordt voor beide situaties een scenario uitgewerkt. Het maatgevend scenario is overstroming vanuit rivieren en het worst-case scenario is een overstroming uit zee. Met betrekking tot het overstromingsrisico worden twee autonome ontwikkelingen onderscheiden: klimaatverandering en de sociaaleconomische ontwikkeling.

Klimaatverandering heeft effect op de hoogte van de zeespiegel, ook is de verwachting dat deze eeuw de piekafvoeren van rivieren zullen toenemen en dat hoge rivierwaterstanden vaker zullen optreden.

Voor wat betreft de sociaaleconomische ontwikkeling moet worden gedacht aan bevolkingsgroei en verdichting in gebieden met al een bestaand overstromingsrisico.

Aardbevingen

Aardbevingen (3 in Figuur 12) kunnen zowel van natuurlijke aard zijn als door de mens worden veroorzaakt. Beide komen in Nederland voor. In 1992 was de zwaarste aardbeving met een natuurlijke oorzaak, op een van de Peelrand breuklijnen met vooral impact in Zuidoost Nederland.

Langdurige en grootschalige commerciële activiteiten, met name gaswinning, hebben geleid tot aardbevingen in voornamelijk Noord-Nederland. Ook de combinatie van menselijk handelen (mijnbouw) en een (lichte) aardbeving kan effect hebben en leiden tot acute bodemdaling. Rondom de aardgaswinning in Groningen is politieke overeenstemming over het verminderen van de gaswinning. De (in)directe gevolgen van het verminderen van de gaswinning zijn nog volop in de aandacht en worden onderzocht.

Natuurbranden

Het NVP beschrijft dat er in afgelopen jaren Nederland grote natuurbranden (4 in Figuur 12) hebben gewoed. Bij enkele van deze branden kon de brandweer de brand niet stoppen, hooguit bijsturen. In dat geval spreken we van een onbeheersbare natuurbrand. Een onbeheersbare brand dooft uiteindelijk door gebrek aan brandstof zoals bij de overgang van bos naar stuifzand of weersverandering (draaiende wind of wind die gaat liggen).

Kwetsbare objecten die in een gebied liggen waar de kans op een natuurbrand groot is, lopen een extra risico. Door klimaatverandering neemt het risico van natuurbranden toe. Daarbij is ook nog een aantal specifieke ontwikkelingen te noemen zoals vergrassing en verbinding van natuurgebieden. Vergrassing leidt tot snellere branduitbreiding, droog gras brandt sneller dan struiken en bomen. De verbinding van natuurgebieden vergroot de kans op grote natuurbranden, omdat deze vaak is gerealiseerd via heidegebieden. Bij grote natuurbranden zijn vaak heidegebieden betrokken.

In het NVP wordt aangegeven dat bij natuurbranden sprake is van een lichte toename in risico's. Weersextremen kunnen toenemen, met mogelijk zeer droge perioden. Daarnaast neemt de kans op (droge) bliksem toe en blikseminslag kan eveneens leiden tot natuurbrand. Qua impact is met name de ontwikkeling van toerisme van belang. Het NVP gaat uit van een toename van campings of huizenparken in natuurgebieden.

Extreem weer

Het NVP stelt dat de impact van extreem weer (5 in Figuur 12) regionaal van aard is en werkt hier geen scenario voor uit.

Bedreigingen gezondheid en milieu

Infectieziekten

Binnen dit thema worden infectieziekten (humaan, dierziekten en zoönose), milieu en voedselveiligheid uitgewerkt.

Een infectieziekte wordt veroorzaakt door micro-organismen, zoals bacteriën, virussen, schimmels en parasieten, welke wanneer ze bepaalde lichaamsdelen van een mens of dier binnendringen ziekteverschijnselen veroorzaken. Een bekend voorbeeld van een infectieziekte is de normale seizoengriep.

Infectieziekten zijn op verschillende manieren in te delen. Bijvoorbeeld op basis van overdragen, de naam van de ziekteverwekker of het orgaan waar de ziekte primair optreedt.
In het NVP worden infectieziekten gecategoriseerd naar de wijze van overdracht. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen 'dierziekten en zoönosen' (7 in Figuur 12) en 'humane infectieziekten' (6 in Figuur 12). De eerste categorie is van dier op dier overdraagbaar. Een zoönose kan van dier op mens en/of van dier op dier overgedragen worden. Humane infectiezieken worden van mens op mens overgedragen.

Dierziekten en zoönosen

Met intensieve landbouw en veel transport van dieren is het niet uit te sluiten dat dierziekten in Nederland optreden met nationale gevolgen, dit is in de afgelopen jaren meerdere keren voorgekomen. In de afgelopen jaren zijn er uitbraken van dierziekten geweest die een noodzaak tot een nationale respons hadden. In 1997 was er een uitbraak van varkenspest, daarna brak in 2001 mond- en klauwzeer op grote schaal uit en werd Nederland vanaf 2003 meerdere keren getroffen door de vogelgriep. Ook bij de Q-koorts uitbraken tussen 2007 tot 2010 was er sprake van nationale inzet en bijdrage aan de crisisbeheersing. De gevolgen treffen vooral de agrarische sector en in een enkel geval ook de volksgezondheid. De economische veiligheid wordt geraakt, doordat er hoge kosten verbonden zijn aan de bestrijding van de ziekte en er direct gevolgen zijn voor de veestapel en de verkoopbaarheid van producten.
Bij een uitbraak van zoönose (infectieziekte die van dier op mens kan overgaan) is er in potentie ook impact op de fysieke veiligheid door zieken en doden en neemt de kans op verstoring van de sociale en politieke stabiliteit door onrust onder de bevolking toe.

Humane infectieziekten

Het jaarlijks overlijden van relatief veel mensen aan seizoengriep leidt niet snel tot grote onrust. Voorbeelden van infectieziekten die in het (verre) verleden wel de maatschappelijke veiligheid hebben beïnvloed, maar nu (in Nederland) onder controle zijn door adequate behandeling, verbeterde gezondheidsomstandigheden, of zijn uitgeroeid door vaccinatieprogramma's zijn o.a. de pest, tuberculose en pokken. Echter, er zijn nog steeds een aantal zeer ernstige infectieziekten die ook in Nederland tot een ontwrichting van de samenleving zou kunnen leiden. Ziekten als het 'Severe Acute Respiratory Syndrome' (SARS, 2003, China) en Ebola (West Afrika, 2014) hebben wereldwijd grote aantallen slachtoffers en grote maatschappelijke onrust veroorzaakt.

Zodra een infectieziekte in een hogere frequentie voorkomt dan normaal, spreekt men van een epidemie. Wanneer een epidemie zich wereldwijd verspreid, is er sprake van een pandemie. De waarschijnlijkheid van een grieppandemie wordt hoog ingeschat. De combinatie van klimaatverandering en globalisering is iets wat de introductie van 'exotische' humane infectieziekten op termijn mogelijk maakt in Nederland. Wat de sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen betreft, geldt dat urbanisatie enerzijds de kans op infectieziekten vermindert, doordat mensen minder in contact komen met natuur en vectoren (zoals muggen) die ziekten kunnen verspreiden. Anderzijds maakt verstedelijking een snelle verspreiding van ziekten juist mogelijk.

Voedselveiligheid en milieu

In 2013 heeft het RIVM een 'thematische verdieping' uitgevoerd voor het thema voedselveiligheid. Hiervoor zijn vijf scenario's vanuit verschillende invalshoeken uitgewerkt. Gezamenlijk bestrijken de scenario's het spectrum aan mogelijke oorzaken waar de voedselveiligheidsproblematiek zich manifesteert, zoals een moedwillige besmetting, een natuurlijke uitbraak en fraude.
Voor de voedselscenario's geldt dat de waarschijnlijkheid relatief hoog wordt geacht; wat in lijn is met de praktijk waar voedselincidenten regelmatig gebeuren. De impact op nationale schaal van deze scenario's is beperkt en vooral bepaald door maatschappelijke onrust en angst. Voedselfraude heeft bijvoorbeeld wel vervelende gevolgen en de burger voelt zich bedrogen, maar de impact op nationale veiligheidsbelangen is beperkt. Op korte termijn is niet de verwachting dat voedsel gerelateerde crises de nationale veiligheid zullen aantasten. Daarom is bedreiging van voedselveiligheid niet als een aparte risicocategorie in het NVP uitgewerkt.

Typische milieu-incidenten zijn olierampen en grote lozingen en lekkages van chemicaliën in water, bodem en grondwater. Als het gaat om explosies en verspreiding van toxische (gas)wolken vallen die onder het thema 'zware ongevallen'. Milieuthema's als bodemverontreiniging, water- en luchtkwaliteit komen bij verschillende ontwikkelingen ter sprake. De luchtkwaliteit is bijvoorbeeld van belang voor de volksgezondheid; circa 5% van de ziektelast in Nederland is gerelateerd aan milieuoorzaken, waarvan luchtkwaliteit in de vorm van fijnstof de belangrijkste oorzaak is. Veel milieu-incidenten raken niet gelijk de nationale veiligheid, maar hebben een lokale of regionale impact. In het NVP is het aspect milieu daarom niet verder uitgewerkt in dit hoofdstuk.

Zware ongevallen

De term zware ongevallen is een verzamelterm voor gebeurtenissen die ontstaan door niet-moedwillige incidenten. Zo'n incident wordt vaak veroorzaakt door (een combinatie van) technisch, menselijk, of organisatorisch falen. Ongevallen kunnen ook optreden als effect van een andere gebeurtenis zoals bijvoorbeeld een natuurramp (Kernramp Fukushima).

Binnen het thema zware ongevallen is onderscheid in drie risicocategorieën:

1. stralingsongevallen
2. chemische incidenten
3. transportongevallen

Stralingsongevallen

Bij stralingsongevallen (8 in Figuur 12) gaat het om het vrijkomen van radioactief materiaal in de atmosfeer, in de bodem of in het water. Een incident met een (dreigende) lozing van radioactief materiaal kan ernstige maatschappelijke gevolgen hebben. Het gaat dan om gezondheidseffecten door directe blootstelling van mensen (inhalatie van radioactief besmette lucht), of door indirecte blootstelling (besmetting in de voedselketen en drinkwater). Naast effecten voor de volksgezondheid is er mogelijk economische schade, ecologische schade, imagoschade, maatschappelijke onrust in het algemeen (angst, onvrede, woede) en verlies van draagvlak voor nucleaire energieopwekking en andere toepassingen van nucleaire technologie.

Stralingsongevallen kunnen ontstaan in kernreactoren of locaties waar met hoogradioactief materiaal wordt gewerkt. Daarnaast zijn er transporten van radioactieve stoffen. Ook kernreactoren in het buitenland vormen een risico voor de Nederlandse samenleving. Hierbij dient onderscheid gemaakt te worden tussen kerncentrales vlak over de landsgrens die een

directe impact kunnen hebben op Nederland, en die met een indirecte impact vanaf een grotere afstand tot Nederland.

Ondanks regelmatige discussies over het onderwerp in de media lijkt kernenergie in Nederland vooralsnog gehandhaafd te worden op het huidige peil. Ook in de rest van Europa lijkt de totale nucleaire capaciteit, in ieder geval de komende 5 à 10 jaar, stabiel te blijven.

Chemische incidenten

Nederland heeft een aanzienlijke chemische industrie (9 en 10 in Figuur 12) die onderdeel uitmaakt van een wereldwijd netwerk aan bedrijven en transportstromen. Binnen chemie complexen in Nederland is er aandacht voor veiligheid. Nederlandse bedrijven moeten in toenemende mate concurreren met landen met lagere energie en/of grondstofprijzen. Als marges en budgetten onder druk staan, zijn bedrijven en overheden minder geneigd te investeren in veiligheidssystemen waardoor risico's op incidenten toenemen. Chemische incidenten kunnen ontstaan in bedrijven waar met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt of waar deze worden opgeslagen. Belangrijke ongeval scenario's zijn explosie, brand en een toxische wolk. Indien de bedrijfsactiviteiten zo riskant zijn dat personen buiten de inrichting gevaar kunnen lopen, is het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi) van toepassing. Het doel van het Bevi is om mensen te beschermen die in de buurt van een bedrijf met gevaarlijke stoffen verblijven.

In de regio Utrecht zijn ruim honderd Bevi inrichtingen bekend. Die inrichtingen waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig kunnen zijn en boven een bepaalde drempelwaarde uitkomen, vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo). In de regio Utrecht bevinden zich 10 Brzo inrichtingen. Het Brzo onderkent twee typen bedrijven; bedrijven die een hoge- en bedrijven die een lage drempelwaarde overschrijden. Brzo inrichtingen moeten voldoen aan strenge veiligheidseisen en worden nauwkeurig geïnspecteerd. Inrichtingen die een hoge drempelwaarde overschrijden dienen over een rampenbestrijdingsplan te beschikken.
De risico's voor chemische incidenten in de regio Utrecht schatten wij in als gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Transportongevallen

De transportsector kan worden verdeeld over vier modaliteiten: Scheepvaart, Spoorwegen, Wegverkeer, Luchtvaart. Zware transportongevallen kunnen leiden tot een groot aantal slachtoffers en (mogelijk langdurige) verstoring van de infrastructuur, waardoor de kosten als gevolg van een incident substantieel kunnen zijn. Hoewel de kans op een dusdanig groot ongeval beperkt is, kan de impact dusdanig groot zijn dat het de nationale veiligheid raakt.
Om transportrisico's beter te beheersen geldt de Wet basisnet per 1 april 2015. Onderdeel van deze wet is een aangewezen landelijk net voor het transport van gevaarlijke stoffen en heeft betrekking op spoor, waterwegen en rijkswegen. De Wet basisnet heeft als doel evenwicht te creëren tussen belangen rondom het vervoer van gevaarlijke stoffen en de veiligheid van personen in de omgeving van die transportbewegingen. Het aantal transporten over de basisnet-assen wordt in opdracht van het ministerie Infrastructuur en Waterstaat (IenW) door Rijkswaterstaat geregistreerd. Als uit deze jaarrapportages blijkt dat risicoplafonds in het voorafgaande kalenderjaar zijn overschreden en/of in het komende kalenderjaar mogelijk (opnieuw) overschreden zullen worden, is het aan de minister of staatssecretaris van IenW om in overleg met vervoerssector maatregelen te treffen.

Verstoring vitale infrastructuur

Er is sprake van verstoring van vitale infrastructuur als de verstoring van processen leidt tot ernstige maatschappelijk ontwrichting. Het NVP beschouwt onder vitale infrastructuur de

volgende processen: energievoorziening (elektriciteit, gas en olievoorziening), drinkwatervoorziening, ICT en telecommunicatie, (internet, datadiensten, spraakdiensten en satelliet tijd- en plaatsbepaling), financiële dienstverlening (betalings- en effectenverkeer), water (keren en beheren waterkwantiteit).

De vitale infrastructuur kan worden verstoord door verstoringen in de waterkwantiteit als gevolg van bijvoorbeeld droogte of overstroming. Dit is uitgewerkt in hoofdstuk 3.1 natuurrampen.
De verstoring van financiële voorzieningen beschouwen we, zoals aangegeven in figuur 1 'samenhang NVP-RRP', als landelijk en valt daarmee buiten de scope van het regionaal risicoprofiel. Het risico voor dit scenario ligt binnen de VRU niet anders dan het landelijk niveau.

Voor verstoring van de vitale infrastructuur geldt dat een verstoring op één proces al een bedreiging vormt, maar dat zij ook kunnen 'stapelen'. Er treedt dan een versterkend effect op bij verstoringen in andere processen.

Verstoring energievoorziening

Binnen de energiesector wordt onderscheid gemaakt tussen elektriciteit, gas en olie. Bij verstoring van de elektriciteitsvoorziening (11 in Figuur 12) kan de maatschappelijke impact zeer groot zijn door de grote maatschappelijke afhankelijkheid van elektriciteit. Verstoring van de elektriciteitsvoorziening kan leiden tot keteneffecten (12 in Figuur 12) met zowel een directe impact (zoals uitval ICT-systemen) als een indirecte impact (zoals verstoring de voedselvoorziening). Besturing van het netwerk voor elektriciteit wordt complexer door toenemende opwekking van groene energie en decentrale opwekking (zonnepanelen en windmolens). Dit kan tot grote fluctuaties leiden in aanbod van- en vraag naar energie. Verder kan door klimaatverandering extreem weer in toenemende mate verstoringen veroorzaken in de elektriciteitsvoorziening.

Ook de verstoring van de gasvoorziening kan grote impact hebben door de huidige afhankelijkheid van huishoudens van gas voor warmte. Ook is gas voor de industrie belangrijk. Naar verwachting wordt de impact van verstoring in de gasvoorziening op termijn kleiner door de energietransitie. Totdat we in Nederland 'van het gas af zijn' kan door geopolitieke ontwikkelingen de kans op verstoring van de gasvoorziening (import) onzeker blijven. De maatschappelijke impact van verstoring in olievoorziening is vooral merkbaar in keteneffecten (transport).

De impact van een verstoring wordt bepaald door de duur van de verstoring in combinatie met de omvang en de aard van het getroffen gebied. Uitval van elektriciteitsvoorzieningen wordt gezien als een worst case scenario, waarbij een uitval langer dan 8 uur zal leiden tot een exponentiele toename van de gevolgen.

ICT & telecommunicatie

Verstoring van Internet, datadiensten, Internettoegang en dataverkeer is ondergebracht onder het thema Cyberdreigingen (14 in Figuur 12). Binnen het thema verstoring vitale infrastructuur wordt ingegaan op verstoring van spraakdiensten (telefoonverkeer, vast en mobiel) en SMS en satellietdiensten (13 in Figuur 12). Spraakdiensten en SMS, vast en mobiel beslaat een veelheid aan onderliggende systemen en de veelheid aan partijen die deze systemen beheren. De verspreiding van systemen en partijen zorgt wel voor een zekere mate van redundantie waardoor spraakdiensten moeilijk volledig verstoord kunnen worden. Een inschatting van de impact van verstoring van spraakdiensten wordt in het NVP niet gegeven, mede omdat grootschalige, volledige verstoring van spraakdiensten onwaarschijnlijk is en omdat het voornamelijk tot overlast, maar niet direct tot ontwrichting van de samenleving zal leiden.

Satellietsystemen, althans de beschikbaarheid hiervan is voor veel vitale processen van groot belang. Verstoring van satellietdiensten heeft vooral een effect op GPS positionering- en tijdsignalen die worden gebruikt in veel systemen. Hierbij moet gedacht worden aan GPS-diensten voor verkeersregeling. Ook aardobservatie voor weersinformatie en telecommunicatie (vast en mobiel), internet en (financieel) dataverkeer zijn (deels) afhankelijk van satellietsystemen. Verstoring of uitval van satellietdiensten kan deze processen ernstig verstoren.

Cyberdreiging

Cyberdreiging kent een snelle ontwikkeling. Uit het cybersecuritybeeld van het Nationaal Cyber Security Centrum blijkt dat cyberdreigingen zullen toenemen, terwijl de weerbaarheid van individuen en organisaties achterblijft. Wereldwijd nemen cyberaanvallen toe met als doel te saboteren, te spioneren, te beïnvloeden of af te persen. Cyberdreiging beperkt zich niet tot regiogrenzen en heeft een internationaal karakter.

Ondermijning, grof en extreem geweld

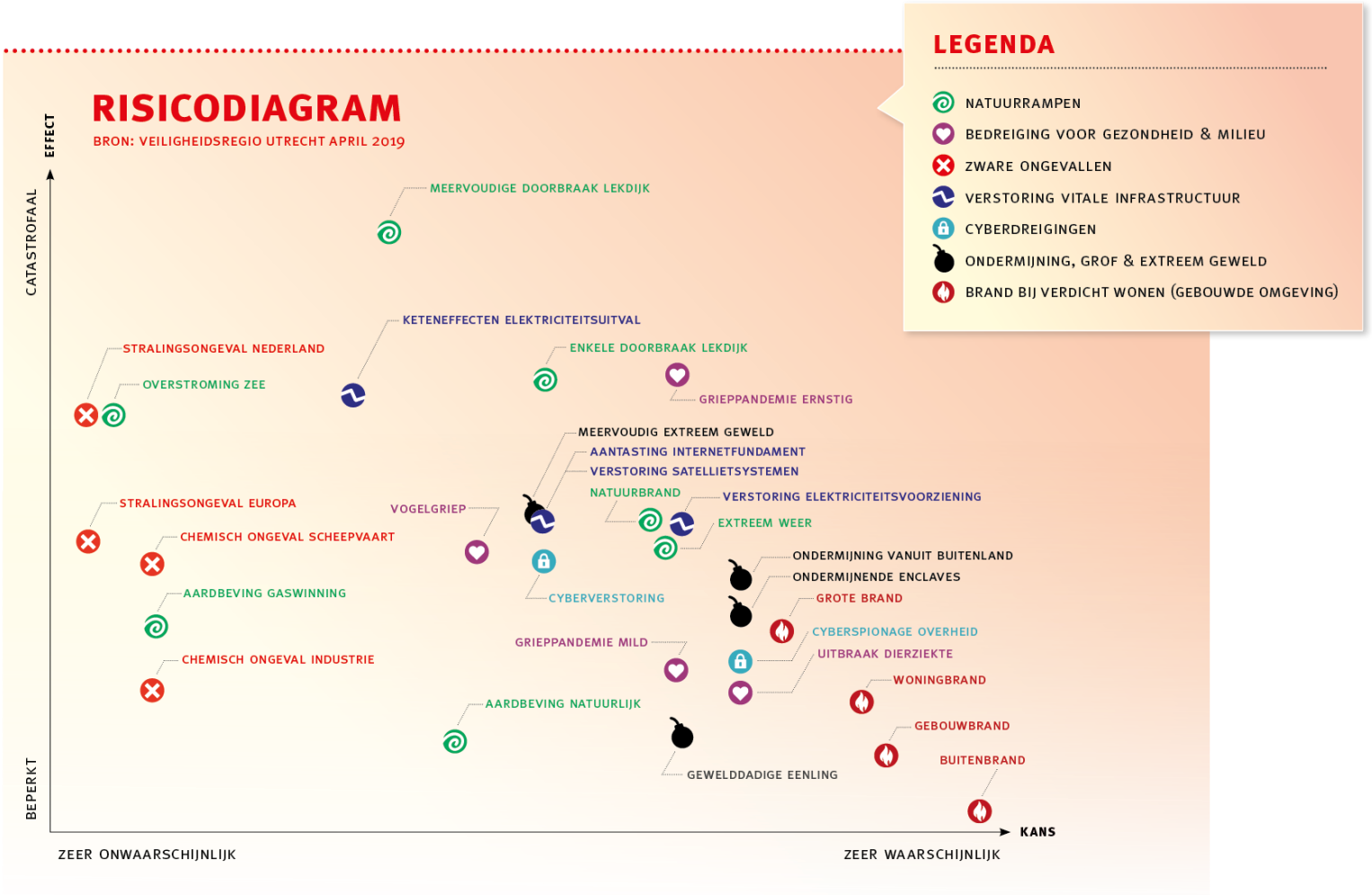
Ondermijning

Ondermijning is in figuurlijke zin het uithollen of verzwakken (15 in Figuur 12). Wat er wordt uitgehold of verzwakt kan divers zijn: het sociale stelsel, de democratische rechtstaat. Enkele autonome ontwikkelingen zouden op termijn de democratische rechtsorde en open samenleving kunnen beïnvloeden, zoals polarisatie tussen bevolkingsgroepen, onzekerheid bij burgers over het vertrouwen in de overheid en de toegenomen migratiestroom. De ondermijning leidt in vele gevallen niet tot directe, acute ontwrichting maar de aantastende werking kan op langere termijn leiden tot ernstige disruptie en disfunctioneren van het politieke en maatschappelijke systeem van Nederland. Deze ontwikkelingen worden in het NVP niet uitgewerkt. Aan dit thema is o.a. veel aandacht besteed in het Nationaal dreigingsbeeld georganiseerde criminaliteit 2017.

Grof en extreem geweld

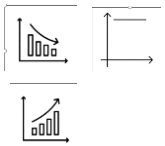
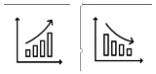
Het NVP beschouwt bij grof en extreem geweld de dreiging vanuit jihadistische groepen als grootste risico. Ook in de regio Utrecht zijn omstandigheden die als voedingsbodem kunnen fungeren en waar in combinatie met ‘trigger- events’ geweldsescalatie (16 in Figuur 12) uit kan voort komen. Framing in de (social) media is met name bij het effect van een incident met een gewelddadige eenling (16 in) van groot belang.

Bijlage 2: Risicomatrix VRU 2019-2022

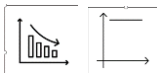

Bijlage 3: Gedetailleerde capaciteitenanalyse

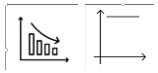
Incidenttype	Scenario's	Symbool capaciteitsprofiel	Elementen beoordeling scenario's		Knelpunt
			Risicobeheersing	Crisisbeheersing	
Natuurramp: Overstromingen	Een doorbraak vanuit de Lek ter hoogte van Amerongen		In de crisisfase zullen piketfunctionarissen van risicobeheersing worden ingezet bij de bestrijding. In de nafase zal capaciteit binnen risicobeheersing worden gevraagd om de herbouw (woningen en infrastructuur, bedrijven) te beoordelen op veiligheid. In de meerlaagse veiligheidsbenadering wordt het land achter de dijken voor overstromingen beperkt door: 1) de versterking van waterkeringen (kans op een overstroming beperkt), 2) een waterrobuuste ruimtelijke inrichting 3) een adequate crisisbeheersing. Binnen 2 en 3 worden de gevolgen beperkt, mocht een overstroming tóch plaatsvinden. De risicobeheersing richt zich op 2 met daarin een goede aansluiting op 3.	We verwachten langdurige inzet in de crisisfase. Er zal doorlopend gemeld en gealarmeerd worden, beleidsteams krijgen permanent karakter, doorlopend wordt bevolking op de hoogte gehouden. De uitvoerende diensten zijn doorlopend actief (ook evacuatie) en in samenwerking met veel partners en andere veiligheidsregio's. Hulpverlening vertraagt omdat gebied moeilijk / niet bereikbaar is. Mogelijk opkomende infectieziekten in het overstroomde gebied wat leidt tot grote inzet van RAV en GGDrU.	Dit scenario geeft een zware belasting op de crisisbeheersings-organisatie, met impact qua continuïteit en schaarste. Er zal extra capaciteit aangetrokken moeten worden om dit langdurig voort te kunnen zetten. Ook moet er effectieve bovenregionale / nationale planvorming en coördinatie zijn voor het verplaatsen en opvang van mens (al dan niet met een bepaalde zorgvraag) en dier (o.a. vee).

Incidenttype	Scenario's	Symbool capaciteitsprofiel	Elementen beoordeling scenario's		Knelpunt
			Risicobeheersing	Crisisbeheersing	
Natuurramp: Natuurbrand	Grote natuurbrand op de Utrechtse Heuvelrug		In de preventiefase wordt gewerkt aan bescherming van natuurgebieden door preventieve (gecontroleerde) natuurbrand.	In de dreigende fase wordt ingezet op (risico)communicatie en vroege detectie. In de acute fase wordt enkele dagen intensieve inzet gevraagd op alle elementen binnen de crisisbeheersing. Er wordt over meerdere weken inzet gevraagd van de crisiscapaciteit. Dit geldt ook voor de medische inzet. We verwachten langdurige inzet in de crisisfase. Er zal doorlopend gemeld en gealarmeerd, beleidsteams worden krijgen permanent karakter, doorlopend wordt bevolking op de hoogte gehouden. De hulpverleningsdiensten zijn doorlopend actief (ook evacuatie) en in samenwerking met veel partners en andere veiligheidsregio's. Crisisbeheersing: onderscheid in dreiging natuurbrand en de dreiging n.a.v. een natuurbrand. Dit maakt qua communicatie bijvoorbeeld uit. GHOR afhankelijk van aantal slachtoffers - inzet GGB. Evt. ambulance stand-by vanwege langdurige inzet brandweer	Door het veranderende klimaat waarin drogere en warmere periodes langer zullen aanhouden is het reëel dat er in de regio Utrecht een natuurbrand ontstaat die niet met de reguliere beschikbare middelen te bestrijden is.
Natuurramp: Extreem weer (incl. evenementen-veiligheid)	Een groot evenement in stad Utrecht in de zomer tijdens een hittegolf met in de middag wordt hevig onweer verwacht, met		Dit scenario vraagt in de advisering en in de inventarisatie van vitale en kwetsbare functies capaciteit van risicobeheersing.	In de dreigende fase wordt ingezet op (risico)communicatie en vroege detectie. In de acute fase wordt enkele dagen intensieve inzet gevraagd op alle elementen binnen de crisisbeheersing. Er wordt over	Warmte is een probleem met de oudere bevolkingsgroep

Incidenttype	Scenario's	Symbool capaciteitsprofiel	Elementen beoordeling scenario's		Knelpunt
			Risicobeheersing	Crisisbeheersing	
	verhoogde kans op een windhoos of valwind.			meerdere weken inzet gevraagd van de crisiscapaciteit.	
Cyberdreiging: Digitale ontwrichting	Een groep activisten schakelt op afstand schakelstations van netbeheerders uit, met een grootschalige stroomstoring als gevolg.		Doorlopende monitoring door risicobeheersing van de cyberveiligheid en gesprekken hierover met partners.	We verwachten inzet op alle elementen. Er zal doorlopend gemeld en gealarmeerd worden, bevolking dient op de hoogte te worden gehouden. Met name groot beroep op crisiscommunicatie en coördinerende capaciteiten (element 3 organisatie crisisbeheersing). De uitvoerende diensten zijn doorlopend actief en in samenwerking met veel partners en andere veiligheidsregio's.	
Bedreigingen Gezondheid en Milieu: infectieziekten	Een influenza virus		Bij bestrijding van dit scenario wordt risicobeheersing ingezet ten behoeve beoordeling en controle van pop-up locaties (tijdelijke ziekenhuizen etc.). In de crisisfase zullen piketfunctionarissen van risicobeheersing worden ingezet bij de bestrijding. Risicobeheersing levert beleidsondersteunende werkzaamheden bij de geneeskundige hulpverlening.	In de crisisfase wordt met name inzet verwacht bij de organisatie van de crisisbeheersing, en de voorwaardenscheppende processen, met name wordt inzet gevraagd het samenstellen van een informatiedashboard. Ook wordt inzet gevraagd bij de uitvoerende diensten met name ter ondersteuning, bijvoorbeeld voor distributie van beschermingsmiddelen en aan test- en priklocaties, planvorming en inrichting. VRU biedt ondersteuning aan de GGDrU en ondersteunende activiteiten	Personeelscapaciteit bij de GGD regio Utrecht: hoeveelheid werk en uitval eigen personeel en de coördinatiebehoefte vanuit de VRU.

Incidenttype	Scenario's	Symbool capaciteitsprofiel	Elementen beoordeling scenario's		Knelpunt
			Risicobeheersing	Crisisbeheersing	
				worden o.a. door VRU uitgevoerd. Er kan ook nog steeds (naast de langdurige inzet) een dreiging van een pandemie zijn en/of een infectieziekte buiten de regio.	
Bedreigingen gezondheid en milieu: voedselveiligheid en milieu	Regionaal milieu-incident: Lozing chemicaliën in het oppervlaktewater		In de acute fase wordt vanuit risicobeheersing ondersteuning geboden ten aanzien van de situatiegegevens, bijvoorbeeld als het een BRZO betreft.	In de crisisfase wordt name inzet gevraagd bij de crisiscommunicatie en organisatie van de crisisbeheersing. Het team Medische milieukunde van de GGDrU heeft een adviserende rol.	
Zware ongevallen: stralingsongevallen	Er vindt een incident plaats in de kerncentrale van Doel (België).		In de acute fase wordt vanuit risicobeheersing ondersteuning geboden ten aanzien van de inventarisatie kwetsbare objecten in de regio.	In de crisisfase is met name inzet noodzakelijk in de crisiscommunicatie (o.b.v. de overheid en de GGDrU), organisatie van de crisisbeheersing en voorwaardenscheppende processen. Ten aanzien van de uitvoerende diensten wordt inzet gevaagd t.b.v. voorlichting voor first responders (brandweer, politie en geneeskundige hulpverlening). De VRU heeft een rol in de nooddistributie van de jodiumtabletten.	Eenmalig zijn door het rijk jodiumtabletten verstrekt. Regionale planvorming voor nooddistributie van jodiumtabletten moet nog worden uitgewerkt.
Zware ongevallen: chemische ongevallen	Het scenario ‘chemisch ongeval industrie’ waarbij een toxische wolk vrijkomt.		Vanuit risicobeheersing wordt inzet gevraagd bij het inventariseren van de locatie gegevens en kenmerken (BRZO-kenmerken).	In de crisisfase is inzet noodzakelijk bij de voorwaardenscheppende processen, organisatie van de crisisbeheersing (inzet speciale teams), en crisiscommunicatie. Inzet van uitvoerende diensten, met name de inzet van speciale teams met bijzondere persoonlijke beschermingsmiddelen.	

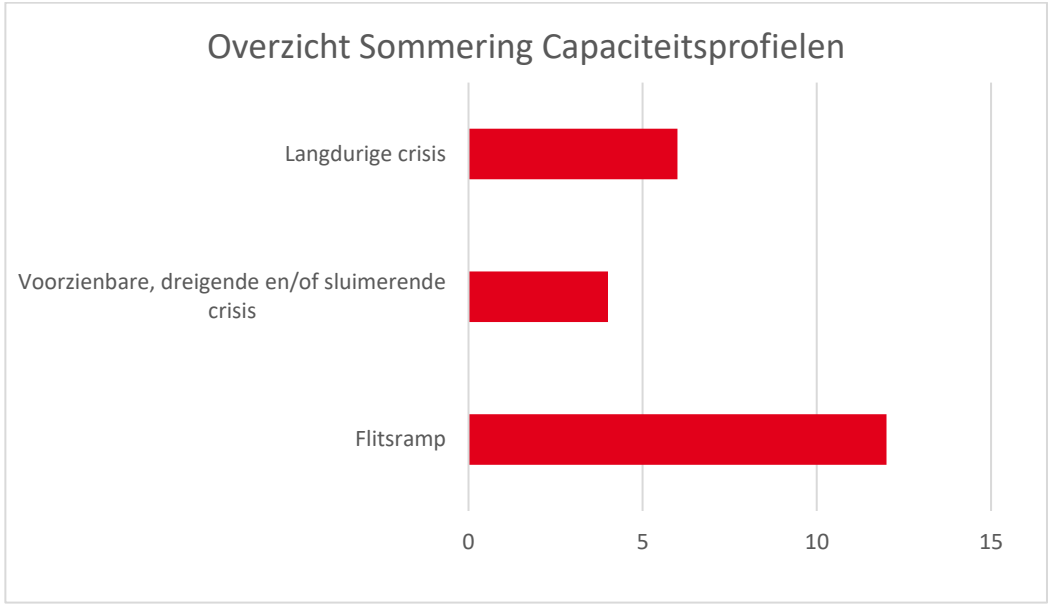
Incidenttype	Scenario's	Symbool capaciteitsprofiel	Elementen beoordeling scenario's		Knelpunt
			Risicobeheersing	Crisisbeheersing	
Zware ongevallen: transportongevallen	Groot ongeval op de weg.		Vanuit risicobeheersing wordt geen directe inzet gevraagd.	In de crisisfase met name intensieve inzet van uitvoerende diensten, zoals inwerkingtreding van de Grootschalige Geneeskundige Bijstand, en de voorwaardenscheppende processen (informatiemanagement) en de crisiscommunicatie.	
VERSTORING VITALE INFRASTRUCTUUR					
Verstoring vitale infrastructuur: energievoorziening	Gezamenlijk als weerbare vitale infrastructuur opgepakt: door een grootschalige langdurige stroomuitval, met keteneffecten, volgt grote impact op het dagelijks leven.		Vanuit risicobeheersing verwachten inzet bij verstoring vitale infrastructuur is inventarisatie vitale en kwetsbare objecten en voor een langere duur bij wederkerige vragen uit het veld. Risicobeheersing biedt met name beleidsmatige ondersteuning op basis van gegevens over vitale en kwetsbare objecten.	We verwachten langdurige inzet in de crisisfase. Er zal doorlopend gemeld en gealarmeerd, beleidsteams worden krijgen alleen permanent karakter, doorlopend wordt bevolking op de hoogte gehouden. De uitvoerende diensten zijn doorlopend actief (ook evacuatie) en in samenwerking met veel partners en andere veiligheidsregio's.	
Drinkwatervoorziening					
ICT & telecommunicatie **(incl. klimaatverandering en cyberdreiging)**					
Ondermijning, incl. des- en misinformatie	Door maatschappelijke onrust in de samenleving ontstaan protesten tegen overheidsbeleid en keren zich tegen hulpverleners.		Vanuit risicobeheersing wordt ondersteuning geleverd in het aanleveren van informatie over vitale en kwetsbare objecten.	In de crisisfase wordt met name inzet gevraagd van de processen van de uitvoerende diensten en afstemming met het OOV-domein (gemeente, politie). Ook wordt inzet gevraagd van de voorwaardenscheppende processen, met name in het gezamenlijk kunnen optrekken	

Incidenttype	Scenario's	Symbool capaciteitsprofiel	Elementen beoordeling scenario's		Knelpunt
			Risicobeheersing	Crisisbeheersing	
				van politie vs. brandweer, en politie vs. geneeskundige hulpverlening.	
Grof-en extreem geweld	Bomaanslag Stationsgebied Utrecht.		Vanuit risicobeheersing wordt mogelijk ondersteuning geleverd met informatie over de aanwezige voorzieningen binnen het aanslaggebied.	In de crisisfase wordt met name inzet gevraagd bij de uitvoerende diensten en organisatie van de crisisbeheersing, zoals de inzet van de Grootschalige Geneeskundige Bijstand. Daarnaast is inzet van crisis communicatie van belang en voorwaarden scheppende processen, over binnengekomen informatie en verificatie van informatie.	
Brand: gebouwbranden	Branden in woningen en woongebouwen, bijeenkomst-, cel-, zorg-, industrie-, logies-, kantoor-, onderwijs-, winkel- en overige gebouwen		Vanuit risicobeheersing wordt mogelijk aanvullende informatie aangeleverd t.b.v. van de crisisfase.	Inzet bij uitvoerende diensten, met name brandweer en politie en de mogelijke inzet van de Grootschalige Geneeskundige Bijstand. Mogelijk wordt inzet gevraagd van crisiscommunicatie.	Door extramuralisatie wordt vaker een beroep gedaan op redvoertuigen
Brand: buitenbranden (excl. natuurbrand)	Brandend afval / bermen / container/ industrie		Vanuit risicobeheersing wordt mogelijk aanvullende informatie aangeleverd t.b.v. van de crisisfase.	In de crisisfase wordt inzet gevraagd van de hulpverleningsdiensten, primair brandweer.	

Incidenttype	Scenario's	Symbool capaciteitsprofiel	Elementen beoordeling scenario's		Knelpunt
			Risicobeheersing	Crisisbeheersing	
Brand: nieuwe brandscenario's energietransitie	Buurtbatterij-brand		Vanuit risicobeheersing wordt mogelijke betrokkenheid gevraagd met informatie over nieuwe brandscenario's inzake mogelijke bestrijdbaarheid, plannen en procedures.	In de crisisfase wordt inzet gevraagd van de hulpverleningsdiensten, primair brandweer en inzet van het team Medische milieukunde van GGDrU. Mogelijk inzet van crisiscommunicatie, aangezien de bestrijdbaarheid langer kan duren dan een standaard brand.	Aanvullende expertise is nodig.

Sommering capaciteitsprofielen over alle incidenttypen

	Scenario's (o.b.v. RRP 2019 en NVP 2016)	Capaciteitsprofielen		
		Flitsramp	Voorzienbare, dreigende en/of sluimerende crisis	Langdurige crisis
1	Overstromingen	X		X
2	Natuurbrand	X	X	X
3	Extreem weer (incl. evenementenveiligheid)	X	X	
4	Digitale ontwrichting	X	X	
5	Infectieziekten			X
6	Voedselveiligheid en milieu	X		
7	Stralingsongevallen	X		X
8	Chemische ongevallen	X		
9	Transportongevallen	X		
10	Disruptie energievoorziening			X
11	Ondermijning, incl. des-en misinformatie		X	
12	Grof-en extreem geweld	X		X
13	Gebouwbranden	X		
14	Buitenbranden (excl. natuurbrand)	X		
15	Nieuwe brandscenario’s energietransitie	X		
	Totaal	12	4	6

Overzicht Sommering Capaciteitsprofielen
Langdurige crisis
Voorzienbare, dreigende en/of sluimerende crisis
Flitsramp
0
5
10
15

Bijlage 4: Literatuurlijst

Alle hyperlinks zijn voor het laatst geraadpleegd in mei 2022.

Analistennetwerk Nationale Veiligheid. 2016. Nationaal Veiligheidsprofiel 2016. Bilthoven: RIVM. https://www.rivm.nl/documenten/nationaal-veiligheidsprofiel-2016.

———. 2019. Verkenning risico's van de energietransitie voor de nationale veiligheid. Bilthoven: RIVM. https://www.rivm.nl/sites/default/files/2019-10/Verkenning%20risicos%20energietransitie%202019.pdf.

———. 2020a. Artificial Intelligence in de context van de nationale veiligheid – Eindnotitie. https://www.rivm.nl/sites/default/files/2020-10/AI%20in%20de%20context%20van%20nationale%20veiligheid_1.pdf.

———. 2020b. Horizonscan Nationale Veiligheid 2020. Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. https://www.rivm.nl/sites/default/files/2019-10/Verkenning%20risicos%20energietransitie%202019.pdf.

———. 2021. Themastudie georganiseerde criminaliteit. Ondermijning van de democratische rechtstaat en andere verbindingen met de nationale veiligheid. Bilthoven: RIVM. https://www.rivm.nl/sites/default/files/2021-05/Themastudie%20Georganiseerde%20Criminaliteit.pdf.

Bakker, Marije, Merel Ruiter, Bart Koopmans, en Menno van Duin. 2018. Verminderd zelfredzamen ten tijde van rampen en crises: de overheid een zorg? Arnhem: Instituut Fysieke Veiligheid.

Brandweer Nederland. "Toolbox Gebiedsgerichte aanpak Natuurbrandbeheersing". Arnhem: Instituut Fysieke Veiligheid, juli 2021. https://archief.nipv.nl/documenten/toolbox-gebiedsgerichte-aanpak-natuurbrandbeheersing/.

Centraal Bureau voor de Statistiek. 2019. "Groei en krimp per gemeente". Centraal Bureau voor de Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/regionaal/groei-en-krimp (16 juni 2021).

van Duin, Menno, Renee Linck, en Teun Eikenaar. 2019. Verbinding tussen werelden? Een verdiepende studie naar de aanpak van zeven bovenregionale crisistypen. Instituut Fysieke Veiligheid. https://archief.nipv.nl/wp-content/uploads/sites/2/2022/03/20190131-IFV-Verbinding-tussen-werelden.pdf.

Gemeente Utrecht, Projectorganisatie Stationsgebied. "Masterplan Stationsgebied Utrecht". Utrecht: Gemeente Utrecht, augustus 2003. https://www.cu2030.nl/images/1_10-masterplan-stationsgebied.pdf.

Hooymans, Sjoerd. 2019. Whitepaper digitale ontwrichting en cyber. Arnhem: Instituut Fysieke Veiligheid. https://archief.nipv.nl/wp-content/uploads/sites/2/2022/03/20190912-IFV-Whitepaper-digitale-ontwrichting-en-cyber.pdf.

van den Hurk, Bart, Peter Siegmund, en Albert Klein Tank. 2014. KNMI'14: Climate Change scenarios for the 21st Century – A Netherlands perspective. De Bilt: KNMI. KNMI scientific report.

KNMI. 2021. KNMI Klimaatsignaal '21. Hoe het klimaat in Nederland snel verandert. De Bilt: KNMI.

Ministerie van Economische Zaken. "Energieagenda. Naar een CO_2-arme energievoorziening". Den Haag: Ministerie van Economische Zaken, december 2016.

Ministerie van Infrastructuur en Milieu. 2016. Aanpassen met ambitie. Nationale klimaatadaptatiestrategie 2016 (NAS). https://klimaatadaptatienederland.nl/publish/pages/120542/nas_rapport_5_1.pdf.

Rijksoverheid. "Klimaatakkoord". Den Haag, 28 juni 2019. https://www.klimaatakkoord.nl/binaries/klimaatakkoord/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord/klimaatakkoord.pdf.

Veiligheidsregio Utrecht. 2019. Regionaal Risicoprofiel 2019. Utrecht: Veiligheidsregio Utrecht. https://www.vru.nl/images/Documenten_standaard/Besluiten_en_publicaties/AB20190327-06-2_Bijlage_A_-_RRP_VRU_2019.pdf.

———. 2020a. Regionaal Crisisplan Utrecht 2020-2023, versie 1.0. Utrecht: Veiligheidsregio Utrecht. https://vru.nl/sites/default/files/2021-06/regionaal_crisisplan_utrecht_2020-2023.pdf.

———. 2020b. Vaarwegen: Incidentbestrijdingsplan versie 2.0. Utrecht: Veiligheidsregio Utrecht.

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	2982
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	24 november 2022
Agendapunt	9
Titel	Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling VRU
ID	3174
Behandelend ambtenaar	Karen Ramakers
Telefoon	030-2863412
E-mail	k.ramakers@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Veiligheid
Portefeuillehouder	Burgemeester Dijksma
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub i: Raadsvoorstel over stukken van een gemeenschappelijke regeling.
Raadsadviseur (lijst)	Jochim Schueler/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën/06-42238564
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**24 november 2022**
Gemeenteraad	1 december 2022

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Zienswijze ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling VRU

Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Organisatieonderdeel	Openbare Orde en Veiligheid
Opsteller	Karen Ramakers
Kenmerk	10572996
Vergaderdatum Raad	volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad, waarin wordt ingestemd met het ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Utrecht (GR VRU).

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Uw raad wordt voorgesteld de bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad, waarin wordt ingestemd met het ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Utrecht (GR VRU).

De aanleiding voor wijziging van de GR VRU is tweeledig:
a. Systematiek dagelijks bestuur: het bestuur van de VRU heeft de wens om de samenstelling en zittingstermijnen van het dagelijks bestuur aan te passen, in verband met de doorstroming en portefeuilleverdeling, alsmede de continuïteit van het lidmaatschap van de plaatsvervangend voorzitter.
b. Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen: per 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking getreden en die noopt tot het wijzigen van de GR VRU.

Context

Aanleiding

Per brief van 22 augustus 2022 heeft het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) een ontwerp-wijzigingsbesluit voor aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) VRU voor zienswijze aan uw raad aangeboden. Uw raad wordt gevraagd om uiterlijk op 1 december 2022 een zienswijze in te dienen op het ontwerp wijzigingsbesluit (de VRU heeft de aanvankelijke deadline van 18 november verschoven naar 1 december).

Het ontwerp-wijzigingsbesluit heeft betrekking op twee thema's:
a. Systematiek dagelijks bestuur.
b. Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

a. Systematiek dagelijks bestuur

In zijn vergadering van 28 maart 2022 heeft het algemeen bestuur van de VRU besloten om de samenstelling en zittingstermijnen van het dagelijks bestuur aan te passen. Om dit mogelijk te maken is een wijziging van de GR-VRU noodzakelijk. Daarbij is bestuurlijk de wens uitgesproken deze zo spoedig mogelijk door te voeren.

b. Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen

De Eerste Kamer heeft op 14 december 2021 ingestemd met een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en de Gemeentewet met betrekking tot de gemeenschappelijke regelingen. Deze wijziging is op 1 juli 2022 in werking getreden. Deze wijziging beoogt een versterking van de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen met betrekking tot de invloedsmogelijkheden van de raden. De doelstelling van de wetswijziging is dat gemeenteraden hiermee meer mogelijkheden krijgen om hun kaderstellende en controlerende rol binnen deze samenwerkingsverbanden te versterken.

Waarom nu?

Het bestuur van de VRU wil de wijzigingen met betrekking tot het dagelijks bestuur zo spoedig mogelijk doorvoeren. Voor de verwerking van de wetswijzigingen van de Wgr geldt een overgangstermijn tot 1 juli 2024. Dit ontwerp wordt nu aan u voorgelegd, zodat beide voorgestelde wijzigingen in één wijzigingsronde kunnen worden behandeld.

Juridische context

Gemeente Utrecht vormt onderdeel van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht. Gemeenteraden van deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling worden conform artikel 1 Wet gemeenschappelijke regelingen in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven over een ontwerp wijzigingsbesluit.

Beoogd effect

Na doorvoering van de voorgestelde wijzigingen uit het ontwerp wijzigingsbesluit voldoet de GR VRU aan de eisen uit de Wgr, en zijn de wijzigingen in de systematiek van het dagelijks bestuur verankerd in de GR VRU.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Per brief van 15 maart 2022 met kenmerk 9831682 is uw raad door het college geïnformeerd over de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad, waarin wordt ingestemd met het ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Utrecht (GR VRU).
Argumenten	
1.1	De werkwijze van de VRU en de voorgestelde gewijzigde gemeenschappelijke regeling zijn in overeenstemming met de eisen uit de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen.
	Het ontwerp wijzigingsvoorstel is een solide voorstel dat weloverwogen tot stand is gekomen. Na wijziging conform het ontwerp wijzigingsbesluit voldoet de GR aan de wettelijke eisen, te weten: > bij wijzigen/toetreden/uittreden moet de gemeenteraad om zienswijzen worden gevraagd: de VRU doet dat nu volgens de regels en heeft ook de eisen van schriftelijke zienswijzen en gemotiveerd daarop reageren in de vervolgprocedure opgenomen; > de actieve informatieplicht is in de huidige GR al afdoende geregeld; > de wettelijke termijnen/data op het gebied van zienswijzeprocedure en begrotings- en jaarrekeningcycli zijn gewijzigd. Deze termijnen worden opgenomen in de GR; > de gewijzigde GR geeft aan dat ingezetenen en belanghebbenden alleen betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie als het bestuur daarvoor kiest of de wet het voorschrijft. Burgerparticipatie wordt niet nodig gevonden, omdat de VRU een wettelijke opdracht en wettelijke taken vervult en daarbij past inmenging van groepen burgers niet goed; > de gewijzigde GR bevat een evaluatiebepaling; > de mogelijkheid om een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen, of het instellen van een onderzoek naar het gevoerde bestuur is een recht van de raden van de deelnemende gemeenten, dus dat hoeft niet bij GR geregeld te worden; > In de uittredingsbepalingen moeten de gevolgen voor het vermogen van het openbaar lichaam en de deelnemers worden geregeld. Dit is opgenomen in het ontwerp.
1.2	De keuze om niet ook andere besluiten open te stellen voor zienswijzen van de raad wordt goed onderbouwd.
	De Wgr schrijft voor dat in de GR bepaald moet worden of de raden van de deelnemende gemeenten zienswijzen kunnen geven op bepaalde ontwerp-bestuursbesluiten. Voorgesteld wordt om -afgezien van de besluiten met betrekking tot de begrotingscyclus- geen besluiten aan te wijzen waarvoor zienswijzen verplicht zijn, met als redenen: > dat de Wet veiligheidsregio's (Wvr) voor de belangrijkste besluiten al betrokkenheid van de raad organiseert, > dat het bestuur van de VRU daarnaast de raad ook de mogelijkheid biedt te reageren op ontwerp-besluiten, zoals het Regionaal Risicoprofiel, > dat het grootste deel van de overige besluiten de bedrijfsvoering en interne organisatie betreffen, waarvoor zienswijzen minder op hun plaats lijken. Dit sluit aan bij de huidige praktijk, waarbij het bestuur zelf bepaalt voor welke besluiten aanvullend zienswijzen worden gevraagd. Om zicht te hebben op de besluiten die niet op grond van de Wvr tot stand komen en die evenmin de bedrijfsvoering of interne organisatie betreffen, wordt in de bijgevoegde zienswijzebrief gevraagd om bij het aanbieden van de uiteindelijke

	concept-wijzigingsvoorstellen een inventarisatie op te nemen van de besluiten die niet nopen tot zienswijzen.
1.3	Met de voorgestelde wijzigingen ten aanzien van de samenstelling en zittingstermijnen van het dagelijks bestuur kan het goed functioneren van het dagelijks bestuur worden bevorderd.
	Op basis van het ontwerp wijzigingsbesluit: > gaat het maximum aantal leden van het dagelijks bestuur van vijf naar zes; > is de plaatsvervangend voorzitter voortaan automatisch lid van het dagelijks bestuur; > wordt het nu onbeperkte aantal termijnen om als lid van het dagelijks bestuur te worden aangewezen beperkt tot twee; > start bij tussentijds terugtreden van een lid van het dagelijks bestuur de nieuwe termijn van vier jaar, in plaats van dat een tijdelijk lid wordt aangewezen om de termijn uit te zitten. Hiermee wordt de roulatie verbeterd, de continuïteit van het voorzitterschap beter geborgd, en het dagelijks bestuur uitgebreid om portefeuilles beter te spreiden.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	De huidige zienswijzemogelijkheid ten aanzien van de Kadernota vervalt in het ontwerp wijzigingsbesluit, maar dit wordt goed onderbouwd.
	Hoewel de gewijzigde Wgr beoogt de positie van raadsleden te versterken door de zienswijzemogelijkheden uit te breiden, wordt voorgesteld om de huidige zienswijzemogelijkheid ten aanzien van de Kadernota te beëindigen. De kadernota in zijn huidige vorm zal worden vervangen door een informatieve (kader)brief waarin de gemeenten op de hoogte worden gesteld van: - de verwachte meerjarige ontwikkeling van het financiële kader; - eventuele beleidsmatige ontwikkelingen met een mogelijk financieel effect. De verwachte ontwikkeling van het financiële kader betreft uitsluitend de technische actualisatie van het financiële kader op basis van de meest recente circulaires voor het gemeentefonds en de rijksbijdrage. Zo blijven de gemeenten tijdig over de benodigde financiële informatie beschikken om te verwerken in hun eigen begroting. Eventuele financiële effecten worden pas in de ontwerpbegroting verwerkt, nadat daar expliciete besluitvorming door het algemeen bestuur over heeft plaatsgevonden. De gemeenteraden worden via de zienswijzeprocedure op de ontwerpbegroting, bedoeld in artikel 35 Wgr, in de gelegenheid gesteld om daarop een zienswijze te geven.

Financiën
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Vervolg
Nadat alle gemeenteraden van de deelnemende VRU-gemeenten eventuele zienswijzen hebben gegeven, worden door de VRU definitieve voorstellen voor het algemeen bestuur van 6 februari 2023 voorbereid. Daarna kan het dagelijks bestuur het concept-wijzigingsbesluit aan de colleges voorleggen en kan de definitieve procedure voor instemming van de colleges met de concept-wijzigingsbesluiten, en toestemming van de raden, starten. Naar verwachting is de GR-VRU in de eerste helft van 2023 gewijzigd.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
Naast het verzenden van de zienswijzebrief aan de VRU is geen aanvullende communicatie voorzien.

Niet-Referendabel
Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing

omdat het een raadsbesluit betreft over stukken van een gemeenschappelijke regeling (artikel 3 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Zienswijzebrief Ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling VRU

Bijlagen informatief

- Aanbiedingsbrief van de VRU
- Ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling VRU
- Toelichting 1e fase wijziging GR VRU

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

Veiligheidsregio Utrecht
T.a.v. het dagelijks bestuur
Postbus 3154
3502 GD UTRECHT

Behandeld door	K.M.C. Ramakers	**Datum**	volgt
Doorkiesnummer		**Ons kenmerk**	10572996
E-mail	k.ramakers@utrecht.nl	**Onderwerp**	Zienswijze op ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling VRU
Bijlage(n)	-		
Uw kenmerk	22.0008543	**Verzonden**	
Uw brief van	22 augustus 2022	Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geachte leden van het dagelijks bestuur,

Per brief van 22 augustus 2022 heeft u onze gemeenteraad uitgenodigd om uiterlijk op 1 december 2022 (aanvankelijk was dit 18 november 2022) zienswijzen in te dienen op het ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Utrecht (GR VRU).

In deze brief is onze reactie verwoord. Wij gaan daarbij in op de twee afzonderlijke aanleidingen voor wijziging van de GR, te weten de wijziging in systematiek van het dagelijks bestuur, en de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) per 1 juli 2022.

Wij constateren dat uw werkwijze en het voorgestelde ontwerp voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling in overeenstemming zijn met de eisen uit de (gewijzigde) Wet gemeenschappelijke regelingen. Inhoudelijk vinden wij het een solide voorstel dat weloverwogen tot stand is gekomen. Wij kunnen daarom instemmen met het ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling VRU.

Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen

Het voorstel om -afgezien van de besluiten met betrekking tot de begrotingscyclus- geen andere besluiten aan te wijzen waarvoor zienswijzen verplicht zijn wordt goed onderbouwd. Aangegeven wordt dat de Wet veiligheidsregio's (Wvr) voor de belangrijkste besluiten al betrokkenheid van de raad organiseert, dat het bestuur van de VRU de raad de mogelijkheid biedt te reageren op ontwerpbesluiten zoals het Regionaal Risicoprofiel, en dat het grootste deel van de overige besluiten de bedrijfsvoering en interne organisatie betreffen. Toch vragen wij u om bij het aanbieden van de uiteindelijke concept-wijzigingsvoorstellen een inventarisatie op te nemen van de besluiten die niet nopen tot zienswijzen. Om daarmee zicht te hebben op de besluiten die niet op grond van de Wvr tot stand komen en die evenmin de bedrijfsvoering of interne organisatie betreffen.

Als gevolg van deze keuze komt de huidige zienswijzemogelijkheid ten aanzien van de Kadernota te vervallen. Dit wordt echter goed ondervangen door het toezenden van een informatieve (kader)brief als vervanging van de Kadernota, en de zienswijzeprocedure ten aanzien van de ontwerpbegroting.

Systematiek dagelijks bestuur
Wij kunnen ons vinden in de voorgestelde wijzigingen ten aanzien van de samenstelling en zittingstermijnen van het dagelijks bestuur, zodat het goed functioneren van het dagelijks bestuur kan worden bevorderd door verbetering van de roulatie, het beter borgen van de continuïteit van het voorzitterschap, en het beter spreiden van portefeuilles.

Wij waarderen het dat u de wijzigingen naar aanleiding van de wetswijziging van de Wgr en de aanpassing in de systematiek van het dagelijks bestuur in een gecombineerd ontwerp wijzigingsbesluit heeft verwerkt, zodat met een eenmalige wijziging van de GR VRU volstaan kan worden. Wij zien de conceptvoorstellen voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling graag tegemoet.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Merel van Hall

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

Datum
22 augustus 2022

contactpersoon
Mr W.J. Bijleveld
Stafafdeling B&C

Archimedeslaan 6
3584 BA Utrecht

088 878 1000
bestuurlijke.zaken@vru.nl

Ons kenmerk
22.0008543

Uw kenmerk
-

Bijlagen
3

de colleges van B&W van de VRU-gemeenten

In afschrift aan
- de burgemeesters van de VRU-gemeenten, tevens leden van het algemeen bestuur van de VRU
- de gemeentesecretarissen van de VRU-gemeenten

Onderwerp
Voorstel ontwerp- wijzigingsbesluit GR-VRU voor zienswijzen raden

Geacht college,

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht is voor het laatst inhoudelijk gewijzigd per 1 januari 2016. In het algemeen bestuur van 4 juli 2022 is besloten dat een wijziging van de Gemeenschappelijke regeling VRU nodig is.

Het bestuur van de VRU stelt u daarom voor om de Gemeenschappelijke regeling VRU (verder: GR-VRU) te wijzigen. In de bijlage treft u een ontwerp-wijzigingsbesluit van de GR-VRU. Dit wordt aan alle colleges van de VRU voorgelegd ten behoeve van het kenbaar maken van zienswijzen door de gemeenteraden op grond van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder: Wgr).
Wij verzoeken u in te stemmen met het voorgestelde ontwerp-wijzigingsbesluit en het aan uw raad voor te leggen ten behoeve van het kenbaar maken van zienswijzen. Eventuele wensen uwerzijds, alsmede uw oordeel ten aanzien van eventuele zienswijzen van de raad, kunt u aan ons kenbaar maken.

Aanleiding
Het voorstel komt voort uit ontwikkelingen met betrekking tot twee thema's, namelijk de door het bestuur van de VRU gewenste systematiek van het dagelijks bestuur en de wijziging van de Wgr. In deze brief en bijgevoegde toelichting gaan we voor beide thema's in op de voorgestelde wijzigingen, de argumentatie daarvoor en wat dit betekent voor de gemeente. Ook is een modelbrief bijgevoegd die u kunt gebruiken voor het aanbieden van het voorstel aan uw raad ten behoeve van het vragen van de zienswijzen. De bijgevoegde toelichting kan tevens worden gebruikt voor het informeren van de raad.

a. Systematiek dagelijks bestuur.
In zijn vergadering van 28 maart 2022 heeft het algemeen bestuur van de VRU besloten om de samenstelling en zittingstermijnen van het dagelijks bestuur aan te passen. Hiermee wordt de roulatie verbeterd, de continuïteit van het voorzitterschap beter geborgd, en het dagelijks bestuur uitgebreid, om portefeuilles beter te spreiden. Om dit mogelijk te maken is een wijziging van de GR-VRU noodzakelijk. Daarbij is bestuurlijk de wens uitgesproken deze zo spoedig mogelijk door te voeren.

b. Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
De Eerste Kamer heeft op 14 december 2021 ingestemd met een wijziging van de Wgr en de Gemeentewet met betrekking tot de gemeenschappelijke regelingen. Deze wijziging treedt op 1 juli 2022 in werking. Deze wijziging beoogt een versterking van de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen met betrekking tot de invloedsmogelijkheden van de raden. De

doelstelling van de wetswijziging is dat gemeenteraden hiermee meer mogelijkheden krijgen om hun kaderstellende en controlerende rol binnen deze samenwerkingsverbanden te versterken.

Het bestuur van de VRU heeft de bepalingen uit de gewijzigde Wgr getoetst aan de huidige GR-VRU en de door de VRU georganiseerde betrokkenheid van de raden, in samenhang met de invloedsmogelijkheden op grond van de Wet veiligheidsregio's. In de Wet veiligheidsregio's is al een aantal wettelijke vormen van inspraak opgenomen voor de belangrijkste taak- en beleidsdocumenten, zoals het regionaal risicoprofiel en het beleidsplan. Daarnaast worden de raden op grond van onze huidige gemeenschappelijke regelingen betrokken bij zowel de begrotingscyclus als de verantwoording via de jaarstukken. Hierbij wordt ook invulling gegeven aan de actieve informatieplicht door in te gaan op lopende ontwikkelingen en risico's. Ook zet de VRU in op extra betrokkenheid van de raden buiten formele instrumenten en procedures, zoals raadsinformatiebijeenkomsten over specifieke onderwerpen. Op deze manier kan flexibeler worden ingespeeld op de actualiteit en de behoeften van de raden.

Vanuit het algemeen bestuur is de behoefte geuit om de werkwijze ten aanzien van de planning en control-cyclus zoveel mogelijk af te stemmen met de andere grote gemeenschappelijke regelingen. Hier wordt invulling aan gegeven door de nieuwe wettelijke termijnen onverkort toe te passen en daarnaast de verplichting op de zienswijze ten aanzien van de kadernota te laten vervallen. Om de informatiepositie in stand te houden, zal wel een kaderbrief naar de raden worden toegestuurd. Eventuele financiële effecten worden pas in de ontwerpbegroting verwerkt, nadat daar expliciete besluitvorming door het algemeen bestuur over heeft plaatsgevonden. De gemeenteraden worden via de zienswijzeprocedure op de ontwerpbegroting in de gelegenheid gesteld om daarop een zienswijze te geven.

Waarom nu?
Het bestuur van de VRU wil de wijzigingen met betrekking tot het dagelijks bestuur zo spoedig mogelijk doorvoeren. Voor de verwerking van de wetswijzigingen van de Wgr geldt een overgangstermijn tot 1 juli 2024. De reden dat wij dit ontwerp reeds nu aan de colleges en raden voorleggen is, zodat we nu beide voorgestelde wijzigingen combineren. Hierdoor wordt voorkomen dat we de colleges en raden niet twee keer vlak achter elkaar met besluitvorming. Wij zijn ons bewust van het feit dat we korte tijd na inwerkingtreding van de gewijzigde Wgr reeds komen met implementatievoorstellen, en uw raad mogelijk nog geen definitieve visie met betrekking tot de invulling van de wijzigingen heeft ontwikkeld.

Verzoek en vervolg
Wij verzoeken u in te stemmen met het voorgestelde ontwerp-wijzigingsbesluit en uw raad zo spoedig mogelijk bijgevoegd ontwerp-wijzigingsbesluit aan te bieden voor het kenbaar maken van zienswijzen. Op grond van het gewijzigde artikel 1 van de Wgr heeft uw raad een termijn van 8 weken na ontvangst van het ontwerp voor het kenbaar maken van zienswijzen. Gezien de spoedige start van het zomerreces ligt het voor de hand het ontwerp eerst na het reces aan te bieden, opdat de raad zijn reactie tijdig kan formuleren.

Ten behoeve van de tijdige verwerking in een definitief voorstel, verzoeken wij u daarom de raad op een zodanig moment aan te bieden dat u ons uiterlijk **18 november 2022** de zienswijzen van uw raad, alsmede eventuele reactie daarop, of wensen van, uw college aan het bestuur van de VRU door te geven. Vervolgens worden door de VRU definitieve voorstellen voor het algemeen bestuur van 6 februari 2023 voorbereid. Daarna kan het dagelijks bestuur het concept-wijzigingsbesluit aan de colleges voorleggen en kan de definitieve procedure voor instemming van

de colleges met de concept-wijzigingsbesluiten, en toestemming van de raden, starten. Naar verwachting is de GR-VRU in de eerste helft van 2023 gewijzigd.

Mochten er vanuit de raad vragen aan de VRU komen, dan kunnen deze via de gebruikelijke raadsvragenprocedure via uw gemeentelijk accountfunctionaris worden behandeld.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur,

S.A.M. Dijksma
voorzitter

J.R. Donker
secretaris

Veiligheidsregio Utrecht
Postbus 3154
3502 GD Utrecht
088 878 1000
info@vru.nl
www.vru.nl
brandweer.nl/utrecht
veiligheidsregioutrecht
@vrutrecht
@vrubrandweer

Iban
NL18 BNGH 0285 1331 79

kvk
51817330

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten:

Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist;

ieder voor zover voor de eigen gemeente bevoegd;

overwegende:

- dat de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht laatstelijk per 1 januari 2019 is aangepast in verband met het toetreden van de gemeente Vijfheerenlanden;
- dat het bestuur van de VRU de wens heeft de samenstelling en zittingstermijnen van het dagelijks bestuur aan te passen, in verband met de doorstroming en portefeuilleverdeling, alsmede de continuïteit van het lidmaatschap van de plaatsvervangend voorzitter;
- dat een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen op 1 juli 2022 in werking is getreden, welke noopt tot het wijzigen van de Gemeenschappelijke regeling VRU;

gelet op:

- de Wet veiligheidsregio's;
- de Wet publieke gezondheid;
- de Wet gemeenschappelijke regelingen,
- de Gemeentewet;
- de toestemming van de gemeenteraden van Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vianen, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist, overeenkomstig artikel 1, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluiten:

de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht als volgt te wijzigen:

Artikel I

De Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht wordt als volgt gewijzigd:

Na artikel 2.5 wordt een artikel ingevoegd dat luidt:

2.5a Zienswijzen

Er zijn geen besluiten van het algemeen bestuur, waarvoor aan de raden vooraf zienswijze dient te worden gevraagd, zoals bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid, Wet gemeenschappelijke regelingen.

ONTWERP

Artikel 2.7 wordt als volgt gewijzigd:

In het eerste lid wordt na ‘voorzitter’ ingevoegd: , de plaatsvervangend voorzitter.

Het derde lid wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

3. Een lid van het algemeen bestuur kan maximaal twee opeenvolgende periodes worden aangewezen als lid van het dagelijks bestuur.

Na het vierde lid wordt een vijfde lid ingevoegd dat luidt:

5. Bij langdurige ontstentenis van een lid van het dagelijks bestuur, kan het dagelijks bestuur een plaatsvervanger aanwijzen voor de duur van de ontstentenis. Het algemeen bestuur besluit over bekrachtiging van deze aanwijzing in zijn eerstvolgende vergadering. Indien het algemeen bestuur besluit de aanwijzing niet te bekrachtigen, dan eindigt de plaatsvervanging de dag volgende op dat besluit.

Na artikel 2.8 wordt een artikel ingevoegd dat luidt:

2.8a Zienswijzen

Er zijn geen besluiten van het dagelijks bestuur, waarvoor aan de raden vooraf zienswijze dient te worden gevraagd, zoals bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid, Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 2.10 wordt als volgt gewijzigd:

Na ‘vast’ wordt ingevoegd: , waarin in ieder geval leden van het dagelijks bestuur worden opgenomen als verdere plaatsvervangers.

Na artikel 2.10 wordt een artikel ingevoegd dat luidt:

2.10a Zienswijzen

Er zijn geen besluiten van de voorzitter, waarvoor aan de raden vooraf zienswijze dient te worden gevraagd, bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid, Wet gemeenschappelijke regelingen.

Na artikel 3.9 wordt een artikel ingevoegd dat luidt:

Artikel 3.9a Burgerparticipatie

Ingezetenen van de deelnemende gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling slechts betrokken, voor zover dat bij of krachtens wet is vereist, of voor zover door het bestuur bepaald.

Artikel 4.3 wordt als volgt gewijzigd:

Het opschrift van het artikel komt als volgt te luiden:

Artikel 4.3 Algemene financiële en beleidsmatige kaders

Het tweede en derde lid vervallen.

Artikel 4.4 wordt als volgt gewijzigd.

In het eerste lid wordt ‘acht’ vervangen door: twaalf.

ONTWERP

Na het derde lid wordt, onder vernummering van het vierde tot zevende lid tot vijfde tot achtste lid, een lid ingevoegd dat luidt:

4. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het derde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

In het aldus tot zevende lid vernummerde lid wordt '1 augustus' vervangen door: 15 september.

In het aldus tot achtste lid vernummerde lid wordt '1 augustus' vervangen door: 15 september.

Artikel 5.2 wordt als volgt gewijzigd:

Onder vernummering van het vierde tot vijfde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

4. De berekenbare kosten die rechtstreeks het gevolg zijn van de uittreding, komen voor rekening van de uittredende gemeente. Indien er als gevolg van de uittreding personele consequenties zijn, dient daarvoor een sociaal statuut te worden vastgesteld.

Artikel 5.3 wordt als volgt gewijzigd:

In het tweede lid wordt 'tweede en derde lid' vervangen door: tweede tot en met vijfde lid.

Na artikel 6.1 wordt een artikel ingevoegd dat luidt:

Artikel 6.1a Evaluatie

Het algemeen bestuur draagt ervoor zorgt dat de regeling periodiek, doch tenminste één maal per zes jaar wordt geëvalueerd.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking de dag na bekendmaking daarvan, onverminderd het bepaalde in artikel 26, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Aldus vastgesteld te Utrecht d.d. [datum].

ONTWERP

Toelichting

Wijzigingsvoorstel Gemeenschappelijke regeling VRU

Behorende bij de brief d.d. 22-8-2022 aan de colleges van B & W van de VRU-gemeenten

Inleiding

Deze toelichting is een aanvulling op de brief d.d. 22-8-2022 met het ontwerp-wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling VRU (verder: GR-VRU). Het ontwerp-wijzigingsbesluit heeft betrekking op twee thema's:

a. Systematiek dagelijks bestuur.
b. Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Hieronder wordt voor de systematiek dagelijks bestuur en de wijzing van de Wet gemeenschappelijke regelingen nader toegelicht wat de voorgestelde wijzigingen zijn en de argumentatie daarvoor is.

Systematiek dagelijks bestuur

De afgelopen periode is door het algemeen bestuur en dagelijks bestuur van de VRU meermalen gesproken over verbetermogelijkheden met betrekking tot het functioneren van het dagelijks bestuur in relatie tot het algemeen bestuur. Dit is uitgemond in een besluit van het algemeen bestuur in zijn vergadering van 28 maart 2022 om de samenstelling en zittingstermijnen van het dagelijks bestuur aan te passen. Om dit mogelijk te maken is een wijziging van de GR-VRU noodzakelijk. Daarbij is de wens uitgesproken deze zo spoedig mogelijk door te voeren.

a. *Maximeren aantal zittingstermijnen*
In de huidige GR VRU is een zittingstermijn van vier jaar vastgelegd zonder maximum aantal termijnen. Om doorstroom te stimuleren wordt voorgesteld om de zittingstermijn te maximeren op twee keer vier jaar voor de leden van het dagelijks bestuur. Daarbij wordt tevens de regel afgeschaft dat bij tussentijds aftreden van een lid van het dagelijks bestuur een tijdelijke vervanger wordt aangewezen om de termijn uit te dienen voordat een nieuw lid voor vier jaar wordt benoemd. Bij aftreden van een lid wordt voortaan gelijk een nieuw lid gekozen voor vier jaar.

b. *De plaatsvervangend voorzitter vast lid dagelijks bestuur.*
Op grond van de huidige GR-VRU kan het algemeen bestuur elke vier jaar besluiten de plaatsvervangend voorzitter te (her)benoemen tot lid van het dagelijks bestuur. De afgelopen jaren is de burgemeester van Amersfoort als constante factor ook als lid van het dagelijks bestuur aangewezen geweest. Het algemeen bestuur heeft de wens dat de plaatsvervangend voorzitter automatisch lid van het dagelijks bestuur wordt. Het maximeren van de zittingstermijnen geldt dan voor de leden, uitgezonderd de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter.

c. *Uitbreiden aantal leden dagelijks bestuur*
In de huidige GR-VRU is de omvang van het dagelijks bestuur vastgelegd als de voorzitter en vier leden. Tot nu toe is het aantal van vijf leden toereikend en passend gebleken. Om enkele zware portefeuilles te kunnen verdelen die nu belegd zijn bij één lid van het dagelijks bestuur, is het wenselijk om deze te spreiden over twee leden. Hiervoor is het nodig dat het dagelijks bestuur één lid meer krijgt, zoals voorgesteld.

Wijzigingen Wet gemeenschappelijke regelingen

Inleiding

De Eerste Kamer heeft op 14 december 2021 ingestemd met een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (verder: Wgr) en de Gemeentewet met betrekking tot de gemeenschappelijke regelingen. Deze wijziging treedt op 1 juli 2022 in werking. Deze wijziging beoogt een versterking van de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen met betrekking tot de invloedsmogelijkheden van de raden. Gemeenteraden krijgen hiermee meer mogelijkheden om hun kaderstellende en controlerende rol binnen deze samenwerkingsverbanden te versterken.`

De wijziging van de Wgr bevat twee soorten bepalingen. Enerzijds zijn een aantal bepalingen direct werkend. Anderzijds leidt deze wetswijziging tot een aantal verplicht op te nemen onderdelen in, en daardoor aanpassing van, de bestaande gemeenschappelijke regelingen. De verplicht op te nemen onderdelen zijn vrij uit te werken verplichte bepalingen in de gemeenschappelijke regelingen.

Door de wijziging van de Wgr is een wijziging van een aantal onderdelen van de GR-VRU noodzakelijk. Voor de gemeenschappelijke regelingen geldt een overgangstermijn tot 1 juli 2024, dan dienen zij hun regeling te hebben aangepast.

De direct werkende bepalingen

Deze bepalingen gaan direct in werking op 1 juli 2022. Voor de VRU betekent dat dat termijnen, procedures en verplichtingen van rechtswege veranderen. Het initiatief van de mogelijkheid van de gemeenschappelijke adviescommissie ligt bij de raden zelf.

a. Bij het treffen, wijzigen en het toe- en uittreden van de gemeenschappelijke regeling moet vóór de vaststelling met toestemming van de raden ook een ontwerp van de regeling, of de wijziging daarvan, voor zienswijzen aan de raden worden toegezonden, met een reactietermijn van 8 weken. (De brief waarbij deze toelichting hoort vloeit voort uit deze wijziging.) De toestemming blijft ongewijzigd vereist na de zienswijzenronde.
b. In de wet worden de termijnen/data op het gebied van zienswijzeprocedure en begrotings- en jaarrekeningcycli gewijzigd. De deadline voor indienen van de begroting verschuift van 1 augustus naar 15 september; van de kaders en de jaarrekening van 15 april naar 30 april; en van de ontwerpbegroting van 8 weken naar 12 weken voordat die aan het bestuur wordt aangeboden/vastgesteld. Deze termijnen moeten worden overgenomen in de GR-VRU.
c. Op zienswijzen met betrekking tot de ontwerp-begroting moet het dagelijks bestuur schriftelijk en gemotiveerd reageren naar de raden voor behandeling in het algemeen bestuur.
d. De passieve informatieplicht wordt uitgebreid met een actieve informatieplicht en de GR moet regelen hoe die informatie wordt verstrekt. Er gaat een actieve inlichtingenplicht vanuit bestuur naar alle gemeenteraden gelden. De huidige GR-VRU voorziet hier al in.
e. Op initiatief van de raden van de deelnemende gemeenten kan een gemeenschappelijke adviescommissie van raadsleden worden ingesteld die het algemeen bestuur van advies voorziet, de besluitvorming van de raden van de deelnemende gemeenten kan voorbereiden of deze raden van advies kan voorzien.

Verplichte onderdelen in GR

Voor de uit te werken bepalingen moet worden bepaald op welke wijze deze worden opgenomen in de GR-VRU. Van belang hierbij is op te merken dat de veiligheidsregio een verplichte gemeenschappelijke regeling is, waarbij bij of krachtens andere wetten, waaronder de Wet veiligheidsregio's, ook taken en bevoegdheden zijn bepaald en inrichtingseisen zijn gesteld. Het gaat om onderstaande verplichte bepalingen:

a. Of de raden van de deelnemende gemeenten zienswijzen kunnen geven op bepaalde ontwerp-bestuursbesluiten.
b. Of er burgerparticipatie casu quo inspraakmogelijkheid is voor ingezetenen en andere belanghebbenden op bepaalde ontwerp-bestuursbesluiten.
c. De uitwerking van hoe de informatie wordt verstrekt in het kader van de actieve informatieplicht.
d. Of evaluatieverplichting noodzakelijk is en hoe.
e. In de uittredingsbepalingen moeten de gevolgen voor het vermogen van het openbaar lichaam en de deelnemers worden geregeld.

Algemene lijn

Het bestuur van de VRU heeft deze bepalingen getoetst aan de huidige GR-VRU en de door de VRU georganiseerde betrokkenheid van de raden, in samenhang met de invloedsmogelijkheden op grond van de Wet veiligheidsregio's. Daaruit kan worden geconcludeerd dat de VRU al voldoet aan de doelstelling van deze wetswijzing, namelijk voldoende invloed van de raden bij de taakuitvoering van de VRU. In voorliggende ontwerp-wijzigingsbesluit wordt daarom een voorstel gedaan voor de invulling van de verplicht uit te werken bepalingen, alsmede het laten vervallen van de formele zienswijzenprocedure op de kadernota.

Implementatie wijzigingen Wgr

Met betrekking tot de implementatie van de Wgr wordt door de VRU voorgesteld om de GR-VRU conform het bijgevoegde ontwerp-wijzigingsbesluit te wijzigen. Hieronder wordt per onderwerp aangegeven wat de argumenten zijn waarmee tot de voorgestelde wijzigingen is gekomen.

1. Termijnen en vereenvoudiging P&C-cyclus

De termijnen die worden genoemd in de GR-VRU met betrekking tot de P&C-cyclus worden aangepast aan termijnen in de Wgr. Daarnaast wordt ook nog een inhoudelijke wijziging voorgesteld. Binnen het algemeen bestuur is namelijk ook de wens uitgesproken om de P&C cyclus minder dominant te laten zijn in de vergaderingen. Met name ten aanzien van de zienswijzeprocedures zou dit een tijdsbesparing kunnen opleveren bij de gemeenten en de VRU. Hoewel dit

haaks lijkt te staan op de ratio achter de wetswijziging, wordt er vanuit gegaan dat de huidige invloed van raden kan worden geborgd en in ieder geval verminderde belasting qua stukken wordt bereikt.

Bovenwettelijke zienswijzenprocedures
In de huidige GR-VRU zijn twee aanvullende/bovenwettelijke bepalingen opgenomen: zienswijzemogelijkheid op de voorlopige jaarstukken en op de kadernota.

1a Voorlopige Jaarstukken
De zienswijzemogelijkheid op de voorlopige jaarstukken wordt in de praktijk meegenomen in dezelfde zienswijzeronde van de ontwerp-begroting. Hierbij wordt met name gebruik gemaakt van de zienswijzemogelijkheid om te reageren op het voorstel voor de resultaatbestemming. Gelet op deze functie in relatie tot de beperkte extra inspanning wordt geadviseerd om de bepaling over de zienswijze over de voorlopige jaarstukken te handhaven.

2a Kadernota
De in de huidige GR-VRU verplichte zienswijzeprocedure voor de kadernota is een bijzondere procedure. Omdat het bieden van een mogelijkheid voor zienswijzen geen wettelijk vereiste is, wordt voorgesteld de zienswijzeprocedure te laten vervallen en de kadernota in zijn huidige vorm worden vervangen door een informatieve (kader)brief waarin de gemeenten op de hoogte worden gesteld van:

- de verwachte meerjarige ontwikkeling van het financiële kader
- eventuele beleidsmatige ontwikkelingen met een mogelijk financieel effect.

De verwachte ontwikkeling van het financiële kader betreft uitsluitend de technische actualisatie van het financiële kader[1] op basis van de meest recente circulaires voor het gemeentefonds en de rijksbijdrage. Zo blijven de gemeenten tijdig over de benodigde financiële informatie beschikken om te verwerken in hun eigen begroting. Daarnaast zal het bestuur van de VRU normaliter besluiten om de raden formeel zienswijzen te vragen op de kadernota.

Eventuele financiële effecten worden pas in de ontwerpbegroting verwerkt, nadat daar expliciete besluitvorming door het algemeen bestuur over heeft plaatsgevonden. De gemeenteraden worden via de zienswijzeprocedure op de ontwerpbegroting, bedoeld in artikel 35 Wgr, in de gelegenheid gesteld om daarop een zienswijze te geven.

2. Zienswijzen raden bij bestuursbesluiten
In de GR-VRU is, afgezien van de besluiten met betrekking tot de begrotingscyclus geen mogelijkheid voor zienswijzen opgenomen. In de Wet veiligheidsregio's is voor een aantal belangrijke besluiten reeds betrokkenheid van de raden georganiseerd. Dit zijn de belangrijkste besluiten van de VRU voor wat betreft haar taakuitvoering, oftewel het 'wat' of de 'output'. Boven op de wettelijke procedures geeft het bestuur van de VRU op enkele van die besluiten de raden ook de mogelijkheid om te reageren op ontwerp-besluiten, zoals het Regionaal Risicoprofiel. Het grootste deel van de overige besluiten betreft de bedrijfsvoering en interne organisatie van de VRU, oftewel het 'hoe'. Daarnaast worden de gemeenten ook ambtelijk betrokken bij de vaststelling van belangrijke besluiten. Daarbovenop zienswijzen verplicht stellen voor bepaalde besluiten, leidt in ieder geval toe tot meer institutionele vertraging. Daarom is er voor gekozen om de huidige praktijk, waarbij het bestuur zelf bepaalt voor welke besluiten aanvullend zienswijzen worden gevraagd in stand te laten. Het voorstel is om geen besluiten aan te wijzen, waarvoor zienswijzen verplicht zijn.

3. Burgerparticipatie casu quo inspraakmogelijkheid voor ingezetenen en andere belanghebbenden.
In de GR-VRU is geen mogelijkheid voor burgerparticipatie opgenomen. De VRU heeft een wettelijke opdracht en wettelijke taken die zij voor de inwoners en bedrijven in Utrecht op gelijk niveau moet uitvoeren en aanbieden. Daarbij past niet dat bepaalde (groepen van) burgers zich in dit keuzeproces mengen. Daarnaast gelden grofweg dezelfde overwegingen die voor zienswijzen gelden. Het voorstel is om geen besluiten aan te wijzen, waarvoor burgerparticipatie verplicht is.

4. Evaluatie
De GR-VRU kent op dit moment geen evaluatiebepaling. Een evaluatiemogelijkheid lijkt goed te passen om de werkwijze van de VRU periodiek te toetsen aan de behoeften van de raden. Het voorstel is om het algemeen bestuur periodiek, doch ten minste eens in de zes jaar zorg te laten dragen voor evaluatie van de regeling. Op die manier kan worden georganiseerd dat halverwege een raadstermijn de vorige raadstermijn en de lopende termijn kunnen worden geëvalueerd. Op die manier vindt de evaluatie plaats met ingewerkte raadsleden. Deze evaluatie ziet slechts op de

[1] Bijstelling gemeentefonds (verdeelsleutel), Loon- en prijsaanpassing, ontwikkeling FLO-overgangsrecht en ontwikkeling rijksbijdrage.

taakuitvoering, oftewel de output van de VRU. De interne aangelegenheden casu quo de wijze van bedrijfsvoering vallen niet onder deze evaluatieplicht. Raden kunnen desgewenst via hun burgemeester input leveren.

5. Actieve informatieplicht

Artikel 3.4 van de huidige GR-VRU voorziet al in de actieve informatieverstrekking, zoals bedoeld in de gewijzigde Wgr. Dit komt inhoudelijk reeds overeen met het artikel in de gemeentewet waarnaar wordt verwezen. Het voorstel is om dit artikel ongewijzigd te laten.

6. Uittredingsbepalingen

De huidige uittredingsbepalingen in de GR-VRU komen overeen met wat meestal gebruikelijk is in gemeenschappelijke regelingen. De uittredingsbepalingen zijn aangepast, zodat deze minimaal aan de eisen van de gewijzigde Wgr voldoen. Uittreding is slechts mogelijk na wijziging van de bijlage bij de Wet veiligheidsregio's met de regio-indeling, bij wijziging van gemeente- of provinciegrenzen. Dat betekent dat deze alsdan ook verplicht is en daardoor een bijzonder karakter kent. De invulling van deze wetswijziging is in de praktijk nog niet uitgekristalliseerd. Ook zijn er in de kamerstukken weinig aanknopingspunten te vinden over de materiële invulling in de regleling. Daarom is gekozen voor een zo generiek mogelijke invulling van deze bepaling.

Vervolg

- De raden kunnen eventuele zienswijzen kenbaar te maken aan het college ten aanzien van het bijgevoegde ontwerp-wijzigingsbesluit GR-VRU.
- De colleges zullen vervolgens de zienswijzen van de raden en hun standpunten uiterlijk 18 november 2022 aan het bestuur van de VRU kenbaar maken.
- Vervolgens worden door de VRU definitieve voorstellen voor het algemeen bestuur van 6 februari 2023 voorbereid.
- Daarna kan het dagelijks bestuur het concept-wijzigingsbesluit aan de colleges voorleggen en kan de definitieve procedure voor instemming van de colleges en toestemming van de raden met de concept-wijzigingsvoorstellen starten.
- Naar verwachting is de GR-VRU in de eerste helft van 2023 gewijzigd.

Sekswerk in Utrecht

Openlijk, anoniem en nooit ongezien: van repressief naar inclusief.

Advies Commissie Sorgdrager

In opdracht
van de gemeente
Utrecht

Samenvatting

De gemeente Utrecht vindt het belangrijk dat sekswerkers hun beroep veilig en legaal kunnen uitvoeren in de stad, maar het creëren van nieuwe veilige en schone werkplekken voor sekswerkers is geen sinecure. Een onafhankelijke commissie van experts onder leiding van Winnie Sorgdrager heeft de opdracht gekregen om een advies te geven op basis waarvan de gemeente een vernieuwd en modern sekswerkbeleid in Utrecht kan vormgeven. Niet alleen is de branche onderhevig aan veranderingen, het beleidsveld wordt ook gekenmerkt door dilemma's, verschillende visies en ontwikkelingen die sneller gaan dan de wetgeving.

Voor haar advies heeft de commissie bestaand onderzoek bestudeerd en heeft de commissie gesproken met verschillende belanghebbenden onder wie sekswerkers, marktpartijen, experts, hulpverleners, medewerkers van de gemeente en hun veiligheidspartners over wat er nodig is, wat kansen en eventuele belemmeringen zijn en wat de rol van de gemeente is of zou moeten zijn.

Conclusies

Het vertrouwen van de sekswerkers in de overheid is tot een nulpunt gedaald door het steeds wisselende beleid en de veranderde band met de politie en de overheid. De huidige situatie in Utrecht zorgt ervoor dat de meeste sekswerkers niet legaal werken en dat brengt veel onveiligheid met zich mee. Het organiseren van veilige, schone en legale werkplekken voor sekswerkers in Utrecht lijkt met de huidige regelgeving bijna niet mogelijk. Het advies is om daarom meer mogelijk te maken door deregulering, dus minder regels. In de sekswerkbranche zullen net als in elke branche misstanden plaatsvinden en de gevolgen van misstanden zijn ingrijpend. Er zullen specifieke regels, kaders en randvoorwaarden nodig zijn om veilig te kunnen werken. Belangrijk hierbij is om sekswerk in de stad zodanig zichtbaar te maken dat het veilig is. Er is meer aandacht gekomen voor het tegengaan van misstanden en uitbuitingssituaties in sekswerk. Deze aandacht heeft negatieve gevolgen voor de sociale en juridische positie van de sekswerker. De commissie is van mening dat de sector onmiskenbaar kwetsbaar is voor criminele activiteiten zoals uitbuiting en mensenhandel. Tot slot constateert de commissie dat we eigenlijk niet goed weten wat er op lokaal niveau werkt als het gaat om sekswerkbeleid en het creëren van meer werkplekken. Er wordt veel vanuit (waarde gedreven) aannames gewerkt.

De belangen en meningen op dit onderwerp lopen uiteen en het is onmogelijk om een oplossing te bedenken waar consensus over bestaat of waar geen nadelige effecten aan kleven. De commissie is zich ervan bewust dat ook de raad verdeeld is en dat niet elke aanbeveling even eenvoudig, snel of gelijktijdig kan worden uitgevoerd. De commissie ziet ook dat er ontwikkelingen zijn in de landelijke wet- en regelgeving die mogelijk nog lang op zich laat wachten en waar de gemeente maar beperkt invloed op heeft. De commissie roept de gemeente op om aan de slag te gaan, lef te tonen, sekswerkers serieus te nemen en hen te betrekken bij het vormgeven van beleid.

Advies

In dit advies staat de veiligheid van de sekswerkers voorop: Het is een legaal beroep, er moet ruimte voor zijn en laten we ervoor zorgen dat het sekswerk veilig gebeurt. We adviseren om vanuit het 'doen' te leren, niet alles van tevoren uit proberen te denken en niet in problemen te denken, maar juist in oplossingen.

Het advies bevat de volgende 6 aanbevelingen:

1. Moderniseer het sekswerkbeleid;
2. Onderzoek wat werkt in proeftuinen;
3. Vereenvoudig de regelgeving voor privéhuizen en seksclubs;
4. Onderzoek de mogelijkheid voor een vorm van kleinschalig straatsekswerk;
5. Realiseer kleinschalig locatiegebonden sekswerk;
6. Laat de beleidswijzigingen en proeftuinen lerend evalueren.

Voorwoord

Hoe houd je de drempel tot de seksbranche laag voor autonome sekswerkers en de drempel hoog voor mensen die misbruik van de branche willen maken? Dat is misschien wel de grootste uitdaging in het maken van sekswerkbeleid. Tel daarbij op dat sekswerk altijd onder een vergrootglas ligt en vrijwel iedereen er een mening over heeft en je begrijpt: een stad die besluit het aantal werkplekken uit te breiden, gaat een roerige tijd tegemoet.

Maar net als de gemeente Utrecht zijn wij van mening dat een gezonde, veilige en schone seksbranche bijdraagt aan een betere stad. Want wat is het alternatief? Dat sekswerkers en hun klanten zijn aangewezen op minder veilige werkplekken, met risico op overlast voor de buurt en zonder mogelijkheden om hulp in te schakelen.

In dit advies zijn we boven alles uitgegaan van de veiligheid van sekswerkers. We hebben geprobeerd om, met oog voor de risico's, uiteen te zetten hoe de gemeente stap voor stap aan een betere seksbranche zou kunnen werken.

We danken alle sekswerkers, beleidsmedewerkers, ondernemers, hulpverleners, politie en anderen die de tijd namen om met ons in gesprek te gaan. Zonder hun bijdrage hadden we dit advies niet uit kunnen brengen.

We wensen de gemeente Utrecht veel succes in het verder uitwerken en implementeren van de aanbevelingen.

De Commissie Sorgdrager

Winnie Sorgdrager (voorzitter)
Yannick Bleeker
Corinne Dettmeijer-Vermeulen
Miriam Parmanand
Maria Scali

Inhoudsopgave

Samenvatting 3
Voorwoord 5
Samenstelling commissie 7

1. Inleiding 8
1.1 Aanleiding 8
1.2 Opdracht 8
1.3 Context 8
1.4 Aanpak 9
1.5 Leeswijzer 9

2. Conclusies en aanbevelingen 10
2.1 Inleiding 10
2.2 Conclusies 10
2.3 Veiligheid sekswerkers staat voorop 11
Aanbeveling 1: Moderniseer het sekswerkbeleid 12
Aanbeveling 2: Onderzoek wat werkt in proeftuinen 14
Proeftuin 1: Sta thuiswerk en zelfstandige escort toe 14
Proeftuin 2: Maak werken in klein groepsverband mogelijk 15
Aanbeveling 3: Vereenvoudig de regelgeving voor privéhuizen en seksclubs 18
Aanbeveling 4: Onderzoek de mogelijkheid voor een vorm van kleinschalig straatsekswerk 20
Aanbeveling 5: Realiseer kleinschalig locatiegebonden sekswerk 21
Aanbeveling 6: Laat de beleidswijzigingen en proeftuinen lerend evalueren 23

3. Achtergrond | Beleid en regelgeving 25
3.1 Inleiding 25
3.2 Drie beleidsvarianten 25
3.3 Criminalisering 25
3.4 Regulering 25
3.5 Decriminalisering 25
3.6 Sekswerkbeleid in Nederland gedecentraliseerd 26
3.7 Gemeentelijke instrumenten voor regulering 26
3.8 Nieuwe wetgeving in ontwikkeling: Wetsvoorstel regulering sekswerk 26
3.9 Uitstapprogramma's en aandacht voor verbetering 27

4. Achtergrond | Kenmerken en risico's sekswerk in Nederland 28
4.1 Inleiding 28
4.2 Vormen van sekswerk 28
4.4 Ontwikkelingen in de branche 29
4.5 Legale financierbaarheid van de sector 29
4.6 Risico's 29
4.7 Beslotenheid van de sector werkt risicoverhogend 29
4.8 Criminogene branche 29
4.9 Mensenhandel 29

5. Achtergrond | Sekswerk in Utrecht 31
5.1 Inleiding 31
5.2 De lokale politieke context 31
5.3 Huidige situatie in Utrecht 31
5.4 Toenemende behoefte legale en veilige werkplekken 31
5.5 Hulp- en dienstverlening 31
5.6 Toezicht en handhaving 32
5.7 Misstanden en uitbuiting 32

Bijlage 1 | De Utrechtse APV 33
Bijlage 2 | Bronnenlijst 34
Bijlage 3 | Lijst met gesproken betrokkenen 35

Samenstelling commissie

De commissie bestaat uit:

Voorzitter
Winnie Sorgdrager

Leden
- Yannick Bleeker, directeur Regioplan
- Corinne Dettmeijer-Vermeulen: voormalig Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (van 2006 tot 2017)
- Miriam Parmanand, de huidige voorzitter van PROUD, de Nederlandse belangenvereniging van sekswerkers
- Maria Scali, directeur Stichting Hulp Opvang Prostitutie en slachtoffers van mensenhandel Den Haag

Ondersteuning
- Mariko Christiaans
- Janne Kuijpers
- Ria Rijpkema - Burema
- Nora Timmermans (secretaris)

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het college heeft samen met de gemeenteraad sinds de sluiting van de raamwerkplekken op het Zandpad en de Hardebollenstraat in 2013, grote inspanningen gepleegd om nieuwe werkruimten voor vergunde (raam)prostitutie te realiseren. In de periode van 2014 tot 2021 zijn verschillende tenders ingezet. In november 2021 is de laatste tender in de verificatiefase vanwege gebrek aan financiering beëindigd. Deze beëindiging is de aanleiding geweest om ons om advies te vragen. De gemeente Utrecht vindt het immers van belang dat er in de stad ruimte is voor sekswerk en dat sekswerkers hun beroep veilig en legaal kunnen uitoefenen.

Tegelijkertijd is de seksbranche fundamenteel aan het veranderen. Er is een verschuiving van de meer traditionele en locatiegebonden seksinrichtingen naar andere vormen van (onvergund) sekswerk waarbij vraag en aanbod via internet bij elkaar komt. Een uitdaging waar meerdere gemeenten, maar ook de sector zelf mee worstelt (De Volkskrant, 4 juli 2022, 'Prostitutie terug naar de achterkamer', pagina 3). De veranderingen vragen om een brede en hernieuwde blik op het Utrechtse sekswerkbeleid.

1.2 Opdracht

Wij hebben dan ook opdracht gekregen om een onafhankelijk advies te geven op basis waarvan de gemeente een vernieuwd en modern sekswerkbeleid in Utrecht kan vormgeven en waarmee veilige werkplekken voor sekswerkers kunnen worden gecreëerd.

Hierbij hebben wij de volgende uitgangspunten meegekregen:

- In Utrecht dient er ruimte te zijn voor verschillende vormen van sekswerk;
- Versterking van de positie van sekswerkers en het bieden van de benodigde hulp- en dienstverlening staat centraal;
- We streven een beheersbare sector na door middel van regulering, toezicht en handhaving en decriminalisering waar mogelijk.
- Misstanden en mensenhandel dienen effectief tegen te kunnen worden gegaan en ook dient het woon- en leefklimaat beschermd te worden.
- Ook hebben we naar aanleiding van de bespreking in de raadscommissie de volgende aspecten betrokken: de mogelijkheden voor thuiswerken en de legale financierbaarheid van de sector.

1.3 Context

Het vraagstuk waar Utrecht mee worstelt is niet uniek voor de stad. Sekswerk wordt wel eens het oudste beroep ter wereld genoemd en door de eeuwen heen werd er in Nederland op verschillende manieren tegen aangekeken en mee omgegaan: van verbieden via gedogen tot reguleren. Het is een vraagstuk dat landelijke en lokale overheden al jaren bezighoudt en waarover de meningen en ideologieën uiteenlopen. Er moeten afwegingen gemaakt worden tussen (soms tegenstrijdige) belangen.

Hoewel sekswerk in Nederland een legaal beroep is, wordt het door veel mensen nog niet gezien als een 'normaal' beroep. Dit uit zich in overmatige regelgeving, maar ook in de bejegening van sekswerkers door overheidsinstanties, overige instellingen zoals banken en de directe omgeving van sekswerkers. Waarbij de een van mening is dat sekswerk nooit een vrije keuze kan zijn, is de ander van mening dat het een legaal beroep is waar ruimte voor moet zijn, als het maar niet in de eigen buurt is. Daarbij zijn er ook verschillen tussen vormen van sekswerk, de vorm kan een belangrijke rol spelen. Dit komt de sociale en juridische positie van sekswerkers niet ten goede.
Tegelijkertijd geldt dat geen enkele sekswerker hetzelfde is. Er zijn zelfstandige autonome sekswerkers die zichzelf zonder overheidsbemoeienis redden, maar er zijn ook mensen die vrijwillig aan het werk begonnen zijn maar zich desondanks in onprettige situaties bevinden en er zijn beperkt autonome mensen in zeer onveilige situaties waar je als overheid een zorgplicht voor hebt. En alles ertussenin. Autonome sekswerkers zijn gebaat met een lage drempel tot de branche. Een schone, gezonde en legale branche draagt bij aan een veiligere samenleving. Maar tegelijkertijd moet de drempel voor mensen die misbruik willen maken van de branche juist hoog zijn. Een ingewikkeld dilemma.

Bij misstanden is het een natuurlijke reflex om meer controle uit te oefenen of naar strakkere wet- en regelgeving te streven. Dat kan echter ook het ontstaan van een ‘repressietunnel’ tot gevolg hebben; de overheid krijgt steeds minder grip op de situatie, er komen meer regels, toch ontstaan steeds meer misstanden, die vervolgens weer worden aangepakt door meer regels. Het resultaat is een overmatig complex web van regelgeving dat het doel voorbijschiet. De branche wordt zo ontoegankelijk en onaantrekkelijk dat de onvergunde branche in de praktijk de enige optie lijkt. Het is vrijwel onmogelijk om de branche volledig schoon te krijgen. Er zullen altijd risico’s blijven bestaan, net zoals in andere branches. Het risico op misstanden is tegelijkertijd in de seksbranche waarschijnlijk groter dan in de gemiddelde sector. Ze zijn in elk geval meer onderwerp van discussie.

Naast de eerder geschetste verschuiving in de branche waarbij de werving van klanten steeds meer via internet plaatsvindt, heeft sekswerk ook een nadrukkelijk internationaal karakter gekregen. Door het openstellen van de grenzen zijn er meer buitenlandse sekswerkers dan voorheen actief in Nederland. Een groep waarop de overheid minder zicht heeft en die moeilijker te bereiken is.

Ook is er sprake van een dilemma waar het om gaat goed zicht te kunnen hebben en houden op sekswerk en het verwerken van bijzondere gegevens. Het registreren en verwerken van gegevens van sekswerkers is op dit moment niet mogelijk omdat er een wettelijke grondslag ontbreekt. Ook sekswerkers zijn op dit moment terughoudend om hun gegevens te verstrekken. Dit bemoeilijkt de mogelijkheden voor de overheid om effectief toezicht uit voeren en te handhaven op de regels. Het belang van de overheid om zicht te hebben gaat evenwel verder dan louter het kunnen uitvoeren van strikte controles op regelgeving. Het gaat ook om emanciperen, ondersteunen en beschermen.

Tot slot zien we dat de verschillende visies en de dilemma’s ook van invloed zijn op de ontwikkeling van landelijke wetgeving voor sekswerk. Het rijk werkt al ruim 10 jaar aan nieuwe wetgeving om het sekswerk in Nederland te reguleren, de positie van de sekswerker te verbeteren en misstanden en mensenhandel tegen te gaan. Consensus hierover is nog niet bereikt. Het is nog onduidelijk hoe lang de nieuwe wet op zich laat wachten. Gemeenten worden dan ook door het rijk opgeroepen om aan de slag te gaan en niet te wachten op de nieuwe wet, zoals de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie in zijn brief van 11 juli 2022 aan de Tweede Kamer over de Evaluatie Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche schrijft. Kortom de context waarin we adviseren kenmerkt zich dan ook door dilemma’s, verschillende visies en ontwikkelingen die sneller gaan dan de wetgeving.

1.4 Aanpak

Onze werkwijze bestaat uit de volgende onderdelen:

- Benutten van bestaand onderzoek en documentatie over sekswerk. Zowel in Utrecht als nationaal. Deze documentatie was voor ons een belangrijk beginpunt. Een overzicht van de gebruikte documentatie is terug te vinden in bijlage 2.
- Om inzicht te krijgen in de huidige situatie in Utrecht en hoe de toekomst van het sekswerk er uit kan zien hebben we aan de hand van de genoemde uitgangspunten gesprekken gevoerd met belanghebbenden in de stad Utrecht, medewerkers van de gemeente, experts in en buiten Utrecht. Deze gesprekken geven inzicht in wat er nodig is, wat kansen en eventuele belemmeringen zijn en wat de rol van de gemeente is (of zou moeten zijn). Voor de lijst met gesprekspartners zie bijlage 3.
- Onze zoekrichtingen hebben we tussentijds gedeeld met de gemeenteraad en onze bestuurlijke opdrachtgevers omdat we hechten aan een advies dat kan rekenen op draagvlak.
- Op basis van onze bevindingen hebben we een aantal conclusies en concrete aanbevelingen geformuleerd.

1.5 Leeswijzer

Ons rapport bestaat uit twee delen. Het eerste deel betreft ons advies dat bestaat uit een aantal conclusies en aanbevelingen. In het tweede deel beschrijven we op hoofdlijnen het huidige beleid en de regelgeving. Ook gaan we in op de branche zelf, de kenmerken en de risico’s. Tot slot zoomen we kort in op de situatie in Utrecht.

2. Conclusies en aanbevelingen

2.1 Inleiding

Het realiseren van een veilige, schone en economisch gezonde branche is niet eenvoudig, maar voor een veiliger Utrecht wel noodzakelijk. We hechten eraan nogmaals te benadrukken dat de belangen en meningen op dit onderwerp uiteenlopen en dat het onmogelijk is om een oplossing te bedenken waar consensus over bestaat of waar geen nadelige effecten aan kleven. We zijn ons ervan bewust dat ook de raad verdeeld is over welke rol de gemeente zou moeten spelen en dat niet elke aanbeveling even eenvoudig, snel of gelijktijdig kan worden uitgevoerd. We zien ook dat er ontwikkelingen zijn in de landelijke wet- en regelgeving die mogelijk nog lang op zich wachten en waar de gemeente maar beperkt invloed op heeft. Desondanks zijn wij van mening dat de gemeente niets in de weg zou staan om met ons advies uitvoering te kunnen geven aan een vernieuwend, modern en inclusief sekswerkbeleid. Beleid waarbij het sekswerk nooit ongezien is, de sekswerkers gelijkwaardig met de gemeente samenwerken en misstanden effectief kunnen worden voorkomen en bestreden. We roepen dan ook met klem op om sekswerkers serieus te nemen en ze te betrekken bij het vormgeven van het beleid.

2.2 Conclusies

Naar aanleiding van de gesprekken die wij hebben gevoerd met diverse organisaties, sekswerkers, professionals en belanghebbenden zijn wij tot een viertal conclusies gekomen. Hieronder gaan we op die conclusies in. Vervolgens sluiten wij dit hoofdstuk met een aantal concrete aanbevelingen af. Per aanbeveling gaan we daarna in op een aantal voorwaarden en aandachtspunten.

Vertrouwen op een nulpunt

Het vertrouwen van de sekswerkers in de overheid is tot een nulpunt gedaald. Dit komt deels door het steeds wisselende beleid van de gemeente en de veranderde band met de politie en de overheid. Waar de politie eerst nog een helpende hand bood, heeft het optreden nu, zo stellen de sekswerkers, vooral een controlerend karakter.

De huidige situatie in Utrecht zorgt ervoor dat de meeste sekswerkers onvergund en/of niet legaal werken en dat brengt veel onveiligheid met zich mee. In Utrecht is net als in de rest van Nederland het aantal (vergunde) werkplekken voor sekswerkers sinds de afschaffing van het bordeelverbod in 2000 sterk afgenomen. Voor een grote stad als Utrecht is dat volgens ons zeer onwenselijk. Er zijn immers geen redenen om aan te nemen dat de vraag is gedaald. Ondanks dat er minder werkplekken zijn, vindt sekswerk dus plaats in Utrecht en op dit moment vooral ongezien. Dat is zorgelijk omdat dit de kans op misstanden zoals uitbuiting en mensenhandel vergroot.

Wij constateren dat het organiseren van veilige, schone en legale werkplekken voor sekswerkers in Utrecht in de huidige situatie met de huidige regelgeving bijna niet mogelijk is. Het wordt zowel de sekswerkers die zelfstandig willen werken en exploitanten die willen ondernemen erg lastig gemaakt. Ons advies is om daarom meer mogelijk te maken door deregulering, dus minder regels. Die mogelijkheid heeft de gemeente binnen de bestaande landelijk wet- en regelgeving. We adviseren ook om dit samen met sekswerkers en ondernemers te doen.

De sector is gebaat bij transparantie en zichtbaarheid

In de sekswerkbranche vinden net als in veel andere branches misstanden plaats. Sekswerk is een legaal beroep, maar is daarentegen geen maatschappelijk geaccepteerd beroep. Dat heeft verschillende redenen. Er heerst een (maatschappelijk) stigma op sekswerkers. De meeste sekswerkers komen er niet voor uit dat ze het werk doen. En ook de meeste klanten lopen er niet mee te koop. Daarbij en misschien daardoor is het risico op misstanden groter dan bij de meeste andere beroepen en de gevolgen van misstanden zijn ingrijpend. Dit maakt dat het niet mogelijk is om sekswerk als elk ander beroep te benaderen. Er zullen specifieke regels, kaders en randvoorwaarden nodig zijn om veilig te kunnen werken. Belangrijk hierbij is om sekswerk in de stad zodanig zichtbaar te maken dat het veilig is. Met zichtbaar bedoelen we dat de gemeente weet waar sekswerk plaatsvindt.

Focus op mensenhandel vergroot stigma

Na de afschaffing van het bordeelverbod is er meer aandacht gekomen voor het tegengaan van misstanden en uitbuitingssituaties in sekswerk. Deze aandacht heeft gevolgen voor de sociale en juridische positie van de sekswerker. Doordat ze vaker worden gezien als slachtoffer in plaats van ondernemer of iemand die vrijwillig een legaal beroep uitoefent, wordt het stigma op sekswerkers vergroot. Volgens Sekswerk Alliantie Destigmatisering (SWAD: een alliantie van 22 organisaties en initiatieven die zich inzetten om het stigma op sekswerk te verminderen) is dat stigma de basis voor regelgeving die hun positie verder verslechtert. Onverminderde aandacht van zowel het rijk als gemeenten is nodig om het stigma tegen te gaan en de focus van het sekswerkbeleid te kantelen naar het “beroep sekswerker”. De commissie is van mening dat de sector onmiskenbaar kwetsbaar is voor criminele activiteiten zoals uitbuiting en mensenhandel. Maar dat betekent niet dat sekswerk en mensenhandel in één adem genoemd moeten worden. De commissie pleit er stevig voor een duidelijk onderscheid te maken tussen sekswerk en mensenhandel. Sekswerk is een legaal beroep en is aan regels gebonden. Daarnaast zijn uitbuitingssituaties niet voorbehouden aan de sekswerkbranche. Het komt ook in andere sectoren voor, denk bijvoorbeeld aan de uitzendbranche, horeca en tuinbouw.

Er zijn veel aannames, we weten eigenlijk niet wat werkt

Wij constateren dat we eigenlijk niet goed weten wat er op lokaal niveau werkt als het gaat om sekswerkbeleid en het creëren van meer werkplekken. Er wordt veel vanuit (waarden gedreven) aannames gewerkt. Buurtbewoners zijn bijvoorbeeld bang voor overlast terwijl dat niet altijd het geval hoeft te zijn. Zo hebben we bijvoorbeeld vernomen dat sommige bewoners nooit hebben gemerkt woonachtig te zijn in de omgeving van een privéclub.

2.3 Veiligheid sekswerkers staat voorop

In dit advies zetten we de veiligheid van de sekswerker voorop: Het is een legaal beroep, er moet ruimte voor zijn en laten we ervoor zorgen dat het veilig gebeurt. Aangezien de effecten van het lokaal beleid veelal gebaseerd zijn op aannames, adviseren we om vanuit het ‘doen’ te leren en niet alles van tevoren uit proberen te denken. En vooral niet alleen in problemen te denken.

Ons advies bevat de volgende zes aanbevelingen:

- Moderniseer het sekswerkbeleid;
- Onderzoek wat werkt in proeftuinen;
- Vereenvoudig de regelgeving voor privéhuizen en seksclubs;
- Onderzoek de mogelijkheid voor een vorm van kleinschalig straatsekswerk;
- Realiseer kleinschalig locatiegebonden sekswerk;
- Laat de beleidswijzigingen en proeftuinen lerend evalueren.

Aanbeveling 1:

Moderniseer het sekswerk-beleid

De afgelopen tien jaar was er in het Utrechtse sekswerkbeleid vooral aandacht voor de ontwikkelingen met betrekking tot raam- en straatprostitutie. Het sekswerk verandert en het is afgelopen decennium meer divers geworden. Met name het bemiddelen via internet tussen klant en sekswerker is in opkomst. Corona heeft eraan bijgedragen dat sekswerkers meer thuis zijn gaan werken of vanuit hotels, Airbnb's of vakantieparken. De behoefte aan locatiegebonden sekswerk neemt af, maar is zeker nog aanwezig bij sekswerkers.

Het is goed om te realiseren dat dé sekswerker niet bestaat. Er is een groep sekswerkers die in staat is om zelfstandig en autonoom te werken. Er zijn ook sekswerkers die meer kwetsbaar zijn en alles er tussenin. We zien in het huidige beleid veel aandacht voor de kwetsbare sekswerker met multiproblematiek. Wij vinden het ook belangrijk dat er aandacht is voor deze groep, maar wat ons betreft moet er ook meer aandacht en faciliteiten komen voor de andere groepen sekswerkers.

Tot slot is ook de wens van klanten divers. Utrecht verdient een beleid waar de diversiteit van het sekswerk en de sekswerkers tot haar recht komen. Een modern sekswerkbeleid bevat in elk geval de volgende onderdelen:

- De positie en emancipatie van sekswerkers;
- De voorlichtende en signalerende rol van de gemeente (en partners) naast de rol van toezicht en handhaving van de overheid;
- De betrouwbare overheid en
- Toegankelijke hulp- en dienstverlening.

De positie en emancipatie van sekswerkers

De veiligheid van sekswerkers is het vertrekpunt van ons advies. De positie van sekswerkers hangt hiermee samen. Door het stigma dat er op sekswerk zit, is sekswerk veelal onzichtbaar. Nogmaals, sekswerk is een legaal beroep en in een stad als Utrecht moet daar ruimte voor zijn. Naast dat er uitstapprogramma's zijn, dient er in het sekswerkbeleid (via gesubsidieerde instanties) ook ruimte te zijn voor de positie en ontwikkeling van sekswerkers. Zo kunnen er bijvoorbeeld cursussen worden aangeboden op het gebied van administratie en boekhouding, ondernemerschap, zelfverdediging en ook het herkennen van en handelen bij signalen van uitbuiting. Maak van sekswerkers niet het probleem maar de oplossing.

De voorlichtende en signalerende rol van de gemeente (en partners)

De gemeente heeft naast de rol van toezicht en handhaving ook een voorlichtende rol. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om de omgeving/buurt uit te leggen wat de impact van sekswerk op de leefbaarheid is. Dat het een legaal beroep is en in de meeste gevallen helemaal niet tot overlast leidt omdat zowel de sekswerker als klant vaak niet wil opvallen. Nachtkroegen leiden in het algemeen tot meer overlast dan een (kleine) inrichting voor sekswerk.

‘Het gaat niet alleen over vrouwen’

Het versterken van de signalerende rol van de gemeente als het gaat om kwetsbaarheid van sekswerkers, onveilige werkplekken of misstanden moet onderdeel zijn van het sekswerkbeleid. De gemeente kan hier zelf in investeren door bijvoorbeeld scholing van sekswerkers zelf en medewerkers die regelmatig contact hebben met sekswerkers.

De betrouwbare overheid

Al bijna tien jaar is de gemeente op zoek naar een oplossing voor de raamprostitutie op het Nieuwe Zandpad. Dit duurt voor sekswerkers en ondernemers veel te lang en draagt niet bij aan het vertrouwen in de gemeente. Sekswerkers zijn vaak teleurgesteld door de gemeente en door andere overheden. Het verbeteren van de vertrouwensrelatie is een belangrijk element in een modern sekswerkbeleid.

Toegankelijke hulp- en dienstverlening

Toegankelijke en laagdrempelige hulp- en dienstverlening voor alle vormen van sekswerk is en blijft essentieel. Van belang is dat er aandacht is voor onzichtbare en moeilijk bereikbare groepen, onder wie mannen, trans sekswerkers en buitenlandse sekswerkers.

Richt een sekswerkplatform op

We adviseren om kennis en ervaring en informatie uit te wisselen in een platform waar sekswerkers zelf ook deel van uitmaken. Dit verbetert de samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen op het gebied van beleidsontwikkeling, knelpunten en kansen, hulpverlening, misstanden handhaving en oplossingen.

En heb lef

Er is geen simpele oplossing om in de stad meer werkplekken voor sekswerkers te realiseren. Er zal altijd onvrede of teleurstelling zijn bij een of meerdere betrokkenen. De gemeente heeft de rol om alle belangen af te wegen en een keuze te maken, waarbij het duidelijk is dat iedereen water bij de wijn moet doen. In het sekswerk-dossier vraagt dit om wat meer lef. Blijven polderen tot er een oplossing is waar iedereen tevreden mee is, is niet haalbaar en realistisch. De gemeente dient alle belangen af te wegen en een zo goed mogelijke keuze te maken. Lef gaat ook over het tempo van realiseren van meer werkplekken en het durven prioriteren. Wacht hier niet te lang mee, dit helpt niet in het ontwikkelen. Niet alles hoeft tegelijk.

Misstanden & Mensenhandel

Het is evident dat de sekswerksector meer risico’s op misstanden en mensenhandel met zich meebrengt dan veel andere sectoren. Het tegengaan van misstanden en mensenhandel zijn daarom belangrijke randvoorwaarden voor veilig sekswerk en het versterken van de positie van sekswerkers. Gelukkig gaat er veel goed, maar als het misgaat heeft dit vaak grote impact op het welbevinden van de sekswerker en de leefbaarheid in de buurt. Het signaleren en melden van (zorgen over) misstanden mensenhandel moet vanzelfsprekend en makkelijk zijn. Uit de gesprekken met de eigenaren van de seksinrichtingen maken wij op dat er nog kansen liggen om de signalering van misstanden te verbeteren. Zij melden nu bijvoorbeeld alleen misstanden als zij dit signaleren bij een sekswerker die in hun club werkt. Echter wanneer een sekswerker op gesprek bij een club komt om daar te werken en de clubeigenaar of medewerker heeft het vermoeden dat de sekswerkers gedwongen werkt, maakt hij of zij geen melding. Er kan overigens ook terughoudend-heid zijn bij clubeigenaren om melding te maken van misstanden bij sekswerkers van de eigen club omdat dit gevolgen kan hebben voor de clubeigenaar. Ons advies aan de gemeente is om samen met de eigenaren van de clubs en de politie te bespreken hoe deze signalen wel gemeld kunnen worden.

Aanbeveling 2:

Onderzoek wat werkt in proeftuinen

Wij constateren dat we, in Nederland en dus ook in Utrecht, eigenlijk niet goed weten wat er op lokaal niveau werkt als het gaat om sekswerkbeleid en het creëren van meer werkplekken. Nu er binnen de huidige landelijke wet- en regelgeving nog ruimte is, zou meer geleerd kunnen worden over op welke wijze vormen van sekswerk veilig en schoon kunnen plaatsvinden. Ons advies is om enkele proeftuinen in te richten waarin meer geleerd kan worden over de manier waarop zelfstandig thuiswerken en werken in klein groepsverband veilig, schoon en overlastvrij zou kunnen zijn. We verwachten namelijk dat de verschuiving van traditionele vormen van sekswerk (zoals raamsekswerk) naar modernere vormen van sekswerk (zoals sekswerk via internet) *voor een deel* onomkeerbaar is. Kort gezegd: ook als de gemeente Utrecht meer raamwerkplekken opent, zal een deel van het sekswerk zich thuis afspelen. Daarnaast zien we dat ook andere grote steden op zoek zijn naar manieren om thuissekswerk en zelfstandige escort (voorzichtig) meer ruimte te geven. De gemeente Utrecht zou een voortrekkende rol kunnen spelen door te laten zien hoe dat veilig kan. Daarnaast geldt dat onderzoek en ervaring elders in het land nog geen uitsluitsel geeft over de effecten van lokaal beleid op de thuissekswerkbranche. Dat pleit ervoor om beleid niet zonder dit eerst uit te proberen door te voeren.

Met de proeftuinen wordt onderzocht welke vormen van sekswerk onder omstandigheden en voorwaarden zo regelluw mogelijk kunnen plaatsvinden. Omdat het risico op misstanden in de sekswerkbranche groter is dan in andere branches zal hier in de proeftuinen aandacht voor moeten zijn. En hoe graag we sekswerk net als elk ander beroep zouden willen benaderen, er zullen regels, kaders en randvoorwaarden nodig zijn om veilig te kunnen werken.

Kenmerk van een proeftuin is wat ons betreft dat het kleinschalig is, stapsgewijs wordt ontwikkeld en samen met sekswerkers, partners en de buurt. Ook kan een proeftuin worden gestopt wanneer het niet werkt.

Proeftuin 1: Sta thuiswerk en zelfstandige escort toe[1]

Het is op dit moment in Utrecht niet toegestaan om als sekswerker vanuit je eigen woning te werken. Onze aanbeveling is om in een proeftuin te onderzoeken op welke manier thuiswerken wel mogelijk is. De belangrijkste reden is dat er op dit moment veel sekswerkers vanuit een woning werken maar dat het zicht ontbreekt.

1. Zelfstandige escort: zonder tussenkomst van een bedrijf of een derde spreekt de sekswerker met een klant af op een (andere) locatie, bijvoorbeeld een hotel of het thuisadres van de klant.

Op het moment dat er misstanden plaatsvinden melden de sekswerkers zich niet omdat ze bang zijn dat ze gestraft worden voor het thuiswerken. Onze verwachting is dat wanneer het thuiswerken wordt toegestaan dit veiliger wordt voor sekswerkers. Dat zij sneller misstanden zullen melden en om hulp vragen als dat nodig is. Ons advies is om ook in deze proeftuinen te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om als zelfstandige escort te werken.
Wij adviseren om het in deze proeftuin aan enkele kleine groepen sekswerkers toe te staan om vanuit huis of als zelfstandige escort te werken. Door mee te doen aan deze proeftuin geef je sekswerkers de kans om samen met de gemeente een legaal sekswerkbeleid te ontwikkelen. Zij genieten daarnaast van meer veiligheid en krijgen de kans om openlijk te adverteren.

Omdat de bestemmingsplannen in Utrecht sekswerk vanuit huis niet mogelijk maken moet hier nog een oplossing voor worden gevonden. Er zijn verschillende mogelijkheden zoals een vergunning of een ontheffing. Een andere optie is om het te gedogen, maar dan is het nog steeds illegaal. Een vorm van melding of registratie is wenselijk. Hiervoor zal gezocht moeten worden naar de mogelijkheden binnen de huidige privacywetgeving

Proeftuin 2: Maak werken in klein groepsverband mogelijk

Een deel van de sekswerkers werkt graag in een klein groepje. Dit zorgt namelijk voor extra veiligheid omdat ze elkaar in de gaten kunnen houden. We hebben in onze gesprekken voorbeelden gehoord dat met een groep vanuit iemand zijn of haar woning wordt gewerkt of vanuit Airbnb's of vakantieparken. Hier is net zoals bij het thuiswerk geen actief toezicht op. De gemeente handhaaft op het moment dat er overlastmeldingen komen.
Ons advies is om in een proeftuin te onderzoeken wat het effect is wanneer het is toegestaan om als sekswerkers in een klein groepsverband samen te werken. We kijken hierbij vooral naar groepen van twee tot drie zelfstandige autonome sekswerkers die op één locatie werken zonder een exploitant. Deze locatie kan een woning zijn. Ons advies is om locaties in de gemeente aan te wijzen waar het werken in een groepje zonder exploitant mogelijk is. Sekswerkers kunnen zelfstandig een ruimte huren waar zij samen kunnen werken.
Belangrijk is om deze proeftuin samen te ontwerpen met sekswerkers en de omgeving (van de werkplekken). Voor de proeftuin is een aantal groepen sekswerkers nodig die dit samen willen doen gedurende de looptijd van de proeftuin.

Aandachtspunten en randvoorwaarden voor de proeftuinen

- **Selectie van de sekswerkers.** Definieer wie er mee kan doen aan de proeftuinen en aan welke criteria zij moeten voldoen. Bijv. ingeschreven bij KvK, bereid om mee te werken aan vormgeving van de proeftuinen en de lerende evaluatie. De animo bij bekende pilots voor thuiswerken in andere gemeentes is op dit moment laag.
- **Bestemmingsplan.** Afwijken van bestemmingsplan voor twintig tot dertig sekswerkers moet geregeld worden.
- **Veiligheid sekswerker.** Alleen werken kan onveilig zijn, bijvoorbeeld wanneer klanten gewelddadig worden of niet willen betalen. Er is tenslotte niemand om te helpen. Dit is nu ook aan de orde en sekswerkers melden dit niet omdat ze nu onvergund en niet legaal werken. Door het thuiswerken legaal te maken, wordt de drempel om geweld of misstanden te melden volgens ons verlaagd. Dit zal in de proeftuin actief gemonitord moeten worden.
- **Toezicht & handhaving.** Wanneer het wordt toegestaan om thuis te werken is het belangrijk om kaders en randvoorwaarden te stellen over wat toegestaan is en wat niet en hoe het toezicht op en handhaving van de regels wordt vormgegeven.
- **Registratie.** De gemeente mag wettelijk gezien de sekswerker niet registreren. Voor de proeftuin is een vorm van registratie wel wenselijk. Enerzijds om te kunnen monitoren hoe de proeftuin verloopt. Anderzijds om te kunnen handhaven. Hiervoor moet een oplossing worden gevonden.
- **KvK.** De gegevens van inschrijving bij de KvK zijn grotendeels openbaar. Dit geldt in ieder geval voor het vestigingsadres. Dit maakt dat sekswerkers zich helemaal niet inschrijven of onder een andere beroepsgroep.
- **Woningcorporaties.** In veel huurcontracten (van sociale huurwoningen) wordt sekswerk vanuit huis niet toegestaan. Overleg met woningcorporaties is nodig om deze proeftuin vorm te geven.
- **De rol van de gemeente.** Initiatieven zouden vanuit de sekswerkers aangedragen moeten worden. De gemeente speelt wel een actieve rol bij het binnenhalen van initiatieven.

Vormgeven van de proeftuin

Het succesvol vormgeven en uitvoeren van deze proeftuinen kan volgens ons alleen samen met de sekswerkers, hulp- en dienstverleningspartners, veiligheidspartners en buurtbewoners. Sekswerkers die meedoen in de proeftuinen worden gevolgd om in beeld te brengen wat goede voorwaarden zijn om thuiswerk en werken in

groepjes mogelijk te maken. De sekswerkers die gevolgd worden in deze proeftuin worden vanaf het eerste moment betrokken en geven de proeftuin mee vorm, inclusief de indicatoren waarop gemonitord wordt. Gedurende de looptijd van de proeftuin worden ze actief gemonitord en gevolgd. Zie ook de zesde aanbeveling.

Voor politie, OM, gemeente en de hulp- en dienstverlening is een belangrijke rol weggelegd in het vormgeven en monitoren van deze proeftuin. Zo moet er een kader ontwikkeld worden op basis waarvan gehandhaafd kan worden bij overlastmeldingen of misstanden. Het is van belang dat hulp- en dienstverlening voor sekswerkers laagdrempelig georganiseerd is en dat het aanbod in de stad aansluit bij de proeftuinen.

Aanbeveling 3:

Vereenvoudig de regelgeving voor privéhuizen en seksclubs

Voor een deel van de sekswerkers zijn privéhuizen en seksclubs aantrekkelijke werkplekken. Dit komt bijvoorbeeld doordat werken via de opting-in regeling ervoor zorgt dat belasting en premies door de verhuurder worden betaald en het privéhuis of de club veiligheid en sociale contacten biedt. Ook voor de gemeente Utrecht heeft deze vorm van sekswerk voordelen ten aanzien van transparantie en de mogelijkheden om toezicht te houden. Wanneer Utrecht aantrekkelijker wordt voor ondernemers om een privéhuis of club te starten of te behouden, vergroot dit de kans dat ondernemers een bedrijf willen starten.

In Utrecht zijn twee privéhuizen gevestigd en daar zijn de afgelopen jaren geen misstanden of overtredingen geconstateerd. De regels en (vergunnings)eisen worden door de eigenaren van deze huizen als streng ervaren. Een voorbeeld hiervan is dat wanneer de vergunning na drie jaar opnieuw moet worden aangevraagd, de ondernemer alle gegevens opnieuw moet aanleveren, terwijl de gemeente die al heeft. Hier zou meer flexibiliteit in kunnen zitten. Opvallend in de gesprekken vonden wij ook dat het contact tussen deze ondernemers en de gemeente beperkt is. Wij vermoeden dat een deel van de onvrede bij de ondernemers voortkomt uit dit beperkte contact. Er is alleen contact als het noodzakelijk is zoals bij een wijziging in de vergunning of meldingen. Hier liggen wat ons betreft kansen om het aantrekkelijker te maken om in Utrecht een sekswerkbedrijf te starten en te houden.

Ons advies om in samenwerking met de eigenaren van de bestaande huizen te kijken hoe je als gemeente meer servicegericht de vergunningverlening kan inrichten. Het versoepelen van regels en eisen kan hierbij helpen, maar alleen wanneer er ook geïnvesteerd wordt in het verbeteren van de relatie.

De versoepeling kan zijn door een seksbedrijf te behandelen zoals bepaalde andere bedrijven en de vergunningplicht niet meer toe te passen. De versoepeling kan ook zijn door binnen de vergunning het aantal regels terug te dringen. Daarnaast kan er ook gekeken worden wat de mogelijkheden zijn in het bestemmingsplan om een sekswerkbedrijf te starten.

Wij adviseren ook om te verkennen of het mogelijk is om een ontheffingsbeleid te ontwikkelen waarbij de mogelijkheid ontstaat een sekswerkbestemming te krijgen mits je aan een aantal voorwaarden en eisen voldoet. Met de eigenaren van de bestaande privéhuizen en wellicht met een aantal ondernemers die een

sekswerkbedrijf zouden willen starten in Utrecht kan dit ontheffingsbeleid worden vormgegeven.

We benadrukken dat een goede relatie met ondernemers ook voor de gemeente Utrecht en haar samenwerkingspartners voordelen met zich meebrengt. Zij zullen immers eerder geneigd zijn om signalen van mogelijke uitbuiting te melden.

Aanbeveling 4:

Onderzoek de mogelijkheid voor een vorm van kleinschalig straatsekswerk

Met de sluiting van de tippelzone in juli 2021 is een laagdrempelige vorm van sekswerk uit de stad verdwenen. Het was laagdrempelig voor klanten en laagdrempelig voor sekswerkers. Voor sekswerkers die werkten op de tippelzone werkte het systeem goed. Er was sociale controle (je kent elkaar), de hulp- en dienstverlening was dichtbij in de gezellige huiskamer op de tippelzone en er was een goede relatie met veiligheidspartners zoals politie en toezicht. Als het nodig was, kon de politie er snel zijn. Daarnaast was het contact van de sekswerkers met de klanten laagdrempelig en was er een veilige afwerkplek. Daarbij komt dat deze vorm van sekswerk lage beroepskosten met zich meebrengt voor de sekswerker omdat zij onder andere geen kosten hebben aan een werkplek.

De hulpverlening en sekswerkers geven aan dat er op dit moment ook sekswerk op straat plaatsvindt in Utrecht. Op verschillende plekken in de stad en met afwerkplekken op openbare plekken zoals in parken en steegjes. Er is vraag en aanbod voor. Er is bij sekswerkers nog steeds behoefte aan een laagdrempelige vorm van sekswerk met lage beroepskosten voor de sekswerkers en voorzieningen gericht op sociale controle, veiligheid en toegankelijke hulp- en dienstverlening.

‘Vrijheid is: geen exploitanten’

Wij zijn ons ervan bewust dat de samenleving en de politiek verdeeld is over straatsekswerk. Sinds het begin van deze eeuw staat de wenselijkheid van tippelzones ter discussie en worden de meeste zones gesloten. Alleen in Arnhem en in Nijmegen zijn er nog tippelzones. Waar de tippelzone in Arnhem zeer beperkt gebruikt wordt, mede door een uitsterfbeleid, heeft de gemeenteraad van Nijmegen er onlangs voor gekozen om de tippelzone te behouden en zelfs uit te breiden. In Nijmegen ligt de tippelzone op de grens van stedelijk gebied en er zijn er overdekte werkplekken. Ons advies is om te onderzoeken wat de mogelijkheid is voor een vorm van straatsekswerk in de stad. Hou het kleinschalig en overzichtelijk. We realiseren ons dat het vinden van een geschikte locatie geen makkelijke opgave is en buurtbewoners wellicht zeer terughoudend reageren op het idee. Het is dus van belang om de buurt goed te informeren en mee te nemen in eventuele ontwikkelingen. De gemeente zou het ook mee kunnen nemen bij de ontwikkeling van nieuwbouw. In elk geval helpt het niet om de ogen te sluiten voor de realiteit dat (de behoefte aan) straatsekswerk er is.

Aanbeveling 5:

Realiseer kleinschalig locatiegebonden sekswerk

Wij adviseren om in Utrecht kleinschalig, locatiegebonden sekswerk vorm te geven waarbij ramen en gesloten werkplekken door sekswerkers (zelfstandig) te huren zijn. Dit zouden twee of meer locaties kunnen zijn, op verschillende plekken in de stad. Er is en blijft vraag naar raamprostitutie en er is toenemende behoefte aan werkplekken zonder raam waar sekswerkers met klanten kunnen afspreken die zij bijvoorbeeld via internet werven. Dit is er nu helemaal niet in Utrecht en een deel van de sekswerkers wil niet vanuit de eigen woning werken. Grootschalige raamprostitutie zoals in het verleden plaatsvond op het Zandpad is niet meer passend in de huidige branche waar bemiddeling steeds meer via internet plaatsvindt. Een combinatie van werkplekken met en zonder raam zou een goede oplossing zijn.

Kleinschaligheid komt tegemoet aan de wens van sekswerkers. Sekswerkers geven aan dat zij het prettig vinden om samen op één locatie te werken omdat dit zorgt voor sociale controle onderling. Dit is beter als het kleinschalig is. Je kan elkaar helpen en in de gaten houden. Door het locatiegebonden sekswerk zo in te richten draagt dit ook bij aan de beheersbaarheid voor toezicht en handhaving en de politie. De verwachting is dat de kleinschaligheid ervoor zorgt dat het minder aantrekkelijk is voor andere vormen van criminaliteit. Ook zorgt het ervoor dat vanuit toezicht en handhaving en de politie een vertrouwensrelatie kan worden opgebouwd met de sekswerkers. En niet onbelangrijk, kleinschaligheid heeft minder impact op de leefbaarheid en veiligheid voor de buurt.

‘Sekswerk is een beroep’

Het is wenselijk dat er op deze locatie een aantal zaken gezamenlijk wordt geregeld, zoals veiligheidsmaatregelen en schoonmaak (die in de huurprijs zitten). Er dient laagdrempelige toegang tot hulp- en dienstverlening te zijn. De werkplekken kunnen ook per uur gehuurd worden, voor een dagdeel of een dag.

De vraag is dan nog wat kleinschalig is. Hierbij gaat het over de balans tussen leefbaarheid, beheersbaarheid, veiligheid en betaalbaarheid. In gesprekken die we hebben gevoerd met de verschillende partijen liep dit uiteen van tien tot 31 ramen en gesloten werkplekken. De locatie zal ook bepalen wat de omvang kan zijn. Ons advies is om te onderzoeken wat de mogelijkheden in de stad zijn.

Voor het huren van een werkruimte dient de sekswerkers aan een aantal voorwaarden te voldoen, denk aan een inschrijving bij de KvK of een bepaalde vorm van registratie. Dit laatste kan mogelijk lastig zijn gelet op de huidige wet- en regelgeving. We adviseren om dit samen met sekswerkers en partners uit te werken en te bezien wat de mogelijkheden zijn.

Een complexe tender lijkt niet het aangewezen instrument om dit te realiseren. Wij adviseren om samen met marktpartijen te kijken naar mogelijkheden voor een kleinschalige locatie.

Aanbeveling 6:

Laat de beleids-wijzigingen en proeftuinen lerend evalueren

Leren en verantwoorden

We adviseren om de aanpassingen in het beleid en de proeftuinen lerend te (laten) evalueren. Wat ons betreft zou het oogmerk van een dergelijke evaluatie niet enkel moeten zijn om achteraf terug te kijken en te bepalen of doelen behaald zijn (ex post evaluatie). Het doel zou ook moeten zijn om vooraf (ex ante) afwegingen, keuzes, beleidsdoelen en beoogde mechanismen in kaart te brengen. Tot slot kunnen de aanpassingen in beleid en proeftuinen ook tijdens de looptijd ervan worden gemonitord (ex durante evaluatie). Dat stelt de gemeente in staat om tussentijds knelpunten op te halen en op te lossen. De evaluatie moet worden gezien als een lerende praktijk die niet alleen bedoeld is om richting de gemeenteraad en de stad te verantwoorden maar ook om tussentijds bijsturen mogelijk te maken.

Het definiëren en meten van succes

Een van de grootste uitdagingen binnen deze aanbeveling is het definiëren en meten van succes. Hoe formuleer je concrete doelen? En hoe maak je de beoogde effecten meetbaar? Om deze vragen te beantwoorden kan er gekeken worden naar eerder uitgevoerd onderzoek. In een recent onderzoek naar effecten van prostitutiebeleid maken Bleeker, Mulder en Korf (2021) onderscheid tussen drie clusters van effecten. Ten eerste gaat het hier om de aard en omvang van de seksbranche. Hieronder vallen indicatoren zoals het aantal werkplekken, de omvang van vraag en aanbod en de kenmerken van klanten en sekswerkers. Ten tweede keken Bleeker, Mulder en Korf naar de effecten van beleid op de juridische en maatschappelijke positie van sekswerkers. Denk daarbij aan sociale zekerheidsrechten, effecten op arbeidsomstandigheden, stigma, hygiëne, contact met instanties en tevredenheid met werken. Tot slot zijn de effecten op het voorkomen van mensenhandel van belang. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om aantallen mensenhandel slachtoffers. Daarnaast gaat het ook om handhavingsmogelijkheden en de capaciteit van politie. Niet alle typen effecten zullen voor de gemeente Utrecht relevant zijn. De lerende evaluatie zou dan ook moeten starten met onder meer het scherp krijgen van de beoogde effecten.

Hoe deze effecten in kaart kunnen worden gebracht verschilt per indicator. Het ligt echter voor de hand om voor een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve methoden te kiezen. Het lerende karakter van de evaluatie nodigt bovendien uit om voor activerende, actiegerichte onderzoeksvormen te kiezen. Gezien de complexiteit en omvang van de uitdaging van de gemeente ligt het voor de hand om de aanpassingen in beleid en proeftuinen voor minimaal drie jaar te volgen.

Participatie

Het evalueren van de beleidsaanpassingen en proeftuinen kan naar ons idee niet zonder de participatie van de mensen om wie het gaat. Onderzoekskaders zoals actieonderzoek en lerend evalueren bieden veel ruimte om samen met sekswerkers, exploitanten, beleidsambtenaren en bewoners op een gelijkwaardige manier goed onderzoek te doen naar (ervaren) effecten van beleid.

Zelf uitvoeren of uitbesteden

Een fundamentele keuze is of de gemeente de evaluatie zelf uitvoert of uitbesteedt aan een onafhankelijke partij. Beide keuzes hebben voor- en nadelen. Zelf uitvoeren heeft als voordeel dat de gemeente zelf de onderzoeksactiviteiten uitvoert en dus ook uit eerste hand leert. Een nadeel ervan is dat het lastig is om de onafhankelijkheid van het onderzoek te waarborgen. Het verantwoordingsdoel van de evaluatie komt dan mogelijk in het gedrang.

3. Achtergrond | Beleid en regelgeving

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk schetsen we op hoofdlijnen het beleid ten aanzien van sekswerk. Welke varianten zijn er te onderscheiden en hoe is het in Nederland geregeld? Wat zijn de taken van het decentraal domein en welke taken liggen op het gebied van de rijksoverheid?

3.2 Drie beleidsvarianten

Er zijn grofweg drie beleidsvarianten te onderscheiden: criminalisering, regulering en decriminalisering. In het recent verschenen landenvergelijkend onderzoek worden deze varianten beschreven (Bleeker, Mulder & Korf, 2021).

Over veel mogelijke effecten van prostitutiebeleid kunnen op basis van eerder onderzoek geen conclusies worden getrokken. Dat gaat met name om effecten op de omvang van de totale seksbranche, de omvang van de vraag naar betaalde seks, verschuivingen tussen onderdelen van de branche, de transparantie van de branche, de aard en omvang van mensenhandel en organisatie en resultaten van handhaving en toezicht. Bestaand onderzoek schijnt vooral licht op de gevolgen van beleid op de juridische en maatschappelijke positie van sekswerkers. Dat geldt met name voor arbeidsrechten en -omstandigheden, toegang tot voorzieningen en tot hulpverlening (waaronder aangiftebereidheid), welzijn en veiligheid van sekswerkers, en stigmatisering.

3.3 Criminalisering

Binnen de beleidsvariant criminalisering kan onderscheid gemaakt worden tussen totale criminalisering en gedeeltelijke criminalisering. Bij totale criminalisering zijn de sekswerker, de klant en derden die sekswerk faciliteren strafbaar. Gedeeltelijke criminalisering stelt minstens één actor binnen de seksbranche strafbaar. Voorbeelden van landen met overwegend criminaliserend beleid zijn Zweden, Frankrijk en Ierland. (Gedeeltelijke) criminalisering verslechtert de positie en werkomstandigheden van sekswerkers. Zij krijgen bijvoorbeeld te maken met gevolgen van mogelijk veeleisender klanten die zich door het verbod niet laten afschrikken, slechtere arbeidsomstandigheden, een hogere drempel voor voorzieningen en hulpverlening en zij voelen zich (nog meer) gestigmatiseerd.

3.4 Regulering

Kenmerkend aan de variant regulering is de meer pragmatische benadering waarbij met branche-georiënteerd beleid sekswerk wordt gestimuleerd en beperkt. De overtuiging is dat ongeacht de wenselijkheid ervan, de seksbranche zal bestaan. Beleidsmaatregelen en acties die worden ingezet zijn bijvoorbeeld het versterken van de rechtspositie van sekswerkers en de registratie van en vergunningplicht voor sekswerkers. Voorbeelden van landen zijn onder meer Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland. Regulering is de minst onderzochte beleidsvariant. Dat maakt het lastig om uitspraken te doen over de effecten ervan. Alleen over de gevolgen van regulering op enkele aspecten van de juridische en maatschappelijke positie is met de nodige voorzichtigheid iets te zeggen. Een mogelijk gevolg van een vergunningplicht voor sekswerkers en een beperking van de vergunde seksbranche is dat sekswerkers illegaal gaan werken en gezondheidsrisico's lopen en kwetsbaarder zijn voor uitbuiting.

3.5 Decriminalisering

Decriminalisering is een beleidsvariant die sekswerkers en werknemers binnen andere sectoren op (vrijwel) gelijke wijze behandelt. Er zijn geen of weinig wetten die specifiek voor de seksbranche gelden en sekswerk wordt zo veel mogelijk gereguleerd door bestaande arbeidswetgeving. Beleidsmaatregelen en acties die men bij deze beleidsvariant ziet, zijn onder meer het regelen van sekswerk in (generiek) arbeids-, fiscaal-, en bestuursrecht en het mogelijk maken dat sekswerk voor een deel vergunningsvrij wordt uitgeoefend. Grotere commerciële bedrijven kunnen bijvoorbeeld wel tot aanvragen van een vergunning verplicht worden. Nieuw-Zeeland is op dit moment het enige land waar het beleid overwegend de-criminaliserend van aard is.

Decriminalisering in Nieuw-Zeeland verhoogde de ervaren autonomie van sekswerkers. De meest gefundeerde bevindingen betreffen het gevolg van decriminalisering op de juridische en maatschappelijke positie van sekswerkers. Sekswerkers in Nieuw-Zeeland voelen sinds de decriminalisering meer controle over hun werkzaamheden en interactie met klanten en exploitanten, en zijn meer bereid tot contact met politie en justitiële instanties.

3.6 Sekswerkbeleid in Nederland gedecentraliseerd

Sinds 1 oktober 2000 is het bordeelverbod opgeheven. De hoofddoelstelling van deze wetswijziging is om een duidelijk onderscheid te maken tussen strafwaardige en niet-strafwaardige vormen van (exploitatie van) sekswerk. Hiermee wordt sekswerk ontdaan van criminele randverschijnselen en wordt beoogd de rechtspositie en werkomstandigheden van de sekswerker te verbeteren. Hoewel sekswerk en het gebruik hiervan voor deze wetswijziging al niet strafbaar was, is sekswerk hiermee een legaal beroep waar regels aan kunnen worden gesteld. Het zwaartepunt van het prostitutiebeleid ligt sinds de opheffing van het bordeelverbod bij de gemeente omdat zij op grond van artikel 151a van de Gemeentewet een vergunningenstelsel voor prostitutiebedrijven kunnen hanteren. Het is aan de gemeente via lokale regelgeving te bepalen of en op welke wijze vorm wordt gegeven aan het prostitutiebeleid en te bepalen welke typen sekswerk vergunningplichtig en niet-vergunningplichtig, en legaal of illegaal zijn. Momenteel worden de meeste vergunningen voor seksbedrijven in Nederland uitgegeven aan seksclubs, privéhuizen en escortbureaus (Bleeker & Van den Braak, 2021).

Termen legaal & illegaal en vergund en onvergund
Door de opheffing van het bordeelverbod is een scheiding ontstaan tussen legaal en illegaal sekswerk. Legaal sekswerk kan worden onderverdeeld in vergund en onvergund. Sekswerk is legaal wanneer er een vergunning voor nodig is en er ook daadwerkelijk sprake is van een geldige vergunning. Maar sekswerk kan ook zonder vergunning legaal zijn als deze niet vereist is. Het gereguleerde deel ziet enkel op vrijwillig sekswerk door volwassenen. Onvrijwillig sekswerk of sekswerk verricht door minderjarigen is per definitie illegaal waartegen strafrechtelijk moet worden opgetreden.

3.7 Gemeentelijke instrumenten voor regulering

Gemeenten kunnen sekswerk in hun gemeente reguleren met een verordening, beleidsregels, bestemmingsplannen, vergunningen, toezicht en handhaving, zorg- en dienstverlening. Gemeenten hebben geen wettelijke grondslag voor het verbieden van sekswerk in hun gemeente, maar kunnen met restrictief beleid bedrijfsmatig sekswerk praktisch onmogelijk maken. Ook kunnen gemeenten in theorie alle vormen van sekswerk (met uitzondering van onvrijwillig of door minderjarigen verricht sekswerk) onvergund legaliseren. Op dit moment heeft slechts iets meer dan de helft van de Nederlandse gemeenten prostitutiebeleid (Bleeker & Van den Braak, 2021). Dat was in 2014 nog 75 procent (Van Wijk et al., 2014). De meeste gemeenten met prostitutiebeleid kiezen voor zogenaamd maximumbeleid; het maximeren van het aantal toegestane vergunningen.

3.8 Nieuwe wetgeving in ontwikkeling: Wetsvoorstel regulering sekswerk

Het Rijk stelt de landelijke wettelijke kaders vast maar doordat het prostitutiebeleid gedecentraliseerd is, zijn er grote verschillen tussen gemeenten. Waar je, bijvoorbeeld, in de ene gemeente als 18-jarige aan het werk kunt, moet je in de andere gemeente 21 zijn. Om lokale verschillen te verkleinen en dwang en uitbuiting in de seksbranche beter tegen te kunnen gaan en de positie van de sekswerker te verbeteren, werkt het kabinet sinds langere tijd aan wetgeving die zich richt op een landelijk en uniform vergunningstelsel voor sekswerk: de Wet regulering sekswerk (Wrs).

In de kern komt het erop neer dat er een uniforme vergunningplicht komt voor seksbedrijven en dat iedere sekswerker over een vergunning dient te beschikken, die in een landelijk register worden opgenomen. In de huidige wetgeving is alles legaal tenzij de gemeente iets vergunningplichtig maakt of het niet toestaat. In de nieuwe wet is niks legaal tenzij de gemeente een vergunning afgeeft[2]. Daarnaast geldt dat de minimale leeftijd voor een vergunning 21 jaar wordt en dat klanten van sekswerkers en degenen die sekswerkers zonder vergunning helpen om daar zelf aan te verdienen (zogenoemde faciliteerders), in overtreding zijn.

2. Dit betreft uiteraard alleen vrijwillig sekswerk verricht door meerderjarigen. Onvrijwillig sekswerk en sekswerk verricht door minderjarigen is per definitie illegaal.

In het regeerakkoord van het huidige kabinet neemt de coalitie zich voor om de Wrs in de huidige kabinetsperiode in te voeren. Maar het is nog onduidelijk of dit daadwerkelijk gaat lukken. Tot heden is er geen sprake van consensus zoals blijkt uit de brief van de verantwoordelijk bewindspersoon aan de Tweede Kamer over de Evaluatie Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche van 11 juli 2022. Daarnaast werkt het kabinet aan een wettelijke grondslag op basis waarvan gemeenten persoonsgegevens van sekswerkers kunnen registreren en verwerken zodat gemeente adequaat invulling kunnen geven aan hun toezichts- en handhavingstaken. Nu is het registeren en verwerken niet mogelijk op basis van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

3.9 Uitstapprogramma's en aandacht voor verbetering

Een andere component van het landelijke beleid omvat het faciliteren van uitstapprogramma's. Na meerdere subsidieperiodes krijgen 18 centrumgemeenten (zogenoemde Decentralisatie Uitkering Uitstapprogramma's Prostituees (DUUP) gemeenten) momenteel structurele financiering voor het inrichten van ondersteuning aan sekswerkers die willen stoppen. Utrecht is een van de centrumgemeenten en werkt voor de uitvoering van de uitstapprogramma's samen met maatschappelijke organisaties die gespecialiseerd zijn in hulp- en dienstverlening en uitstap. De landelijke overheid heeft tot slot aandacht voor het tegengaan van stigmatisering van sekswerk en van sekswerkers. Zo stimuleerde het Rijk het ontstaan van de Sekswerk Alliantie Destigmatisering en richtte ze een landelijk klachtenloket in.

4. Achtergrond | Kenmerken en risico's sekswerk in Nederland

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we een aantal belangrijke aspecten van sekswerk. Welke vormen er van sekswerk zijn en welke ontwikkelingen we zien. Ook gaan we kort in op de risico's die verbonden zijn aan het beroep.

4.2 Vormen van sekswerk

De seksbranche in Nederland is een diverse branche en omvat verschillende vormen van sekswerk. We onderscheiden de volgende vormen van sekswerk:

- **Raamsekswerk:** De sekswerker werft zichtbaar klanten vanachter een raam. De kamer waar de werkzaamheden worden verricht wordt meestal door een sekswerker gehuurd van een exploitant tegen een vast tarief. De sekswerker werkt zelfstandig.
- **Straatsekswerk:** Klanten worden geworven op straat. De werkzaamheden vinden doorgaans plaats in de auto van de klant op een' afwerkplek'. In sommige gevallen gaan de sekswerker en de klant naar een andere locatie, bijvoorbeeld een hotel.
- **Sekswerk in een seksclub of een privéclub:** De werkzaamheden vinden plaats in een pand specifiek ingericht voor sekswerk. Bij een seksclub is een bar aanwezig en praten de klanten eerst met de aanwezige sekswerkers. Bij een privéclub is geen bar aanwezig.
- **Escortwerkzaamheden via een bureau:** Een bureau bemiddelt tussen sekswerker en klant. Het bureau stuurt een sekswerker naar de afgesproken locatie met de klant.
- **Sekswerk in massagesalons:** Het geven van een massage staat voorop waarbij ook seksuele handelingen kunnen worden verricht.
- **Zelfstandige escortwerkzaamheden:** Zonder tussenkomst van bureau spreekt de sekswerker met de klant af op een locatie zoals een hotel of bij de klant thuis.
- **Thuisontvangst:** De werkzaamheden vinden in de woning van de sekswerker plaats.
- **Contactloos sekswerk (webcamwerk, peepshows, seksbioscopen):** Seksuele handelingen worden tegen betaling getoond aan een ander.

4.3 Samenstelling groep sekswerkers kan snel veranderen

Geen sekswerker is hetzelfde. Er zijn sekswerkers die volstrekt autonoom en met veel plezier in de branche werken, er zijn sekswerkers die minder plezier aan het werk beleven maar in de branche werken omdat het meer verdient dan alternatief werk en er zijn sekswerkers die onder (enige vorm van) onvrijwilligheid aan het werk beginnen. De redenen dat sekswerkers aan het werk beginnen lopen uiteen en hebben meestal met geld te maken. Denk dan aan geld verdienen om zichzelf en/of familie te onderhouden, schulden af te betalen of meer willen verdienen dan in een andere baan (Bleeker, et al, 2015). Hoewel het grootste deel van de sekswerkers vrouwelijk is, zijn er ook mannen en transpersonen actief als sekswerker (Van Wijk et al., 2014).

De sector kent van oudsher een grote mate van mobiliteit (Daalder, 2007; Goderie & Boutellier, 2006). Het is in het belang van de sekswerker om regelmatig van werkplek te wisselen. Om elders meer geld te kunnen verdienen of vanwege een andere reden zoals ruzie of een slechte werksfeer. Dit leidt ertoe dat de samenstelling van een groep sekswerkers in een bepaalde plaats snel en sterk kan veranderen (Rijnink en Van Wijk, 2020). Ook omdat nieuwe sekswerkers meer klanten trekken. Ongeveer 20 procent van de sekswerkers werkt op meerdere werkplekken tegelijk (Bleeker et al., 2015).

> 'Sekswerkers zijn reizigers'

4.4 Ontwikkelingen in de branche

De Nederlandse seksbranche verandert. De belangrijkste ontwikkelingen zijn te vinden in een overzicht van (Rijnink en Van Wijk, 2020).

- **Internet.** Sekswerkers en klanten vinden elkaar in toenemende mate via internet. Hier gaat het bijvoorbeeld om werving via advertentiewebsites zoals kinky.nl. Maar klanten en sekswerkers vinden elkaar ook steeds meer op social media of via grote Whatsapp-groepen. Dit heeft ook gevolgen voor de werkplekken van sekswerkers. De verschuiving naar internet zorgt ook voor meer thuiswerken, zelfstandige escortwerkzaamheden en sekswerk in hotels en vakantieparken. Uit recent onderzoek van Bleeker & Van den Braak (2021) komt naar voren dat er gedurende een jaar ongeveer 27.000 unieke advertenties op internet worden geplaatst.
- **Daling zichtbare vormen van sekswerk.** De toename van ontmoetingen via internet hangt sterk samen met een daling van zichtbare locatie gebonden vormen van sekswerk zoals raamprostitutie, clubs en privéhuizen. Naast een verschuiving van klanten en sekswerkers naar het internet is een andere oorzaak mogelijk ook hoogdrempelige regelgeving van gemeenten.

4.5 Legale financierbaarheid van de sector

Over het algemeen zijn er geen principiële bezwaren tegen het verlenen van financiële diensten aan sekswerkers door financiële instellingen. Desondanks worden sekswerkers in voorkomende gevallen uitgesloten door banken omdat ze in verband worden gebracht met misstanden zoals criminaliteit en geweld. Belemmerende factoren zijn onder andere de stromen van contant geld en de herkomst van deze geldstromen. Banken zijn gehouden aan strikte regels om witwassen tegen te gaan. Voor sekswerkers is het vrijwel onmogelijk om de contante geldstroom om te zetten in pintransacties. Dit heeft te maken met dat het vaak een dienst betreft die in Amerika wordt verwerkt, waar sekswerk verboden en strafbaar is. Dit kan uitbuiting in de hand werken. Derden bieden hun pinapparaat aan tegen een huur van minimaal de helft van het verdiende bedrag of in ruil voor seksuele handelingen.

4.6 Risico's

Sekswerkers moeten hun beroep veilig en gezond kunnen uitvoeren. Dit lukt niet altijd omdat het beroep risico's met zich mee kan brengen. Denk daarbij aan gezondheidsrisico's door onbeschermde seks of een onhygiënische of een onveilige werkomgeving. Maar er bestaan ook risico's ten aanzien van uitbuiting (mensenhandel) en geweld. Ook lopen sekswerkers het risico tegen vooroordelen (stigma) aan te lopen. Extra kwetsbaarheid kan ontstaan bij groepen sekswerkers die onzichtbaar en onbereikbaar zijn voor hulp- en dienstverlening. Het gaat hierbij om het deel van de sekswerkers dat onvergund werkt. Mannelijke sekswerkers en trans sekswerkers werken vaker onvergund en vragen niet snel om hulp vanwege een dubbel stigma. Risico's op geweld, machtsmisbruik en gezondheidsrisico's nemen hierdoor toe. Ook sekswerkers die dakloos zijn, een licht verstandelijke beperking of een verslaving hebben, kunnen extra kwetsbaar zijn.

4.7 Beslotenheid van de sector werkt risicoverhogend

De seksbranche wordt gekenmerkt door beslotenheid. In het algemeen hechten sekswerkers en hun klanten belang aan anonimiteit. Werk en privé worden net zoals in andere beroepen gescheiden, maar voor een deel is het gelegen in het feit dat het weliswaar een legaal beroep is, maar dat het met stigma's is omkleed. Sekswerkers kunnen te maken krijgen met vooroordelen, van overheidsdiensten, politie, banken, gemeenten of zorginstellingen Dit heeft gevolgen voor de sociale en juridische positie van de (vrijwillige) sekswerker en voor hun veiligheid. Sekswerkers kunnen daardoor soms lastiger gebruik maken van diensten, zoals de opening van een zakelijke rekening en/of het afsluiten van een hypotheek.

4.8 Criminogene branche

De sekswerkbranche is kwetsbaar voor criminaliteit. Er gaat relatief veel contant geld om in de sector, onder andere vanwege het belang van anonimiteit. Hierdoor ontstaan er kansen voor criminelen om geld wit te wassen. Ook belemmert de beslotenheid het zicht van overheidsinstanties om hulp te bieden bij uitbuiting, machtsmisbruik of geweld.

4.9 Mensenhandel

De Nationaal Rapporteur Mensenhandel schatte in de laatste slachtoffermonitor het aantal slachtoffers van mensenhandel in tussen de 5.000 en 7.500 (NRM, 2021). Van de signalen van seksuele uitbuiting die door het onafhankelijke Coördinatiecentrum tegen Mensenhandel (CoMensha) dat opkomt voor de rechten en de belangen van

slachtoffers van mensenhandel worden geregistreerd, komen verreweg de meeste signalen uit het thuisprostitutie of de escort- en hotelprostitutie. Regioplan en de Radboud Universiteit deden in recent onderzoek voor de gemeente Utrecht een poging om de lokale omvang van mensenhandel in te schatten. Dat leidde niet tot een betrouwbare omvangschatting. Wel werd er geconstateerd dat, bijvoorbeeld, de politie in 2019 59 signalen van seksuele uitbuiting registreerde (Buimer, et al., 2022).

In 2019 (onderzoek Gemeente Utrecht) is door sekswerkers, hulpverleningsorganisaties en andere gemeenten benadrukt dat het belangrijk is om expliciet en consequent onderscheid te maken tussen sekswerk en mensenhandel. Ook in Utrecht pleiten alle betrokkenen om sterke barrières in te bouwen tegen mensenhandel en uitbuiting. Om het risico op mensenhandel te verkleinen wordt in Utrecht door gemeente en haar partners gewerkt met een barrièremodel. Dit model gaat uit van de werkwijze van de mensenhandelaar en probeert op cruciale processen in deze werkwijze een barrière op te werpen.

5. Achtergrond | Sekswerk in Utrecht

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we in het kort sekswerk in Utrecht. We gaan daarbij eerst in op de lokale politieke context en op de huidige situatie. Vervolgens beschrijven we hoe hulp- en dienstverlening en het toezicht en handhaving is geregeld. In de bijlage zijn de regels zoals die gelden voor sekswerk in Utrecht opgenomen.

5.2 De lokale politieke context

De gemeenteraad was in het verleden en is nog steeds erg betrokken op dit dossier. De gemeenteraad is wel verdeeld over de toekomst van het sekswerk en de rol van de gemeente hierbij.

Met de vorming van het College van Burgemeester en Wethouders in juni 2022 is de Wethouder van Volksgezondheid de verantwoordelijk portefeuillehouder voor sekswerk. In het coalitieakkoord is opgenomen dat sekswerk een legaal beroep is waarvoor ruimte is in Utrecht. Dit moet schoon, veilig en transparant plaatsvinden. Het college geeft verder aan voorzieningen en locaties voor sekswerk in principe kleinschalig, overzichtelijk en verspreid door de stad te houden en met een voorkeur voor sekswerkers die zichzelf organiseren. Het college blijft oog houden voor de bestrijding van misstanden in de sector en blijft zorgdragen voor ruimhartige en eenvoudige toegang tot zorg, hulp- en dienstverlening, en uitstapprogramma's voor alle sekswerkers die dat willen. In eerste instantie zal worden gekeken naar andere locaties dan het Nieuwe Zandpad voor sekswerk.

5.3 Huidige situatie in Utrecht

Naast de intrekking van de vergunningen van de exploitanten van het Zandpad en de Hardebollenstraat in 2013, is op 1 juli 2021 de tippelzone in Utrecht gesloten. De vergunde sector in Utrecht bestaat sindsdien nog uit twee clubs. In Utrecht zijn sekswerk en seksinrichtingen onder voorwaarden toegestaan. Regulering vindt plaats met beleidsregels, bestemmingsplan, vergunningen, toezicht en handhaving, zorg- en dienstverlening. In Utrecht is een vergunning nodig voor een seksinrichting. Straatprostitutie en bedrijfsmatige thuisprostitutie zijn niet toegestaan. De sekswerker heeft voor het werken in een club of voor een escortbedrijf geen vergunning nodig. De Utrechtse APV staat maximaal zes prostitutiebedrijven toe. Hiervan zijn op dit moment drie vergunningen in gebruik: twee privéclubs en één massagesalon

Op basis van een analyse van een webcrawler in 2021, meldingen en constateringen van de gemeente Utrecht kan er een redelijke aanname worden gedaan dat er rond de 400-500 sekswerkers actief zijn in en vanuit Utrecht. De schatting is dat tenminste twee derde van deze groep thuiswerkt en dat het thuiswerk de laatste tijd is toegenomen. Dit beeld komt ook uit de verschillende gesprekken naar voren. De werving van klanten vindt vooral plaats via internet. Daarnaast vindt er straatprostitutie plaats op enkele plekken in Utrecht.

5.4 Toenemende behoefte legale en veilige werkplekken

De werving via internet leidt tot een toename van illegaal en onvergund thuiswerk. Er is ook een groep sekswerkers die niet kan of wil thuiswerken. Uit het onderzoek van de gemeente Utrecht (2019) blijkt dat er een toenemende behoefte is aan legale en veilige werkplekken: plekken die flexibel en voor korte tijd gehuurd kunnen worden door sekswerkers om af te spreken met klanten. Uit de gesprekken met de marktpartijen kwam naar voren dat het voor hen ook niet altijd makkelijk of aantrekkelijk is (geweest) om goede werkplekken te creëren. Dit heeft o.a. te maken met de soms tegenstrijdige belangen tussen de verschillende afdelingen van de gemeente, het ontbreken van flexibiliteit, de strikte vergunningseisen en de procedure rondom de aanvraag hiervan.

5.5 Hulp- en dienstverlening

Er is een stedelijk aanbod hulp- en dienstverlening voor sekswerkers die in Utrecht werken als sekswerker of elders werken maar wel in Utrecht wonen. Er wordt daarbij geen onderscheid gemaakt tussen legaal en niet-legaal werken. Het aanbod omvat onder andere: een huiskamer voor ontmoetingen, cursussen en

(psychosociale) ondersteuning. Ook is er een artsenspreekuur. Op dit moment loopt er een pilot voor een vertrouwenspersoon. Daarnaast is er een uitstapprogramma en is er dienstverlening gericht op het goed kunnen uitvoeren van het werk.

5.6 Toezicht en handhaving

In Utrecht is de gemeente belast met de uitvoering van het toezicht en de handhaving op zowel het vergunde als het onvergunde deel van de sector. Controles vinden plaats door hiervoor getrainde inspecteurs in samenwerking met politie en hulpverleners. Zorg en controle gaan dus hand in hand. Het handhavingsbeleid is vooral gericht op overlastmeldingen (passief toezicht) en gaat niet uit van het actief op zoek gaan naar onveilige of illegale situaties. Het beleid hierin is vastgesteld in de Handhavings-strategie Seksinrichtingen. Wanneer er duidelijke signalen zijn van mensenhandel wordt de casus overgedragen aan de politie.

De afgelopen tien jaar is er een stijging te zien in het aantal meldingen over (vermoedens van) illegale prostitutie. De meeste meldingen betreffen situaties waarbij personen sekswerk aanbieden op een woonlocatie.

5.7 Misstanden en uitbuiting

Naast het bestuurlijk instrumentarium dat kan worden ingezet om illegale en overgunde prostitutie tegen te gaan, is het bestrijden van misstanden en het aanpakken van mensenhandel een taak van politie en het Openbaar Ministerie. Meldingen hiervan kunnen worden doorgegeven aan de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) van de politie voor nader onderzoek. Naar aanleiding daarvan kan de politie een opsporingszaak starten. De afgelopen jaren zijn er meerdere opsporingsonderzoeken gestart door politie Midden-Nederland.

Bijlage 1 | De Utrechtse APV

In de APV is vastgelegd welke type seksinrichtingen zijn toegestaan, waar ze aan moeten voldoen en worden (bepaalde) typen seksinrichtingen gemaximeerd.

De APV kent verschillende soorten seksinrichtingen:
- Escortbedrijf
- Prostitutiebedrijf
- Raamprostitutiebedrijf
- Seksinrichting, niet zijnde escort-, (raam)prostitutiebedrijf, bijvoorbeeld bioscoop, theater, parenclub.

Vergunningsaanvragen worden getoetst op:
- Levensgedrag en leeftijd (21+) exploitant en beheerder
- Bestemmingsplan
- Eventueel maximumaantal bedrijven/werkruimten
- Bedrijfsplan (hygiëne, de gezondheid, het zelfbeschikkingsrecht, de zelfredzaamheid, de veiligheid en de arbeidsomstandigheden e.d.)
- Bescherming van woon- en leefomgeving
- Arbeidsomstandigheden (alarmknop bij prostitutiebedrijven)

Aanvullende regels voor raamprostitutie:
- Nachtsluiting
- Minimale en maximale verhuurperiode werkruimte
- Werkruimte per dag maximaal 2x verhuren
- Verbod op onderhuur

Maximering van type seksinrichtingen:
- Maximaal 6 Prostitutiebedrijven opgenomen in APV
- Maximaal 128 werkruimten voor raamprostitutie opgenomen in APV
- Overige type seksinrichtingen worden gemaximeerd in de APV, wel is een bestemming noodzakelijk.

Bijlage 2 | Bronnenlijst

- Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010. Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 (overheid.nl)
- Beleidsregel Handhavingsstrategie Seksinrichtingen Gemeente Utrecht (2016). Beleidsregel Handhavingsstrategie Seksinrichtingen Gemeente Utrecht (overheid.nl)
- Bleeker et al (2015) *Sekswerkers aan het woord*. Onderzoek van Regioplan in opdracht van het WODC.
- Bleeker, Mulder & Korf (2021) *De aard en effecten van prostitutiebeleid*. Onderzoek van Regioplan in opdracht van het WODC.
- Bleeker & van den Braak (2021). *De seksbranche in 2020*. Onderzoek van Regioplan in opdracht van het WODC.
- Bleeker & van den Braak (2021) *Stoppen met sekswerk. Aansluiting tussen behoeften en ondersteuning*. Onderzoek van Regioplan in opdracht van het ministerie van VWS.
- Brief JenV aan TK (2022) Evaluatie Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche | Tweede Kamer der Staten-Generaal
- Buimer, et al (2022) *Mensenhandel Zichtbaar Maken, Leren van onderzoek in Ede en Utrecht*. Onderzoek van Regioplan in opdracht van CoMensha, VNG, de gemente Ede en de gemeente Utrecht.
- Coalitieakkoord 2021 – 2025 Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst, 18. Coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' | Publicatie | Kabinetsformatie (kabinetsformatie2021.nl)
- Coalitieakkoord Utrecht 2022-2026. Coalitieakkoord 2022 - 2026 | Gemeente Utrecht
- Daalder (2007) Prostitutie in Nederland na opheffing van het bordeelverbod
- De Volkskrant (4 juli 2022) Prostitutie terug naar de achterkamer, p. 3
- Gemeente Utrecht (2019) Het nieuwe Zandpad: *Op zoek naar de mogelijkheden*
- Goderie, M., & Boutellier, J. C. J. (2006). *Prostitutie in Rotterdam*.
- Hoogendoorn J. (2021) Raadsbrief Beëindiging tender Het Nieuwe Zandpad en instellen expertcommissie. Document Utrecht - Raadsbrief Beëindiging tender Het Nieuwe Zandpad en instellen expertcommissie.docx - iBabs RIS (bestuurlijkeinformatie.nl)
- M295 decriminaliseer sekswerk (2021) Document Utrecht - M295 decriminaliseer sekswerk.pdf - iBabs RIS (bestuurlijkeinformatie.nl)
- Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (2021). Slachtoffermonitor mensenhandel 2016-2020. Nationaal Rapporteur.
- Rijnink en Van Wijk, Bureau Beke (2020). *Ontwikkelingen in de prostitutiebranche*.
- Rottier, J. (2018). Decriminalization of Sex Work: The New Zealand Model. Den Haag: Eleven international publishing.
- Van Mierlo & Timmermans (2021) *Raadsbrief Opdrachtformulering commissie Sorgdrager en andere toezeggingen*. Document Utrecht - Raadsbrief Opdrachtformulering commissie Sorgdrager en andere toezeggingen.docx - iBabs RIS (bestuurlijkeinformatie.nl)
- Werking Opting-in regeling sekswerkers. Werking Opting-in regeling sekswerkers | Tweede Kamer der Staten-Generaal

Bijlage 3 | Lijst met gesproken betrokkenen

De commissie heeft tijdens de onderzoeksperiode veel gesprekken gevoerd met verschillende partijen om zo de verschillende perspectieven te belichten.

- De commissie heeft gesproken met verschillende sekswerkers, voornamelijk bestaande uit de klankbordgroep.
- De commissie heeft gesproken met hulpverleners van Belle (de Tussenvoorziening), Jellinek, GGD en Barka NL.
- Er is gesproken met het OM en verschillende personen werkzaam bij de Politie, waaronder personen die ten tijde van de tippelzone of het Zandpad werkzaam waren als wijkagent.
- Er is gesproken met verschillende marktpartijen; M. Kramerbeheer, Charge Kamerverhuur, Off Stage B.V., de Biezen/La Cloche, Stichting Huisvesting Nieuwe Zandpad, L en R Vastgoed, maar ook met de belangenvereniging VER (Vereniging Exploitanten Relaxbedrijven).
- Om de financiële kant te belichten is er gesproken met de Rabobank en Startfoundation.
- Voorafgaande aan het collegewissel heeft de destijds zittende raad de kans gekregen om één-op-één in gesprek te gaan met de commissie. Na de collegewissel is er een technische sessie geweest waarvoor de nieuwe raad was uitgenodigd.
- Naast de bovenstaande gesprekspartners zijn er tal van gesprekken gevoerd met ambtenaren van de Gemeente Utrecht, waaronder juristen, medewerkers van Openbare Orde en Veiligheid, Vergunning Toezicht en Handhaving, Volksgezondheid, Ontwikkelorganisatie Ruimte en Werk en Inkomen.

Sekswerk in Utrecht

Dit rapport van de Commissie Sorgdrager is gemaakt in opdracht van de gemeente Utrecht

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	A. Brix	**Datum**	22 november 2022
Doorkiesnummer	14 030	**Kenmerk**	10638192
E-mail	Arnaud.brix@utrecht.nl	**Onderwerp**	Proces bestuurlijke reactie advies commissie Sorgdrager
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Sekswerk

Geachte leden van de raad,

Op 22 september ontving u het advies van de commissie Sorgdrager: “Sekswerk in Utrecht. Openlijk, anoniem en nooit ongezien. Van repressief naar inclusief”. In de bijbehorende aanbiedingsbrief zegden wij u toe het rapport te bestuderen en voor 1 december 2022 met een bestuurlijke reactie te komen. Deze brief bevat echter nog geen inhoudelijke reactie, omdat wij de bespreking van het rapport van de commissie Sorgdrager in de Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën op 24 november 2022 willen afwachten. Wij vinden het van belang eerst met u het gesprek over het advies te voeren. Wij zijn benieuwd naar uw reactie en nemen graag uw input mee in het vervolg. Na het debat werken wij de inhoudelijke reactie uit. Als input voor deze inhoudelijke reactie gaan wij de komende periode ook met de stad over de aanbevelingen in gesprek. In het tweede kwartaal van 2023 komen wij met een inhoudelijke reactie op het rapport.

In deze brief geven wij het proces weer om te komen tot een inhoudelijke reactie op het advies van de commissie Sorgdrager. Het advies is een advies op hoofdlijnen, dat alle vormen van sekswerk benoemt. De commissie formuleert zes aanbevelingen over de wijze waarop de gemeente een vernieuwd en toekomstbestendig sekswerkbeleid in Utrecht vorm kan geven en hoe de gemeente veilige werkplekken voor sekswerkers kan creëren:

1. Moderniseer het sekswerkbeleid;
2. Onderzoek wat werkt in proeftuinen;
3. Vereenvoudig de regelgeving voor privéhuizen en seksclubs;
4. Onderzoek de mogelijkheden voor een vorm van kleinschalig straatsekswerk;
5. Realiseer kleinschalig locatiegebonden sekswerk;
6. Laat de beleidswijzigingen en proeftuinen lerend evalueren.

Participatie
Wij zijn en gaan met de verschillende belanghebbenden over het rapport in gesprek. Dit zijn natuurlijk de sekswerkers, maar ook bijvoorbeeld Belle hulpverlening, de landelijke belangenbehartiger PROUD, politie en OM, woningbouwverenigingen, een afvaarding van inwoners uit de stad inclusief betrokken omwonenden van Het Nieuwe Zandpad, een vertegenwoordiging van privéhuizen en clubs, de Vereniging Exploitanten Relaxbedrijven (VER) en de Sekswerk Alliantie Destigmatisering (SWAD). Deze opsomming is niet uitputtend en we nodigen u uit om ons te laten weten welke partners wij volgens u moeten spreken. Met een deel van de gesprekken zijn we al gestart. Het doel van de gesprekken is om reacties op het rapport op te halen. Veel belanghebbenden zijn betrokken bij de totstandkoming van het rapport maar nog niet gehoord over de uitkomsten. We zetten ons in om informatie, meningen en standpunten op te halen waarmee wij de aanbevelingen uit het rapport kunnen vertalen in prioriteiten van de belanghebbenden. Daarnaast nemen wij ook de wensen, kansen, aandachtspunten en zorgen mee. Over deze onderwerpen gaan wij ook graag met u in gesprek. De resultaten van alle gesprekken maken onderdeel uit van een inhoudelijke reactie op het rapport.

Locatie Het Nieuwe Zandpad
De locatie voor Het Nieuwe Zandpad heeft de bestemming prostitutie, desondanks zien wij het - in lijn met het coalitieakkoord - niet als voorkeurslocatie voor de realisatie van sekswerkplekken. De oriëntatie op potentiële locaties beginnen wij daarmee elders. Wij hechten aan het advies van de commissie om locaties over de stad te spreiden en zullen te zijner tijd stadsbreed kijken naar de mogelijkheden. Als de locatie van Het Nieuwe Zandpad toch in beeld komt, dan is dit conform het advies van de commissie Sorgdrager voor een kleinschalige vorm van sekswerk.

Kamerbrief en reactie Politie en OM
Het advies van de commissie Sorgdrager heeft ook de aandacht in de Tweede Kamer. Op 31 oktober jongstleden heeft staatssecretaris Van den Burg (Justitie en Veiligheid) gereageerd op het rapport met een Kamerbrief met een reactie op het onderzoek naar sekswerk in Utrecht. De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid in de Tweede Kamer had om een reactie gevraagd. Ook ontvingen wij een gezamenlijke reactie van de politie en het OM op het advies, welke is opgenomen als bijlage.

Vervolg
Na het debat in de Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën op 24 november 2022 werken we op basis van uw input een inhoudelijke reactie uit. Ook voeren wij hiervoor gesprekken met de verschillende belanghebbenden. In het tweede kwartaal van 2023 is de inhoudelijke reactie gereed.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Onderwerp
Reactie op het rapport
Sekswerk in Utrecht

Aan de leden van de driehoek

Organisatieonderdeel
Politie en OM Midden-Nederland

Behandeld door

Functie

Telefoon

E-mail

Ons kenmerk

Uw kenmerk

In afschrift aan

Datum
31 oktober 2022

Bijlage(n)
-

Pagina
1

Aanleiding

Na de beëindiging van de laatste tender voor een prostitutiezone op het Nieuwe Zandpad is aan een commissie onder leiding van mevr. Sorgdrager opdracht gegeven een advies op te stellen over de toekomst van het sekswerk in Utrecht. Dit rapport 'Sekswerk in Utrecht' bevat een aantal adviezen op basis waarvan de gemeente een vernieuwd en modern sekswerkbeleid kan vormgeven. Het college van burgemeester en wethouders (hierna: het college) zal op basis van dit rapport een reactie opstellen en dit delen met de gemeenteraad (hierna: de raad). In de vorige driehoek is afgesproken dat de politie en het Openbaar Ministerie (hierna: OM) ten behoeve van de reactie van het college een advies op hoofdlijnen zullen geven. Immers veel zaken zullen in een later stadium uitgewerkt worden.
Overigens is op 8 juni in een driehoek gesproken over de eerste bevindingen van de commissie Sorgdrager. Politie en OM hebben toen onder meer al aangegeven dat het van belang is om een vorm van (toe)zicht te houden, dat ze enige vorm van registratie van sekswerkers benadrukken en reserves hebben bij het opnieuw openen van een tippelzone.
Politie en OM spreken hun waardering uit voor het werk van de commissie en het rapport. Er zijn immers vele belangen in het spel die soms tegenstrijdig zijn. De commissie heeft dit mooi verwoord in de volgende passage: 'Hoe houd je de drempel tot de seksbranche laag voor autonome sekswerkers en de drempel hoog voor mensen die misbruik van de branche willen maken? Dat is misschien wel de grootste uitdaging in het maken van sekswerkbeleid. Tel daarbij op dat sekswerk altijd onder een vergrootglas ligt en vrijwel iedereen er een mening over heeft…'.

Gezamenlijke reactie de politie en het OM

<u>Algemene uitgangspunten</u>
De politie en het OM onderschrijven dat sekswerk een legaal beroep is en begrijpen dat het college en de raad mogelijkheden willen bieden voor het uitoefenen van dit beroep in Utrecht.
Ten aanzien van de plannen voor het Nieuwe Zandpad is door de politie en het OM in juni 2019 een gezamenlijk advies gegeven. Een deel van de adviezen die toentertijd gegeven zijn, zijn wat ons betreft nog onverkort van toepassing. In deze reactie zijn om die reden op een aantal plaatsen passages uit dit advies overgenomen.

Registratie van persoonsgegevens van sekswerkers en informatie-uitwisseling
Bij de plannen voor het Zandpad is door de politie en het OM al benadrukt dat de registratie van sekswerkers van belang is. Aan het ontbreken van de registratieplicht is verbonden de onmogelijkheid om informatie over bijzondere persoonsgegevens te delen. Dit heeft consequenties voor het bestuurlijk toezicht: er kunnen geen bijzondere

persoonsgegevens door de exploitant aan de gemeente verstrekt worden, waardoor het toezicht veelal fysiek (oog- en oorfunctie) zal moeten plaatsvinden. Verslaglegging van bijzondere persoonsgegevens door de gemeente is vervolgens niet mogelijk. Bij signalen van mensenhandel zijn deze niet terug te relateren naar een persoon.
In de onderhavige voorstellen is in een aantal gevallen registratie wellicht niet nodig maar kan worden volstaan met een vergunningplicht. Wat de politie en het OM betreft zou dit het geval kunnen zijn bij thuiswerk, privé-escortservice en gezamenlijk gebruiken van een pand met kamers zonder exploitant.
Aangezien de behandeling van de WRS nog op zich laat wachten is nog geen zicht op de mogelijkheden die deze wet ons gaat bieden.

Regelgeving
In de conclusie van het rapport van de commissie wordt aangegeven dat in de huidige situatie met de huidige regelgeving het organiseren van werkplekken bijna niet mogelijk is. De politie en het OM benadrukken dat het niet voor niets is dat er regels worden gesteld aan sekswerk. Het is van belang om in ieder geval barrières op te werpen tegen misstanden en vormen van uitbuiting. De politie en het OM adviseren hier niet te lichtvaardig mee om te gaan.
Wij zijn van mening dat er bij ernstige misstanden in een inrichting, zoals mensenhandel, de vergunning ingetrokken dient te worden en/of het bedrijf gesloten dient te worden, dit met het oog op de openbare orde en veiligheid. De mate van verwijtbaarheid is dan van ondergeschikt belang.
Dit is in lijn met onder meer het horeca beleid van de gemeente Utrecht, waar bij overlastsituaties in een horecaonderneming of het aantreffen van drugs of wapens in een onderneming of woning, dit toegerekend wordt aan de ondernemer / huurder / eigenaar - ongeacht de verwijtbaarheid - en de locatie gesloten wordt. Sekswerk heeft net als andere branches met risico's te maken en met regelgeving.
De politie en het OM hebben geen bezwaar tegen deregulering als het gaat om vestigingseisen, bouwvoorschriften en dergelijke.

Focus op mensenhandel
Voorts wordt in de conclusie aangegeven dat door de focus op mensenhandel het stigma op sekswerkers wordt vergroot. De politie en het OM zijn het niet eens met deze conclusie. Er zijn immers ook andere factoren waarom op sekswerk nog een stigma rust. Overigens ligt vanuit de politie en het OM de focus op een veilige uitoefening van het beroep. Mensenhandel en uitbuiting zijn helaas uitwassen van vormen van ondermijnende criminaliteit, waar we ons als overheid gezamenlijk tegen moeten keren door gebruik te maken van het barrièremodel mensenhandel.
Bovendien hebben de veiligheidspartners in Midden-Nederland (o.a. gemeenten, het OM en de politie) het bestrijden van ondermijnende criminaliteit voor de komende jaren als prioriteit geoormerkt.
In dit kader is ook van belang alert te zijn op het risico van het (al dan niet onbedoeld) faciliteren van mensenhandel door de overheid. Bijvoorbeeld door panden aan te kopen om sekswerk mogelijk te maken.

Capaciteit
De verwachtingen zijn dat thuiswerk, privé-escort en werken in een kleinschalige voorziening weinig tot geen overlast veroorzaken. Het starten van proeftuinen zal uitwijzen of dit klopt. In dat geval hebben deze vormen van sekswerk geen consequenties voor de capaciteit.
Voor wat betreft een kleinschalige voorziening voor raamprostitutie en gesloten werkplekken wordt ingeschat dat dit wel extra capaciteit kost, dit zolang registratie en informatiedeling niet geregeld is. Immers gelet op de hiervoor gesignaleerde problemen met informatiedeling is de verwachting dat het meer capaciteit zal vergen om adequaat toezicht te houden. Een en ander hangt overigens wel samen met de grootte van het complex.

Specifiek op de aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager

1. Moderniseer het sekswerkbeleid

De politie en het OM staan positief tegen modernisering van het sekswerkbeleid op een aantal vlakken. Zoals de positie en emancipatie van sekswerkers, het organiseren van toegankelijke hulp- en dienstverlening en een voorlichtende en signalerende rol, naast toezicht en handhaving, van de overheid. Het opzetten van een vertrouwensrelatie van bijvoorbeeld een wijkagent met in het gebied werkzame sekswerkers is wat de politie betreft de ideale praktijk.
In het rapport van de commissie Sorgdrager is in dezelfde paragraaf een kader opgenomen waaruit blijkt dat eigenaren van seksinrichtingen kansen zien om signalering van misstanden te verbeteren. De commissie adviseert de gemeente om samen met de eigenaren van de clubs dit verder te bespreken. De politie zegt toe aan een dergelijk gesprek te willen deelnemen.

2. Onderzoek wat werkt in proeftuinen

De politie en het OM herkennen zich in het beeld van een verschuiving van traditionele vormen van sekswerk naar vormen die via internet tot stand komen, zoals thuiswerk of op afspraak in een hotel of een vakantiehuisje. De politie en het OM staan in beginsel positief tegen het verder verkennen van thuiswerk, privé-escort service en werken in klein groepsverband.
Een aantal voorwaarden die in het rapport van de commissie Sorgdrager genoemd worden, worden door de politie en het OM onderschreven. Hierbij gaat het onder andere over enige vorm van registratie dan wel vergunningsplicht en het organiseren van toezicht & handhaving. De politie en het OM denken graag mee aan de verdere vormgeving van de proeftuinen. Verder adviseren de politie en het OM om vanaf de start van de proeftuinen wijkagenten, van locaties waar initiatieven gestart worden, te betrekken om zodoende al in een vroeg stadium een vertrouwensband met sekswerkers op te bouwen.

3. Vereenvoudiging regelgeving

Zoals aangegeven hechten de politie en het OM aan de regels die gezamenlijk een barrière vormen tegen vormen van uitbuiting, mensenhandel en andere vormen van ondermijnende criminaliteit. Op andere terreinen kan wel bezien worden of de regeldruk verminderd kan worden.

4. Onderzoek de mogelijkheid voor kleinschalig straatsekswerk

De politie en het OM wachten het onderzoek naar een eventuele herintroductie van straatsekswerk af. Aan deze keuze liggen meerdere overwegingen ten grondslag. Een goed gefaciliteerde kleinschalige tippelzone is een veilige plek voor sekswerkers, terwijl het niet zonder reden is geweest de tippelzone te beëindigen.

5. Realiseer kleinschalig locatiegebonden sekswerk

Hoewel de politie en het OM op voorhand gereserveerd staan ten opzichte van een voorziening voor raamprostitutie, kunnen zij zich vinden in een keuze voor kleinschaligheid. De voorkeur gaat uit naar één echt kleine voorziening van ca. 10-15 ruimten. Immers naarmate de voorziening groter wordt:

- Is het aantal sekswerkers groter en zonder registratie minder goed in beeld te krijgen
- Neemt het risico op overlast toe
- Zijn de potentiële verdiensten voor een exploitant groter en ontstaan er meer risico's op mistanden en ondermijning

Ook voor een dergelijke voorziening is het van belang een kader op te stellen en uiteraard.

Ten slotte

De politie en OM worden graag betrokken bij de verdere ontwikkelingen op het thema en meegenomen in de ontwikkelingen ten aanzien van het sekswerkbeleid. Daarnaast gaan de politie en het OM graag in gesprek met de gemeente over de verdere uitwerking van de proeftuinen. Mede ook met als doel om gezamenlijk de risico's op uitbuiting en mensenhandel te voorkomen.

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2022, NUMMER 120

Datum	24 augustus 2022
Van	College B&W
Behandeld door	Anne Hooiveld
Doorkiesnummer	030-2865091
E-mailadres	a.hooiveld@utrecht.nl
Kenmerk	10236647
Beleidsveld	Participatie

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2022 nummer 120 van Rick van der Zweth (PvdA), Fred Dekkers (Groen Links), Berdien van der Wilt (D66) en Ruurt Wiegant (SP) van 30 juli 2022 over Toekomst wijkplatforms. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Diverse wijkplatforms geven aan het contact en de onderlinge samenwerking met de gemeente vooralsnog summier te vinden. Herkent de gemeente dit geluid en wat voor actie wordt hierop ondernomen om deze samenwerking te versterken?
***Antwoord* 1**
In het evaluatierapport wijkplatforms wordt onderscheid gemaakt tussen het contact van wijkplatforms met wijkbureaus en het contact met andere afdelingen van de gemeente. Het contact en de samenwerking met de wijkbureaus is vaak goed. We herkennen het geluid dat dit bij de gemeente als geheel nog niet altijd het geval is. We gebruiken de komende tijd om vervolgacties uit te werken en informeren u hierover in het eerste kwartaal van 2023.

Vraag 2
Uit de evaluatie volgen concrete suggesties maar in de brief worden geen vervolgacties geformuleerd. Wat voor concrete vervolgacties staan er verder gepland naar aanleiding van deze evaluatie?
***Antwoord* 2**
Wij hebben, zoals aangegeven in de begeleidende raadsbrief bij het evaluatierapport, gewacht tot het verschijnen van het nieuwe coalitieakkoord. Deze is inmiddels verschenen en daarin staan geen nieuwe kaders. Dat betekent dat de uitgangspunten, randvoorwaarden en middelen van de wijkplatforms niet gewijzigd zijn. Op basis van deze kaders en de aanbevelingen uit het rapport zullen we de vervolgacties bepalen, voor de planning hiervan zie het antwoord op vraag 1.

Vraag 3
Wanneer wordt de raad op de hoogte gesteld over de ontwikkeling van deze nieuwe vervolgacties?

***Antwoord* 3**
Zie antwoord op vraag 1.

Vraag 4
Vanuit de wijkplatforms wordt ook aangegeven dat lang niet overal in de stad een wijkplatform van de grond gekomen is, en ook het onderlinge functioneren sterk verschilt. Wat wordt er door de gemeente gedaan met de locaties waar wijkplatforms niet van de grond zijn gekomen of waar de opstart stroever verloopt dan bij andere wijken?
***Antwoord* 4**
Iedere wijk heeft andere behoeften en lokale structuren en eveneens een andere samenstelling, daar hoort maatwerk bij. Ook heeft Corona in de ene wijk sterker haar sporen nagelaten dan in de andere wijk. De rapportage over de wijkplatforms geeft een tussenstand weer van een ontwikkeling die nog volop gaande is, we zijn er nog niet. Daar waar wijkplatforms nog niet goed van de grond zijn gekomen hebben wijkadviseurs een rol om te peilen of er interesse is voor het vormen van een platform of om de mogelijkheid hiertoe onder de aandacht te brengen. Welke concrete vervolgacties we verder zullen ondernemen werken we de komende tijd uit, zie daarvoor ook het antwoord op vraag 1 en 2.

Vraag 5
Naar aanleiding van de evaluatie klinkt er een duidelijke behoefte bij de bestaande wijkplatforms om verder in gesprek te gaan met de gemeente over de onderlinge samenwerking en de toekomst van de platforms. Is het college het met onze fractie eens dat deze evaluatie en geluiden om een uitgebreider vervolg vragen?
***Antwoord* 5**
Ja. Zie antwoord op vraag 1.

Vraag 6
Op welke termijn kunnen wij hier meer van verwachten?
***Antwoord* 6**
Zie antwoord op vraag 1.

Vraag 7
Onderkent het college dat verschillende wijkplatforms behoefte hebben aan ondersteuning?
***Antwoord* 7**
Ja.

Vraag 8
Vindt het college ook dat het niet past bij de verschillende rollen van gemeente en wijkplatforms dat een medewerker van het wijkbureau (al of niet tijdelijk) voorzitter van een wijkplatform is?
***Antwoord* 8**
Ja, maar we staan wel achter de beslissing die in dit geval genomen is door de medewerker van het wijkbureau om een faciliterende rol als gespreksleider op zich te nemen. De gesprekken zouden anders niet van de grond zijn gekomen. Deze voorzittersrol was een technische voorzittersrol, de inhoud kwam van de externe gesprekspartners.

Vraag 9
Welke mogelijkheden ziet het college om ondersteuning van Wijkplatforms te regelen, bijvoorbeeld door sociaal makelaars van DOCK of mensen vanuit de wereld van participatie en initiatief in Utrecht?

***Antwoord* 9**
Er zijn veel verschillende vormen van ondersteuning denkbaar. Dit is ook afhankelijk van de behoefte van een wijkplatform zelf. We komen hierop terug in de vervolgacties, zie vraag 1.

Vraag 10
Verschillende wijkplatforms vinden de omschrijving van de taak van wijkplatforms te beperkt. In het Wijkakkoord is de taak van het wijkplatform uitgebreid. Is het college bereid de taak van de wijkplatforms aan te passen op dezelfde manier als in het wijkakkoord Overvecht is gebeurd?
***Antwoord* 10**
We zijn het ermee eens dat dit een duidelijke en volledige beschrijving is van de rol die een wijkplatform kan vervullen in een wijk. Als een ander wijkplatform dezelfde rol wenst, is dat mogelijk. We zullen hier ook aandacht aan besteden in het uitwerken van de vervolgacties, zie voor de planning vraag 1.

Vraag 11
In het coalitieakkoord staat een zin over het burgerberaad met daarna de zin "De wijkplatforms hebben hierin een belangrijke rol." Dit is tegenstrijdig (burgerberaad is o.b.v. loting en wijkplatforms niet) en lijkt op de verkeerde plek te staan. Kan de wethouder hier een toelichting op geven?
***Antwoord* 11**
Dit is verkeerd in het coalitieakkoord terecht gekomen en had niet bij de passage over het burgerberaad moeten staan. Feit blijft wel dat wijkplatforms een belangrijke rol hebben in het gesprek met de stad dat in de rest van dit hoofdstuk beschreven wordt.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen Toekomst Wijkplatforms

30 juni 2022

Vragen:

De afgelopen twee jaar is in Utrecht gewerkt met wijkplatforms, een nieuwe organisatievorm die de eerdere wijkraden zou vervangen. Op basis van deze afgelopen twee jaar heeft de gemeente een evaluatie laten uitvoeren waar onlangs een rapportage over naar buitenkwam. Voor de platforms is een belangrijke rol weggelegd in de samenwerking tussen de gemeente en haar inwoners, niet voor niets is dit ook specifiek vastgelegd in het coalitieakkoord. Naar aanleiding van de pas gedeelde rapportage en een rondvraag bij de wijkplatforms hebben onze fracties de volgende vragen:

1. Diverse wijkplatforms geven aan het contact en de onderlinge samenwerking met de gemeente vooralsnog summier te vinden. Herkent de gemeente dit geluid en wat voor actie wordt hier op ondernomen om deze samenwerking te versterken?
2. Uit de evaluatie volgen concrete suggesties maar in de brief worden geen vervolgacties geformuleerd. Wat voor concrete vervolgacties staan er verder gepland naar aanleiding van deze evaluatie?
3. Wanneer wordt de raad op de hoogte gesteld over de ontwikkeling van deze nieuwe vervolgacties?
4. Vanuit de wijkplatforms wordt ook aangegeven dat lang niet overal in de stad een wijkplatform van de grond gekomen is, en ook het onderlinge functioneren sterk verschilt. Wat wordt er door de gemeente gedaan met de locaties waar wijkplatforms niet van de grond zijn gekomen of waar de opstart stroever verloopt dan bij andere wijken?
5. Naar aanleiding van de evaluatie klinkt er een duidelijke behoefte bij de bestaande wijkplatforms om verder in gesprek te gaan met de gemeente over de onderlinge samenwerking en de toekomst van de platforms. Is het college het met onze fractie eens dat deze evaluatie en geluiden om een uitgebreider vervolg vragen?
6. Op welke termijn kunnen wij hier meer van verwachten?

Verschillende wijkplatforms hebben behoefte aan ondersteuning. Die hebben enkele platforms gekregen van wijkbureaus. In één geval heeft iemand van het wijkbureau opgetreden als voorzitter. Dit laatste lijkt is gezien de verschillende rollen niet verstandig. Ondersteuning zou ook georganiseerd kunnen worden vanuit DOCK of door mensen die actief zijn in de Utrechtse wereld van participatie en initiatief.

7. Onderkent het college dat verschillende wijkplatforms behoefte hebben aan ondersteuning?
8. Vindt het college ook dat het niet past bij de verschillende rollen van gemeente en wijkplatforms dat een medewerker van het wijkbureau (al of niet tijdelijk) voorzitter van een wijkplatform is?
9. Welke mogelijkheden ziet het college om ondersteuning van Wijkplatforms te regelen, bijvoorbeeld door sociaal makelaars van DOCK of mensen vanuit de wereld van participatie en initiatief in Utrecht?
10. Verschillende wijkplatforms vinden de omschrijving van de taak van wijkplatforms te beperkt. In het Wijkakkoord is de taak van het wijkplatform uitgebreid. Is het college bereid de taak van de wijkplatforms aan te passen op dezelfde manier als in het wijkakkoord Overvecht is gebeurd?
11. In het coalitieakkoord staat een zin over het burgerberaad met daarna de zin "De wijkplatforms hebben hierin een belangrijke rol." Dit is tegenstrijdig (burgerberaad is o.b.v. loting en wijkplatforms niet) en lijkt op de verkeerde plek te staan. Kan de wethouder hier een toelichting op geven?

Gesteld door:

- Rick van der Zweth, PvdA
- Fred Dekkers, Groen Links
- Berdien van der Wilt, D66
- Ruurt Wiegant, SP

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	D. Buckers	**Datum**	29 september 2022
Doorkiesnummer	030-2864830	**Kenmerk**	10259323
E-mail	dominiek.buckers@utrecht.nl	**Onderwerp**	Voortgang Samen stad maken
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Participatie

Geachte leden van de raad,

In deze brief informeren we u over de relevante en/of actuele ontwikkelingen rondom het programma Samen stad maken, sinds het verschijnen van de vierde en laatste voortgangsrapportage van december 2021. Ook geven we kort het proces weer rondom de uitvoering van moties 95 ‘Utrechts Burgerberaad’ en 96 ‘Geef Utrechters meer invloed’.

Motie 95 ‘Utrechts Burgerberaad’
Uw raad heeft op 10 maart 2022 motie 95 ‘Utrechts Burgerberaad’ aangenomen. Op basis van het coalitieakkoord zijn we in samenwerking met de Transitiemotor 030 gestart met de uitwerking van het door u gevraagde startvoorstel volgens de in de motie geschetste randvoorwaarden. Deze samenwerking breiden we uit met andere (netwerken van) Utrechters. We komen er in het eerste kwartaal 2023 bij u op terug. Daarnaast wordt u voor het einde van het jaar, geïnformeerd over het in het coalitieakkoord genoemde klimaatberaad.

Motie 96 ‘Geef Utrechters meer invloed’
Op 10 maart 2022 heeft uw raad ook gevraagd om de participatiepraktijk in een aantal relevante projecten te evalueren, middels motie 96 ‘Geef Utrechters meer invloed’. Dit evalueren is of wordt al op verschillende manieren gedaan, onder meer in het door uw raad aangevraagde Rekenkameronderzoek dat eind dit jaar verschijnt. Ook hebben er in het kader van onderzoek naar Samen stad maken dialoogsessies plaatsgevonden, ligt er een rapportage over de wijkplatforms en is de participatie bij de Maliebaan geëvalueerd (conform motie 53 ‘Participatie Maliebaan’).

De resultaten van deze onderzoeken zullen, conform het verzoek in motie 96, richtinggevend zijn bij het herijken van de focus en de koers van Samen stad maken voor deze coalitieperiode. We analyseren en duiden de resultaten gezamenlijk en streven ernaar om u in het eerste kwartaal van 2023 over het vervolg van de aanpak van Samen stad maken te informeren. Verder zullen we jaarlijks in compacte vorm en inzichtelijker rapporteren over de voortgang van het programma. Op deze manier kunnen we de beschikbare mensen en middelen vooral inzetten op de uitvoering van het programma en u meer concrete informatie geven over de behaalde resultaten.

Actuele ontwikkelingen Samen stad maken

Op 25 mei 2022 ontving u de uitgebreide rapportage over de ontwikkeling van de wijkplatforms in de afgelopen twee jaar. Daarnaast heeft u in augustus 2022 antwoorden ontvangen op schriftelijke vragen en op 15 september op mondelinge vragen over de toekomst van de wijkplatforms. Zoals in de beantwoording van die vragen ook is gemeld, gebruiken we de komende tijd om vervolgacties uit te werken en informeren we u hierover in het eerste kwartaal van 2023. We streven ernaar u een eerste terugkoppeling te geven van de gesprekken met wijkplatforms voor het commissiedebat over participatie in november en doen dit in ieder geval voor het einde van jaar.

Participatie

Op participatieplatform DenkMee zijn nu in totaal 31 projecten verschenen waar Utrechters over kunnen of konden meepraten en daar kwamen ruim 33.000 reacties op binnen. We werken aan de uitbreiding van het platform om Utrechters nog vaker de kans te geven om laagdrempelig en op hun eigen tijd mee te praten over plannen en projecten in de stad. Om DenkMee zo veel mogelijk dé verzamelplek van digitale participatietrajecten te laten zijn, vermelden we nu ook projecten van externe initiatiefnemers op het platform. We letten er daarbij op dat er geen rolverwarring ontstaat over de afzender en zorgen dat deelnemers worden doorgelinkt naar de website van de initiatiefnemer als zij willen meepraten.

Het jongerenpanel van de gemeente Utrecht, dat sinds kort ‘Youngs Minds Utrecht’ heet, heeft in het voorjaar van 2022 de best practice award van Save the Children gewonnen. Young Minds organiseerde onder andere een jongerendebat, een jongerenradendag en een ontmoeting over jeugdparticipatie, inclusie en diversiteit met jongeren van Saba en staatssecretaris Van Huffelen. Als gemeente ondersteunen we het panel bij deze activiteiten om zo samen te werken aan het verkleinen van de afstand tussen Utrechtse jongeren en de gemeente.

De training Democratisch vakmanschap, die in samenwerking met BZK, de VNG, de G4 en de gemeente Groningen, is ontwikkeld, is van start gegaan. Samen met medewerkers van andere gemeenten worden Utrechtse collega’s getraind om vanuit de eigen rol in de ambtelijke organisatie te werken aan betere participatie en een betere democratie.

Initiatief

Bij de vaststelling van het actieprogramma ‘Samen stad maken: initiatief’ op 16 september 2021 is het amendement (A101) “Vergroot zeggenschap met samen stad maken” aangenomen. Een werkgroep van raadsleden, inwoners en ambtenaren is onder begeleiding van een externe procesbegeleider met het vraagstuk aan de slag gegaan. Deze regiegroep heeft als tussenproduct een verslag van de eerste verkenning opgeleverd, dat in maart 2022 via de mail is aangeboden aan de raad.

Mede naar aanleiding van motie 303 ‘Kleinschalige buurtideeën opzetten en delen via Platform Voor je Stadsie’ van 16 september 2021 is de samenwerking tussen de gemeente Utrecht en Voor je Stadsie vanaf de zomer van 2022 met vier jaar verlengd. Sinds de start van Voor je Stadsie in 2016 zijn honderden Utrechtse initiatiefnemers getraind, begeleid of gekoppeld aan andere partijen in de stad. Hiervan hebben 89 initiatieven in de loop van de jaren een pagina aangemaakt op voorjestadsie.nl voor zichtbaarheid. 77 initiatiefnemers zijn een campagne via Voor je Stadsie gestart en ruim tienduizend mensen hebben via Voor je Stadsie bijgedragen aan initiatieven als donateur of vrijwilliger. In 2021 is in totaal €206.918 gedoneerd aan Utrechtse initiatieven. Het verlengen van de samenwerking met Voor je Stadsie geeft ons de mogelijkheid om gezamenlijk verder aan een netwerk

te bouwen, versnippering tegen te gaan en van elkaar te leren. We zullen u over het effect van de inzet van Voor je Stadsie informeren in de rapportage over Samen stad maken van 2023.

De website BuurtNatuur030 voor zelfbeheerders van groen is onlangs gelanceerd. Er hebben zich ondertussen (peildatum juli 2022) ruim 120 belangstellenden aangemeld. BuurtNatuur030 is het netwerk voor groene buurtinitiatieven in Utrecht en is bedoeld voor onderling contact en het uitwisselen van tips tussen projecten, organisaties, bewoners en buurtgenoten.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

OP WEG NAAR EEN UTRECHTS DEMOCRATISCH AKKOORD

Naar betere participatie en meer zeggenschap bij burgers, goed afgestemd en vastgelegd in afspraken met gemeente en gemeenteraad.

Duizenden Utrechters 'participeren' en zetten zich in voor een prettig, gezond en leefbaar Utrecht. Vaak gaat dat goed, maar te vaak ook niet. Daarom hebben velen van hen voorstellen gedaan om de participatie en de zeggenschap bij burgers in onze stad te verbeteren. Te vaak nog zonder resultaat. Een nieuwe gemeenteraad is hét moment om aan de slag te gaan met het verbeteren van de participatie en het organiseren van meer zeggenschap bij burgers. Dat gaat alleen slagen met gezamenlijke afspraken tussen (i) actieve en betrokken burgers uit onze Utrechtse gemeenschappen én (ii) de Utrechtse gemeente en gemeenteraad, vast te leggen in een 'Utrechts Sociaal Akkoord'.

Niet iedere Utrechter maakt zich er druk om: 'het gaat toch prima met onze stad' en 'ik heb niet voor niets gestemd, laat de gemeenteraad het maar uitzoeken.' Anderen hebben weer een hele slechte ervaring: 'meepraten heeft geen zin, ze doen toch hun eigen plan' en 'als het er op aankomt heb je niets te zeggen.' Maar een grote meerderheid in stad en gemeenteraad lijkt het er toch over eens: het moet en kan beter met de participatie en zeggenschap. Meer hierover in bijlage 1.

DE BASIS: HOE KUNNEN WE (HER)STARTEN?

In de afgelopen jaren is er heel veel over gepraat en zijn vele intenties uitgesproken. Zo was er het aanbod van SAMEN030 om als burgers zelf het sociaal makelen in de stad te organiseren (2018), een stadsakkoord met 'Utrechtse principes voor samen stad maken' (2019), vele burgerinitiatieven en petities, het traject verdiepen zeggenschap (2021) en een 'Expeditie Burgerberaad' (2022). Zelden kwam het tot een praktische uitvoering. Dat kwam vooral door het ontbreken van een in de stad breed gedeelde consensus over wat echt nodig is en omdat de regie te vrijblijvend in overleggroepen was georganiseerd zonder duidelijke opdracht en kader van de gemeenteraad. Daarom een voorzet voor een zestal stappen die de basis kunnen zijn voor een 'Utrechts Democratisch Akkoord':

1. ***ERKENNEN***
   Allereerst, dat de (grote meerderheid van de) nieuwe gemeenteraad gaat ***erkennen dat het veel beter kan en moet met de participatie en zeggenschap*** van burgers in onze stad; omdat het meetellen van de (buurt)deskundigheid, inbreng en mening van álle betrokken Utrechters zorgt voor een mooiere, gezondere en beter betaalbare stad.

2. ***PARTICIPATIECULTUUR***
   Dat we vervolgens gezamenlijk uitspreken, gemeenschap en gemeente, dat we toe willen naar een ***nieuwe participatiecultuur bij de gemeente*** (ambtelijk en bestuurlijk) waarin participatie en zeggenschap worden gezien als een cruciale positieve waarde voor elk project en activiteit en dat we afstand moeten nemen van de terughoudende negatieve cultuur waarin participatie wordt beoordeeld als lastig, belemmerend, overbodig en/of vertragend.

3. ***VISIE: VAN MEEPRATEN NAAR GEDEELD EIGENAARSCHAP***
   Dat we alleen serieuze stappen kunnen zetten als ***de gemeenteraad een gezamenlijke visie onderschrijft*** waarin de beweging in de stad 'van meepraten naar gedeeld eigenaarschap' wordt vastgelegd; omdat alle concrete zelfstandige voorstellen om de participatie en zeggenschap te verbeteren met elkaar samenhangen en elkaar kunnen versterken.

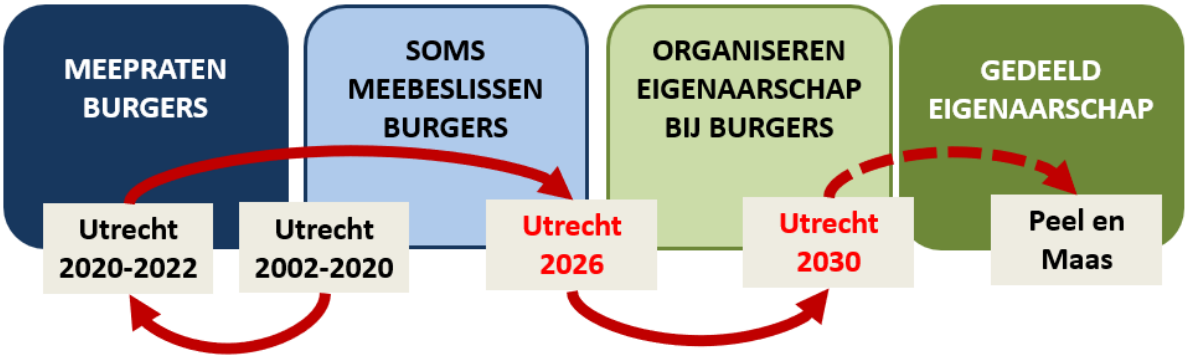
4. ***VERANKERD IN EEN OPDRACHT VAN DE GEMEENTERAAD***
   Dat het cruciaal is deze gezamenlijke visie te vertalen naar een opdracht van de gemeenteraad aan een regiegroep met raadsleden, actieve en gelote burgers; bij voorkeur in ***een door de gemeenteraad in te stellen ZEGGENSCHAPSRAAD*** die tevens formeel functioneert als een adviescollege van de gemeenteraad als het gaat over participatie en zeggenschap. Uitgewerkt in een eerste opzet (concept) in bijlage 2.

5. ***INSPIRATIE***
   Dat we bij het beoordelen van concrete verbetervoorstellen minder behoefte hebben aan lange nota's en ***ons vooral willen laten inspireren door goede voorbeelden*** elders in het land. Dat kan door hen bij ons in Utrecht uit te nodigen of er gezamenlijk bij op bezoek te gaan. Een voorbeeld is het 'gedeeld eigenaarschap' in Peel en Maas. Nader toegelicht in bijlage 3.

6. ***UITNODIGEN UTRECHTERS***
   Ten slotte, wellicht de meest cruciale voorwaarde, dat ***de gemeenteraad álle betrokken Utrechters zichtbaar en open én op een inspirerende wijze actief uitnodigt om met concrete voorstellen te komen*** die de participatie en zeggenschap in onze stad kunnen verbeteren; mét de toezegging dat elk voorstel in de raad wordt besproken en erover wordt gestemd.

EEN VISIE: VANUIT MEEPRATEN NAAR GEDEELD EIGENAARSCHAP

Moeten we nu al weten waar we precies heen willen? Nee, dat hoeft niet. Het hoeft geen 'reis' te zijn met een vastgesteld einddoel (waar we per sé naar toe moeten). Het is eerder een 'trektocht' op zoek naar wat bij ons past, waarin we ons ruimte geven te experimenteren en te leren. De visie kan zijn dat we trekken van het huidige ***meepraten*** op weg gaan naar ***soms meebeslissen*** en het ***organiseren van eigenaarschap bij burgers***. Met als stip aan de horizon het ***gedeeld eigenaarschap***. Zodra we merken dat we content zijn met de participatie en zeggenschap in onze stad is ons doel bereikt.

VELE VOORSTELLEN: VIER BOUWSTENEN

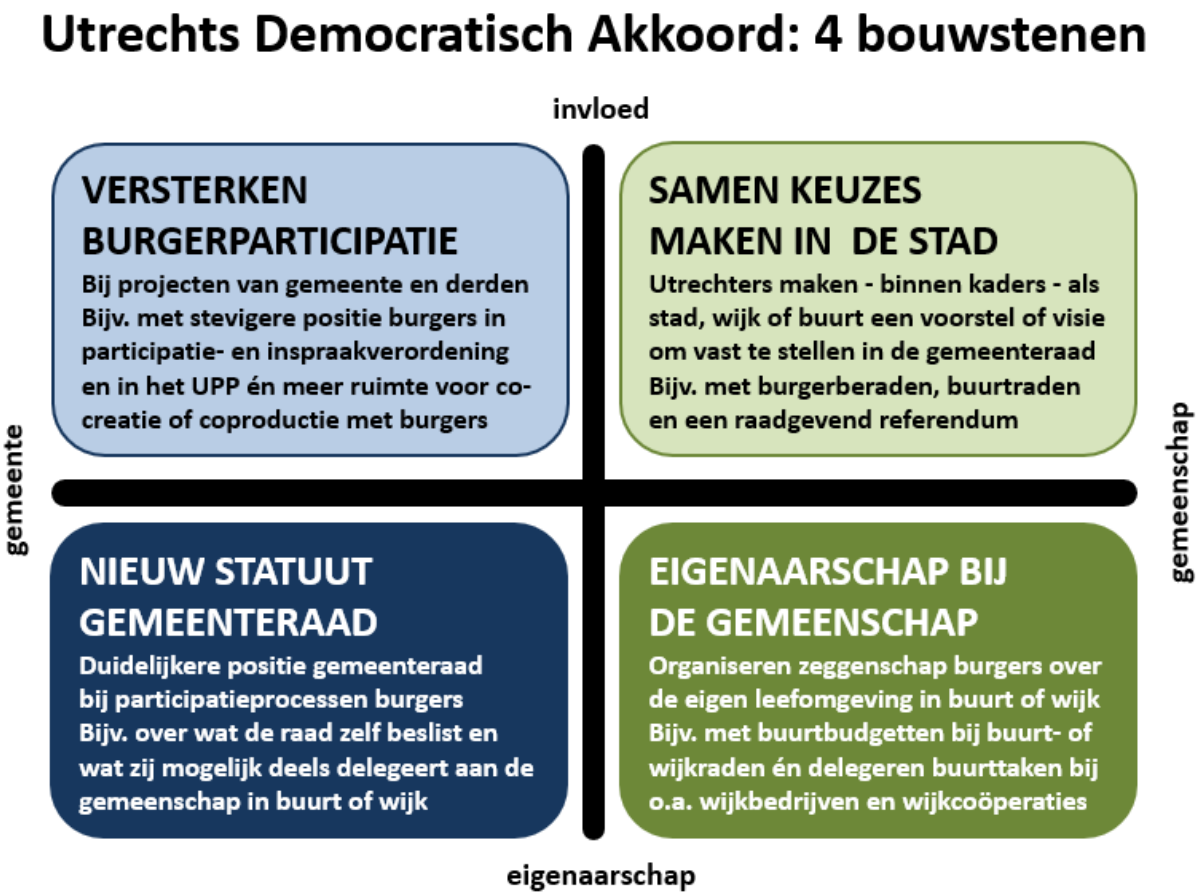
Op onze zoektocht is het belangrijk om te onderkennen dat alle voorstellen niet los van elkaar staan, maar elkaar juist kunnen versterken. Het kan dan gaan over voorstellen op vragen als:

- ✓ Hoe zorgen we voor een gelijkwaardiger speelveld tussen burger, overheid en markt? [1]
- ✓ Op welke manier kan de positie van burgers bij projecten gemeente/derden verbeteren in de participatie- en inspraakverordening? Idem, in het Utrechts Plan Proces (UPP). [2]
- ✓ Wat kunnen/mogen bewoners zelf doen en hoe leggen we dat concreet vast in buurtrechten?

[1] Utrechtse Principes voor samen stad maken, opgesteld door de ondertekenaars van het Stadsakkoord, 27 maart 2019.
[2] Bijv. met de vier voorstellen uit het burgerinitiatief 'Geef Utrechters méér invloed', gemeenteraad 10 maart 2022.

- ✓ Hoe organiseren we zeggenschap bij burgers bij aanbestedingen in het sociaal domein? [3]
- ✓ Wat is een geschikt onderwerp voor een burgerberaad en hoe kan dat goed georganiseerd? [4]
- ✓ Hoe verbeteren we het raadgevend referendum zodat burgers een eerlijke kans krijgen, met voldoende tijd en ruimte, om zelf met een initiatief voor een referendum te komen? [5]
- ✓ Hoe maken we de participatie representatiever en inclusiever?
- ✓ Op welke manier kan de gemeenteraad haar eigen rol in participatie en zeggenschap beter definiëren, afbakenen en communiceren? [6]

Dan gaat het enerzijds over méér invloed én méér zeggenschap, anderzijds over zaken waar een gemeenteraad voor verantwoordelijk (en eigenaar van) is en soms over zaken waar de gemeenschap van Utrechters, binnen duidelijke kaders van de gemeenteraad, voor verantwoordelijk (en eigenaar van) kan zijn. Zo ontstaat ***een samenhangend geheel van vier bouwstenen*** die elkaar versterken en waarmee we als stad 'kantelen' naar een samenleving met meer en betere participatie en zeggenschap.

[3] Notitie met aanbevelingen 'zeggenschap bij aanbestedingen in het sociaal domein', traject verdiepen zeggenschap, 2021/2022.
[4] Motie Utrechts burgerberaad, zoals aangenomen in de gemeenteraad, 10 maart 2022.
[5] Aanpassen verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017, n.a.v. referendum 'toekomst stad' 2021.
[6] Verkenning en vragen voor de notitie 'opkomst, participatie en de rol van de gemeenteraad', 12 april 2022.

BIJLAGE 1: HUIDIGE SITUATIE

Hoe staat de participatie er voor in Utrecht en wat vinden de Utrechters?

HOE STAAT DE PARTICIPATIE ER VOOR IN UTRECHT?

Met de start van de wijkraden (2002) kregen Utrechters een beetje invloed: wijkbewoners konden gevraagd en ongevraagd advies geven aan het stadsbestuur. Maar de wijkraden zijn afgeschaft (2020). De gemeenteraad gaf ruimte voor burgers om een raadgevend referendum te organiseren (2017), maar het eerste verzoek daartoe van ca. 7.500 Utrechters (2021) verdween in de prullenbak omdat niet binnen 6 weken de vereiste 10.000 handtekeningen waren gehaald, zoals voorgeschreven in de referendumverordening. Bij (gemeentelijke) projecten is er een 'participatieladder' maar zelden gaat het participeren verder dan meepraten en veel te vaak haken Utrechters gefrustreerd af omdat ze zich niet gehoord voelen, soms zelfs genegeerd. De oproep van een grote groep actieve Utrechters om participatie nu eens goed neer te zetten ('Utrechtse Principes voor samen stad maken', 2019) werd omarmd door enkele raadsleden en na 2 jaar alsnog gesteund met een amendement in de raad (2021) maar heeft niet geleid tot concrete besluiten in de gemeenteraad en uitvoering door de gemeente.

Een poging om buurtbudget bij bewoners te organiseren is gestrand (2015-2020). Het door bewoners zelf beheren van buurtruimtes, speeltuinen en groen neemt in de afgelopen 10 jaar wel gestaag toe, maar is nog geen Utrechtse standaard. Een poging van Utrechtse organisaties om zelf het verbinden van bewoners in de eigen buurt te organiseren, sociaal makelen genoemd, kreeg geen serieuze kans (SAMEN030, 2018). De initiatieven van wijkcoöperaties en wijkbedrijven (Kanaleneiland, Oost) krijgen soms een beetje geld, maar hebben nog geen vaste plek in de Utrechtse aanpak.

Kortom, meepraten en -doen mag best in Utrecht, maar niet te veel. Als het te groot of serieus wordt roepen gemeenteraadsleden toch weer vaak dat het de gekozen gemeenteraad is die beslist en vrezen wethouders dat meer luisteren naar actieve Utrechters leidt tot projecten die langer duren, meer gaan kosten en niet passen bij wat de zogenoemde 'zwijgende meerderheid' graag wil.

TOENEMEND ONGENOEGEN ONDER UTRECHTERS

De frustratie of teleurstelling bij veel Utrechters over het functioneren van overheid en politiek én over de participatieprocessen bij projecten in de stad neemt toe. Deels is dat ook terug te zien in de lage opkomst bij de raadsverkiezingen (2022: 56,3%). Utrechters die een bijdrage leveren aan een project hebben slechts in beperkte mate (inw. enquête 2021: 34%) het gevoel dat de gemeente er iets mee doet. De klachten en bezwaren van burgers bij de gemeente nemen toe. Vooral het aantal WOB-verzoeken stijgt dramatisch (in 2021 ca. drie keer meer dan in 2018).

De lokale democratie staat onder druk. Utrechters een beetje meer mee laten praten is dan zeker niet genoeg en doet geen recht aan wat mensen willen en ook kunnen. Als we als stad echt willen dat o.a. meer Utrechters weer gaan stemmen (min. 70%) en tevreden zijn met hoe de gemeente omgaat met de bijdrage die zij leveren (min. 70%) dan is het nodig om veel meer ruimte te geven aan de wens van Utrechters om serieus genomen te worden en meer zeggenschap te krijgen over datgene wat hen raakt in de eigen leefomgeving. Het wordt tijd voor acties en besluiten die ervoor zorgen dat burgers meer invloed krijgen bij participatie en meer zeggenschap over de eigen leefomgeving. Nodig is een radicale omslag van 'meepraten en -doen' naar zeggenschap en eigenaarschap bij de gemeenschap.

BIJLAGE 2: ZEGGENSCHAPSRAAD

Opdracht gemeenteraad aan adviescollege Participatie en Zeggenschap

Een eerste aanzet (concept).

AANLEIDING

- ✓ Hoe zorgen we voor een hogere opkomst bij raadsverkiezingen en meer betrokkenheid van álle (groepen) burgers bij belangrijke maatschappelijke onderwerpen en keuzes in de stad?
- ✓ Hoe verminderen we de frustratie/teleurstelling bij veel burgers over (a) het functioneren van overheid/politiek én (b) de participatieprocessen bij projecten in de stad?

DOELEN

- ✓ Opkomst raadsverkiezingen in 2026 minimaal 70% (2022: 56,3%).
- ✓ Burgers voelen zich meer/beter gezien en gehoord: minimaal 70% van Utrechters die een bijdrage levert heeft het gevoel dat de gemeente er iets mee doet (inw. enquête 2021: 34%).
- ✓ Minder klachten, bezwaren en WOB-verzoeken: in 2026 50% minder dan in 2018-2022.

TAKEN

- ✓ Het bewaken van de samenhang in alle besluiten, beleidskaders en verordeningen inzake participatie en zeggenschap opdat deze elkaar versterken en bijdragen aan de beoogde kanteling van de Utrechtse samenleving naar meer eigenaarschap bij álle Utrechters.
- ✓ Beoordelen van voorstellen van Utrechters en de gemeenteraadsleden zelf én daarover (on)gevraagd adviseren aan de gemeenteraad.
- ✓ Adviseren over hoe we open en inspirerend Utrechters kunnen uitnodigen om voorstellen te maken en in te dienen voor het verbeteren van participatie en zeggenschap in onze stad.

WERKVELD: VIER BELANGRIJKE BOUWSTENEN

(A) ***Samen keuzes maken in de stad***: als gemeente(raad) samen met de Utrechtse gemeenschap, o.a. door in burger(be)raden op belangrijke onderwerpen tot nieuwe voorstellen te komen die daarna worden vastgesteld in een bindend of adviserend referendum en/of met een finaal besluit in de gemeenteraad.

(B) ***Versterken burgerparticipatie***: meer invloed van burgers (bewoners, buurtondernemers en gebruikers) bij projecten gemeente, o.a. te verankeren in een vernieuwd UPP (Utrechts Plan Proces) en de Participatie- en inspraakverordening.

(C) ***Organiseren zeggenschap bij de gemeenschap***: het binnen kaders en vastgestelde visie van de gemeenteraad onderscheiden van onderwerpen waar de buurt/wijk zelf over kan beslissen.

(D) ***Statuut gemeenteraad***: vastleggen van een duidelijkere/sterkere positie en rol van de raad.

ORGANISATIE

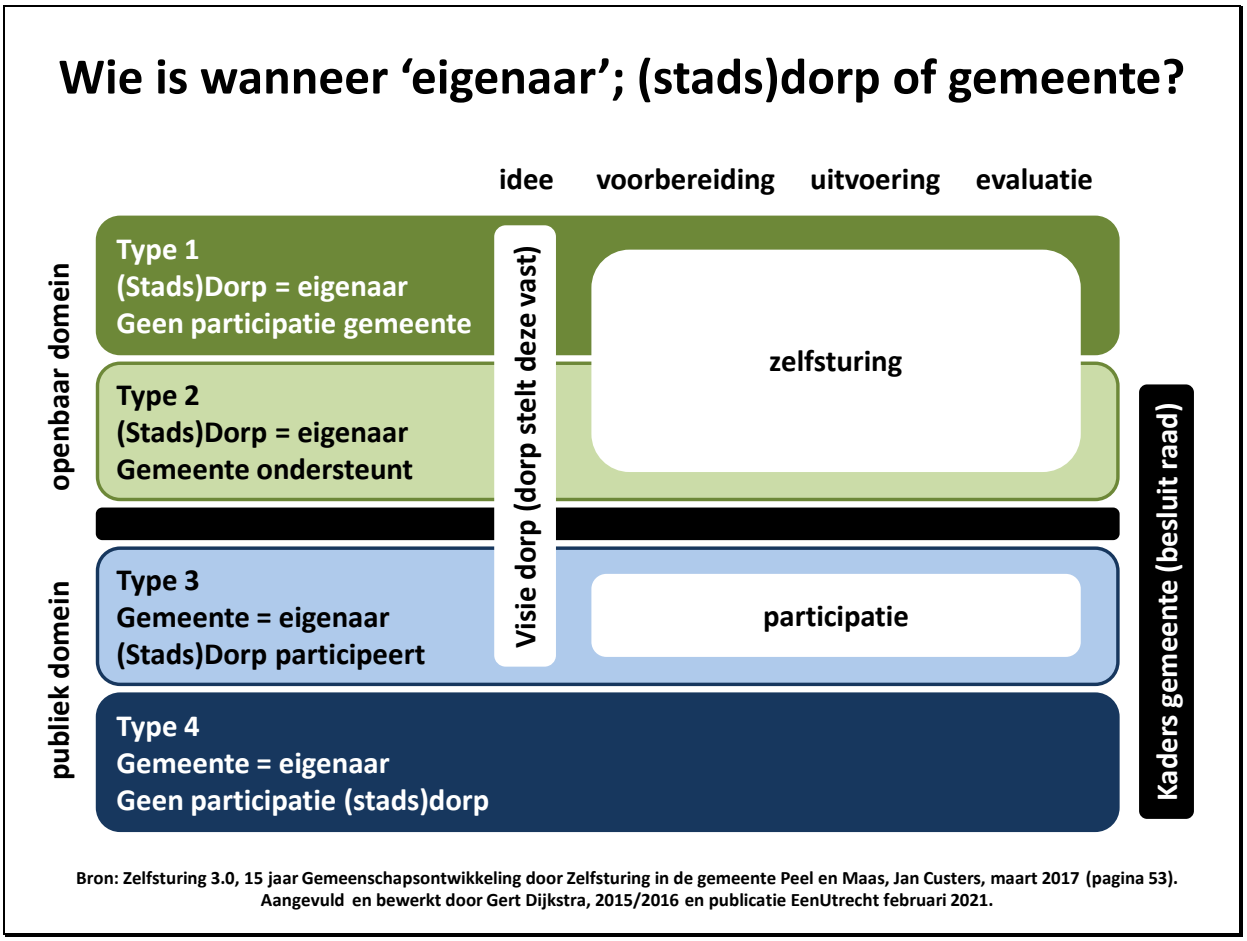
- ✓ Formeel te installeren als adviescollege van de gemeenteraad, vergelijkbaar met het adviescollege voor control en financiën.
- ✓ Tijdelijk voor vier jaar: 2022-2026.
- ✓ Met bijv. 6 raadsleden, 6 actieve Utrechters (op uitnodiging) en nog eens 12 gelote Utrechters welke allen deelnemen voor één jaar en daarna opnieuw worden benoemd of geloot.

BIJLAGE 3: GEDEELD EIGENAARSCHAP

Een voorbeeld van de gemeente Peel en Maas, Noord-Limburg

Zelfsturing én participatie: wie is wanneer eigenaar?
Het kan en werkt ook, zo laten enkele mooie initiatieven in het land zien, zoals in Peel en Maas. [7]
In het model van 'zelfsturing' uit Peel en Maas is het de gemeenschap in een buurt (dorp) die verantwoordelijk is voor de buurttaken (in het openbare domein) en als sociaal eigenaar er voor kan kiezen om zelf sturing te geven aan bijvoorbeeld de thuiszorg, het begeleiden naar betaald werk en het beheren van buurtcentra. [8] De ervaring leert dat de gemeenschap uitstekend zelf in staat is elkaar te ondersteunen en zich te organiseren, wel waar nodig met steun van de gemeente.

De kern van zelfsturing begint met een heldere en duidelijke scheiding van 'eigendom' tussen enerzijds de stad en de overheid (de gemeente in het publiek domein; blauw in de figuur) en anderzijds de wijk, de buurt of het stadsdorp en het dorp (de gemeenschap in het openbaar domein; groen in de figuur), strikt van elkaar gescheiden (de zwarte horizontale balk in het midden).

Bron: Zelfsturing 3.0, 15 jaar Gemeenschapsontwikkeling door Zelfsturing in de gemeente Peel en Maas, Jan Custers, maart 2017 (pagina 53). Aangevuld en bewerkt door Gert Dijkstra, 2015/2016 en publicatie EenUtrecht februari 2021.

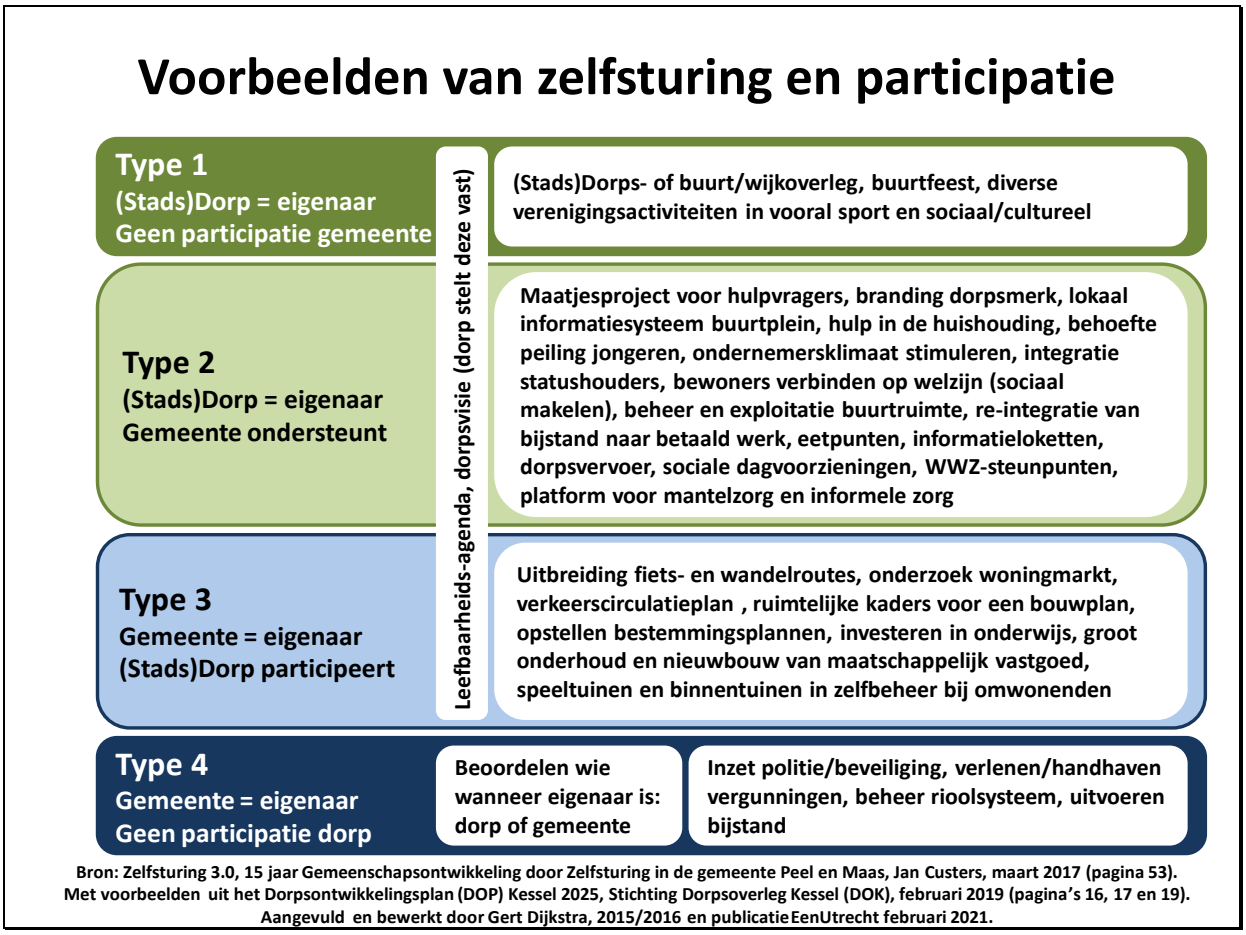
[7] Voorbeeld participatie en zelfsturing in Peel en Maas: Zelfsturende vitale gemeenschappen, Jan Custers en Geert Schmitz (2012) en Zelfsturing 3.0, 15 jaar Gemeenschapsontwikkeling door Zelfsturing in de gemeente Peel en Maas, Jan Custers (2017).
[8] In Peel en Maas wordt een onderscheid gemaakt tussen het publieke domein (met stedelijke/gemeentelijke taken), eigenaar gemeente, versus het openbare domein (met buurttaken), eigenaar gemeenschap. Gemeente kan - op verzoek van de gemeenschap - sommige buurttaken ondersteunen (overheidsparticipatie) en de gemeenschap kan bijdragen aan de gemeentelijke taken (burgerparticipatie). Zo is thuiszorg deel van het openbare domein en hebben 8 van de 11 dorpen in Peel en Maas er voor gekozen om zelf de thuiszorg in te richten met o.a. financiële steun van de gemeente. De overige 3 dorpen hebben het 'uitbesteed' aan de gemeente die desgevraagd alles regelen.

Zijn het onderwerpen die alle burgers in belangrijke mate raken, dan is de gekozen gemeenteraad eerst verantwoordelijk (en eigenaar) en is het ook aan de gemeenteraad om namens alle burgers tot keuzes te komen en kaders van en voor de gemeente vast te stellen (de verticale zwarte balk rechts). Zijn het onderwerpen die vooral burgers in een specifieke buurt of (stads)dorp raken, dan is de gemeenschap eerst zelf verantwoordelijk (en eigenaar) en is aan het hen om na te gaan of ze zelf willen sturen (en uitvoeren) of de gemeente alsnog vragen om dat voor hen te doen.

Soms wil de gemeente heel graag dat burgers meedenken, meepraten of zelfs ook op onderdelen meebeslissen in gemeentelijke projecten en onderwerpen; dat noemen we veelal 'participatie' (de lichtblauwe balk in de figuur – type 3); maar soms juist niet, omdat participatie van burgers soms ook onwenselijk kan zijn (de donkerblauwe balk – type 4), bijvoorbeeld als het gaat om een exclusief mandaat van de gemeenteraad of van het college van burgemeester en wethouders.

Soms wil de gemeenschap in een wijk, buurt of (stads)dorp graag dat de gemeente hen ondersteunt in wat zij willen op die onderwerpen waar ze als burgers zelf verantwoordelijk (en sociaal eigenaar) van zijn (de lichtgroene balk in de figuur – type 2); ook wel 'overheidsparticipatie' genoemd; wel weer binnen duidelijke kaders opgesteld door de gekozen gemeenteraad, namens alle burgers in de gemeente. Maar in sommige gevallen moet de gemeenteraad geen kaders willen stellen en is het beter als de overheid zich op geen enkele manier mengt in wat de gemeenschap zelf wil en doet (de donkergroene balk – type 1).

In de volgende figuur zijn diverse voorbeelden genoemd van zelfsturing en participatie, vooral op basis van de praktijk in de gemeente Peel en Maas.

Bron: Zelfsturing 3.0, 15 jaar Gemeenschapsontwikkeling door Zelfsturing in de gemeente Peel en Maas, Jan Custers, maart 2017 (pagina 53). Met voorbeelden uit het Dorpsontwikkelingsplan (DOP) Kessel 2025, Stichting Dorpsoverleg Kessel (DOK), februari 2019 (pagina's 16, 17 en 19). Aangevuld en bewerkt door Gert Dijkstra, 2015/2016 en publicatie EenUtrecht februari 2021.